

Bilten 149

godina xiv. • lipanj 2009.

tromjesečno izvješće

HRVATSKA NARODNA BANKA

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 01/ 4564-555
Telefon: 01/ 4565-006
Telefaks: 01/ 4564-687

WEB-ADRESA <http://www.hnb.hr>

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 550 primjeraka

ISSN 1331–6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2009.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (u mil.)	4,554	4,426	4,440	4,440	4,440	4,439	4,442	4,440	4,436	4,435
BDP (u mil. HRK, tekuće cijene) ^a	164.054	176.690	190.796	208.223	227.012	245.550	264.367	286.341	314.223	342.159
BDP (u mil. EUR, tekuće cijene)	21.638	23.146	25.538	28.112	30.011	32.759	35.725	39.102	42.833	47.370
BDP po stanovniku (u EUR)	4.751	5.229	5.752	6.331	6.759	7.380	8.043	8.807	9.656	10.682
BDP – godišnja stopa rasta (u %, stalne cijene)	-1,5	3,0	3,8	5,4	5,0	4,2	4,2	4,7	5,5	2,4
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	4,0	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3	3,2	2,9	6,1
Tekući račun platne bilance (u mil. EUR)	-1.429	-568	-821	-2.099	-1.889	-1.434	-1.976	-2.715	-3.237	-4.438*
Tekući račun platne bilance (u % BDP-a)	-6,6	-2,5	-3,2	-7,5	-6,3	-4,4	-5,5	-6,9	-7,6	-9,4
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a)	35,3	40,7	42,3	39,6	43,8	43,5	42,8	43,5	42,8	41,9
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a)	42,5	45,1	47,4	49,1	50,6	49,4	48,9	50,2	50,2	50,1
Inozemni dug (u mil. EUR, na kraju razdoblja) ^c	10.175	12.264	13.609	15.143	19.884	22.933	25.748	29.274	32.929	39.125
Inozemni dug (u % BDP-a)	47,0	53,0	53,3	53,9	66,3	70,0	72,1	74,9	76,9	82,6
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	133,0	130,2	125,9	136,1	151,3	161,0	168,6	172,3	179,8	197,3
Otplaćeni inozemni dug (u % izvoza robe i usluga) ^{c, d}	24,6	26,2	28,2	29,8	21,3	22,5	25,0	35,8	33,3	28,3
Bruto međunarodne pričuve (u mil. EUR, na kraju razdoblja)	3.013	3.783	5.334	5.651	6.554	6.436	7.438	8.725	9.307	9.121
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	3,9	4,3	5,3	4,9	5,2	4,8	5,1	5,3	5,2	4,6
Nacionalna valuta: kuna (HRK)										
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 EUR)	7,6790	7,5983	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712	7,3756	7,3451	7,3251	7,3244
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369	6,2336	5,5784	4,9855	5,1555
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	7,5818	7,6339	7,4710	7,4070	7,5642	7,4957	7,4000	7,3228	7,3360	7,2232
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	7,1220	8,2874	8,3392	7,8725	6,7044	6,0312	5,9500	5,8392	5,3660	4,9344
Saldo proračuna konsolidirane opće države (u % BDP-a) ^e	-6,2	-6,5	-4,3	-3,7	-5,4	-4,2	-3,5	-2,6	-2,0	-1,8
Javni dug (u % BDP-a) ^f	28,8	34,5	35,4	34,8	35,7	37,9	38,4	35,9	33,3	29,3
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	13,6	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8	12,7	11,2	9,6	-
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	44,8	42,6	41,8	43,3	43,1	43,5	43,3	43,6	44,2	-

^a Početkom 2009. DZS je revidirao podatke o BDP-u za razdoblje od 1995. do 2008., koji sada uključuju procjenu sive ekonomije, novu procjenu stambene rente te novu procjenu i raspodjelu usluga financijskog posredovanja. Podaci o BDP-u za 2006., 2007. i 2008. temelje se na procjeni tromjesečnog obračuna i kao takvi privremenog su karaktera.

^b Stopa inflacije mjerena je indeksom potrošačkih cijena.

^c U sklopu obveza preuzetih u prepristupnim pregovorima s Europskom komisijom na početku 2008. stupile su na snagu promjene u pravnoj regulativi vezane uz praćenje inozemnog zaduživanja. Stanje inozemnog duga na kraju 2007. stoga je prikazano prema starom sustavu izvještavanja. Da bi se omogućila godišnja usporedba, stanje inozemnog duga na kraju 2007. izračunato je i na osnovi novog sustava izvještavanja. Taj izračun pokazuje da bi stanje duga bilo veće za 325 mil. EUR, odnosno iznosilo bi 33.254 mil. EUR.

^d Otplate inozemnog duga uključuju otplate glavnice s osnove obveznica, dugoročnih trgovinskih kredita i dugoročnih kredita te ukupne otplate kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^e Ukupni saldo bez kapitalnih prihoda (GFS 1986) od 1999. do 2001. prikazan je na gotovinskom načelu, a nakon toga na modificiranom obračunskom načelu. HAC, HC, HFP i DAB uključeni su od 2001., pri čemu je HAC isključen 2008.

^f Javni dug je dug opće države. Od 2008. dug HAC-a isključen je iz duga opće države.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Sažetak / 3

Potražnja / 4

- Domaća potražnja / 5
 - Osobna potrošnja / 5
 - Bruto investicije u fiksni kapital / 6
 - Državna potrošnja / 7
- Neto inozemna potražnja / 7

Proizvodnja / 8

- Industrija / 8
- Trgovina / 9
- Građevinarstvo / 10
- Ugostiteljstvo / 10
- Prijevoz i veze / 11

Tržište rada / 11

- Nezaposlenost i zapošljavanje / 11
- Zaposlenost / 12
- Plaće i troškovi rada / 13

Cijene / 14

- Potrošačke cijene / 14
- Uvozne cijene / 15
- Cijene industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 16
- Međunarodna usporedba potrošačkih cijena / 16

Tečaj / 17

Monetarna politika i instrumenti / 18

- Monetarno okružje / 18
- Korištenje instrumenata monetarne politike / 19
- Primarni novac i međunarodne pričuve / 20
- Monetarna kretanja / 21
 - Ukupna likvidna sredstva / 21
 - Novčana masa / 21
 - Nemonetarni depoziti / 22
 - Plasmani / 22
 - Plasmani banaka središnjoj državi / 23
 - Inozemna aktiva i pasiva / 23

Tržište novca / 23

- Kamatne stope na novčanom tržištu / 24
- Kamatne stope poslovnih banaka / 25

Tržište kapitala / 27

- Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 28
- Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 29

Međunarodne transakcije / 32

- Račun tekućih transakcija / 32
- Robna razmjena / 33
- Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 34
- Inozemni dug / 36

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima / 37

Okvir 1. Promjena statističkog praćenja zadržane dobiti u sklopu platne bilance RH / 37

Državne financije / 38

- Obilježja fiskalne politike u 2008. / 38
- Prihodi konsolidirane središnje države / 38
- Rashodi konsolidirane središnje države / 39
- Operativni saldo konsolidirane središnje države i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama / 39
- Državni dug / 40
- Okvir 2. Rebalans državnog proračuna za 2009. / 41

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 46

B. Monetarne institucije

- Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 47
- Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive / 48

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 49

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka / 51

D. Banke

- Tablica D2: Inozemna aktiva banaka / 52
- Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države / 53
- Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora / 53
- Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 54
- Tablica D6: Depozitni novac kod banaka / 54
- Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka / 55
- Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka / 55
- Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 56
- Tablica D10: Inozemna pasiva banaka / 56
- Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka / 57
- Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka / 57

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 59

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

- Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 60
- Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 61
- Tablica F3: Obvezne pričuve banaka / 62

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka / 63

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 64

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 65

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 66

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 67

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 68

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja / 69

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 70

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge / 71

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi / 72

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja / 73

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja / 74

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica / 75

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka / 76

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 77

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 79

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 80

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 81

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima / 82

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor / 84

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima / 85

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora / 87

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 89

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 90

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 90

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 91

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti / 92

Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 93

Tablica I3: Dug središnje države / 94

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 95

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena / 96

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 96

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača / 97

Popis banaka i štedionica / 99

Članovi Savjeta i rukovodstvo

Hrvatske narodne banke / 100

Kratice i znakovi / 101

Tromjesečno izvješće

Sažetak

S jačanjem učinaka financijske krize na realnu ekonomiju kontrakcija gospodarske aktivnosti početkom 2009. godine dosegla je globalne razmjere. Stoga su intenzivirana nastojanja da se mjerama monetarne i fiskalne politike vrati povjerenje na financijska tržišta te potaknu potrošnja i investicije. Iako se nakon objave planova vlada i središnjih banaka za sanaciju bankovnog sustava i stabilizaciju svjetskoga gospodarstva osjetio određeni optimizam na tržištima, još se uvijek ne zamjećuju jasni znakovi brzog oporavka.

Nepovoljna kretanja koja su obilježila globalno gospodarstvo u 2008. i na početku 2009. nisu zaobišla ni Hrvatsku. Tako je prema procjeni tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda u 2008. realna vrijednost BDP-a bila za 2,4% veća nego godinu prije (što je najniža stopa rasta ostvarena još od 1999.), a sezonski prilagođeni podaci upućuju na to da je već nakon drugog tromjesečja domaće gospodarstvo ušlo u silaznu fazu poslovnog ciklusa. Analiza rashodne strane BDP-a pokazuje kako su opisana kretanja bila uvelike određena slabljenjem osobne potrošnje zbog stagnacije raspoloživog dohotka kućanstava i opadanja njihova potrošačkog optimizma. Na dinamiku gospodarske aktivnosti nepovoljno su djelovali i usporevanje rasta državne potrošnje te promjene u međunarodnoj razmjeni. Naime, kao i proteklih godina, realni rast uvoza robe i usluga nadmašio je onaj zabilježen kod ukupnog izvoza. Nepovoljna kretanja navedenih sastavnica agregatne potražnje bila su djelomično nadoknađena snažnim porastom kapitalnih investicija, potaknutim ponajprije ulaganjima privatnog sektora u građevinske objekte. Proizvodna strana obračuna BDP-a pokazuje kako je upravo u djelatnostima građevinarstva ostvaren najveći porast bruto dodane vrijednosti. S druge strane, formiranje BDV-a znatno je usporeno u industriji i većini uslužnih djelatnosti (isključujući usluge javnog sektora), pri čemu je godišnja stopa promjene BDV-a područja trgovine bila negativna.

Dostupni mjesečni indikatori gospodarske aktivnosti pokazuju da se njezina kontrakcija tijekom prvog tromjesečja tekuće godine intenzivirala. Tako je sve naglašenije slabljenje domaće i inozemne potražnje dovelo do daljnjeg opadanja industrijske proizvodnje i realnog prometa od trgovine na malo. Osim toga, zamjetno manji broj dolazaka i noćenja turista u usporedbi s prvim tromjesečjem prethodne godine (iako uvelike posljedica baznog učinka povezanog s uskrsnim blagdanima) nepovoljno će se odraziti na rast dodane vrijednosti hotela i restorana. Blago jačanje gospodarske aktivnosti zabilježeno je jedino kod građevinarstva, no i u toj je djelatnosti na početku tekuće godine zabilježeno izrazito pesimistično raspoloženje.

Slabljenje gospodarske aktivnosti i rastući pesimizam poslodavaca odrazili su se na fizičke pokazatelje tržišta rada. Uz povećanje broja nezaposlenih osoba, prvo tromjesečje 2009. obilježilo je i smanjenje broja zaposlenih, na što, osim znatno smanjenog zapošljavanja iz evidencije HZZ-a, upućuju i administrativni podaci DZS-a, kao i podaci o broju osiguranika HZMO-a. Za razliku od fizičkih pokazatelja kretanja na tržištu rada, razvidno je kako se nepovoljne gospodarske prilike zasad nisu znatnije odrazile na financijske pokazatelje tržišta

rada. Naime, godišnji rast nominalnih bruto i neto plaća tek se blago usporio u odnosu na kraj prošle godine. Valja napomenuti da je tome znatno pridonijelo kretanje plaća u javnim i državnim službama, iako su plaće rasle i u većini ostalih područja gospodarstva.

Svjetska gospodarska kriza te zamjetan pad domaće agregatne potražnje rezultirali su nastavkom slabljenja inflatornih pritisaka i na početku 2009. Prosječna stopa inflacije u prva četiri mjeseca 2009. u odnosu na isto razdoblje prethodne godine iznosila je 3,8%. Među vanjskim činiteljima koji su utjecali na usporevanje rasta potrošačkih cijena može se izdvojiti zamjetan pad cijena sirove nafte, prehrambenih sirovina i metala na svjetskom tržištu zbog već spomenutog slabljenja globalne gospodarske aktivnosti. Nadalje, opadanje tekuće potrošnje stanovništva tijekom prva tri mjeseca ove godine bilo je najvažniji domaći činitelj koji je djelovao na smanjivanje inflatornih pritisaka. S druge strane, inflaciju potrošačkih cijena najvećim je dijelom odredio rast administrativno reguliranih cijena (plina te zdravstvenih i bolničkih usluga) odnosno cijena koje su pod utjecajem odluka o visini trošarina (cijene duhanskih prerađevina). Poskupljenje duhanskih prerađevina ujedno je najviše utjecalo na povećanje godišnje stope promjene temeljnog indeksa potrošačkih cijena, s 4,2% u prosincu 2008. na 4,8% u travnju 2009.

U uvjetima slabijih inflatornih pritisaka, ali snažnih poremećaja u svjetskome financijskom sustavu, središnja je banka krajem 2008. i u prva dva mjeseca 2009. godine intenzivnim korištenjem i izmjenama instrumenata monetarne politike uspjela znatno ublažiti negativne učinke globalne krize na domaći financijski sustav. Smanjeni priljev kapitala u zemlju te pojačana potražnja za devizama potrebnima za plaćanje dospjelih inozemnih obveza doveli su do pritisaka na slabljenje tečaja kune. Stoga je središnja banka u siječnju i veljači intervenirala na deviznom tržištu. Osim toga, HNB je promjenom instrumenata monetarne politike bankama oslobodio znatne devizne rezerve te im istodobno olakšao raspolaganje deviznim sredstvima i kreditiranje države. U uvjetima smanjene kunske likvidnosti uslijedili su aprecijacijski pritisci, zbog čega je HNB na deviznoj intervenciji održanoj na kraju veljače od banaka otkupio 0,3 mlrd. EUR.

Kraj prvog i početak drugog tromjesečja obilježilo je bitno stabilnije monetarno okruženje. U prva dva mjeseca drugog tromjesečja nastavljeni su pritisci na jačanje tečaja domaće valute te se vrijednost eura krajem svibnja tako vratila na razinu zabilježenu na kraju prethodne godine. Osim sezonskog učinka na aprecijacijske je pritiske utjecao i rebalans proračuna kojim se otvorio prostor za zaduživanje države na inozemnom tržištu izdavanjem euroobveznica. Smirivanje napetosti na deviznom tržištu odrazilo se i na tržište novca, na kojem je početkom godine došlo do privremenoga naglog rasta i rekordne kolebljivosti kamatnih stopa pa je već u ožujku zabilježen pad vagane mjesečne kamatne stope na preko-noćne kredite u izravnoj međubankovnoj trgovini, koja se u travnju dodatno spustila, na 6,13%.

Pošto su se smirila kretanja na deviznom i novčanom tržištu, a inflacija stabilizirala, nakon veljače nisu bile potrebne dodatne promjene instrumenata monetarne politike ni interveniranje na deviznom tržištu, već je središnja banka svojim redovitim operacijama održavala stabilnost i likvidnost susta-

va. Glavni instrument kreiranja likvidnosti u travnju i svibnju bile su redovite obratne repo aukcije, no njihovo se korištenje smanjilo u odnosu na početak godine.

U skladu s usporenom gospodarskom aktivnošću i velikim financijskim potrebama središnje države, monetarna kretanja u prva četiri mjeseca obilježio je snažan rast plasmana državi, dok je kreditna aktivnost banaka usmjerena privatnom sektoru gotovo stagnirala. Od siječnja do travnja ove godine plasmani banaka privatnom sektoru povećali su se za 1,4 mlrd. kuna ili 0,6%, a ako se pak isključi utjecaj promjene tečaja, ostvarena je stopa promjene plasmana u odnosu na kraj 2008. negativna (-0,5%). Takva kretanja u najvećoj se mjeri mogu objasniti usmjerenošću banaka na financiranje središnje države, ali i slabljenjem potražnje za kreditima u uvjetima nepovoljnoga gospodarskog okružja, povećane neizvjesnosti i pooštrenih uvjeta kreditiranja. Pritom valja naglasiti kako se tijekom prva četiri mjeseca 2009. godine nastavio trend blagog rasta aktivnih kamatnih stopa banaka na dugoročne kredite stanovništvu uz snažniji rast kamatnih stopa na kratkoročne kredite trgovačkim društvima. Što se tiče štednih i oročenih depozita, zabilježen je njihov umjeren rast, i to u potpunosti zahvaljujući povećanju deviznih depozita stanovništva. Nasuprot tome, kunski su se depoziti od početka godine smanjivali, a ostvaren je i snažan pad depozitnog novca.

Slabljenje gospodarske aktivnosti u zemlji i inozemstvu negativno se odrazilo na međunarodnu razmjenu. Tako je, nakon stagnacije u posljednjem tromjesečju 2008., u prvom tromjesečju 2009. došlo do snažne kontrakcije manjka na tekućem računu (za 0,7 mlrd. EUR, tj. 28,9% u odnosu na isto razdoblje godinu prije), koji je najvećim dijelom rezultat pada manjka u razmjeni robe. Pritom je, osim do smanjenja izvoza, došlo do još snažnijeg pada uvoza robe. Za razliku od robnog manjka, manjak na računu faktorskih dohodaka nastavio se povećavati, i to najviše zbog pada prihoda od ulaganja u inozemstvo u usporedbi s istim razdobljem 2008. Na računu usluga zabilježeno je povećanje neto prihoda jer je pad rashoda bio snažniji od pada prihoda, dok je na računu tekućih transfera došlo do blagog pogoršanja pozitivnog salda zbog smanjenih prihoda od privatnih transfera.

Negativan saldo u robnoj razmjeni s inozemstvom u prvom tromjesečju 2009. smanjio se za trećinu u odnosu na isto razdoblje 2008., pri čemu je uz smanjenje robnog izvoza zabilježena još izraženija kontrakcija robnog uvoza. Pad robnog izvoza (za 17,6% u usporedbi s istim razdobljem 2008., izraženo u američkim dolarima prema stalnom tečaju) osjetio se u gotovo svim skupinama dobara, a ponajviše kod energenata, čijem je padu pridonijelo i smanjenje njihovih cijena. Znatno snažniji pad robnog uvoza (za 26,8% u odnosu na isto razdoblje 2008., izraženo u američkim dolarima prema stalnom tečaju) rezultat je, osim smanjene vrijednosti uvoza energenata i sirovina, iznimno velikog pada uvoza cestovnih vozila te kapitalnih dobara namijenjenih uporabi u industrijskoj proizvodnji.

Na računu kapitalnih i financijskih transakcija (isključujući promjenu međunarodnih pričuva) u prvom je tromjesečju 2009. ostvaren neto priljev sredstava od 1,6 mlrd. EUR, koji je bio znatno niži od onoga zabilježenog u istom razdoblju 2008. Pritom je neto priljev izravnih ulaganja iznosio tek nešto više od trećine iznosa zabilježenog u prva tri mjeseca pret-

hodne godine, dok je kod portfeljnih ulaganja, za razliku od istog razdoblja 2008., zabilježen odljev sredstava. Nasuprot tome, na računu ostalih ulaganja ostvareno je povećanje neto priljeva, i to u velikoj mjeri zbog znatnog povlačenja inozemne aktive banaka koje je bilo omogućeno odlukom HNB-a o spuštanju stope minimalne devizne likvidnosti. Bruto međunarodne pričuve pale su tijekom prva tri mjeseca ove godine za 0,4 mlrd. EUR, što je uglavnom posljedica donošenja odluke o smanjenju deviznog izdvajanja obvezne pričuve i deviznih transakcija sa središnjom državom.

U situaciji izrazite kontrakcije tokova međunarodnoga kapitala krajem prethodne godine i na početku 2009. zastavljen je trend snažnog rasta inozemnog duga RH, koji je bio posebice izražen nekoliko posljednjih godina. Tijekom prvog tromjesečja 2009. bruto inozemni dug RH čak se blago smanjio u odnosu na kraj 2008. godine (za 0,2 mlrd. EUR, prema podacima obrađenima novim, unaprijednim sustavom obrade) te je na kraju ožujka iznosio 39,1 mlrd. EUR. U tome su najveću ulogu imale velike otplate obveza središnje države, a manjim dijelom i banaka. S druge strane, poduzeća su se nastavila neto zaduživati u inozemstvu, no vrlo sporim tempom, koji je obilježio i kraj 2008.

Iako su u 2008. prihodi konsolidirane središnje države porasli u odnosu na prethodnu godinu, sve izraženije usporavanje gospodarske aktivnosti tijekom posljednjih mjeseci godine rezultiralo je podbačajem ukupnoga godišnjeg iznosa prihoda u odnosu na iznos planiran rebalansom proračuna. Rast se rashoda, nakon prva tri mjeseca 2008. tijekom kojih je državna potrošnja bila zakonski ograničena privremenim financiranjem, ubrzao. Kako se podbačaj prihoda ne bi negativno odrazio na planirani manjak, u posljednjem je tromjesečju u određenoj mjeri smanjena tekuća i investicijska potrošnja. Tako je neto zaduživanje konsolidirane središnje države (na gotovinskom načelu, po metodologiji GFS 2001) u 2008. godini, prema podacima MF-a, iznosilo 0,8% BDP-a, a u potpunosti je proizašlo iz kretanja u razdoblju od listopada do prosinca. Budući da su u 2008. izostali prihodi od prodaje financijske imovine, a država je zamjetno povećala imovinu u obliku novca i depozita, dug konsolidirane središnje države znatno je porastao krajem godine te je dosegao 28,5% nominalnog BDP-a.

Nepovoljna kretanja u javnim financijama nastavila su se i na početku ove godine, kad je zbog pada uvoza i kontrakcije prometa od trgovine na malo zabilježeno snažno smanjenje prihoda, što je dovelo do porasta manjka. Osim toga, država je morala namaknuti znatna sredstava za isplatu obveza koje su početkom godine dolazile na naplatu. Zbog otežanog pristupa inozemnom tržištu kapitala svoje povećane financijske potrebe država je morala namiriti na domaćem financijskom tržištu. Zaduživanje države u zemlji, uz osiguravanje prikladne razine likvidnosti bankovnog sustava i neometan pristup privatnog sektora tržištu kredita, omogućila je središnja banka spomenutom prilagodbom svojih instrumenata.

Potražnja

U 2008. realna vrijednost bruto domaćeg proizvoda bila je za 2,4% veća nego godinu prije¹, što je ujedno i najniža stopa

rasta još od 1999. Pritom je prošlu godinu obilježilo kontinuirano usporavanje gospodarske aktivnosti, a sezonski prilaženi podaci upućuju na to da je nakon drugog tromjesečja domaće gospodarstvo ušlo u silaznu fazu poslovnog ciklusa. Opisana kretanja bila su uvelike određena slabljenjem osobne potrošnje zbog stagnacije raspoloživog dohotka kućanstava i opadanja njihova potrošačkog optimizma. Na dinamiku gospodarske aktivnosti nepovoljno su također djelovali usporavanje rasta državne potrošnje te promjene u međunarodnoj razmjeni. Naime, kao i proteklih godina, realni rast uvoza robe i usluga nadmašio je onaj zabilježen kod ukupnog izvoza, što je dovelo do negativnog doprinosa kategorije neto izvoza ukupnom realnom rastu BDP-a. Nepovoljna kretanja navedenih sastavnica agregatne potražnje bila su djelomično nadoknađena snažnim porastom kapitalnih investicija, potaknutim ponajprije ulaganjima privatnog sektora u građevinske objekte.

Sudeći prema dostupnim pokazateljima, kontrakcija gospodarske aktivnosti, koja je započela u drugoj polovini 2008., još se intenzivnije nastavila tijekom prvog tromjesečja tekuće godine. Takva su kretanja bila rezultat istodobnog slabljenja domaće i inozemne potražnje za robom i uslugama, a u njima se uvelike ogledaju utjecaji svjetske gospodarske krize te posljedičnoga pesimističnog raspoloženja potrošača i većeg dijela poslovne zajednice u zemlji i međunarodnom okruženju. Osjetan pad realnog prometa od trgovine na malo, praćen padom tekuće proizvodnje i uvoza potrošačkih dobara u razdoblju od siječnja do ožujka, upućuje na daljnje slabljenje potrošnje kućanstava. Istodobno, unatoč blagom porastu građevinske aktivnosti zabilježenom na početku 2009. godine, dodatno smanjenje proizvodnje i uvoza repromaterijala te kapitalnih proizvoda pokazuje da se nastavlja pad investicijske aktivnosti domaćih sektora. Međunarodnu razmjenu u razdoblju od siječnja do ožujka ove godine karakterizirao je dalji pad obujma trgovine robom, pri čemu je potrebno istaknuti

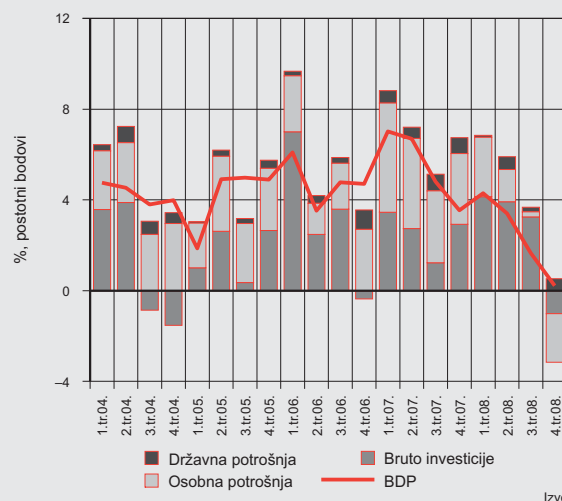
kako je kontrakcija izvoza bila manje izražena od one zabilježene na strani uvoza. Nadalje, broj evidentiranih noćenja turista u prvom tromjesečju 2008. upozorava na nepovoljna kretanja i u segmentu potražnje za turističkim uslugama.

Domaća potražnja

Budući da je u protekloj godini zabilježeno usporavanje rasta obiju sastavnica finalne potrošnje (potrošnje kućanstava i državne potrošnje), njezin je doprinos rastu realnog BDP-a u 2008. bio zamjetno niži nego godinu prije. S druge strane, ubrzani rast bruto investicija u fiksni kapital djelovao je na suprotan način pa je ta sastavnica agregatne potražnje lani najznačajnije pridonijela rastu gospodarstva. Ipak, time je tek djelomice nadoknađen spomenuti nepovoljan učinak usporenog rasta osobne i državne potrošnje, stoga je ukupni doprinos domaće potražnje dinamici BDP-a u 2008. iznosio 3,4 postotna boda, što je osjetno manje nego u 2007. godini (6,9 postotnih bodova).

Slika 2.

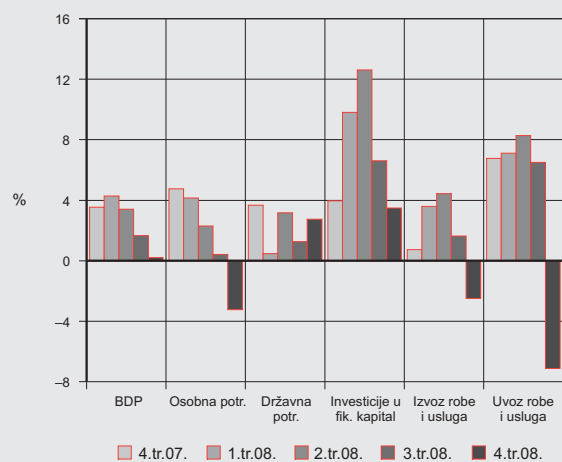
REALNE STOPE RASTA BDP-a (u %) I RELATIVNI DOPRINOSI KATEGORIJA DOMAĆE POTRAŽNJE (u postotnim bodovima)
originalni podaci

Izvor: DZS

Slika 1.

BRUTO DOMAĆI PROIZVOD I KOMPONENTE AGREGATNE POTRAŽNJE
originalni podaci, realne godišnje stope rasta

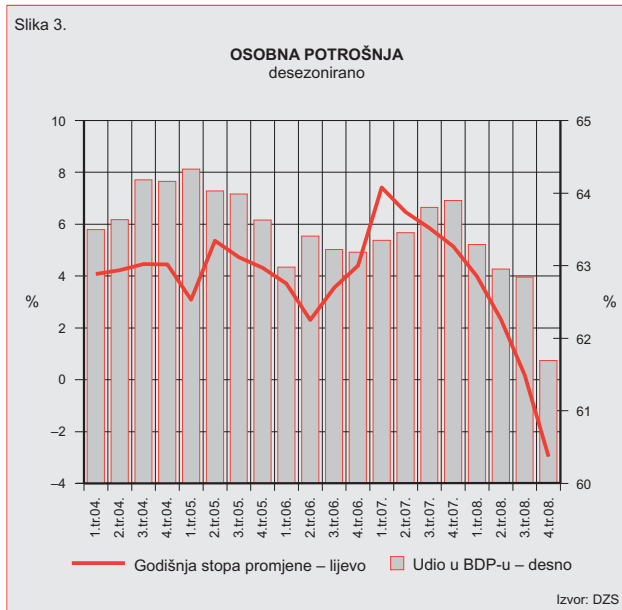
Izvor: DZS

1 Podaci za razdoblje od prvog tromjesečja 2006. do trećeg tromjesečja 2008. godine privremeni su i temelje se na DZS-ovoj procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a.

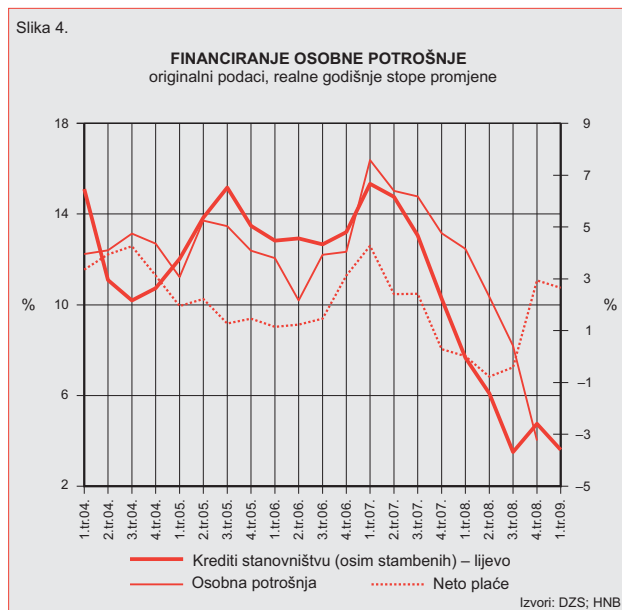
Osobna potrošnja

Tijekom 2008. potrošnja kućanstava, čiji udio u BDP-u doseže gotovo 60%, porasla je samo za 0,8%, zbog čega je njezin doprinos ukupnom gospodarskom rastu bio malen, odnosno iznosio je 0,5 postotnih bodova. Opadanje tekuće potrošnje stanovništva, koje je započelo u drugom tromjesečju prošle godine, bilo je ujedno glavni uzrok usporavanja ukupne gospodarske aktivnosti, a može se ponajprije objasniti stagnacijom raspoloživoga realnog dohotka zbog ubrzanja inflacije i opadajućim optimizmom potrošača, na koji je tijekom drugog polugodišta 2008. zasigurno utjecala i pogoršana situacija na tržištu kapitala. Sustezanje kućanstava od potrošnje bilo je posebice izraženo tijekom posljednjeg tromjesečja prošle godine, iako je upravo tada zabilježen zamjetan oporavak dinamike realnoga raspoloživog dohotka, što govori u prilog snažnom utjecaju raspoloženja i očekivanja potrošača na njihove odluke o kupnjama.

Nastavak smanjivanja realnog prometa od trgovine na

malo tijekom prvog tromjesečja 2009. upućuje na daljnju kontrakciju potrošnje kućanstava, unatoč razmjerno povoljnim kretanjima realne mase neto plaća i iznosa isplaćenih mirovina. Nadalje, na sredstva raspoloživa za potrošnju u prvom tromjesečju ove godine zasigurno je utjecala i deprecijacija kune prema euru te švicarskom franku, koja je, uz istodobni porast kamatnih stopa, rezultirala povećanjem tereta otplate postojećih kredita. Nepovoljan učinak na osobnu potrošnju u promatranom je razdoblju imalo smanjeno zaduživanje stanovništva kod poslovnih banaka na osnovi potrošačkih kredita, koje je većim dijelom vjerojatno bilo uvjetovano padom potražnje, ali i restriktivnijom ponudom. S obzirom na navedeno glavne uzroke nastavka opadanja tekuće potrošnje stanovništva i dalje treba tražiti u njihovoj nesigurnosti i zabrinutosti glede budućih gospodarskih kretanja zbog koje dolazi do racionaliziranja potrošnje, posebice većih kupnja koje se financiraju novim zaduživanjem. To potkrepljuje ponajprije izrazito velik pad kupovine osobnih vozila zabilježen u prva tri mjeseca 2009., kao i posljednja anketna istraživanja

HNB-a koja pokazuju kako sve više potrošača smatra da nije pravo vrijeme za kupovinu automobila i trajnih dobara.

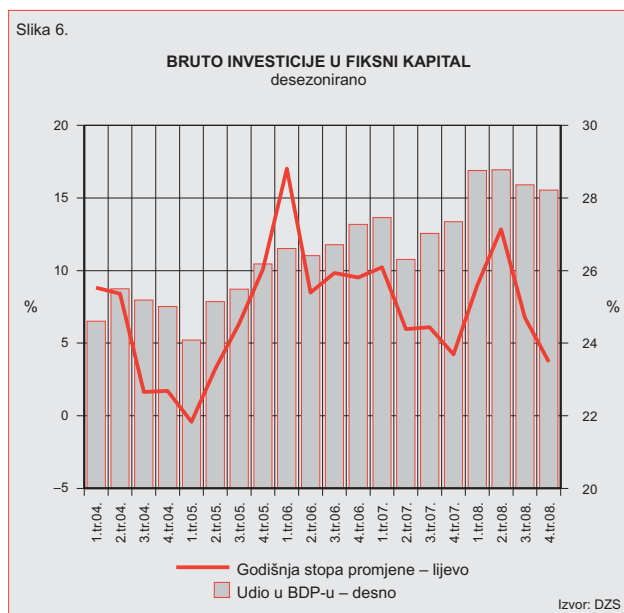
Rezultati anketnog istraživanja HNB-a o pouzdanju potrošača upućuju na daljnji pad potrošačkog optimizma tijekom prvog i početkom drugog tromjesečja 2009. godine, na koji su ponajviše utjecala nepovoljna očekivanja stanovništva glede buduće gospodarske situacije i okolnosti na tržištu rada.

Bruto investicije u fiksni kapital

Investicijska je aktivnost tijekom protekle godine bila glavni pokretač rasta gospodarstva s ostvarenom godišnjom stopom rasta od 8,2%, koja je rezultirala visokim doprinosom ukupnom rastu realnog BDP-a (2,2 postotna boda). Navedena kretanja bila su ponajprije rezultat snažnog porasta ulaganja privatnog sektora u nestambene građevinske objekte, iako valja napomenuti kako se i stanogradnja zadržala na visokoj razini. Međutim, tijekom druge polovine 2008., a posebice pri kraju godine, došlo je do slabljenja kapitalnih ulaganja zbog zamjetno smanjenih investicija poduzeća u strojeve i opremu.

Realni pokazatelji investicijske aktivnosti dostupni za prvo tromjesečje 2009. upućuju na nepovoljna kretanja ove sastavnice agregatne potražnje. Naime, iako se na temelju broja odrađenih sati radnika na gradilištima u prva dva mjeseca promatranog razdoblja može zaključiti da je došlo do blagog intenziviranja građevinskih radova² u odnosu na kraj prethodne godine, snažna kontrakcija tekuće proizvodnje i uvoza investicijskih proizvoda govori u prilog daljnjem smanjivanju investicijske aktivnosti. Takav zaključak potvrđuju i podaci o promjenama u glavnim izvorima financiranja kapitalnih investicija. Tako je u promatranom razdoblju zabilježena snažna kontrakcija novoodobrenih dugoročnih kredita poslovnih banaka trgovačkim društvima, dok je novo zaduživanje u inozemstvu vjerojatno većinom bilo iskorišteno za otplate postojećih obveza. Također, iznimno nepovoljna situacija na tržištu kapitala onemogućila je većini poduzeća prikupljanje finan-

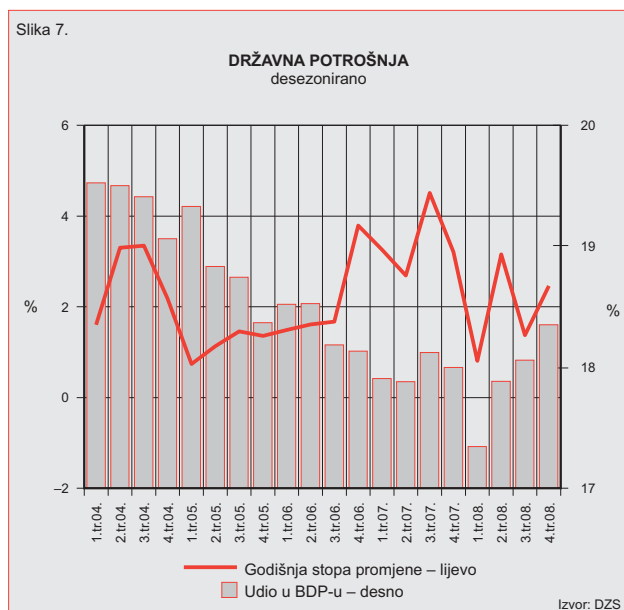
2 Ulaganja u građevinske radove čine oko polovine ukupnih investicija u fiksni kapital.

cijskih sredstava emisijom novih dionica po prihvatljivoj cijeni. Navedenome treba pridodati i smanjenje dobiti poduzeća u 2008. (prema podacima Fine), kao i snažan pad poslovnog optimizma u djelatnostima industrije i građevinarstva, koji nepovoljno utječe na investicijske odluke poduzeća iz tih gospodarskih područja.

Državna potrošnja

Tijekom prošle godine također se usporio rast državne potrošnje te je u odnosu na 2007. ona bila veća za 1,9%. Porastu državne potrošnje u nešto je većoj mjeri pridonijelo povećanje realnih rashoda za korištenje dobara i usluga, iako je njihov rast bio zamjetno niži nego u 2007. S druge strane, realna je dinamika naknada zaposlenima ostala relativno stabilna. Istodobno, nominalni je rast ove kategorije državnih rashoda zbog reguliranog povećanja osnovice za izračun plaća korisnika proračuna te povećanih isplata otpremnina bio visok, što se ogledalo u snažnom porastu implicitnog deflato-

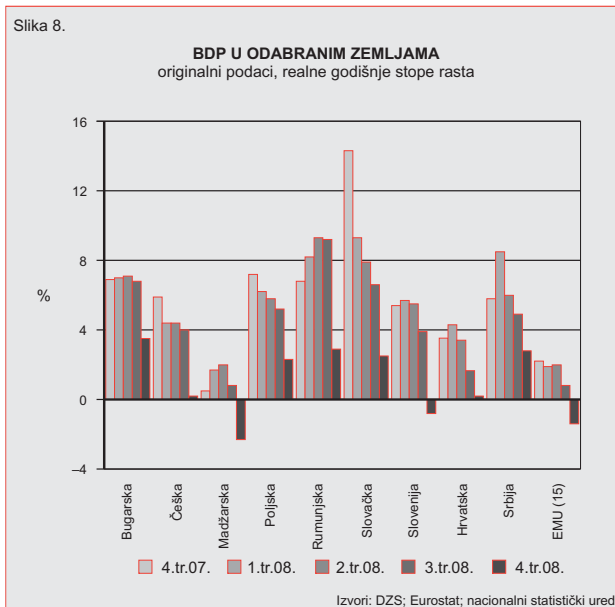

ra državne potrošnje.

Iako podaci o prihodima i rashodima konsolidirane opće države za početak 2009. za sada nisu dostupni, kretanje broja zaposlenih u javnoj upravi, kao i činjenica da je u prvom tromjesečju protekle godine na snazi bilo privremeno financiranje, upućuju na nešto intenzivniji rast državne potrošnje nego u istom razdoblju 2008.

Neto inozemna potražnja

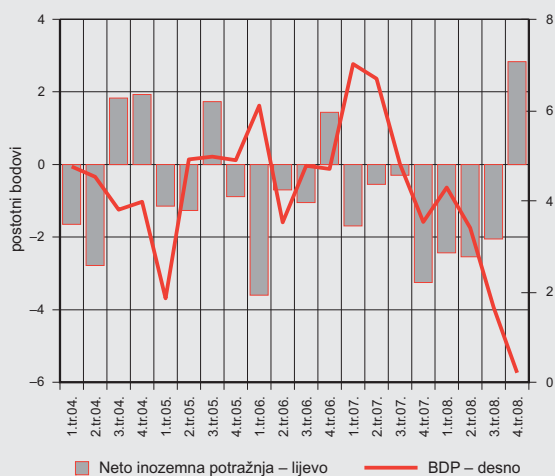
Međunarodnu je razmjenu tijekom 2008., kao i proteklih godina, obilježio rast uvoza robe i usluga koji je bio snažniji od rasta izvoza. Pritom valja istaknuti kako je prošlogodišnja dinamika ukupnog izvoza i uvoza bila uvelike pod utjecajem promjena u međunarodnoj razmjeni koje su nastupile u drugoj polovini godine, a posebice na njezinu kraju. Naime, zbog prelijevanja financijske krize u realni sektor gospodarstva u zemlji i međunarodnom okruženju tijekom posljednjeg je tromjesečja 2008. došlo do izrazitog smanjenja obujma razmje-

ne robe i usluga s inozemstvom, čija je posljedica bila godišnja kontrakcija izvoza te još izrazitije smanjenje ukupnog uvoza. Na razini cijele 2008. izvoz robe i usluga porastao je za 1,7%, a uvoz robe i usluga za 3,6%, što je rezultiralo negativnim doprinosom neto inozemne potražnje rastu ukupnog BDP-a od 1,1 postotnog boda.

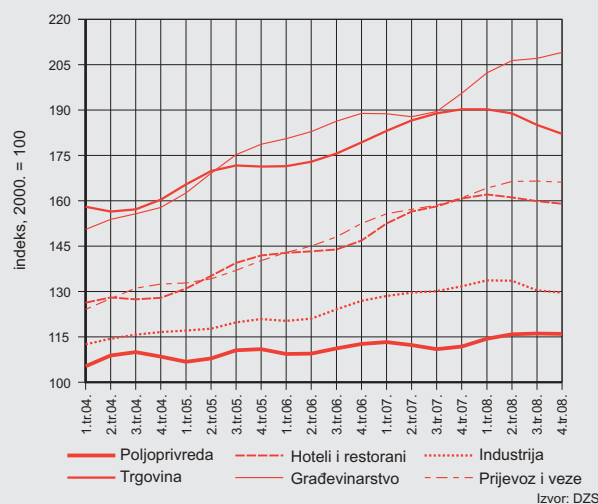
Eurostatova brza procjena BDP-a za eurozonu i Europsku uniju pokazuje da je tijekom prvog tromjesečja 2009. zabilježena snažna kontrakcija gospodarske aktivnosti. Također, tijekom promatranog je razdoblja potrošački i poslovni optimizam u spomenutim područjima nastavio opadati. Osim toga, nepovoljna makroekonomska kretanja zabilježili su i ostali glavni vanjskotrgovinski partneri Hrvatske. To se odrazilo i na smanjenje inozemne potražnje za hrvatskim proizvodima, što potvrđuju i podaci DZS-a o robnom izvozu, koji je u prvom tromjesečju znatno smanjen. Promjene istog predznaka, ali zamjetno intenzivnije, obilježile su i robni uvoz, a to je posljedica spomenutog slabljenja domaće potražnje. Pritom je, čini se, obujam robne razmjene smanjen kod svih kategorija dobara,

Slika 9.

**STOPE RASTA BDP-a (u %) I RELATIVNI DOPRINOSI
NETO INOZEMNE POTRAŽNJE (u postotnim bodovima)**
originalni podaci

Izvor: DZS

Slika 10.

**BRUTO DODANA VRIJEDNOST
U IZABRANIM DJELATNOSTIMA**
trend-ciklus

Izvor: DZS

posebice kod intermedijarnih i investicijskih dobara.

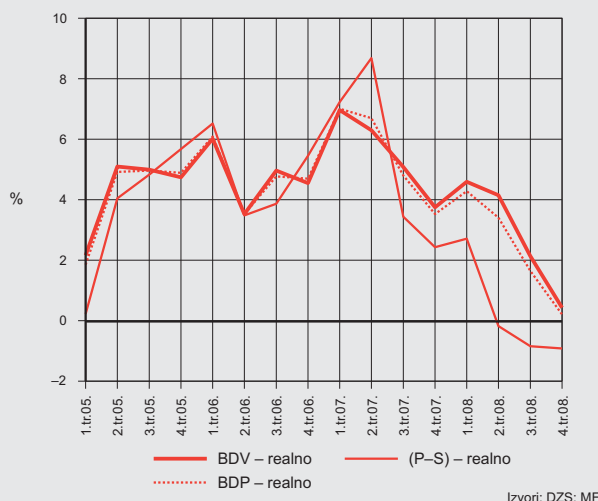
Nadalje, u promatranom je razdoblju evidentirano izrazito godišnje smanjenje dolazaka i noćenja inozemnih gostiju. Ipak, ovdje valja napomenuti da usporedba ovogodišnjih turističkih ostvarenja u prvom tromjesečju s onima iz istog razdoblja lani nije sveobuhvatna. Naime, uskrсни blagdani, tijekom kojih se obično snažno povećava broj dolazaka i noćenja turista, prošle su godine bili u ožujku, a ove u travnju, što je rezultiralo izrazito nepovoljnim baznim učinkom.

Proizvodnja

Prema proizvodnoj metodi obračuna BDP-a rast bruto dodane vrijednosti³ u gospodarstvu tijekom 2008. iznosio je 2,8%, pri čemu se, promatrano po tromjesečjima, tijekom godine stalno usporavao. U odnosu na 2007. formiranje ukupnog BDV-a usporeno je prvenstveno zbog znatno nižeg rasta bruto dodane vrijednosti u industriji te u većini uslužnih djelatnosti (isključujući usluge javnog sektora), pri čemu je godišnja stopa promjene BDV-a područja djelatnosti trgovine bila negativna. Opisana su kretanja bila posljedica nepovoljnih promjena domaće i inozemne potražnje, posebice naglašenih u drugom polugodištu, kad se svjetska financijska kriza počela odražavati i na realnu gospodarsku aktivnost. Nasuprot tome, najveći je porast dodane vrijednosti, potaknut ulaganjima privatnog sektora, bio ostvaren u građevinarstvu.

Tijekom prvog tromjesečja 2009. godine, pod utjecajem daljnjeg smanjivanja domaće i inozemne potražnje, nastavilo se slabljenje gospodarske aktivnosti u većini važnijih nefinancijskih područja djelatnosti. Nastavak opadanja industrijske proizvodnje, primjetan kod gotovo svih kategorija proizvoda,

Slika 11.

**BDV, BDP I POREZI NA PROIZVODE
UMANJENI ZA SUBVENCIJE (P-S)**
originalni podaci, godišnje stope promjene

Izvori: DZS; MF

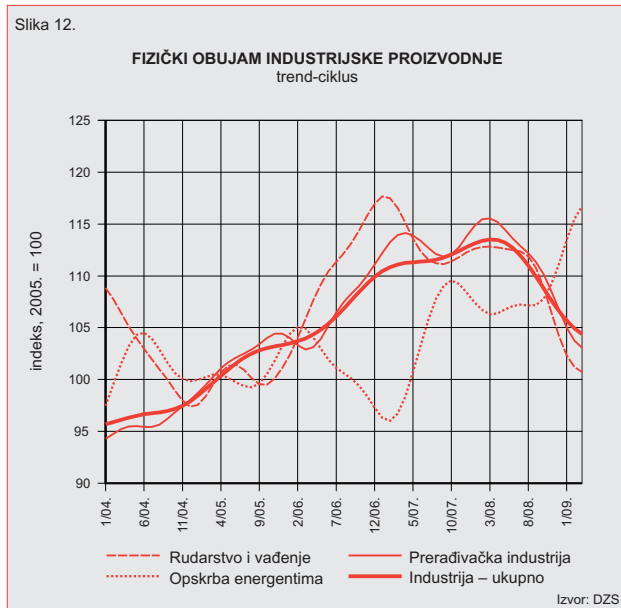
te pad realnog prometa od trgovine na malo upućuju na negativne promjene u formiranju BDV-a djelatnosti industrije i trgovine. Također, zamjetno niža ostvarenja dolazaka i noćenja turista u razdoblju od siječnja do ožujka nepovoljno su se odrazila na rast dodane vrijednosti hotela i restorana, iako treba naglasiti da je to uvelike posljedica baznog učinka. Jedino je kod građevinarstva zabilježeno blago jačanje gospodarske aktivnosti.

Industrija

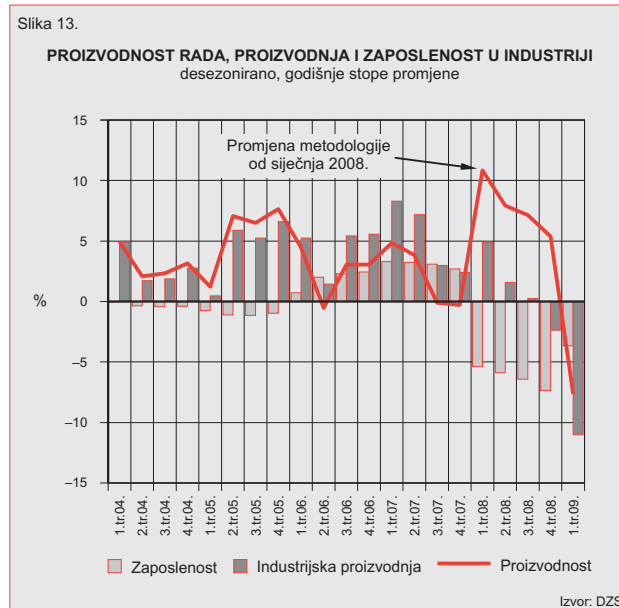
Bruto dodana vrijednost područja djelatnosti industrije povećala se u 2008. u odnosu na prethodnu godinu za 1,4%, pri čemu je njezin rast tijekom godine postupno slabio, a u drugoj polovini godine bile su zabilježene negativne godišnje stope promjene. Na razini cijele 2008. doprinos industrije rastu ukupne bruto dodane vrijednosti gospodarstva iznosio je samo 0,3 postotna boda. S obzirom na to da dodana vrijednost ovog područja, prema novom obračunu BDP-a, čini oko

³ U nacionalnim računima bruto dodana vrijednost gospodarstva izražava se u tzv. bazičnim cijenama, dok se bruto domaći proizvod izražava u tržišnim cijenama. Razlika je između tih dviju vrijednosti ukupan iznos poreza na proizvode umanjeno za subvencije (neto indirektni porezi). Kako DZS u okviru obračuna BDP-a u cijenama iz prethodne godine ne objavljuje kategoriju neto indirektnih poreza, ta se vrijednost može izračunati kao rezidual BDP-a i BDV-a izraženih u cijenama iz prethodne godine.

Slika 12.

Slika 13.

jednu petinu ukupnog BDV-a, opisana su kretanja bila jedan od glavnih uzroka usporavanja rasta ukupne dodane vrijednosti u 2008. godini.

Sve naglašenije slabljenje domaće i inozemne potražnje uvjetovalo je nastavak smanjivanja tekuće proizvodnje u industriji u prvom tromjesečju 2009. Međutim, u istom razdoblju nije došlo do znatnijeg dekuliranja zaliha gotovih proizvoda pri proizvođačima. Spomenuti pad proizvodnje zabilježen je kod potrošačkih, kapitalnih i intermedijarnih proizvoda. S jedne strane to valja pripisati padu inozemne potražnje, a s druge sustezanju stanovništva od tekuće potrošnje te smanjenoj investicijskoj aktivnosti domaćih sektora. Važno je naglasiti da bi kontrakcija ukupne industrijske proizvodnje bila još snažnija da istodobno nije došlo do ovećeg rasta proizvodnje energije. U skladu s opisanim promjenama poslovni optimizam u ovom području gospodarstva spustio se na najnižu razinu do sada (prema Konjunktornom testu Privrednog vjesnika provedenom u ožujku 2009.). Prikazana tekuća kretanja, uz nepovoljan bazni učinak, rezultirala su visokom negativnom godišnjom stopom promjene fizičkog obujma industrijske proizvodnje od 11% (prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima).

Smanjenje ukupne industrijske proizvodnje u razdoblju od siječnja do ožujka 2009. ponajprije su prouzročile promjene u prerađivačkoj industriji. Razina proizvodnje u navedenom području industrije bila je za 12,1% niža u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, a tome je najviše pridonijelo smanjenje proizvodnje prehrambenih i gotovih metalnih proizvoda. Istodobno je kod područja rudarstvo i vađenje zabilježena kontrakcija od 12,4% na godišnjoj razini, u prvom redu zbog negativnih kretanja proizvodnje kod ostalog rudarstva i vađenja, koje uglavnom čine djelatnosti vađenja ruda i kamena. S druge strane, u području opskrbe energentima u promatranom je razdoblju ostvarena iznimno visoka godišnja stopa rasta, čime je djelomično ublažen učinak smanjenja obujma proizvodnje ostalih područja djelatnosti na ukupnu razinu industrijske proizvodnje.

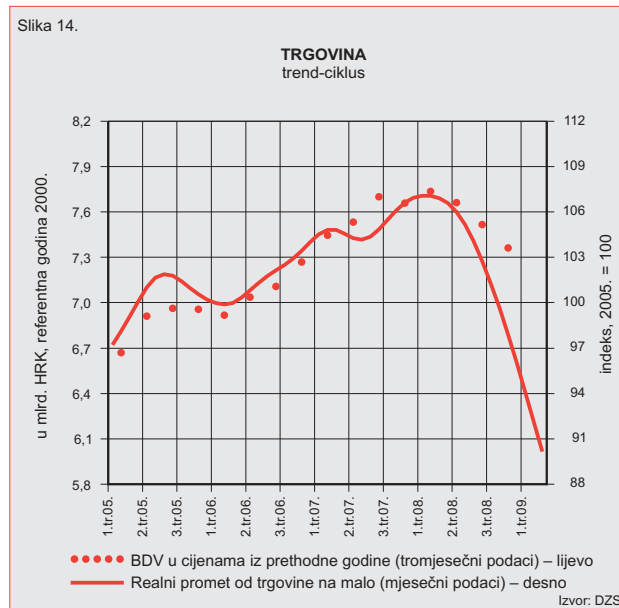
Tijekom prvog tromjesečja 2009. proizvodnost rada u industriji snažno se smanjila u odnosu na isto razdoblje pret-

hodne godine (7,6% prema sezonski prilagođenim podacima). To je u potpunosti posljedica izrazitog pada industrijske proizvodnje, jer je u istom razdoblju broj zaposlenih u ovom području gospodarstva smanjen. Treba imati na umu da su podaci DZS-a o zaposlenima po djelatnostima privremeni te da u pravilu podcjenjuju stvaran broj zaposlenih osoba, stoga će nakon njihove korekcije produktivnost rada vjerojatno biti niža.

Trgovina

Bruto dodana vrijednost područja djelatnosti trgovine lani je, pod utjecajem slabljenja potrošnje kućanstava te djelomično i umjerenije realne potrošnje stranih gostiju tijekom glavne turističke sezone, imala negativnu godišnju stopu promjene od 0,3%. Promotrite li se desezonirani podaci, uočljivo je kako je pad BDV-a ovog područja gospodarstva započeo već nakon prvog tromjesečja 2008. U skladu s navedenim doprinos trgovine rastu ukupne realne dodane vrijednosti gospodar-

Slika 14.

stva u prošloj je godini bio negativan.

Sezonski prilagođeni podaci pokazuju da je kontrakcija realnog prometa od djelatnosti trgovine na malo nastavljena i u prva tri mjeseca 2009. Takva kretanja poglavito valja objasniti kontinuiranim slabljenjem potrošačkog optimizma uvjetovanog pogoršanom gospodarskom situacijom, a vjerojatno i učincima zabrane rada trgovina nedjeljom. Također, otežana dostupnost kredita te porast iznosa postojećih otplata zbog rasta kamatnih stopa i deprecijacije kune prema euru i švicarskom franku dodatno su ograničili potrošnju stanovništva na početku godine. S obzirom na navedeno godišnja se stopa promjene realne maloprodaje u razdoblju od siječnja do veljače ove godine spustila čak na $-14,6\%$ (prema sezonski prilagođenim podacima). Posebice se ističe pad kupnja motornih vozila, prije svega automobila, čija je prodaja prema podacima MUP-a o broju novoregistriranih osobnih vozila u prva tri mjeseca ove godine bila za više od 30% niža nego u istom razdoblju lani.

Građevinarstvo

Formiranje bruto dodane vrijednosti djelatnosti građevinarstva tijekom prošle godine ojačalo je u odnosu na 2007. godinu, ponajprije zahvaljujući intenziviranju investicijske aktivnosti privatnog sektora u nestambene objekte. U skladu s navedenim porast BDV-a ovog područja djelatnosti u prethodnoj je godini bio visok i iznosio je $8,3\%$, dok je doprinos ukupnom rastu dodane vrijednosti u 2008. u odnosu na godinu prije udvostručen te je iznosio $0,7$ postotnih bodova.

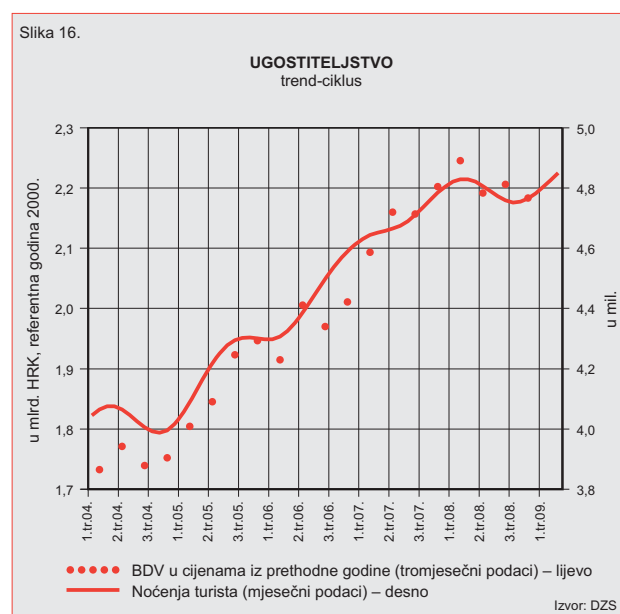
Prema originalnim podacima ukupan broj odrađenih sati radnika na gradilištima u prva dva mjeseca ove godine bio je za $3,7\%$ manji nego u istom razdoblju lani. Međutim, valja istaknuti da su u promatranom razdoblju bila tri radna dana manje i da je početak prošle godine bio obilježen netipično visokim razinama građevinskih radova. Sezonski i kalendariski prilagođeni podaci upućuju na blago jačanje intenziteta građevinske aktivnosti u promatranom razdoblju, a godišnja stopa promjene izračunata pomoću tih vrijednosti iznosi $1,2\%$. Zanimljivo je spomenuti kako je na prijelazu iz 2008. u 2009. došlo do zamjetnog porasta broja kvadrata zgrada

(stambenih i nestambenih) za koje su izdana odobrenja za građenje, no pritom se vjerojatno većinom radi o projektima naručenima prije ili na samom početku silazne faze poslovnog ciklusa. Potrebno je istaknuti da posljednji Konjunktorni test Privrednog vjesnika (iz ožujka 2009.) pokazuje osobito pesimistično raspoloženje građevinarstva. To se zasigurno može povezati sa stanjem na tržištu nekretnina, koje je u prva tri mjeseca tekuće godine karakterizirala izrazito niska razina potražnje stanovništva za stambenim fondom, te s očekivano nižim infrastrukturnim investicijama države.

Ugostiteljstvo

Tijekom prethodne godine dodana vrijednost stvorena u području djelatnosti hotela i restorana rasla je po stopi od $2,2\%$, znatno slabije u usporedbi s 2007. ($9,0\%$), što se pretežno može objasniti umjerenijom realnom potrošnjom stranih gostiju tijekom glavne turističke sezone. U skladu s time doprinos navedene djelatnosti formiranju ukupnog BDV-a

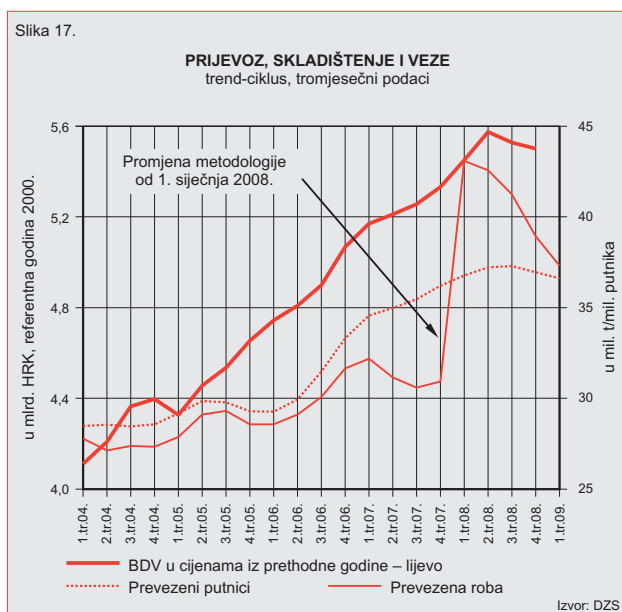
iznosio je tek $0,1$ postotni bod. Ipak, valja napomenuti kako ostvareni doprinos ugostiteljstva djelomično podcjenjuje ukupne, izravne i neizravne, učinke turističke potrošnje na gospodarsku aktivnost.

Prema podacima DZS-a o fizičkim pokazateljima turističke aktivnosti za razdoblje od siječnja do ožujka 2009. broj ostvarenih noćenja i dolazaka turista bio je znatno manji u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Tako je broj evidentiranih noćenja domaćih i stranih gostiju na godišnjoj razini smanjen za $16,7\%$, dok je godišnja stopa promjene broja dolazaka iznosila $-14,3\%$. Tome je najviše pridonijelo smanjenje noćenja i dolazaka inozemnih gostiju, posebice onih iz Njemačke, Italije i Austrije. Ipak, potrebno je istaknuti kako su navedene nepovoljne promjene najvećim dijelom posljedica učinka baznog razdoblja, odnosno pomičnosti uskrasnih blagdana. Ujedno, valja imati na umu da broj ostvarenih noćenja turista u prvom tromjesečju čini tek malen dio ukupnih noćenja koja gosti ostvare tijekom cijele godine.

Prijevoz i veze

Pod utjecajem usporavanja rasta prijevoza putnika i robe, posebice s približavanjem kraja godine, formiranje BDV-a prometa, skladištenja i veza tijekom 2008. bilo je sporije nego godinu prije, no i nadalje razmjerno snažno. Lani je bruto dodana vrijednost navedenog područja djelatnosti porasla za 5,2% (u 2007. njezin je rast iznosio 7,4%), pri čemu je doprinos stvaranju ukupnog BDV-a iznosio 0,5 postotnih bodova.

Tijekom prvog tromjesečja 2009. došlo je do slabljenja putničkog prijevoza mjenog brojem prevezenih putnika, zbog čega je zabilježena negativna godišnja stopa promjene. To je vjerojatno prouzročio manji broj dolazaka inozemnih gostiju, ali i smanjena domaća potražnja za uslugama prijevoza. Promatrano po pojedinim vrstama prijevoza, najznačajniji godišnji pad broja prevezenih putnika ostvaren je kod pomorskog i zračnog prometa, dok je jedino cestovni promet bio nešto intenzivniji nego u istom razdoblju lani. Robni prijevoz, mjen u prevezenim tonama, u razdoblju od siječnja do

ožujka 2009. dodatno je oslabio, čime su se nastavila nepovoljna kretanja u ovom segmentu prijevoznih usluga započeta još početkom prošle godine. Opisane promjene mogu se pripisati kontinuiranom smanjivanju industrijske proizvodnje te opadanju intenziteta domaće i vanjske trgovine.

Kod telekomunikacijskih usluga nastavljen je godišnji rast broja utrošenih minuta u pokretnoj mreži, no slabijim intenzitetom nego u prethodnim tromjesečjima. Povoljna kretanja koja već duže karakteriziraju mobilnu telefoniju vjerojatno su, između ostalog, posljedica nastojanja postojećih mobilnih operatera da povećaju tržišne udjele. Istodobno je u nepokretnoj mreži smanjen broj utrošenih minuta u usporedbi s prvim tromjesečjem 2008.

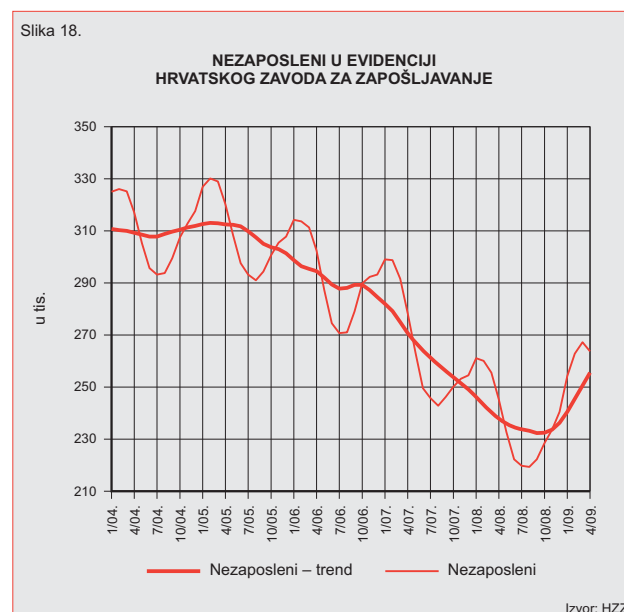
Tržište rada

Slabljenje gospodarske aktivnosti koje je obilježilo veći dio prošle i početak ove godine te rastući pesimizam poslodavaca

odrazili su se na pokazatelje tržišta rada. Tako je u evidenciji HZZ-a tijekom prvog tromjesečja 2009. bilo više registriranih nezaposlenih osoba, dok je zaposlenih, prema podacima DZS-a te podacima o broju osiguranika HZMO-a, bilo manje, i u odnosu na prethodno razdoblje i u usporedbi s istim razdobljem lani. Istodobno se godišnji rast nominalnih bruto i neto plaća usporio u odnosu na kraj 2008., što je uz nešto blaže usporavanje inflacije rezultiralo laganim usporavanjem rasta realnih plaća.

Nezaposlenost i zapošljavanje

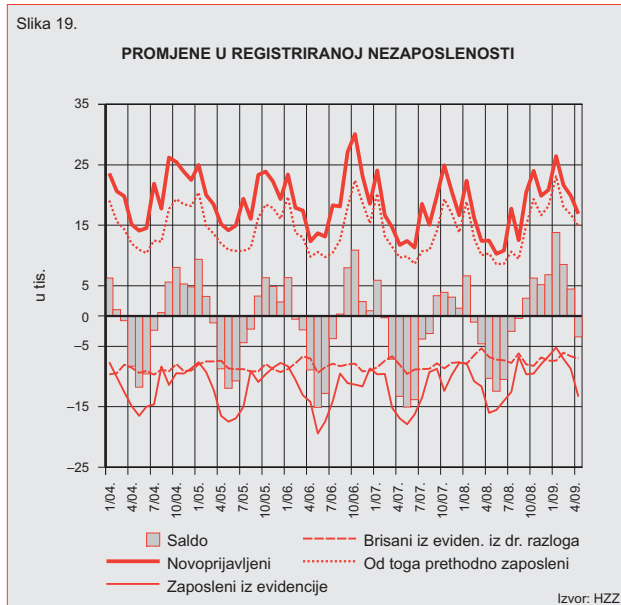
Prema podacima HZZ-a tijekom prvog tromjesečja 2009. broj se nezaposlenih osoba povećao. Mjesečni porast, koji je prisutan od rujna 2008., nepovoljno se odrazio na godišnju dinamiku registrirane nezaposlenosti. Tako je, prvi put nakon sredine 2005., u veljači 2009. zabilježen rast nezaposlenosti na godišnjoj razini, koji je rezultirao time da je u evidenciji HZZ-a tijekom prvog tromjesečja bilo za 2,5 tisuća (1,0%)

više nezaposlenih osoba nego u istom razdoblju prethodne godine.

Na takvo kretanje nezaposlenosti utjecala je visoka razina priljeva u evidenciju HZZ-a, ali i smanjeni odljevi, posebice pad zapošljavanja posredovanjem HZZ-a. Tijekom prvog tromjesečja 2009. većina je novoprijavljenih pristigla izravno iz radnog odnosa, zbog otkaza poslodavca (gotovo 75%). Naime, potaknuti padom potražnje za svojim proizvodima i uslugama, poslodavci su se novonastalim uvjetima na tržištu prilagođavali smanjenjem proizvodnje, što rezultira i manjom potrebom za radnicima. Osim toga, zabrana rada trgovina nedjeljom zasigurno je negativno djelovala na potražnju za radnicima u sektoru trgovine. Stoga je došlo do pojačanog otkazivanja ugovora zaposlenima na određeno, ali i na neodređeno vrijeme, što potvrđuju podaci HZZ-a. Najviše je novoprijavljenih pristiglo iz djelatnosti prerađivačke industrije, trgovine na veliko i malo, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane te iz djelatnosti građevinarstva. Osim zapošljavanja iz evidencije, koje se tijekom prva tri mje-

Slika 19.

Slika 20.

seca 2009. nastavilo snažno smanjivati (–30,4% na godišnjoj razini), na manju potrebu za radnicima upućuju i podaci o slobodnim radnim mjestima koja poslodavci prijavljuju HZZ-u, a čiji se broj znatno smanjio u promatranom razdoblju. Osim zaposlenih iz evidencije, u odljeve se ubrajaju i brisani iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja, čiji se broj tijekom prvog tromjesečja blago povećao.

Prema administrativnim podacima dostupnima za prva tri mjeseca 2009. prosječna stopa registrirane nezaposlenosti iznosila je 14,7%, što je povećanje od 0,2 postotna boda u odnosu na prvo tromjesečje 2008.

Zaposlenost

Uz povećanje broja nezaposlenih osoba prvo je tromjesečje obilježilo i smanjenje broja zaposlenih, na što osim spomenutog znatno smanjenog zapošljavanja iz evidencije HZZ-a upućuju i administrativni podaci DZS-a, kao i podaci o broju osiguranika HZMO-a. Iako se ukupna zaposlenost 2008. po-

većala, njezina je godišnja dinamika postupno slabjela kako se približavao kraj godine. Takva su se kretanja nastavila i na početku 2009. Prema podacima DZS-a u prva je tri mjeseca bilo za 0,4% manje zaposlenih nego u istom razdoblju 2008., što je u najvećoj mjeri odraz negativnog doprinosa zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija te individualnih poljoprivrednika, koji su aktivni osiguranici HZMO-a. Broj zaposlenih u pravnim osobama, koji se u istom razdoblju blago povećao, uspio je tek manjim dijelom ublažiti spomenuta negativna kretanja ostalih sastavnica ukupne zaposlenosti. Treba napomenuti da su podaci DZS-a o zaposlenosti za razdoblje nakon siječnja 2009. privremeni.

Od početka 2009. DZS je počeo s objavom podataka prema NKD-u 2007., koji je zamijenio dotadašnji NKD 2002. Klasifikacija NKD 2007. sadržajno i strukturno u potpunosti odgovara europskoj inačici, klasifikaciji NACE Rev. 2, čime je osigurana kvalitetna međunarodna usporedivost podataka. Međutim, u ovom trenutku nisu dostupne duže vremenske serije podataka o broju zaposlenih prilagođene

Slika 21.

novoj metodologiji. Tako su podaci o zaposlenosti u pravnim osobama prema NKD-u 2007. trenutno dostupni od siječnja 2008., dok su podaci o zaposlenima u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija dostupni od siječnja 2009., što znatno otežava analizu. Ipak, čini se kako je u prvom tromjesečju ove godine industrija bila sektor koji je dao najveći negativni doprinos rastu ukupne zaposlenosti, što je u skladu s nepovoljnim kretanjima proizvodnje te time i smanjene potražnje za radnicima u tim područjima, posebice u prerađivačkoj industriji. Nadalje, pad na koji upućuju fizički pokazatelji u trgovini, a vjerojatno u određenoj mjeri i zabrana rada trgovina nedjeljom, odrazili su se na smanjenje broja zaposlenih u toj djelatnosti, što ju je, uz industriju, odredilo kao djelatnost koja je također negativno pridonijela rastu ukupne zaposlenosti. S druge strane, porast zaposlenosti zabilježen je u djelatnosti financijskog posredovanja te poslovanja nekretninama, čime su ukupnom rastu zaposlenosti te djelatnosti dale blagi pozitivan doprinos. Porast zaposlenosti u obrazovanju i zdravstvu ublažio je učinak smanjenja broja

zaposlenih u javnoj upravi, pa se tijekom prva tri mjeseca 2009., ako promatramo ukupnu javnu upravu (uključujući obrazovanje, zdravstvo i socijalnu skrb), broj zaposlenih povećao.

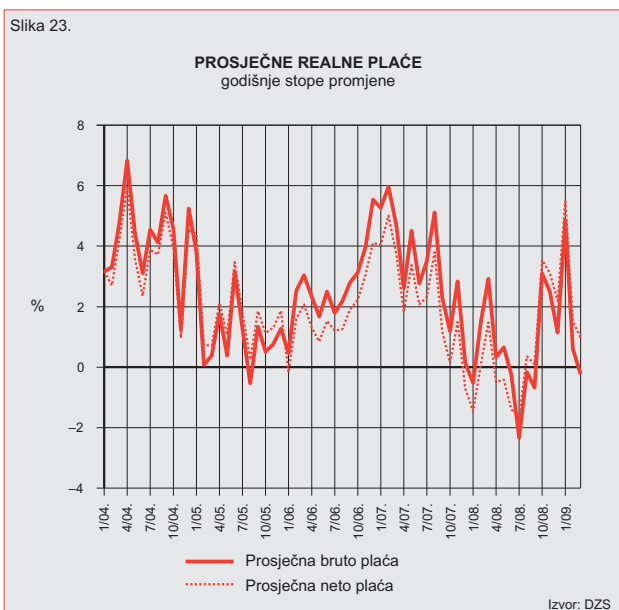
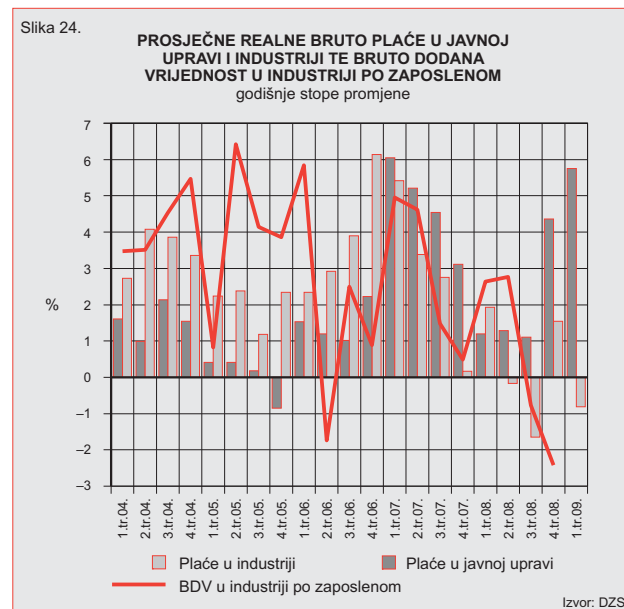
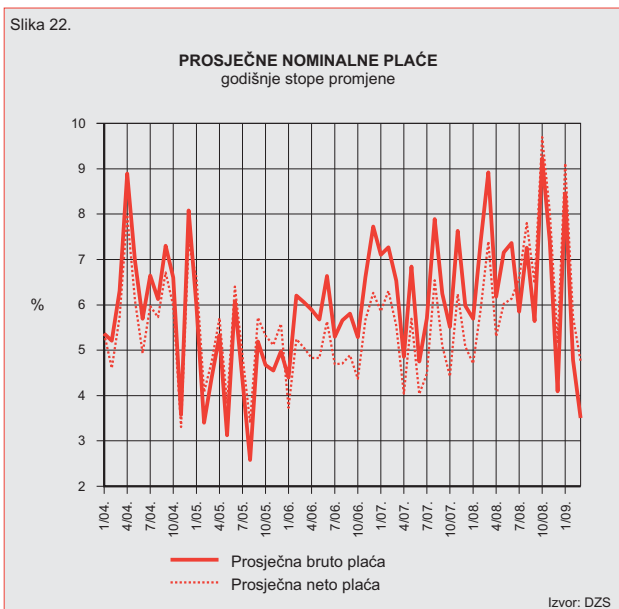
Plaće i troškovi rada

Nakon visokoga godišnjeg rasta nominalnih plaća koji je obilježio cijelu, a posebice kraj 2008., uslijedilo je njegovo blago usporavanje početkom tekuće godine. Tako su nominalne neto plaće isplaćene u promatranom razdoblju bile za 6,5%, a nominalne bruto plaće za 5,6% veće nego u istom razdoblju 2008. Za razliku od fizičkih pokazatelja kretanja na tržištu rada (broj zaposlenih i nezaposlenih osoba), razvidno je da se nepovoljna gospodarska kretanja zasad nisu znatnije odrazila na financijske pokazatelje tržišta rada. Navedeno sporije prilagođavanje potvrđuju i sezonski prilagođeni podaci o plaćama koji, unatoč nepovoljnim promjenama ostalih pokazatelja, upućuju na nastavak rasta plaća na početku

2009. Valja napomenuti da je tome znatno pridonijelo kretanje plaća u javnim i državnim službama, iako su plaće rasle i u većini ostalih područja gospodarstva.

Usporavanje nominalnog rasta plaća uz manje izraženo usporavanje inflacije mjerene indeksom potrošačkih cijena rezultiralo je usporavanjem rasta realnih plaća na 2,7% u neto te na 1,7% u bruto iznosu. Ako se osim kretanja realnih plaća uzme u obzir i smanjenje prosječnog broja zaposlenih u prvom tromjesečju, rast se realne mase isplaćenih plaća u tom razdoblju, kao glavni izvor financiranja osobne potrošnje, također blago usporio.

Kao i tijekom prethodnih dviju godina, najvišim godišnjim rastom nominalnih i realnih plaća istaknule su se djelatnosti javnog sektora, što je rezultat potpisanog sporazuma između Vlade RH i sindikata zaposlenih u javnim službama o rastu osnovice za obračun plaća za razdoblje od 2007. do 2009. Uz javnu upravu i državne službe, najznačajniji su pozitivan doprinos rastu plaća dale trgovina na veliko i malo, građevinarstvo te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti. S druge

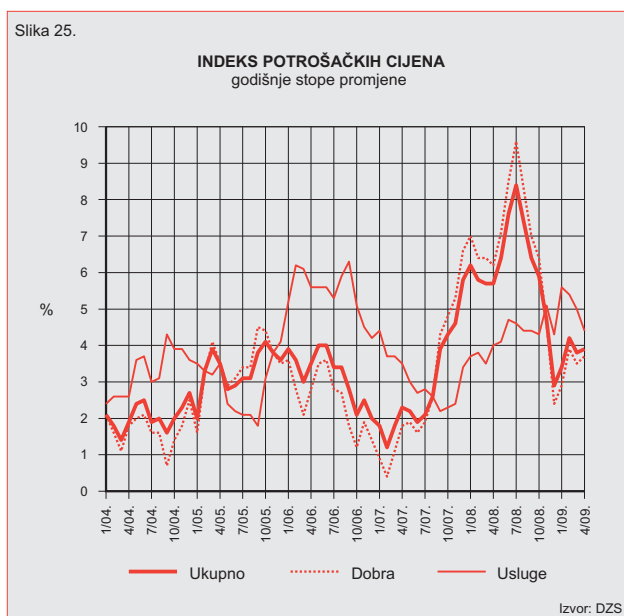

strane, najveći negativan doprinos zabilježen je kod djelatnosti informacija i komunikacija.

Budući da je usporavanje proizvodnje mjerene realnim BDV-om u industriji bilo snažnije od usporavanja rasta prosječne zaposlenosti, drugu je polovinu 2008. obilježio pad proizvodnosti rada u toj djelatnosti koji će se, kao što pokazuju dostupni mjesečni fizički pokazatelji, najvjerojatnije nastaviti i početkom 2009. Naime, u prvom je tromjesečju 2009. zabilježen snažan pad fizičkog obujma industrijske proizvodnje, koji je dobar pokazatelj kretanja BDV-a tog područja djelatnosti, dok je istodobno smanjenje broja zaposlenih u industriji bilo znatno slabijeg intenziteta. Tako se proizvodnost rada u industriji izračunata na temelju visokofrekventnih pokazatelja u prva tri mjeseca smanjila za 7,6% (prema sezonski prilagođenim podacima), što je visoko. Pritom treba imati na umu da su podaci DZS-a o zaposlenima privremeni.

Cijene

U četvrtom tromjesečju 2008. godine znatno su se smanjili inflatorni pritisci u Hrvatskoj te je godišnja stopa rasta potrošačkih cijena pala na 4,5%, sa 7,4% zabilježenih u trećem tromjesečju 2008. Prosječna godišnja stopa inflacije u prvom se tromjesečju 2009. dodatno spustila, na 3,8%. Među vanjskim činiteljima koji su utjecali na ublažavanje rasta cijena ističe se izrazit pad cijena sirove nafte, prehrambenih sirovina i metala na svjetskom tržištu, potaknut očekivanjima glede smanjenja potražnje za sirovinama zbog pada svjetske gospodarske aktivnosti. U uvjetima smanjenog priljeva kapitala tečaj kune prema euru ostao je relativno stabilan, potpomognut deviznim intervencijama i drugim mjerama monetarne politike, te je tako pridonio stabilizaciji inflacijskih očekivanja. Slabljenje osobne potrošnje zbog stagnacije raspoloživoga realnog dohotka i pada potrošačkog optimizma bilo je najvažniji domaći činitelj koji je djelovao na smanjivanje inflatornih pritisaka.

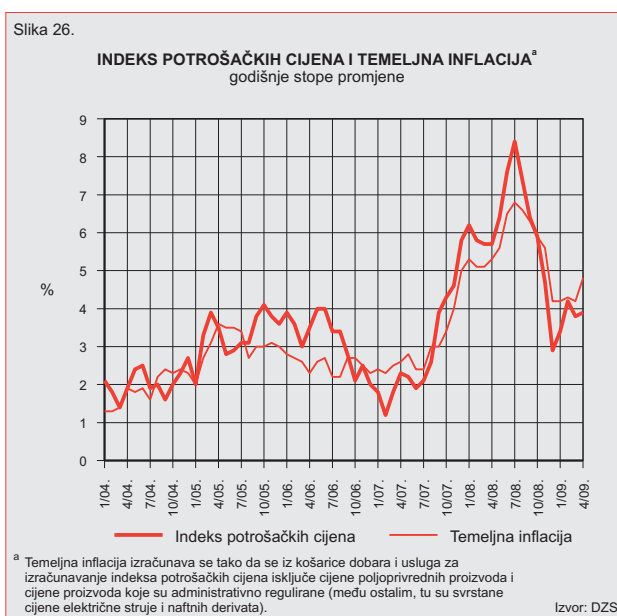
Rezultat spomenutih kretanja bilo je zamjetno smanjenje godišnje stope promjene cijena energije (s 13,1% u trećem tromjesečju 2008. na -0,2% u prvom tromjesečju 2009.) te cijena prerađenih prehrambenih proizvoda (s 11,7% na 4,6%).

Potrošačke cijene

Prema najnovijim podacima DZS-a u travnju 2009. zabilježena je godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena od 3,9%, koja je za 1,0 postotni bod viša od one ostvarene u prosincu 2008. Ubrzanje inflacije tijekom prva četiri mjeseca 2009. u velikoj je mjeri bilo posljedica povećanja administrativno reguliranih cijena (cijena plina te zdravstvenih i bolničkih usluga) te povećanja cijena koje su pod utjecajem odluka o visini trošarina (cijena duhanskih prerađevina). Tako se doprinos spomenutih triju skupina proizvoda ukupnoj godišnjoj stopi inflacije povećao s 0,1 postotnog boda u prosincu 2008. na 1,5 postotnih bodova⁴ u travnju 2009. Godišnja stopa promjene temeljnog indeksa potrošačkih cijena, koji ne uključuje cijene

poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene, ubrzala se na 4,8%, u usporedbi s 4,2% u prosincu 2008., a tome je najviše pridonijelo spomenuto poskupljenje duhanskih prerađevina.

Energija je komponenta indeksa potrošačkih cijena koja je u najvećoj mjeri pripomogla smanjivanju inflatornih pritisaka u razdoblju nakon srpnja 2008., kad su ti pritisci kulminirali, a cijena barela sirove nafte prešla 145 USD. Budući da je cijena sirove nafte postupno padala te je u prosincu 2008. iznosila 41,3 USD, godišnja stopa promjene cijena energije spustila se sa 16,5% u srpnju na -1,7% u prosincu 2008. Tijekom prva četiri mjeseca 2009. znatno je porasla cijena plina za kućanstva i cijena zagrijavanja stana, dok je cijena naftnih derivata lagano porasla, tako da se godišnja stopa promjene cijena energije u travnju malo povećala, no ona je i dalje negativna (-0,4%). Godišnja stopa promjene cijena industrijskih proizvoda bez energije blago se ubrzala, s 2,2% u prosincu 2008. na 2,5% u travnju 2009. Tijekom 2008. cijene tih proizvoda rastle su po prosječnoj godišnjoj stopi od

3,0%, pa se i kod ove komponente zapaža smanjivanje inflatornih pritisaka, što se može pripisati slabljenju agregatne potražnje te smanjenju troškovnih pritisaka na rast cijena. Godišnja stopa promjene cijena usluga ubrzala se s 4,2% u prosincu 2008. na 4,4% u travnju 2009. Taj je rast bio prije svega posljedica poskupljenja usluga čije se cijene administrativno reguliraju (zdravstvene i bolničke usluge). S druge strane, godišnja se stopa promjene cijena usluga koje se tržišno formiraju smanjila, s 5,0% u prosincu 2008. na 3,2% u travnju 2009. Značajan utjecaj na takva kretanja imalo je stabiliziranje cijena prerađenih prehrambenih proizvoda i

4 Pritom je najviše porastao doprinos porasta cijena duhanskih prerađevina ukupnoj godišnjoj stopi inflacije (s 0,0 postotnih bodova u prosincu 2008. na 0,8 postotnih bodova u travnju 2009.). Zbog uvođenja novog sustava trošarina duhanske su prerađevine poskupjele u dva navrata (u siječnju za 6,9% i u travnju za 14,0% u odnosu na prethodni mjesec). Nadalje, doprinos porasta cijena plina godišnjoj stopi inflacije povećao se tijekom spomenutog razdoblja s 0,0 postotnih bodova na 0,3 postotna boda, dok se doprinos porasta cijena zdravstvenih i bolničkih usluga povećao s 0,1 postotnog boda na 0,4 postotna boda.

Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena, klasifikacija u pet glavnih kategorija proizvoda, godišnje stope promjene

	Ponder 09.	XII.08.	I.09.	II.09.	III.09.	IV.09.
Ukupno	100,0	2,9	3,4	4,2	3,8	3,9
Energija	13,0	-1,7	-0,4	1,3	-1,3	-0,4
Svježi prehrambeni proizvodi	14,7	3,7	4,9	9,0	9,5	6,7
Prerađeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkoholna pića i duhan)	23,2	4,7	4,9	4,7	4,2	5,9
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	28,3	2,2	1,7	1,9	2,2	2,5
Usluge	20,7	4,2	5,6	5,4	5,0	4,4

Napomena: Klasifikacijom koja ukupnu košaricu proizvoda dijeli u pet glavnih kategorija proizvoda koristi se Europska središnja banka pri analizi kretanja inflacije potrošačkih cijena. U toj se klasifikaciji grupiranje proizvoda donekle razlikuje od onog u klasifikaciji osobne potrošnje prema namjeni. Tako, primjerice, u indeks cijena usluga prema klasifikaciji koja ukupnu košaricu proizvoda dijeli u pet glavnih kategorija proizvoda ne ulaze cijene vode, već se one uključuju u indeks cijena dobara.

Izvor: DZS

slabljenje domaće potražnje, što je utjecalo na usporavanje godišnje stope rasta cijena ugostiteljskih usluga.

Svježi prehrambeni proizvodi skupina su kod koje se najviše ubrzala godišnja stopa rasta cijena, i to s 3,7% u prosincu 2008. na 6,7% u travnju 2009., pri čemu je u ožujku ta stopa dosegla čak 9,5%. To je velikim dijelom bilo posljedica zamjetnog rasta cijena povrća u siječnju i veljači, koje je bilo izrazitije nego u protekloj godini, čemu su pogodovali nepovoljni vremenski uvjeti. Osim toga, dodatno se ubrzala i godišnja stopa rasta cijena mesa (skupine koja ima znatan udio, od 8,3%, u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena). Ona je u prosincu 2008. iznosila 8,1%, što je već visoko, a u travnju 2009. 10,3%. Analitičari poljoprivrednog tržišta ističu kako je tijekom prošle i početkom ove godine dio poljoprivrednih gospodarstava odustao od proizvodnje, a to je rezultiralo manjom ponudom i višim otkupnim cijenama mesa, koje u pojedinim segmentima dosežu desetogodišnji maksimum.

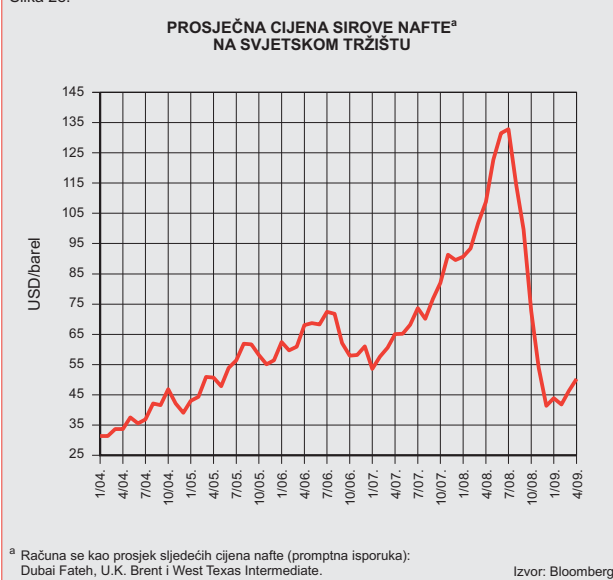
Prerađeni prehrambeni proizvodi također su skupina proizvoda kod koje se prilično ubrzala godišnja stopa rasta cijena (s 4,7% u prosincu 2008. na 5,9% u travnju 2009.), što je prije svega bilo posljedica poskupljenja duhanskih preradevina, koje prema klasifikaciji ESB-a ulaze u tu skupinu. S druge strane, pad cijena prehrambenih sirovina na svjetskom

tržištu, pojeftinjenje sirove nafte i usporavanje rasta osobne potrošnje utjecali su na smanjenje godišnje stope rasta cijena brojnih prehrambenih proizvoda, čemu je pogodovao i povoljan učinak baznog razdoblja. Pritom se najviše usporio godišnji rast cijena kruha i žitarica (s 12,2% u prosincu na 4,8% u travnju).

Uvozne cijene

Nakon snažnog pada u drugoj polovini 2008., cijene sirove nafte na svjetskom tržištu u prva su se četiri mjeseca 2009. godine stabilizirale i počele blago oporavljati. Prosječna cijena barela sirove nafte u travnju 2009. bila je za 21,6% viša nego u prosincu 2008. te je iznosila 50,3 USD. Na rast cijena sirove nafte najviše su utjecali oporavak na svjetskim burzama, naznake mogućeg slabljenja svjetske recesije i rast optimizma ulagača. S druge strane, oporavak cijena nafte uvelike su otežavale objave podataka o rastu zaliha nafte u SAD-u zbog smanjene potražnje. Što se tiče globalne potražnje za

Slika 28.

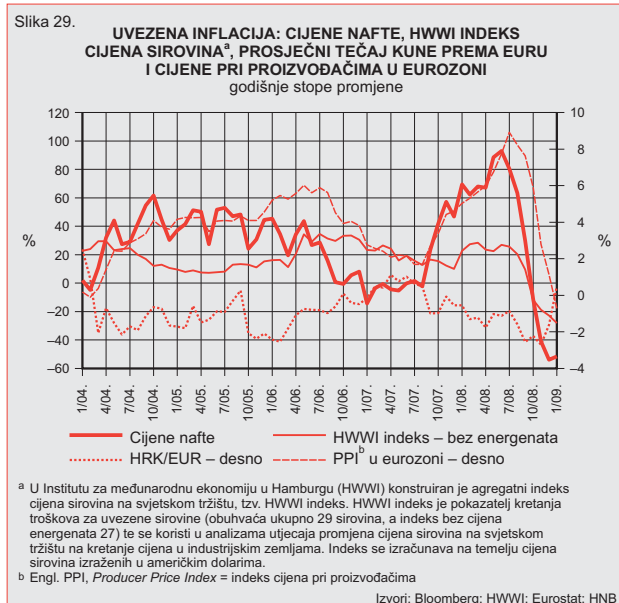

Slika 27.

naftom, Međunarodna agencija za energiju (IEA) u svojem posljednjem izvješću iz svibnja 2009. procijenila je da će ona u 2009. biti za 3% manja nego u prethodnoj godini, odnosno da će se smanjiti s 85,8 mil. barela dnevno u 2008. na 83,2 mil. barela dnevno. Nastojeći spriječiti daljnji pad cijena nafte u uvjetima smanjene globalne potražnje, zemlje članice OPEC-a nastavile su u prvom tromjesečju 2009. smanjivati svoju proizvodnju sirove nafte.

Osim nafte, na svjetskom su tržištu poskupjele i druge sirovine. Agregatni HWWI indeks, koji oslikava kretanje cijena sirovina na svjetskom tržištu (bez energije, izraženih u američkim dolarima), u travnju je bio za 7,5% veći nego u prosincu 2008. Pritom se može izdvojiti rast cijena metala, kojem je uvelike pridonijelo jačanje potražnje iz Kine, a povećale su se i cijene prehrambenih proizvoda, posebno uljarica. Ipak, cijene sirovina i dalje su znatno niže nego sredinom 2008. godine, kad su doseglye svoju najvišu razinu, nakon čega je pod utjecajem svjetske recesije i opadanja potražnje uslijedio njihov snažni pad.

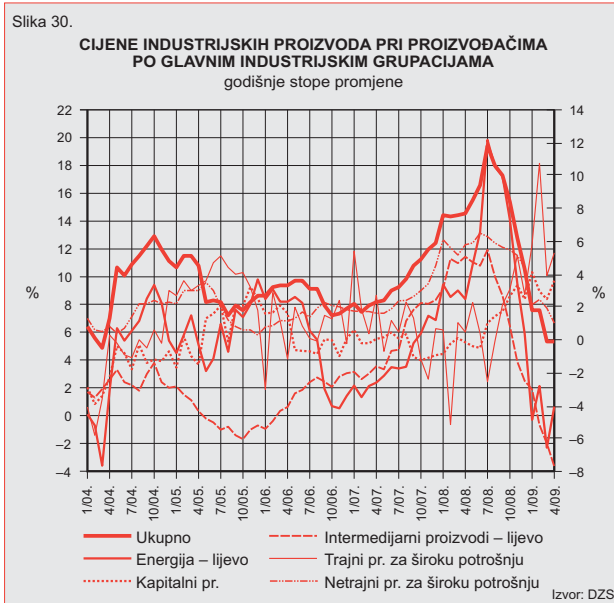
S druge strane, proizvođačke cijene u eurozoni⁵ padaju, što smanjuje uvozne inflatorne pritiske. Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena u eurozoni u ožujku 2009. iznosila je $-3,1\%$, a u prosincu 2008. $1,1\%$. Padu proizvođačkih cijena najviše je pridonijelo smanjenje cijena energije i intermedijarnih proizvoda.

Cijene industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godišnja stopa promjene cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima⁶ u travnju 2009. spustila se na $-0,1\%$, za usporedbu, u prosincu prethodne godine iznosila je $4,3\%$. Pritom je, od osnovnih komponenata, pad proizvođačkih cijena u travnju zabilježen samo kod intermedijarnih proizvoda (od $3,7\%$ na godišnjoj razini). U skupini intermedijarnih proizvoda najviše su se smanjile cijene u proizvodnji metala i proizvoda od gume i plastike, zbog daljnjega godišnjeg pada cijena sirovina (posebno metala) na svjetskom tržištu. Proizvođačke cijene netrajnih proizvoda za široku potrošnju u travnju donekle su se povećale na godišnjoj razini (za $1,0\%$), a prilično su pritom porasle cijene u proizvodnji kože i srodnih proizvoda te pića. S druge strane, na godišnjoj je razini i dalje prisutan zamjetan pad cijena duhanskih proizvoda, koji je najvećim dijelom posljedica smanjenja proizvođačkih cijena cigareta u siječnju, nakon što su se povećale trošarine. Cijene energije također su se u travnju na godišnjoj razini blago povećale (za $0,7\%$), na što je utjecao rast proizvođačkih cijena vađenja sirove nafte i prirodnog plina te opskrbe električnom energijom, plinom i parom. Za razliku od toga, u proizvodnji koksa i rafiniranih naftnih proizvoda na godišnjoj

5 Od siječnja 2009. Eurostat objavljuje podatke o indeksu proizvođačkih cijena u eurozoni u skladu s novom klasifikacijom (NACE Rev. 2), a ujedno je promijenjena i bazna godina (prije je bila 2000., a sada je 2005.). Budući da je 1. siječnja 2009. Slovačka postala dio eurozone, ona sada obuhvaća 16 zemalja.

6 DZS je seriju indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima za razdoblje od siječnja 2005. do prosinca 2008. preračunao prema NKD-u 2007. uz primjenu NIP-a 2008. i GIG-a 2009. te sveo podatke na 2005. kao baznu godinu.

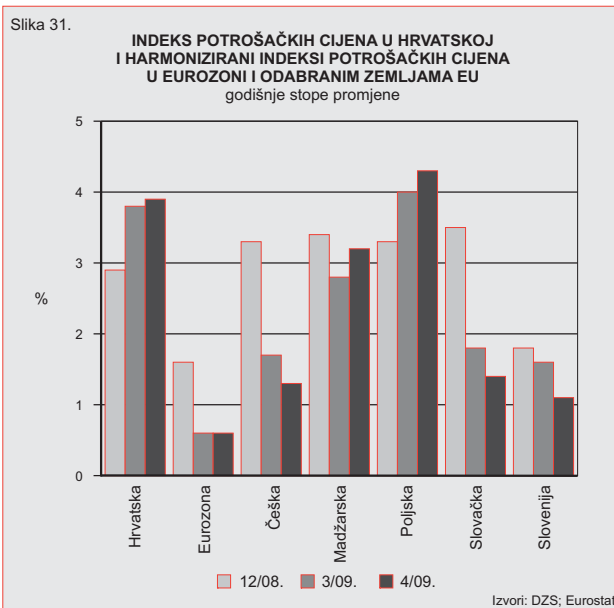

su se razini znatno smanjile proizvođačke cijene, u skladu s padom cijena sirove nafte na svjetskom tržištu.

Najrazritiji godišnji rast cijena u travnju bio je onaj trajnih proizvoda za široku potrošnju ($5,3\%$) i kapitalnih proizvoda ($3,6\%$), među kojima se može izdvojiti poskupljenje u proizvodnji računala te električnih i optičkih proizvoda, kao i u proizvodnji namještaja.

Međunarodna usporedba potrošačkih cijena

U prva četiri mjeseca 2009. povećala se razlika između godišnje stope inflacije potrošačkih cijena u Hrvatskoj i eurozoni, s $1,3$ postotna boda u prosincu 2008. na $3,3$ postotna boda u travnju 2009. godine. U travnju 2009. posebno je velika bila razlika između godišnje stope promjene cijena energije u eurozoni ($-8,8\%$) i Hrvatskoj ($-0,4\%$), koja je uglavnom bila rezultat poskupljenja električne energije iz srpnja 2008. te povećanja cijene plina za kućanstva u siječnju 2009. u Hrvatskoj. Nadalje, godišnja stopa rasta cijena

prerađenih prehrambenih proizvoda u eurozoni u travnju je iznosila 1,2%, dok je u Hrvatskoj bila znatno viša (5,9%), što je velikim dijelom bilo posljedica rasta domaćih cijena duhanskih proizvoda, potaknutog promjenom sustava trošarina. Istodobno, cijene svježih prehrambenih proizvoda u eurozoni u travnju su porasle za 1,6% na godišnjoj razini, dok je u Hrvatskoj taj rast bio mnogo izrazitiji te je iznosio 6,7%.

Promotri li se kretanja inflacije potrošačkih cijena u Hrvatskoj i u novim državama članicama EU s područja Srednje i Istočne Europe, može se primijetiti da se godišnja stopa inflacije u travnju 2009. u odnosu na prosinac 2008. povećala samo u Hrvatskoj, Poljskoj i Rumunjskoj. U ostalim se zemljama godišnja stopa inflacije u promatranom razdoblju smanjila. Tako su u travnju 2009. nižu inflaciju od Hrvatske imale Bugarska, Mađarska, Slovačka, Češka, Slovenija i Estonija, dok je u prosincu 2008. nižu inflaciju imala samo Slovenija.

Tečaj

Tijekom prvog tromjesečja 2009. godine nominalni tečaj kune prema euru bio je uglavnom pod utjecajem deprecijacijskih pritisaka. Tako je tečaj kune ukupno oslabio za 1,8%, i to s razine od 7,32 kune za euro 31. prosinca 2008. na 7,46 kuna za euro 31. ožujka 2009. Slabljenje tečaja kune posljedica je pojačane potražnje države i poduzeća za devizama koje su potrebne za plaćanje dospjelih inozemnih obveza, kao i smanjenog priljeva kapitala u zemlju. Radi ublažavanja deprecijacijskih pritisaka HNB je na deviznim intervencijama 23. siječnja i 18. veljače poslovnim bankama prodao ukupno 513,0 mil. EUR. Osim toga, središnja je banka promjenom instrumenata monetarne politike (više o tome vidi u Biltenu br. 146, u poglavlju Monetarna politika i instrumenti) bankama oslobodila znatne devizne pričuve. Nakon toga su se, u uvjetima smanjene kunske likvidnosti, pojačali aprecijacijski pritisci pa je HNB intervenirao 27. veljače i otkupio od poslovnih banaka 331,2 mil. EUR. Tako je trima deviznim intervencijama održanima tijekom prvog tromjesečja

HNB neto prodao 181,8 mil. EUR, odnosno neto povukao 1,3 mlrd. kuna. U prva tri mjeseca 2009. MF izravno je od HNB-a kupio deviza u neto iznosu od 54,7 mil. EUR, ponajviše zbog plaćanja obveza Londonskome i Pariškom klubu.

Za razliku od prvog tromjesečja, na kretanje tečaja kune prema euru u travnju i svibnju ponajviše je djelovalo smirivanje deprecijacijskih očekivanja na domaćem deviznom tržištu. Tome su pridonijeli sezonski činitelji i rebalans proračuna kojim se otvorio prostor za zaduživanje države na inozemnom tržištu izdavanjem euroobveznica. Osim toga, raspoloživi agregatni podaci zasad pokazuju stabilno refinanciranje inozemnih obveza ostalih domaćih sektora, dok opadanje vanjskotrgovinskog manjka smanjuje potrebe za njegovim financiranjem. U skladu s time, tečaj kune ojačao je za 1,8% u odnosu na kraj ožujka te se spustio na razinu od 7,33 kuna za euro na kraju svibnja 2009., unatoč i dalje snažnoj potražnji poduzeća za devizama. Pritom nije bilo potrebe za deviznom intervencijom središnje banke, a nisu zabilježene ni značajnije devizne transakcije s državom.

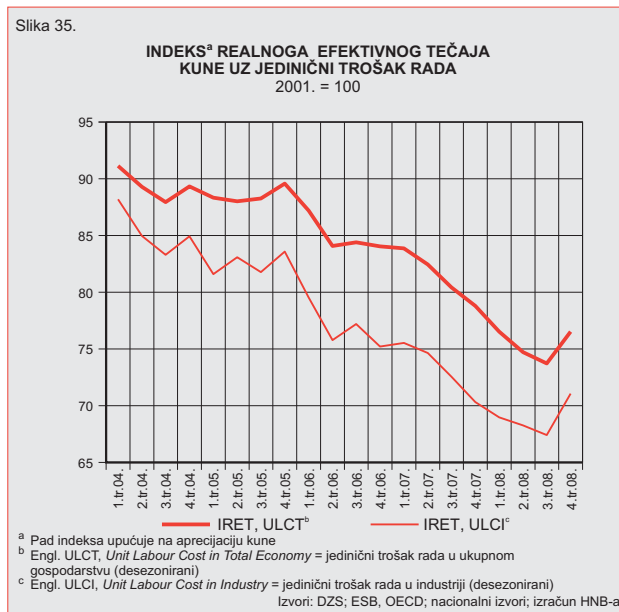
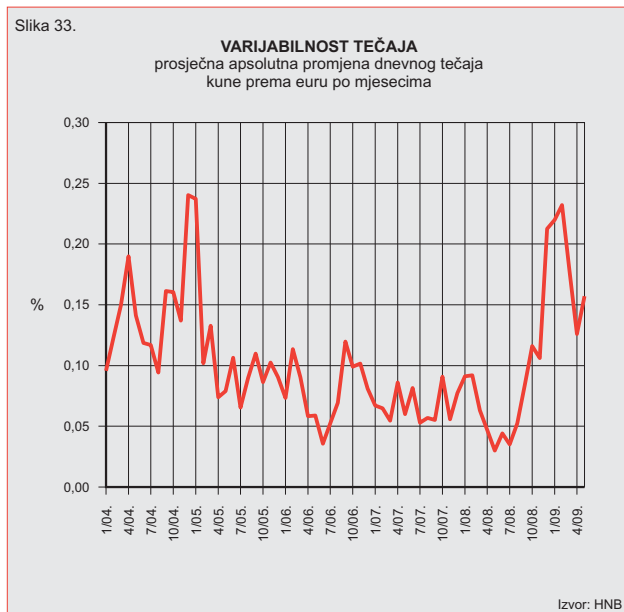
Početak godine obilježila je i izrazita kolebljivost tečaja – prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja kune prema euru u prvom tromjesečju 2009. iznosila je 0,21%, što je zamjetno više nego u istome razdoblju prethodne godine (0,08%). Štoviše, radi se o najvećoj varijabilnosti tečaja od trećeg tromjesečja 2001. Tome su najviše pridonijele promjene tečaja u siječnju i veljači, dok je u sljedeća tri mjeseca kolebljivost tečaja bila manja.

Američki je dolar prema euru na svjetskome deviznom tržištu prilično ojačao u siječnju i veljači 2009. (za 10,7%), čemu su najviše pridonijeli nepovoljni gospodarski pokazatelji u eurozoni i očekivanja daljnjeg smanjenja ključne kamatne stope u eurozoni. Međutim, u ožujku je započelo slabljenje vrijednosti američkog dolara prema euru, koje je bilo posebno izraženo nakon što je 18. ožujka američka središnja banka objavila odluku o kupovini državnih obveznica i otkupu vrijednosnih papira osiguranih hipotekama nad nekretninama. Za razliku od toga, u posljednjih dvadesetak dana travnja kretanje američkog dolara u odnosu na euro bilo je pod utjecajem aprecijacijskih pritisaka zbog očekivanja vezanih uz daljnje ublažavanje monetarne politike u eurozoni. Nastojeći pridonijeti oporavku gospodarstva eurozone, Europska je središnja banka na posljednjem sastanku održanom 7. svibnja 2009. dodatno spustila ključnu kamatnu stopu, koja sada iznosi 1,0%, ali je osim toga najavila i kupnju osiguranih obveznica te je produljila dospelje kredita odobrenih bankama sa 6 na 12 mjeseci. Ponovno slabljenje američkog dolara u svibnju potaknuto je objavom pokazatelja za europsko tržište koji su bili bolji od očekivanih i s time povezanim rastom optimizma i sklonosti ulagača riziku. Ukupno je od početka godine američki dolar u odnosu na euro ojačao za 0,9% te je na kraju svibnja 2009. tečaj iznosio 1,41 USD/EUR (na kraju prosinca 2008. iznosio je 1,42 USD/EUR).

U skladu s kretanjem tečaja kune prema euru te američkog dolara prema euru, tijekom prvih pet mjeseci nominalni tečaj kune prema američkom dolaru deprecirao je za 0,9%, s razine od 5,16 HRK/USD na kraju prosinca 2008. na 5,20 HRK/USD na kraju svibnja 2009.

U prvih pet mjeseci 2009. kuna je neznatno oslabijela pre-

ma euru, pri čemu se tečaj povećao sa 7,32 HRK/EUR na kraju prosinca 2008. na 7,33 HRK/EUR na kraju svibnja 2009. Osim toga, u promatranom je razdoblju kuna oslabjela prema američkom dolaru (0,9%) i funti sterlinga (12,1%). Istodobno kuna je ojačala prema švicarskom franku (1,4%). U skladu s time zabilježena je deprecijacija indeksa dnevnoga nominalnog efektivnog tečaja kune prema košarici valuta od 0,4%.

Osim nominalnoga efektivnog tečaja kune u prvome je tromjesečju 2009. godine u odnosu na prethodno tromjesečje deprecirao i realni efektivni tečaj, koji se često upotrebljava kao pokazatelj cjenovne konkurentnosti izvoza. Međutim, realna je deprecijacija efektivnog tečaja deflacioniranoga potrošačkim cijenama (od 1,7%) bila manja od njegove nominalne deprecijacije (3,6%) jer su potrošačke cijene u Hrvatskoj porasle, dok su u eurozoni, SAD-u, Švicarskoj i Velikoj Britaniji pale. Isto tako, realna je deprecijacija efektivnog tečaja deflacioniranog proizvođačkim cijenama (od 1,6%) bila manja od nominalne zbog slabijeg pada proizvođačkih cijena u Hrvat-

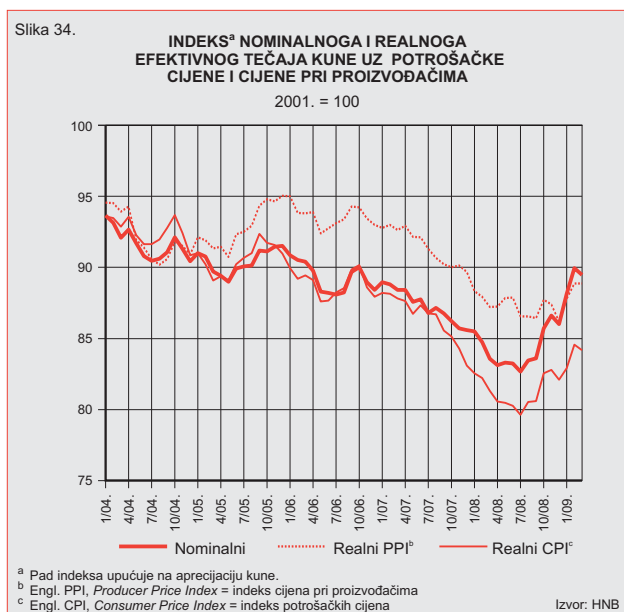
skoj od onoga u eurozoni i SAD-u tijekom prvog tromjesečja.

U posljednjem tromjesečju 2008. prekinut je trend aprecijacije indeksa realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniranoga jediničnim troškom rada u ukupnom gospodarstvu, kao i u industriji. Tome je uvelike pridonijela nominalna efektivna deprecijacija kune (zbog izrazite deprecijacije nominalnoga tečaja kune prema američkom dolaru), ali i sporiji tromjesečni rast jediničnog troška rada u Hrvatskoj od onoga u eurozoni, koja ima najveći ponder u izračunu efektivnog tečaja. Promatramo li podatke iz kojih su isključeni sezonski učinci, rastu jediničnog troška rada u Hrvatskoj u posljednjem tromjesečju 2008. pridonijeli su rast naknada po zaposlenome i pad proizvodnosti rada. Na znatnije povećanje jediničnog troška rada u eurozoni od onoga u Hrvatskoj u velikoj je mjeri utjecao relativno naglašeniji pad proizvodnosti rada u eurozoni.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

Pošto je HNB u četvrtom tromjesečju 2008. i u prva dva mjeseca 2009. godine intenzivnim korištenjem i izmjenama instrumenata monetarne politike značajno ublažio negativne učinke prelijevanja svjetske krize na domaći financijski sustav, kraj prvog i početak drugog tromjesečja obilježilo je bitno stabilnije monetarno okružje. Deprecijacijski pritisci na tečaj počeli su jenjavati, a u prva dva mjeseca drugog tromjesečja zabilježeni su pritisci na jačanje tečaja domaće valute. Osim sezonskog učinka, na aprecijacijske su pritiske, posebice u svibnju, utjecala očekivanja glede najavljenoga međunarodnog izdanja državnih obveznica. Nakon smirivanja napetosti na novčanom i deviznom tržištu, te uz bitno niže razine kamatnih stopa i stabilnu inflaciju, nisu bile potrebne dodatne promjene instrumenata monetarne politike ni interveniranje na deviznom tržištu, već je središnja banka svojim redovitim

operacijama održavala stabilnost i likvidnost sustava.

U skladu s usporenom gospodarskom aktivnošću i velikim financijskim potrebama središnje države monetarna kretanja u prva četiri mjeseca obilježilo je snažan rast plasmana državi, dok je kreditna aktivnost banaka usmjerena privatnom sektoru stagnirala. Priljev sredstava na osnovi inozemnog zaduživanja banaka nije se zaustavio, a velik dio plasmana državi banke su financirale iz inozemne aktive, što je HNB omogućio spuštanjem minimalne devizne likvidnosti.

Korištenje instrumenata monetarne politike

Glavni instrument kreiranja likvidnosti u travnju i svibnju bile su redovite obratne repo operacije, no njihovo korištenje smanjilo se u odnosu na početak godine. Na povoljniju kunsku likvidnost banaka utjecala je devizna intervencija 27. veljače, kojom je HNB otkupio 331,2 mil. EUR i tako kreirao 2,5 mlrd. kuna potrebnih za ispunjenje obveze održavanja obvezne pričuve poslovnih banaka. Deviznom je intervencijom središnja banka također nadoknadila dio deviznih pričuva iskorištenih za sprečavanje deprecijacijskih pritisaka u prethodnim mjesecima. Nadalje, na razinu likvidnosti povoljan utjecaj imala je i isplata dobiti državnom proračunu sredinom ožujka (1,3 mlrd. kuna). U travnju je pak dodatna likvidnost oslobođena ispisivanjem obveznih blagajničkih zapisa upisanih u istom mjesecu 2008. godine (0,4 mlrd. kuna), a istovjetan učinak imalo je i smanjenje kunske obvezne pričuve banaka.

Prosječno dnevno stanje sredstava plasiranih na obratnim repo aukcijama u prva dva mjeseca drugog tromjesečja iznosilo je 2,2 mlrd. kuna i bilo je za 1,1 mlrd. kuna manje u odnosu na prvo tromjesečje. HNB je aukcije nastavio provoditi uz fiksnu kamatnu stopu, koja se na razini od 6,0% nalazi još od prosinca 2008., prihvaćajući u prosjeku 40,0% pristiglih ponuda banaka. U prvom tromjesečju koeficijent raspodjele bio je viši te je prosječno iznosio 50%.

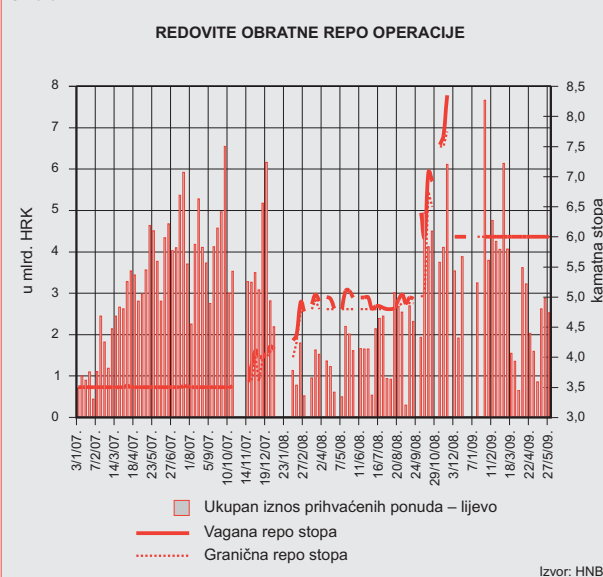
Potražnja banaka na aukcijama unutar mjeseca usko je vezana uz razdoblje održavanja obvezne pričuve. Tako su banke na početku tog razdoblja (druga srijeda u mjesecu) tražile

veće iznose, a s približavanjem kraja razdoblja, kad su već ispunile obvezu održavanja kunske obvezne pričuve, smanjivale su potražnju za dodatnom likvidnošću.

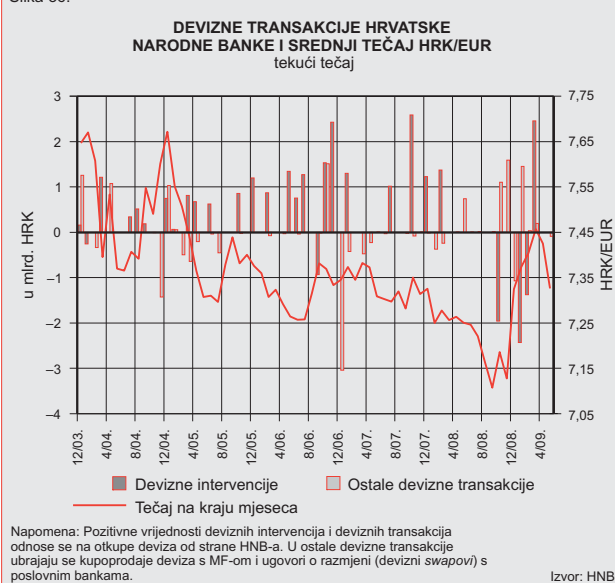
Za razliku od prvog tromjesečja, tijekom kojeg je središnja banka neto deviznim intervencijama povukla 1,3 mlrd. kuna, u travnju i svibnju nisu zabilježene intervencije na deviznom tržištu. Jedino je i nadalje produžen ugovor o razmjeni s poslovnim bankama (devizni *swap*) iz siječnja ove godine, prema kojem su banke inicijalno založile 261,3 mil. EUR i tako pribavile 1,9 mlrd. kuna. Ugovoreni iznos povećan je pri obnavljanju u ožujku, otkad iznosi 288,0 mil. EUR. Što se tiče deviznih transakcija sa središnjom državom, u travnju i svibnju zabilježene su tek manje kupoprodaje deviza s MF-om pa je njihov učinak na likvidnost bio zanemariv.

Kad nisu bile u stanju pribaviti dovoljan iznos kunske likvidnosti na redovitim aukcijama, banke su se oslanjale na lombardne kredite, no također u manjoj mjeri nego u prvom tromjesečju. Tako je prosječan iznos lombardnih kredita tijekom travnja i svibnja iznosio 0,3 mlrd. kuna, za razliku od

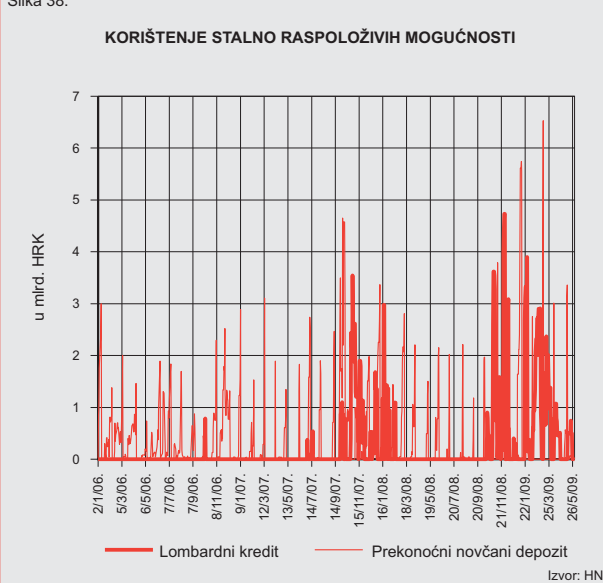
Slika 37.

Slika 36.

Slika 38.

1,1 mlrd. kuna, koliko je iznosio tijekom prva tri mjeseca. S druge strane, banke su viškove likvidnosti pri kraju razdoblja održavanja obvezne pričuve uobičajeno deponirale u obliku prekonoćnog depozita kod HNB-a u iznosima do 3,4 mlrd. kuna.

U prva dva mjeseca drugog tromjesečja ostvaren je blagi pad obračunate kunske obvezne pričuve banaka (-2,0%), dok se devizna obvezna pričuva neznatno povećala (0,5%). Takva kretanja ocrtavaju promjene u strukturi pasive poslovnih banaka pa se osnovica za obračun kunske obvezne pričuve smanjila zbog pada kunkskih depozita i depozitnog novca, dok je rast deviznih depozita i inozemne pasive banaka rezultirao povećanjem devizne osnovice.

Na godišnjoj razini kunska obvezna pričuva lagano je porasla, no devizna je pričuva banaka u odnosu na svibanj 2008. godine upola manja. Na snažan pad najviše je utjecalo siječanjsko povećanje dijela devizne obvezne pričuve koja se izvršava u kunama s 50% na 75%, kad je HNB oslobodio deviznu likvidnost potrebnu za ublažavanje deprecijacijskih

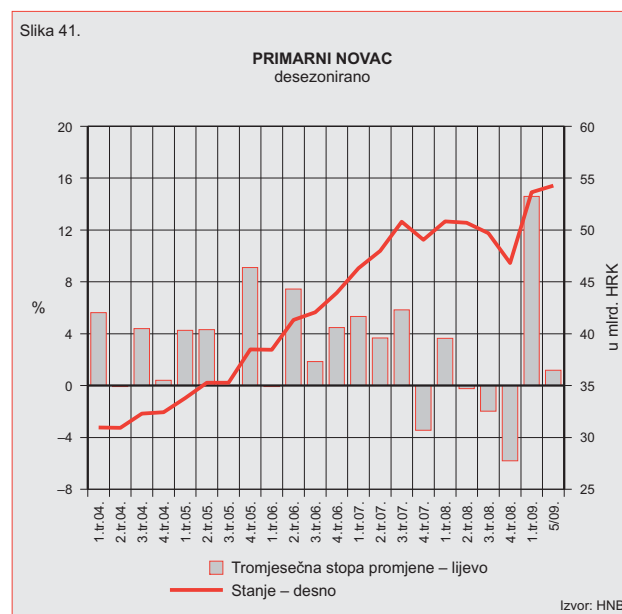
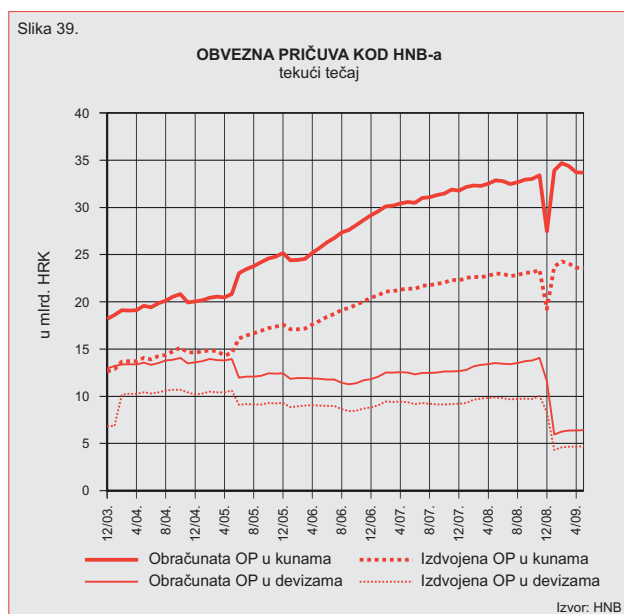
pritisaka i kreditiranje države.

U skladu s HNB-ovim spuštanjem stope minimalne devizne likvidnosti u veljači (u dva navrata, s 28,5% na 25,0% te zatim na 20%) banke su smanjile svoja likvidna devizna potraživanja i tako prilagodile pokrivenost deviznih obveza na uobičajenu razinu od oko 2 do 3 postotna boda iznad propisanog minimuma. Promatraju li se prva četiri mjeseca 2009. godine, likvidna devizna potraživanja banaka smanjila su se za 12,4 mlrd. kuna te su krajem travnja iznosila 43,7 mlrd. kuna. Istodobno je, zbog porasta inozemne pasive i deviznih depozita, ostvaren rast ukupnih deviznih obveza banaka od 8,1 mlrd. kuna (na 190,4 mlrd. kuna) pa je devizna likvidnost na kraju travnja iznosila 23,0%.

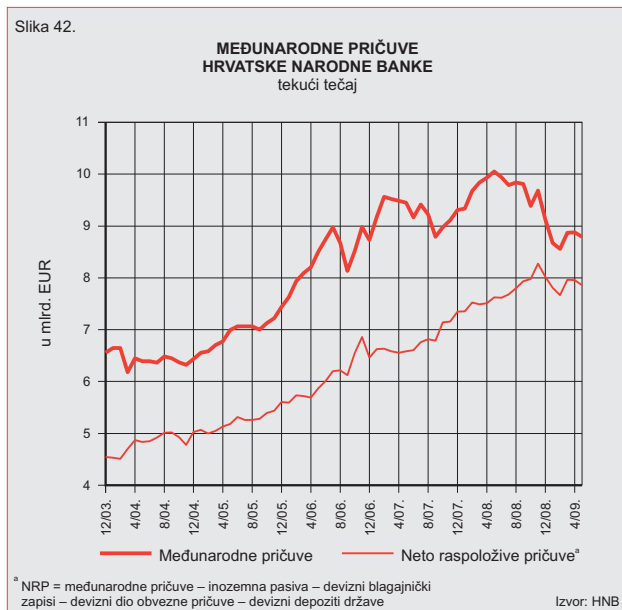
Primarni novac i međunarodne pričuve

Kretanje primarnog novca tijekom prvih pet mjeseci 2009. godine uvelike je bilo određeno siječanjskom promjenom u strukturi obvezne pričuve kojom se dio devizne obvezne pričuve koja se izdvaja u kunama povećao za 25 postotnih bodova. Tako je krajem svibnja M0 iznosio 53,9 mlrd. kuna i bio za 8,4% veći nego na kraju 2008. godine. Takav rast primarnog novca odražava učinak mjera monetarne politike koje su, poglavito u prvom tromjesečju, bile usmjerene na povlačenje kunske likvidnosti zbog deprecijacijskih pritisaka, dok je, promatraju li se prva dva mjeseca drugog tromjesečja, rast primarnog novca u najvećoj mjeri ostvaren zbog povećanja gotovog novca izvan banaka. Izrazito snažan rast primarnog novca u prvom tromjesečju te umjeren prirast u prva dva mjeseca drugog tromjesečja potvrđuje i kretanje njegove desezonirane vrijednosti⁷.

Krajem svibnja najveći dio primarnog novca odnosio se na izdvojenu kunsku obveznu pričuvu (44,0%), a svojim udjelom u monetarnom agregatu M0 slijede gotov novac i računi za namiru. Na tim računima, koji čine najkolebljiviji dio

7 Vidi Sliku 41.

primarnog novca i na kojima se održava 30,0% obračunate kunske obvezne pričuve, poslovne su banke u prvom tromjesečju raspolagale prosječno s 0,9 mlrd. kuna viška likvidnosti (uključujući prekonoični depozit), a početkom drugog tromjesečja, u skladu s manjim kreiranjem primarnog novca, višak se smanjio na 0,4 mlrd. kuna.

Nakon smanjenja bruto međunarodnih pričuva u posljednjem tromjesečju 2008. i početkom 2009. godine, u prva dva mjeseca drugog tromjesečja razina bruto pričuva nije se bitnije mijenjala. Budući da u okolnostima stabilnog tečaja i dobre likvidnosti nije bilo promjene instrumenata monetarne politike radi poboljšanja devizne likvidnosti bankovnog sustava, razina deviznih pričuva ostala je nepromijenjena. Krajem svibnja bruto pričuve iznosile su 8,8 mlrd. EUR, pri čemu je godišnja stopa promjene iznosila –12,6%.

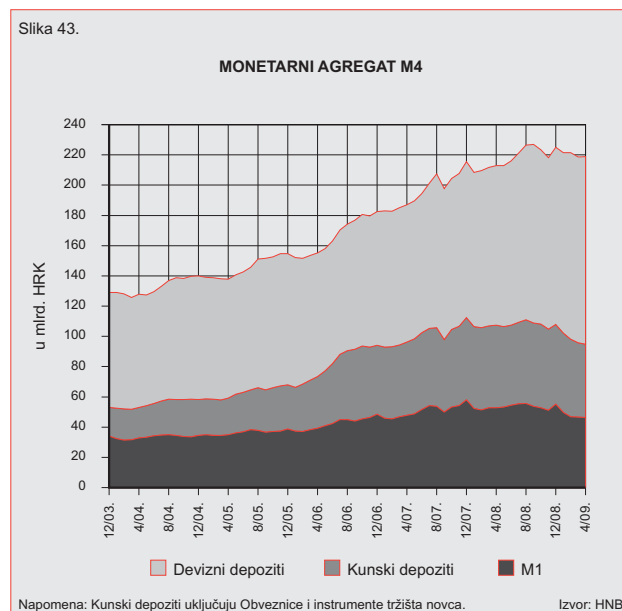
Razina neto raspoloživih pričuva, nakon blagog smanjenja zbog dviju deviznih intervencija te oporavka nakon otkupa deviza iz ožujka, također se nije mijenjala. Krajem svibnja neto raspoložive pričuve HNB-a iznosile su 7,9 mlrd. EUR, a godišnja stopa rasta 3,1%.

Monetarna kretanja

Monetarna kretanja u prvom tromjesečju 2009. godine obilježilo je snažno smanjenje neto inozemne aktive, što je uz umjereni rast neto domaće aktive rezultiralo padom ukupnih likvidnih sredstava. Smanjenje neto inozemne aktive u najvećoj mjeri rezultat usklađivanja inozemne aktive sa sniženom stopom minimalne devizne likvidnosti, čime je poslovnim bankama oslobođen znatan iznos deviznih sredstava prethodno održavanih u inozemstvu, a koji su banke većim dijelom iskoristile kako bi financirale središnju državu. Kreditna je aktivnost banaka usmjerena privatnom sektoru od početka godine stagnirala, pri čemu su krediti poduzećima ipak umjereno porasli, dok su se krediti stanovništvu blago smanjili. Na početku drugog tromjesečja nisu zabilježene značajnije promjene osnovnih monetarnih i kreditnih agregata.

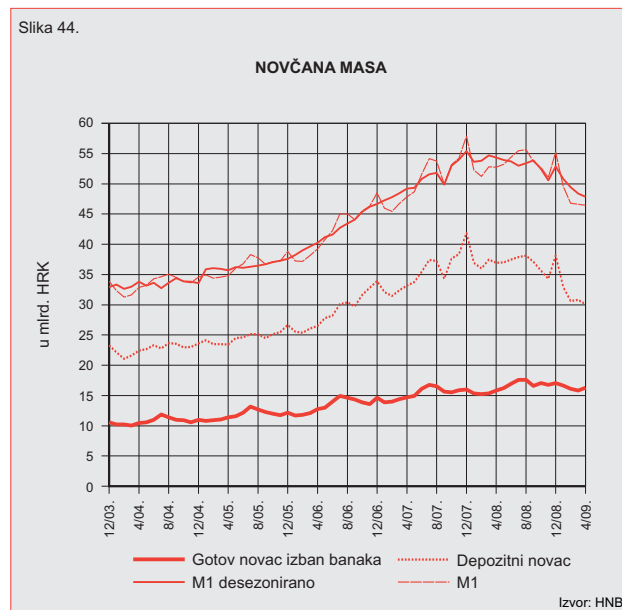
Ukupna likvidna sredstva

Tijekom prvog tromjesečja 2009. ostvaren je pad ukupnih likvidnih sredstava (M4) od 6,4 mlrd. kuna, zbog čega je na godišnjoj razini nastavljeno usporevanje rasta ovoga monetarnog agregata. Početkom drugog tromjesečja ukupna su likvidna sredstva stagnirala, a godišnja stopa rasta M4 krajem travnja iznosila je samo 2,8%.

Novčana masa

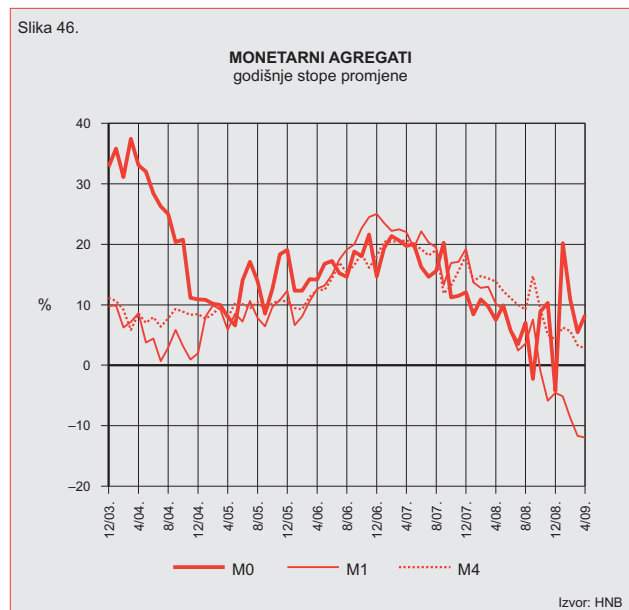
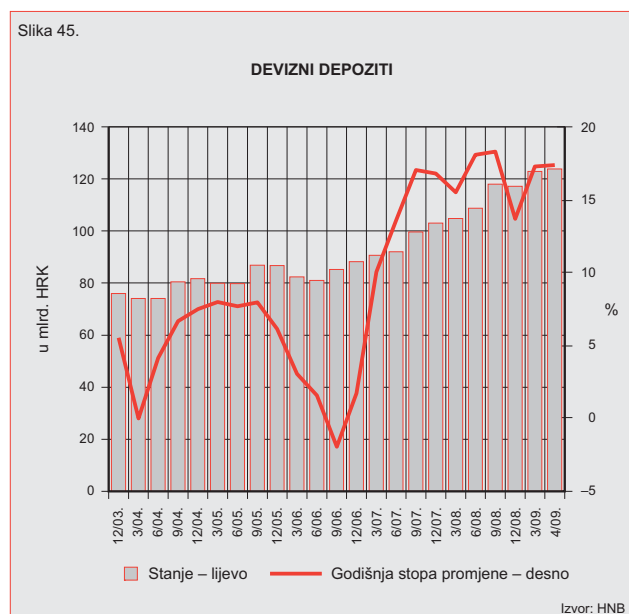
Smanjenje M4 u prvom tromjesečju 2009. u potpunosti je bilo rezultat pada novčane mase (M1). Takvo kretanje karakteristično je za početak kalendarske godine, a u 2009. osobito je bilo izraženo te je smanjenje iznosilo 8,6 mlrd. kuna, zbog čega se pad M1 na godišnjoj razini dodatno povećao. Najveći dio smanjenja novčane mase odnosio se na pad depozitnog novca (7,4 mlrd. kuna), i to najviše kod sektora poduzeća. To je odraz nepovoljnih gospodarskih uvjeta i smanjene likvid-

nosti u gospodarstvu. U skladu s tim i druga komponenta novčane mase, gotov novac izvan banaka, smanjila se u prva tri mjeseca 2009., za 1,2 mlrd. kuna. Početkom drugog tromjesečja smanjenje M1 ublažio je sezonski porast gotovog novca, no godišnja stopa promjene novčane mase još se smanjila i na kraju travnja iznosila je $-12,0\%$.

Nemonetarni depoziti

Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka u prvom su tromjesečju 2009. umjereno porasli (za 2,8 mlrd. kuna), i to u potpunosti zahvaljujući povećanju deviznih depozita. Nasuprot tome, kunski su se depoziti od početka godine smanjivali. Porast euroiziranosti domaćega bankovnog sustava posljedica je opreza štediša i otežanog pribavljanja likvidnosti za poduzeća. Na početku drugog tromjesečja nije došlo do promjene trendova. Godišnja stopa rasta deviznih depozita zadržala se na visokoj razini, od $17,4\%$, dok se pad kunskih depozita u travnju još ubrzao: na $-13,1\%$.

Promatrano po sektorima, porastu štednih i oročenih depozita u prvom su tromjesečju najviše pridonijeli devizni depoziti stanovništva (6,0 mlrd. kuna). Na njega, osim još uvijek snažnoga autonomnog prirasta depozita u devizama, utječe i zamjena dijela štednje u kunama za štednju u stranoj valuti. Za razliku od depozita stanovništva, kunski i devizni depoziti poduzeća u prvom su se tromjesečju smanjili za 3,5 mlrd. kuna.

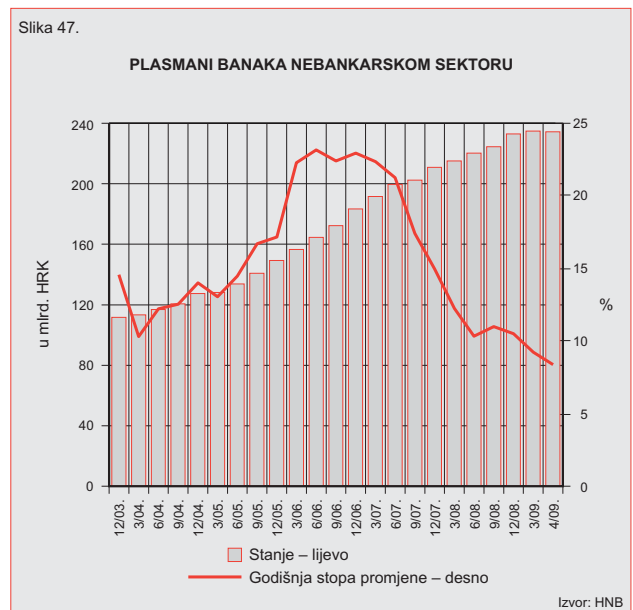
Što se tiče drugih sektora, snažan rast depozita u prva tri mjeseca zabilježen je kod ostalih financijskih institucija. Depoziti ovog sektora povećali su se za 1,7 mlrd. kuna, a više od polovine tog povećanja odnosilo se na rast oročenih deviznih depozita.

Plasmani

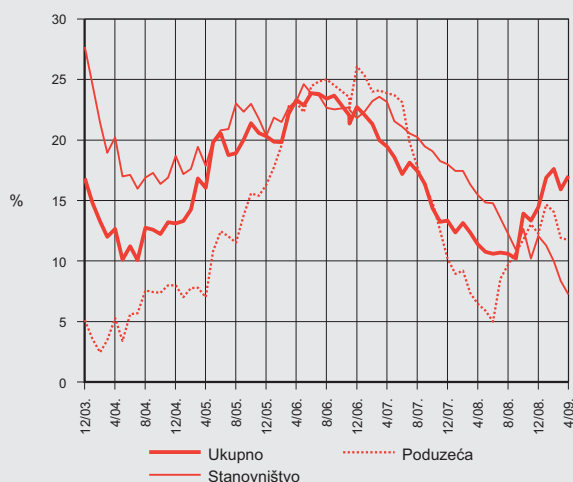
Prvo tromjesečje 2009. obilježila je stagnacija kreditne aktivnosti poslovnih banaka usmjerena privatnom sektoru uz daljnje usporavanje godišnje stope rasta, a takav trend nastavio se i početkom drugog tromjesečja. Od siječnja do travnja ove godine plasmani banaka privatnom sektoru povećali su se za 1,4 mlrd. kuna ili $0,6\%$. Ako se pak isključi utjecaj promjene tečaja, odnosno blage deprecijacije kune prema euru na povećanje kunske protuvrijednosti plasmana, tada je ostvarena stopa promjene plasmana u odnosu na kraj 2008. negativna ($-0,5\%$).

Opisana kretanja u najvećoj se mjeri mogu pripisati slabljenju potražnje za kreditima u uvjetima nepovoljnih gospodarskih okolnosti i pooštrenih uvjeta kreditiranja te tendencijama poslovnih banaka da u razdoblju povećane neizvjesnosti i smanjenog optimizma kreditnu aktivnost više usmjere k financiranju središnje države. Na kraju travnja 2009. rast plasmana banaka u usporedbi s baznim stanjem u prosincu 2007. iznosio je $11,2\%$, dok je rast plasmana koji ne podliježe obveznom upisu blagajničkih zapisa HNB-a mogao iznositi $16,0\%$ ili oko 10,2 mlrd. kuna više od ostvarenja.

Struktura plasmana po sektorima pokazuje da se usporavanje kreditne aktivnosti banaka prije svega odnosilo na kreditiranje stanovništva. Stanje kredita odobrenih stanovništvu

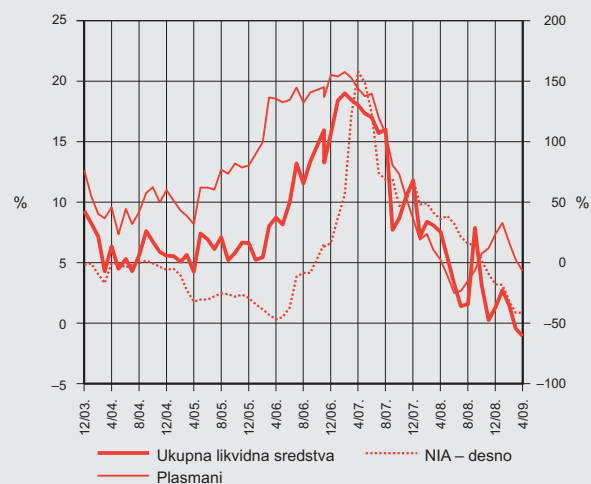

Slika 48.

KREDITI POSLOVNIH BANAKA
godišnje stope promjene

Napomena: Ukupni krediti poslovnih banaka uključuju i kredite središnjoj državi. Izvor: HNB

Slika 49.

**NETO INOZEMNA AKTIVA, UKUPNA LIKVIDNA
SREDSTVA I PLASMANI BANAKA PRIVATNOM SEKTORU**
stope promjene realne vrijednosti u usporedbi s istim
mjesecom prethodne godine

Izvor: HNB

od početka godine smanjilo se za 0,3 mlrd. kuna, a njihova se godišnja stopa rasta usporila s 12,1%, koliko je iznosila na kraju 2008., na 7,3% u travnju 2009. U strukturi kredita stanovništvu smanjenje je zabilježeno kod gotovo svih kategorija, a ponajviše je bio izražen pad kredita za kupnju automobila i ostalih nenamjenskih kredita. To je posljedica smanjenog optimizma potrošača i pogoršanih gospodarskih uvjeta, što potvrđuje pad realnog prometa od trgovine na malo, posebice smanjenje prodaje osobnih vozila. Osim toga, zabilježeno je i slabljenje potražnje za stambenim nekretninama.

Za razliku od plasmana stanovništvu, plasmani poduzećima u prva četiri mjeseca 2009. povećali su se za 1,9 mlrd. kuna. Zato je smanjenje njihove godišnje stope rasta, koja je na kraju travnja iznosila 10,5%, bilo umjerenije nego kod sektora stanovništva.

Plasmani banaka središnjoj državi

Središnja se država u prvom tromjesečju 2009. nastavila snažno zaduživati kod domaćih banaka, a slična su kretanja zabilježena i na početku drugog tromjesečja. Stoga su potraživanja banaka od središnje države u prva tri mjeseca ove godine porasla za 8,9 mlrd. kuna, a u travnju još za 1,3 mlrd. kuna. Povećanje plasmana odnosilo se isključivo na bankovne kredite.

Premda je u prva četiri mjeseca 2009. zabilježen i rast depozita središnje države kod banaka u iznosu od 2,4 mlrd. kuna, znatno snažniji rast plasmana odredio je i dinamiku neto potraživanja banaka od središnje države. Tako su se neto plasmani središnjoj državi od početka godine povećali za 7,8 mlrd. kuna i na kraju travnja dosegli 29,4 mlrd. kuna, što je gotovo dvostruko više nego na kraju istog mjeseca prethodne godine.

Inozemna aktiva i pasiva

Pojačano kreditiranje središnje države domaće su banke u prvom tromjesečju 2009. uglavnom financirale povlačenjem svoje imovine iz inozemstva. Tako se u navedenom razdoblju

inozemna aktiva banaka smanjila za 13,3 mlrd. kuna, a istodobno su umjereno povećane njihove inozemne obveze (za 1,2 mlrd. kuna). Snažno smanjenje inozemne aktive bilo je omogućeno sniženjem stope minimalno potrebnih deviznih potraživanja u veljači, kojim je središnja banka oslobodila znatan iznos deviznih sredstava.

Za razliku od prva tri mjeseca 2009., u travnju je uslijedilo povećanje inozemne aktive banaka, što je uz nastavak zaduživanja banaka u inozemstvu rezultiralo blagim rastom njihove neto inozemne aktive. U skladu s opisanim kretanjima neto inozemna aktiva banaka na kraju travnja iznosila je -39,2 mlrd. kuna i bila je za 39,7% manja nego na kraju istog mjeseca prošle godine.

Unatoč slabljenju inflatornih pritisaka na početku 2009. godine nastavio se trend usporavanja realnoga godišnjeg rasta ukupnih likvidnih sredstava. Osim toga, godišnji rast realne vrijednosti plasmana banaka privatnom sektoru, nakon ubrzanja u drugoj polovini prošle godine, od početka 2009. usporava se, što dodatno potvrđuje trend slabljenja kreditne aktivnosti poslovnih banaka usmjerene prema nebankarskom sektoru.

Tržište novca

Stezanje monetarne politike zbog deprecijacijskih pritisaka u posljednjem tromjesečju 2008. i početkom ove godine rezultiralo je privremenim naglim rastom i rekordnom kolebljivosti kamatnih stopa na novčanom tržištu. Nakon popuštanja deprecijacijskih pritisaka potkraj veljače likvidnost se banaka stabilizirala, što je potaknulo osjetno smanjenje kamatnih stopa.

Odražavajući slabije zanimanje ulagača, kamatne stope na aukcijama kunskih trezorskih zapisa u razdoblju od siječnja do travnja 2009. kretale su se usporedno s kamatnim stopama na novčanom tržištu te nastavile rasti (kraći rokovi dospijeća) ili su se tek blago smanjile u odnosu na rekordne razine zabilježene krajem 2008. (jednogodišnji trezorski zapisi). Smanjenje stanja ukupno upisanih kunskih trezorskih

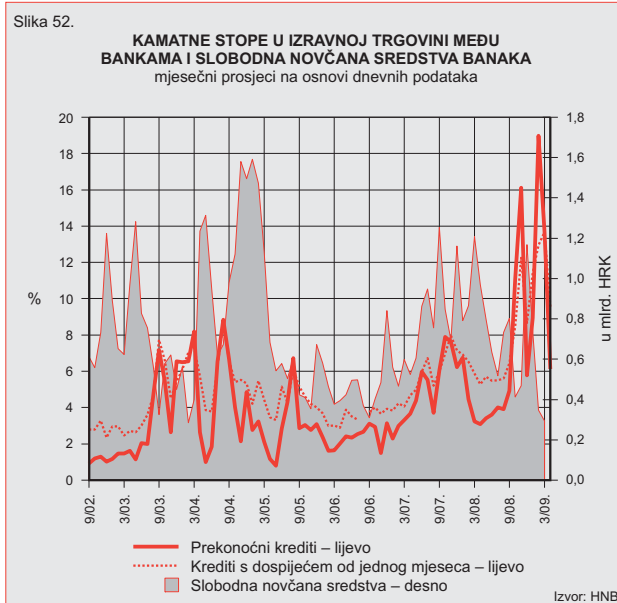
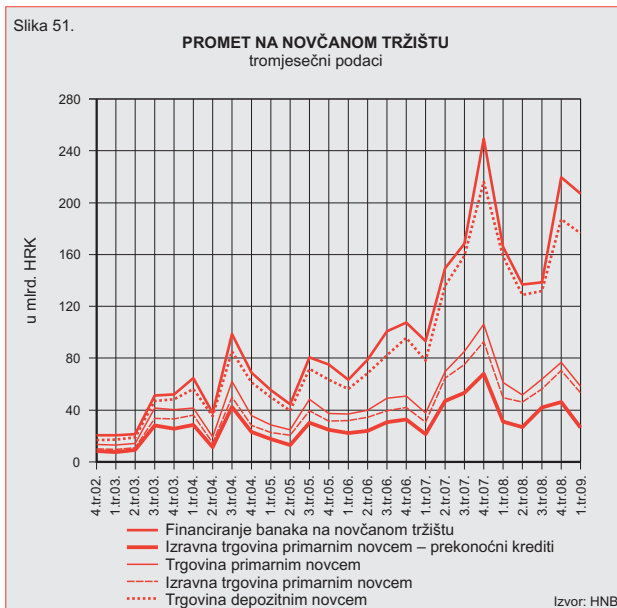
zapisa, s 15,2 mlrd. kuna u prosincu 2008. na 14,0 mlrd. kuna u travnju 2009., država je nadoknadila izdavanjem eur-skih trezorskih zapisa, čije je stanje izraženo u kunama poraslo s 2,2 mlrd. kuna na kraju prošle godine na 3,7 mlrd. kuna u travnju 2009.

Tijekom prvog tromjesečja i travnja 2009. uglavnom se nastavio trend laganog rasta aktivnih kamatnih stopa banaka na dugoročne kredite, koji je bio posebno naglašen kod kredita stanovništvu. Istodobno su snažno porasle kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima. Pasivne kamatne stope na oročene kunske depozite također su porasle, pri čemu je kamatna stopa na kunske depozite trgovačkih društava oročene do mjesec dana bila izrazito kolebljiva, u skladu s kretanjem kamatnih stopa na novčanom tržištu. Nasuprot tome, kamatne stope na oročene devizne depozite uglavnom su se smanjile.

Kamatne stope na novčanom tržištu

Razdoblje oskudnije kunske likvidnosti bankovnog sustava u prvom tromjesečju 2009. pridonijelo je relativno visokoj razini prometa na novčanom tržištu. Banke su tako putem novčanog tržišta svoju primarnu likvidnost financirale u prosječnom dnevnom iznosu od 3,3 mlrd. kuna (ukupno 207,0 mlrd. kuna u cijelom tromjesečju), što je samo za 0,2 mlrd. kuna manje od prosječnoga dnevnog prometa u prethodnom tromjesečju. Kudikamo najveći dio primljenih kredita, kao i obično, odnosio se na kredite u trgovini depozitnim novcem (176,4 mlrd. kuna), dok su kupnjom repo ugovora i prodajom vrijednosnih papira prikupljeni iznosi sredstava od 30,5 mlrd. kuna odnosno 0,1 mlrd. kuna. U strukturi trgovanja banaka depozitnim novcem došlo je do bitnih promjena. Tako je udio dosad najznačajnije kategorije, međubankovne trgovine, pao na 33,1%, što je najniže do sada. Nasuprot tome, s 40,9% udjela trgovanje s nebankarskim financijskim institucijama postalo je najznačajnija kategorija. Preostalih 26,0% odnosilo se na trgovanje banaka s ostalim pravnim osobama.

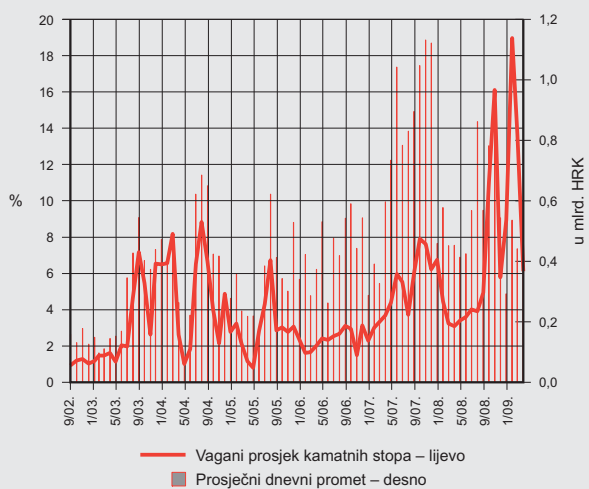
Unatoč smanjenju njezina prometa, sa 70,3 mlrd. kuna u četvrtom tromjesečju 2008. na 53,3 mlrd. kuna u prvom

tromjesečju 2009., nastavila se dominacija izravne trgovine među bankama u međubankovnoj trgovini depozitnim novcem. U odnosu na prethodno tromjesečje smanjilo se i trgovanje među bankama uz posredovanje Tržišta novca Zagreb, sa 6,6 mlrd. kuna na 5,0 mlrd. kuna.

Najlikvidniji instrument u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem i dalje su bili prekonoćni krediti, na koje se odnosilo 26,3 mlrd. kuna. Prosječni dnevni promet tih kredita gotovo se prepolovio, sa 732,2 mil. kuna u četvrtom tromjesečju 2008. na 424,1 mil. kuna u prvom tromjesečju 2009., a u travnju je porastao na 603,0 mil. kuna. Vagana kamatna stopa na te kredite, koja je u prosincu 2008. iznosila 5,77%, u veljači 2009. skočila je na 18,97%, najvišu razinu još od sredine 1990-ih. U veljači je ujedno zabilježena i rekordna kolebljivost te kamatne stope na dnevnoj razini, pri čemu se ona kretala u širokom rasponu od 1,98% do 41,19%, što je dosad najviše. Popuštanje pritiska na novčanom tržištu rezultiralo je spuštanjem vagane kamatne stope na prekonoćne kredite u izravnoj međubankovnoj trgovini na 13,67%

Slika 53.

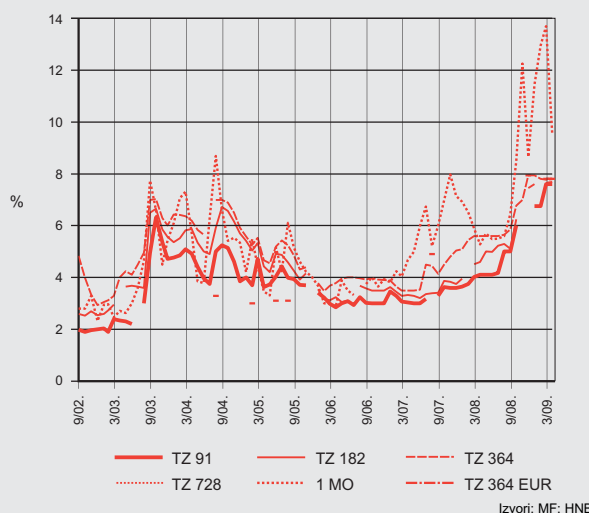
IZRAVNA MEĐUBANKOVNA TRGOVINA PREKONOČNIM KREDITIMA
 mjesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

u ožujku i na 6,13% u travnju 2009.

Prosječni dnevni promet prekonočnih kredita uz posredovanje Tržišta novca Zagreb smanjio se s 94,8 mil. kuna u četvrtom tromjesečju 2008. na 70,7 mil. kuna u prvom tromjesečju 2009., dok je u travnju iznosio 77,2 mil. kuna. Vagana kamatna stopa na te kredite također je snažno porasla i dosegla najvišu razinu u veljači (19,88%), a u travnju je pala na 6,25%.

Nakon što je zbog potreba pokrivanja manjka proračuna konsolidirane države MF-a krajem prošle godine snažno povećao kratkoročno zaduživanje, na aukcijama trezorskih zapisa u prvom tromjesečju 2009. ostvareni su znatno niži iznosi emisija. Tako je na sedam aukcija kunskih te na dvije aukcije eurskih trezorskih zapisa ukupno prikupljeno 2,8 mlrd. kuna, što je čak za 7,7 mlrd. kuna manje u odnosu na prethodno tromjesečje. Slabije zanimanje ulagača koje je obilježilo aukcije kunskih trezorskih zapisa bilo je povezano s njihovom supstitucijom eurskim zapisima, za kojima je postojala potražnja veća od planiranih iznosa emisija.

Slika 54.

KAMATNE STOPE NA TREZORSKE ZAPISE MF-a
 I U IZRAVNOJ TRGOVINI MEĐU BANKAMA
 ročna struktura

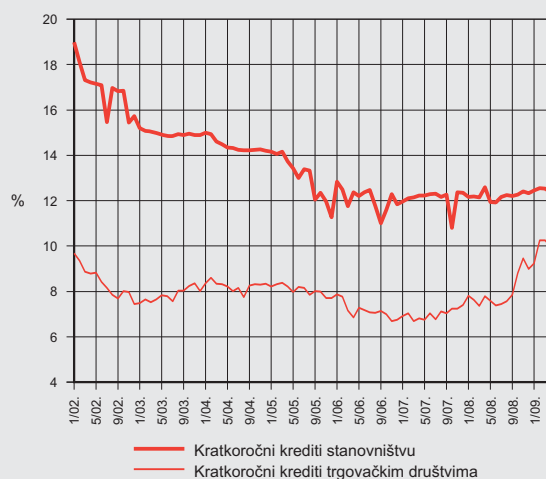
Kamatne stope na aukcijama kunskih trezorskih zapisa s kraćim rokovima dospijeća nastavile su rasti te su dosegnule najviše razine još od 2001. Vagana kamatna stopa na trezorske zapise s dospijećem od 91 dana, koji nisu upisivani u prosincu, tako je snažno porasla, sa 6,75% u siječnju na 7,60% u ožujku, koliko je iznosila i u travnju. Nešto je blaže porasla vagana kamatna stopa na trezorske zapise s dospijećem od 182 dana, sa 7,45% u prosincu 2008. na 7,66% u ožujku odnosno 7,69% u travnju 2009. Vagana se kamatna stopa na jednogodišnje trezorske zapise nakon rekordne razine od 7,95% u prosincu 2008. počela lagano smanjivati te je u ožujku iznosila 7,77%, a u travnju 7,79%. U odnosu na prosinac 2008. smanjila se i vagana kamatna stopa na jednogodišnje eurske trezorske zapise, sa 7,95% na 7,80% u ožujku, a na toj je razini ostala i u travnju 2009.

Smanjenje stanja ukupno upisanih kunskih trezorskih zapisa, s 15,2 mlrd. kuna u prosincu 2008. na 14,9 mlrd. kuna u ožujku odnosno 14,0 mlrd. kuna u travnju 2009., država je nadoknadila u većem iznosu izdavanjem eurskih trezorskih zapisa. Tako je stanje ukupno upisanih eurskih trezorskih zapisa poraslo, s 2,2 mlrd. kuna na kraju prošle godine na 3,0 mlrd. kuna u ožujku odnosno na 3,7 mlrd. kuna u travnju 2009. U strukturi ukupno upisanih kunskih trezorskih zapisa smanjio se udio jednogodišnjih zapisa, sa 73,1% krajem 2008. na 64,4% krajem travnja 2009. U strukturi stanja trezorskih zapisa prevladavaju oni s rokovima dospijeća od 364 i 728 dana.

Kamatne stope poslovnih banaka

Tijekom prvog tromjesečja i travnja 2009. uglavnom se nastavio trend rasta aktivnih kamatnih stopa banaka na dugoročne kredite, koji je bio posebno naglašen kod kredita stanovništvu. Snažno su porasle i kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima. Tako se osjetno ubrzao trend rasta vagane kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule, koji je bio prisutan posljednje dvije godine. Ta je vagana kamatna stopa porasla s 8,98% u prosincu 2008. na 10,25% u ožujku, dok je u trav-

Slika 55.

PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE^a POSLOVNIH BANAKA
 NA KRATKOROČNE KREDITE BEZ VALUTNE KLAUZULE

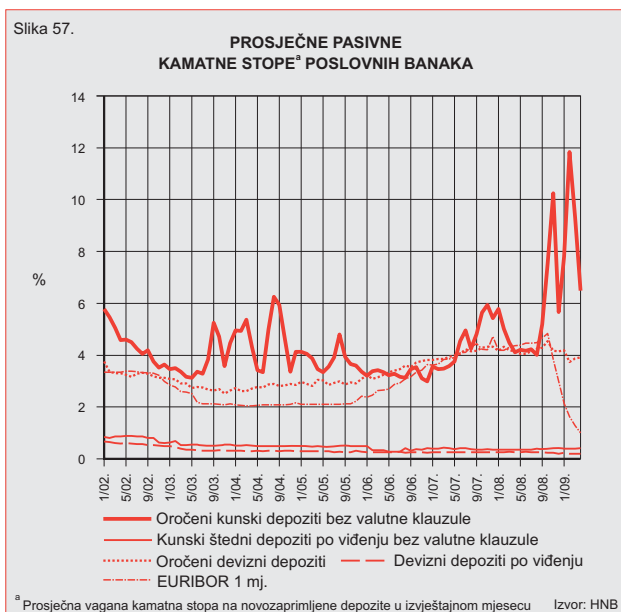
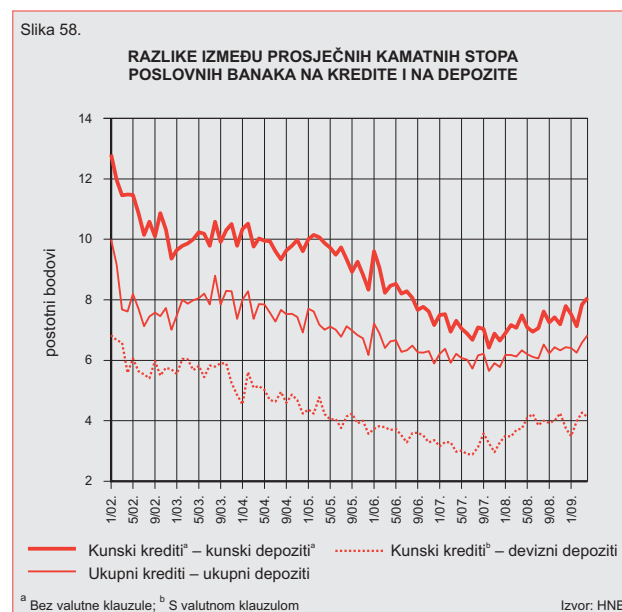
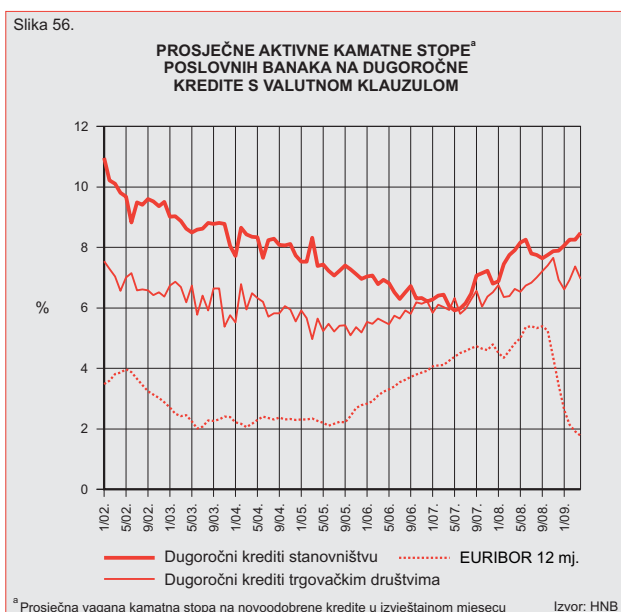
nju 2009. iznosila 9,96%. Vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule uobičajeno je bila kolebljiva te se nakon blagog porasta, s 12,33% u prosincu 2008. na 12,53% u ožujku, u travnju 2009. smanjila te je iznosila 12,36%.

Slično se kretala i vagana kamatna stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom, pri čemu je prvo porasla sa 6,92% u prosincu 2008. na 7,37% u ožujku, a u travnju 2009. se smanjila na 6,95%. Kamatne stope na dugoročne kredite stanovništvu nastavile su rasti. Tako je porastom sa 7,89% u prosincu 2008. na 8,25% u ožujku te na 8,47% u travnju 2009. vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom ostvarila najviše razine u posljednjih pet godina.

U prva četiri mjeseca 2009. rastle su pasivne kamatne stope na oročene kunske depozite. Nasuprot tome, kamatne stope na oročene devizne depozite (i trgovačkih društava i stanovništva) uglavnom su se smanjivale. Ponovno je zabilježena velika kolebljivost vagane kamatne stope na oročene kunske

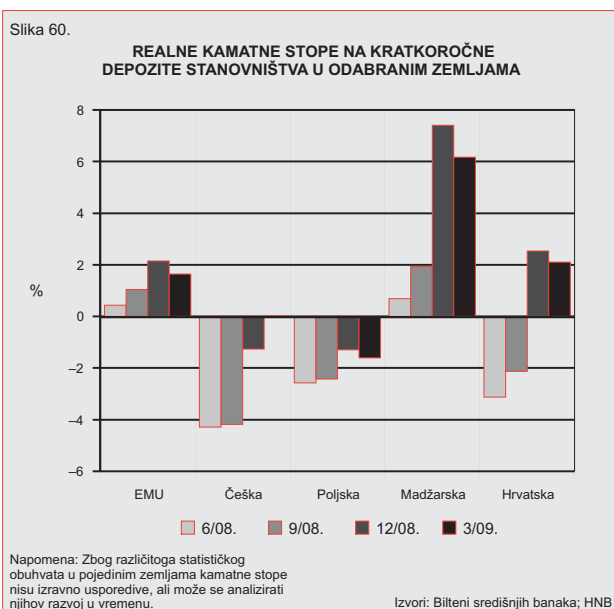
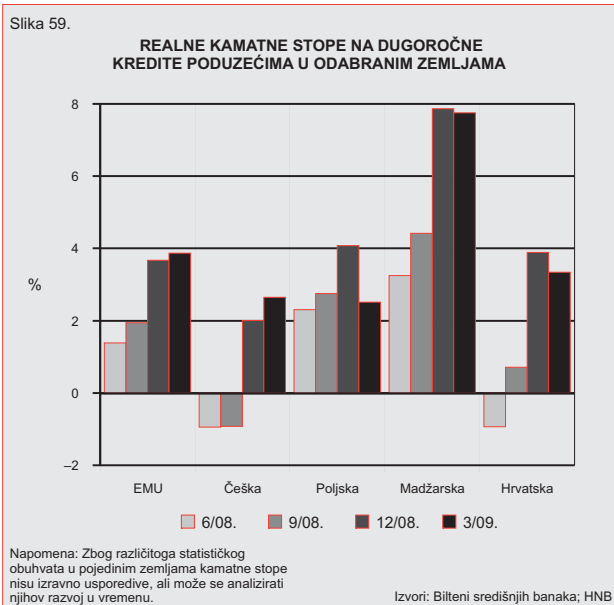
depozite bez valutne klauzule te je ona prvo skočila s 5,65% u prosincu 2008. na 11,83% u veljači, što je rekordno, a zatim se smanjila na 9,30% u ožujku odnosno na 6,50% u travnju 2009. Na opisano kretanje najviše je utjecala kamatna stopa na najzastupljenije kunske depozite trgovačkih društava, one oročene do mjesec dana, koja tijesno prati dinamiku kamatnih stopa na novčanom tržištu. Vagana se kamatna stopa na oročene devizne depozite pak smanjila, s 4,14% u prosincu 2008. na 3,88% u ožujku 2009. U travnju je ta kamatna stopa tek blago porasla, na 3,91%. Kamatne stope na depozite po viđenju bile su uobičajeno stabilne. Tako su se vagana kamatna stopa na kunske štedne depozite po viđenju bez valutne klauzule i vagana kamatna stopa na devizne depozite po viđenju smanjile tek za jedan bazni bod u odnosu na prosinac 2008. te su u ožujku 2009. iznosile 0,40% i 0,19%. Na tim su se razinama zadržale i u travnju.

Rast razlika između kamatnih stopa na usporedive kredite i depozite nastavio se i u prvom tromjesečju te u travnju 2009., čime su one dosegnule najviše razine u posljednje tri

godine. Blago je, sa 7,79 postotnih bodova u prosincu 2008. na 8,06 postotnih bodova u travnju 2009., porasla razlika između vagane kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule i vagane kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule. Razlika između vagane kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom i vagane kamatne stope na devizne depozite porasla je s 3,76 postotnih bodova u prosincu 2008. na 4,12 postotnih bodova u ožujku 2009. Posljedica pojačanog usmjeravanja banaka na odobravanje skupljih kratkoročnih kredita bez valutne klauzule bio je rast razlike između vagane kamatne stope na ukupne kredite i vagane kamatne stope na ukupne depozite, sa 6,43 postotnih bodova u prosincu 2008. na 6,83 postotnih bodova u travnju 2009., koji je ujedno bio i najizraženiji.

Unatoč porastu nominalnih kamatnih stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima u Hrvatskoj njihova se realna kamatna stopa početkom ove godine ipak blago smanjila zbog povećanja stope inflacije u odnosu na prethodno tromjesečje. Realna kamatna stopa na dugoročne kredite trgo-

vačkim društvima smanjila se i u Poljskoj i Mađarskoj, dok je, nasuprot tome, nastavila rasti u zemljama eurozone te u Češkoj zbog daljnjeg usporavanja stope inflacije.

Porast stope inflacije u odnosu na prethodno tromjesečje također je bio glavni razlog smanjenja realne kamatne stope na tromjesečne depozite stanovništva u Hrvatskoj. Smanjenje je zabilježeno i u zemljama eurozone, kao posljedica znatnog pada nominalnih kamatnih stopa na depozite, te u Mađarskoj i Poljskoj. Realna kamatna stopa na kratkoročne depozite stanovništva u Češkoj zbog dodatnog smanjenja stope inflacije više nije negativna te iznosi nula.

Tržište kapitala

U prvom tromjesečju 2009. na domaćem je tržištu kapitala zabilježen znatno manji promet vlasničkih i dužničkih vrijednosnih papira nego u posljednjem tromjesečju 2008. Vrijednost domaćega dioničkog indeksa Zagrebačke bur-

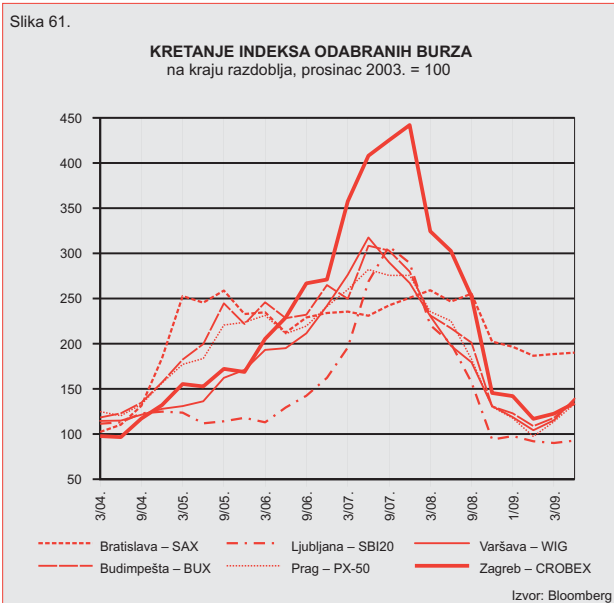
ze, CROBEX-a, padala je i tijekom prva dva mjeseca 2009. Premda je u ožujku uslijedio njegov blagi oporavak, do kraja prvog tromjesečja 2009. vrijednost CROBEX-a smanjila se za 15,7% u odnosu na kraj prošle godine. Pad vrijednosti u odnosu na kraj 2008. zabilježen je i kod obvezničkog indeksa CROBIS (za 4,3%).

Na samom početku 2009. nastavila se dominacija utjecaja loših vijesti na kretanja na svjetskim financijskim tržištima. Recesijski pritisci generirani prelijevanjem učinaka svjetske financijske krize na realnu ekonomiju tijekom 2008. pojačavali su se i početkom ove godine, što je uz vijesti o potencijalnim novim gubicima u financijskom sektoru pojačalo zabrinutost ulagača. Međutim, percepcija ulagača počela se mijenjati s pojavom planova vlada i središnjih banaka za sanaciju bankovnog sustava i stabilizaciju svjetskoga gospodarstva, a osobito nakon mjera dogovorenih na sastanku G20 početkom travnja, premda se još ne zamjećuju jasni znakovi brzog oporavka gospodarstva. Razlika između prinosa na LIBOR i ugovor o razmjeni promjenjive prekonocne kamatne stope na trgovanje rezervama banaka za fiksnu kamatnu stopu, koja je česti indikator stanja na novčanom tržištu, značajno se smanjila u odnosu na njezine visoke razine zabilježene u posljednjem tromjesečju 2008., što je bilo znak oporavka američkoga međubankovnog novčanog tržišta. Tijekom ožujka, a posebice travnja 2009., zahtijevani se prinos na referentnu njemačku državnu obveznicu povećavao, dok su se istodobno zahtijevani prinosi na obveznice većine novih država članica EU smanjili. Razlozi povećanja zahtijevanog prinosa na njemačku državnu obveznicu jesu očekivana velika ponuda državnog duga zbog antirecesijskih programa vlada, smanjenje percepcije rizika ulagača te premještanje dijela imovine u rizičnije instrumente ulaganja, poput dionica. Tako je, osim oporavka američkoga međubankovnog novčanog tržišta i rasta dioničkih tržišta u svijetu, došlo i do postupnog smanjenja razlika u prinosima na obveznice država s tržištima u nastajanju i najrazvijenijih država.

Dinamika domaćeg tržišta kapitala u prvom je tromjesečju 2009. odražavala globalna kretanja. Početak godine obilježila je povećana nesklonost domaćih ulagača rizičnijim ulaganjima. Međutim, oporavak svjetskih tržišta donio je i oporavak CROBEX-a, premda je likvidnost zadržana na niskoj razini. Tako je i u prvom tromjesečju 2009. promet na domaćem tržištu kapitala bio slab. Iako je, u skladu s kretanjima na svjetskim tržištima, došlo do oporavka na domaćem dioničkom tržištu, relativno mali prometi upućuju na nastavak suzdržanosti institucionalnih ulagača. Neizvjesnost glede dinamike i intenziteta prelijevanja učinaka globalne financijske krize na hrvatski realni sektor glavni je činitelj rizika koji i dalje odvraća te ulagače od tržišta kapitala. No, unatoč prisutnim makroekonomskim rizicima, oporavak dioničkog tržišta bio je vidljiv i u travnju.

U prvom je tromjesečju 2009. promet na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira nastavio padati. Aktivnost na tržištu dužničkih vrijednosnih papira bila je slaba tijekom cijeloga prvog tromjesečja, kao i u travnju 2009. Cijene kunskih obveznica koje su u sastavu obvezničkog indeksa CROBIS i dalje su se snižavale, što je umanjilo i taj indeks.

Negativna kretanja i pad burzovnih indeksa u prvom su tromjesečju 2009. zabilježeni na svim glavnim burzama ze-

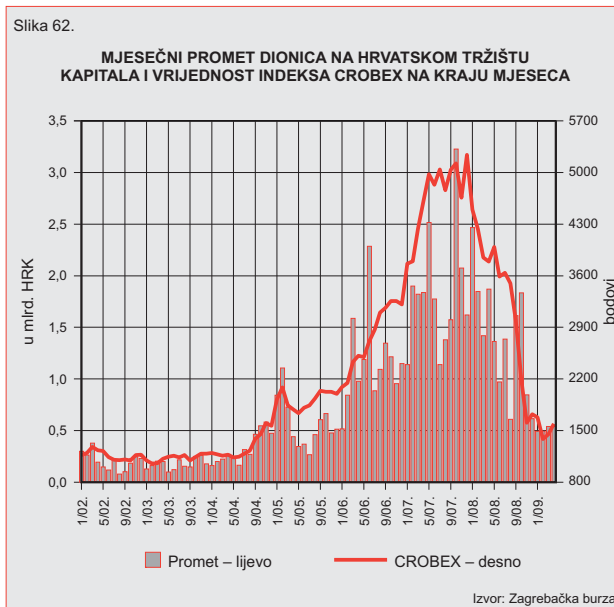
malja Srednje i Istočne Europe. Kao i na glavnim svjetskim burzama, na tim je tržištima, nakon pada u prva dva mjeseca, u ožujku uslijedio oporavak. Najviše je u promatranom razdoblju pao indeks Zagrebačke burze, koji se u odnosu na kraj prethodne godine smanjio za 15,7%, a slijedili su ga indeksi Praške (-12,6%), Varšavske (-11,7%), Budimpeštanske (-9,6%), Bratislavske (-6,8%) i Ljubljanske burze (-4,0%). U travnju je i nadalje bio prisutan pozitivan trend iz ožujka, pa su svi promatrani indeksi nastavili rasti. Oporavak zabilježen u ožujku i osobito u travnju vratio je dio dioničkih indeksa iznad razine s kraja 2008., dok su krajem travnja indeksi Zagrebačke, Bratislavske i Ljubljanske burze još uvijek bili na nižim razinama nego početkom ove godine.

U usporedbi s prosincem 2008. prosječni dnevni promet dionica u ožujku 2009. smanjio se na svim promatranim burzama zemalja Srednje i Istočne Europe, osim na Varšavskoj i Bratislavskoj burzi. Zbog nastavka pada vrijednosti svih promatranih dioničkih burzovnih indeksa tržišna se kapitalizacija dionica na kraju ožujka 2009. u usporedbi s krajem

prosina 2008. smanjila na svim promatranim burzama. Tržišna kapitalizacija obveznica u tom se razdoblju povećala na Bratislavskoj i Ljubljanskoj burzi, dok je njezino smanjenje zabilježeno na Zagrebačkoj i Budimpeštanskoj burzi. Unatoč daljnjem smanjenju omjera tržišne kapitalizacije dionica i BDP-a Zagrebačka se burza i u prvom tromjesečju 2009. nalazila ispred svih promatranih burza, dok je prema odnosu tržišne kapitalizacije obveznica i BDP-a i dalje na posljednjem mjestu.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

Smanjenje prometa dionica⁸ na hrvatskom tržištu kapitala zabilježeno u 2008. bilo je prisutno i tijekom prva tri mjeseca 2009. Tako se promet dionica u tom razdoblju smanjio za 1,7 mlrd. kuna u odnosu na prethodno tromjesečje te je iznosio 1,6 mlrd. kuna. To je ujedno najniži tromjesečni promet dionica zabilježen od kraja 2005. U promatranom se tromjesečju najviše trgovalo dionicama T-HT-a, koje su u ukupnom

Tablica 2. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Ožujak 2009.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. EUR)	0,08	50,28	1,69	62,65	311,13	3,30
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. EUR)	22,26	1,26	1,62	90,96	3,63	6,01
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (u %)	0,03	12,03	1,14	10,63	21,65	1,76
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (u %)	8,57	0,30	1,10	15,43	0,25	0,51
Brzina prometa ^d	0,63	105,44	5,29	46,40	4,91
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. EUR), kraj mjeseca	3.304	12.017	8.039	34.024	119.406	16.961
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. EUR), kraj mjeseca	18.113	34.291	7.844	4.499
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , kraj mjeseca (u %)	5,0	11,4	21,6	22,9	33,0	42,8
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , kraj mjeseca (u %)	27,7	32,5	21,1	11,4
Kretanje indeksa dionica od početka godine (u %)	-6,8	-9,6	-4,0	-12,6	-11,7	-15,7
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (u %)	0,9	8,7	-1,9	17,0	10,8	4,9

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c Za 2008.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionica × 100 / tržišna kapitalizacija dionica
Izvori: Bloomberg; BSSE; BSE; PSE; LJSE; WSE; Zagrebačka burza

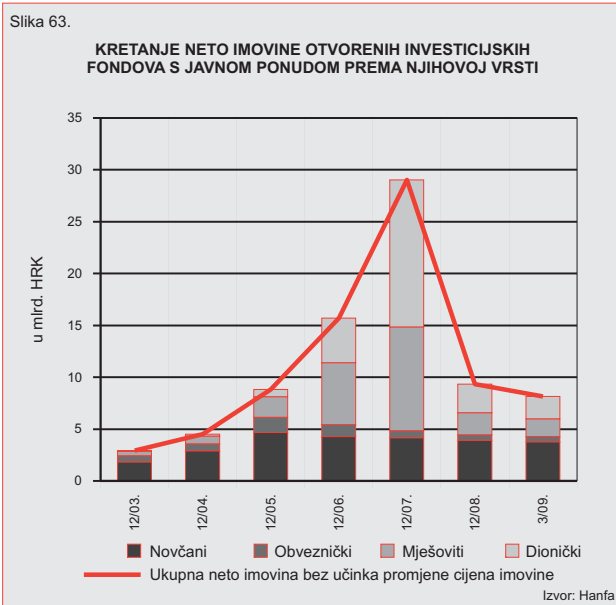
8 Za razdoblje od siječnja 2002. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu dionica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa dionica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze.

prometu sudjelovale s 27,7%, a slijedile su dionice Atlantske plovidbe d.d. (16,1%) i Dalekovoda (7,6%). U travnju 2009. najviše se, osim dionicama T-HT-a (23,3%), trgovalo dionicama Instituta građevinarstva Hrvatske d.d. (13,1%) i Atlantske plovidbe d.d. (12,4%).

Pad cijena većine dionica tijekom prva dva mjeseca 2009., nakon kojega je uslijedio njihov djelomični oporavak, smanjio je vrijednost dioničkog indeksa Zagrebačke burze CROBEX⁹, koja je na kraju ožujka 2009. bila za 15,7% manja nego na kraju 2008. te je iznosila 1451,3 boda. Tijekom travnja nastavio se pozitivan trend CROBEX-a iz ožujka, pa je na kraju mjeseca iznosio 1593,6 bodova, što je mjesečni rast od 9,8%.

U prvom tromjesečju 2009. nastavio se trend smanjivanja ukupne imovine otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom, pa se ona u tom razdoblju smanjila za 1,2 mlrd. kuna u odnosu na kraj prethodne godine te je krajem ožujka iznosila 8,2 mlrd. kuna. Pritom su, kao i u posljednjem tromjesečju 2008., sve kategorije fondova izgubile dio imovine pod upravljanjem. Međutim, u ožujku je uslijedilo blago povećanje imovine najmanje rizičnih novčanih fondova, dok je neto imovina obvezničkih fondova ostala gotovo nepromijenjena. Smanjenje neto imovine investicijskih fondova rezultat je pada cijena financijskih instrumenata, ali i daljnjeg povlačenja ulagača, posebno iz najrizičnijih, dioničkih i mješovitih fondova.

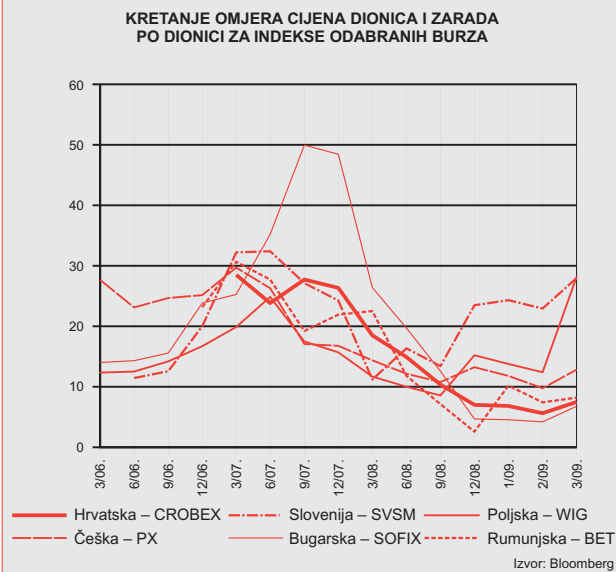
Posljedica pada cijena većine dionica uvrštenih na Zagrebačku burzu na kraju ožujka 2009. bilo je smanjenje tržišne kapitalizacije¹⁰ dionica od 9,3% u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja, te je ona iznosila 160,5 mlrd. kuna. No, s obzi-

9 Od 19. ožujka 2007. primjenjuje se nova metodologija izračuna indeksa CROBEX, u koji se od tada uključuje samo onaj iznos tržišne kapitalizacije koji je stvarno raspoloživ i dostupan za trgovanje, jer je do tada indeks CROBEX bio vagan na osnovi pune tržišne kapitalizacije. Osim toga, utvrđene su i nove procedure za ubrzan ulazak novih najlikvidnijih dionica na tržištu.

10 U izračun tržišne kapitalizacije dionica na Zagrebačkoj burzi uključuje se puni iznos tržišne kapitalizacije za one dionice kojima se u prethodna tri mjeseca redovno trgovalo, dok se za dionice kojima se nije trgovalo u posljednjih mjesec dana odnosno tri mjeseca iznos tržišne kapitalizacije umanjuje za polovinu odnosno za tri četvrtine.

Slika 64.

rom na to da se u travnju nastavio oporavak cijena započeo potkraj prvog tromjesečja, do kraja travnja tržišna je kapitalizacija porasla na 170,1 mlrd. kuna.

Omjer cijena i zarada po dionici za indeks CROBEX na kraju ožujka 2009. iznosio je 7,5 te je bio za 7,3% veći nego na kraju 2008. Taj se omjer u spomenutom razdoblju povećao i u svim ostalim promatranim zemljama Srednje i Istočne Europe, osim u Češkoj. Kako su vrijednosti svih promatranih dioničkih indeksa u regiji u prvom tromjesečju 2009. pale, porast tog omjera posljedica je pada zarada tvrtki sastavnica promatranih indeksa, koji je nadmašio pad dioničkih indeksa. Promjena tog omjera bila je najveća u Poljskoj, gdje su po dosad objavljenim podacima zarade poduzeća koja ulaze u sastav indeksa najviše pale, pa se i omjer najviše približio onome za slovenski burzovni indeks, kod kojeg je pad zarada poduzeća bio vidljiv već krajem 2008.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

Na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira u prvom tromjesečju 2009. nije bilo novih izdanja obveznica. Međutim, sredinom siječnja 2009. dospjela je obveznica Belišća d.d., nominalne vrijednosti 8,0 mil. EUR. Tako su potkraj travnja 2009. na domaćem tržištu kapitala kotirale ukupno 34 obveznice, od čega osam državnih, osam obveznica jedinica lokalne samouprave, jedna obveznica državnih agencija (HBOR-a) te sedamnaest korporacijskih obveznica, što je za jednu obveznicu manje nego na kraju 2008. Posljednjeg dana ožujka 2009. na Zagrebačkoj burzi bilo je uvršteno 15 izdanja komercijalnih zapisa od ukupno 14 izdavatelja, što je za šest komercijalnih zapisa manje nego na kraju prošle godine, dok se broj aktivnih izdavatelja smanjio za tri. Ukupna nominalna vrijednost izdanih komercijalnih zapisa iznosila je 0,9 mlrd. kuna. Smanjenje broja i ukupne nominalne vrijednosti komercijalnih zapisa posljedica je smanjenja potražnje za tim vrijednosnim papirima, do koje je došlo zbog smanjenja imovine otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom, koji su bili značajni investitori u tu kategoriju vrijednosnih papira.

U prvom se tromjesečju 2009. promet obveznica sma-

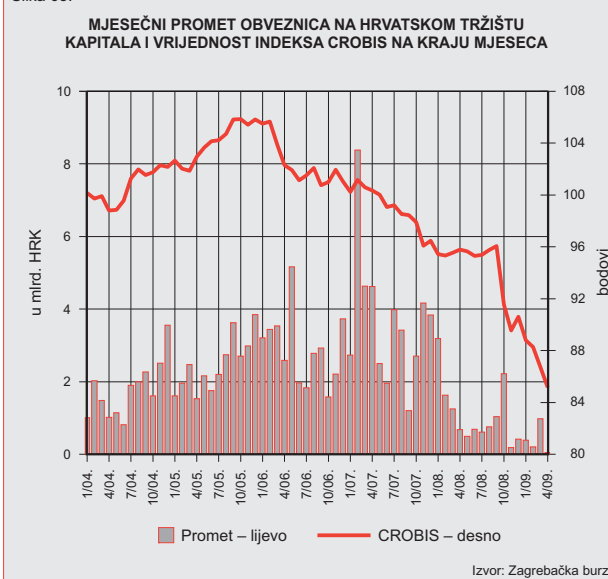
Tablica 3. Izdavanja obveznica na domaćem tržištu, stanje na dan 30. travnja 2009.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 30.4.2009.
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	97,00	7,088%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	93,00	5,914%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	500.000.000	5,375%	88,75	6,056%
RHMF-O-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	98,00	6,888%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	87,10	4,879%
RHMF-O-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	5.500.000.000	5,250%	88,50	5,932%
RHMF-O-137A	Republika Hrvatska	11.7.2006.	11.7.2013.	HRK	4.000.000.000	4,500%	86,50	5,202%
RHMF-O-172A	Republika Hrvatska	8.2.2007.	8.2.2017.	HRK	5.500.000.000	4,750%	88,00	5,398%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	101,30	6,417%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	98,10	5,607%
GDRI-O-167A	Grad Rijeka	18.7.2006.	18.7.2016.	EUR	24.574.513	4,125%	–	–
GDST-O-137A	Grad Split	24.7.2006.	24.7.2013.	EUR	8.000.000	4,563%	100,30	4,549%
GRVI-O-17AA	Grad Vinkovci	23.10.2007.	23.10.2017.	HRK	42.000.000	5,500%	–	–
GROS-O-17AA	Grad Osijek	30.10.2007.	30.10.2017.	HRK	25.000.000	5,500%	–	–
GDST-O-15BA	Grad Split	27.11.2007.	27.11.2015.	EUR	8.100.000	4,750%	–	–
GDST-O-177A	Grad Split	8.7.2008.	8.7.2017.	EUR	8.200.000	6,000%	–	–
HBOR-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvitak	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	–	–
RBA-O-112A	Raiffeisenbank Austria d.d.	10.2.2006.	10.2.2011.	HRK	600.000.000	4,125%	97,50	4,231%
PODR-O-115A	Podravka d.d.	17.5.2006.	17.5.2011.	HRK	375.000.000	5,125%	86,50	5,925%
NEXE-O-116A	Nexe grupa d.d.	14.6.2006.	14.6.2011.	HRK	750.000.000	5,500%	90,60	6,071%
MTEL-O-097A	Metronet telekomunikacije d.d.	28.7.2006.	28.7.2009.	HRK	120.000.000	8,500%	101,90	8,342%
HOTR-O-941A	Hospitalija trgovina d.o.o.	5.10.2006.	5.10.2009.	HRK	75.000.000	8,250%	100,00	8,250%
HEP-O-13BA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	29.11.2006.	29.11.2013.	HRK	500.000.000	5,000%	91,70	5,453%
ATGR-O-11CA	Atlantic grupa d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	115.000.000	5,750%	89,00	6,461%
INGR-O-11CA	Ingra d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	200.000.000	6,125%	80,00	7,656%
OPTE-O-142A	Optima telekom d.o.o.	1.2.2007.	1.2.2014.	HRK	250.000.000	9,125%	66,00	13,826%
JDGL-O-126A	Jadran Galenski laboratorij d.d.	11.6.2007.	11.6.2012.	HRK	125.000.000	5,650%	–	–
JDRA-O-129A	Jadranka d.d.	13.9.2007.	13.9.2012.	HRK	75.000.000	6,475%	–	–
JRLN-O-12AA	Jadrolinija d.d.	25.10.2007.	25.10.2012.	HRK	70.000.000	6,500%	99,50	6,533%
OIV-O-14BA	Odašiljači i veze d.o.o.	20.11.2007.	20.11.2014.	HRK	100.000.000	7,250%	84,00	–
HEP-O-17CA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	7.12.2007.	7.12.2017.	HRK	700.000.000	6,500%	–	–
RPRO-O-181A	Rijeka promet d.d.	25.1.2008.	25.1.2018.	HRK	192.000.000	6,813%	–	–
PLOR-O-133A	Plodine d.d.	4.3.2008.	4.3.2013.	HRK	100.000.000	9,000%	–	–
SEM-O-101A	Linjska nacionalna plovidba d.d.	12.1.2007.	12.1.2010.	HRK	15.000.000	7,000%	93,60	7,479%

^a U redovitom prometu
Izvor: Zagrebačka burza

njio za 1,3 mlrd. kuna u odnosu na prethodno tromjesečje te je iznosio 1,6 mlrd. kuna. Važno je napomenuti da je promet obveznica u ožujku (981,3 mil. kuna) bio značajno veći nego u siječnju i veljači (387,7 mil. kuna te 207,3 mil. kuna), ponajprije zbog nešto intenzivnijeg trgovanja državnim obveznicama s valutnom klauzulom. Najveći udio u prometu obveznica u promatranom razdoblju imala je kunska obveznica RH s valutnom klauzulom koja dopijeva 2012. godine (18,3%), a slijedile su je kunske državne obveznice s valutnom klauzulom s dopijecom 2014. (17,7%) i 2019. (17,2%). Zahvaljujući visokom prometu u siječnju i veljači, četvrto mjesto po prometu u promatranom tromjesečju zauzela je kunska korporacijska obveznica Rijeke promet d.d. s dopijecom 2018. (11,8%). Udio svih državnih obveznica u ukupnom tromjesečnom prometu obveznica osjetno se smanjio u odnosu na posljednje tromjesečje 2008. te je iznosio 69,0%. U travnju je ukupni promet obveznica bio rekordno nizak, 48,4 mil. kuna, pri čemu se udio državnih obveznica povećao na 80,5%. Vrijednost obvezničkog indeksa Zagrebačke burze na kraju prvog tromjesečja 2009. iznosila je 86,7 bodova, što je za 3,9 bodova manje nego na kraju prethodnog tromjesečja. Vrijednost domaćega obvezničkog indeksa smanjila se i u travnju 2009. te je na kraju tog mjeseca CROBIS iznosio 85,2 boda, što je njegova dosad najniža mjesečna razina.

Slika 65.

Pad cijena većine obveznica tijekom prvog tromjesečja 2009. smanjio je tržišnu kapitalizaciju državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i HBOR-a za 5,3% u odnosu

11 Odnosi se na BDP za 2008.

Tablica 4. Izdanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske, stanje na dan 31. ožujka 2009.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 30.6.2008.	Razlika prinosa ^a 30.9.2008.	Razlika prinosa ^a 31.12.2008.	Razlika prinosa ^a 31.3.2009.
Londonski klub A, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b. b.			200	286	827	712
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	115	195	576	571
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	83	173	606	546
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	110	186	445	513
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,23%	1,23%	99	99	116	188	453

^a Prema usporedivoj obveznici
Izvor: Bloomberg

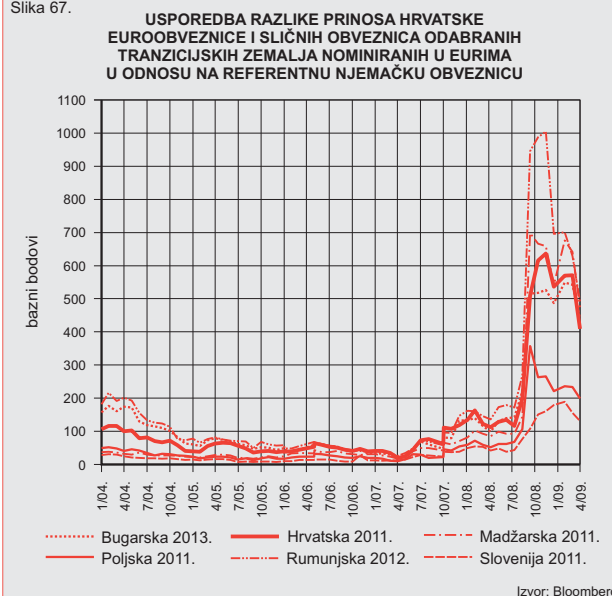
na kraj 2008., pa je ona potkraj ožujka 2009. iznosila 4,0 mlrd. EUR, odnosno oko 8,4% BDP-a¹¹. Tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica također se smanjila, za 7,1% u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja, te je iznosila 510 mil. EUR, odnosno oko 1,1 % ostvarenog BDP-a. U travnju su se nastavili slični trendovi, tako da se tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i HBOR-a smanjila na 3,9 mlrd. EUR, dok se kapitalizacija korporacijskih obveznica smanjila na 504 mil. EUR.

U prvom tromjesečju 2009., kao ni u travnju 2009., Republika Hrvatska nije izdala nijednu novu obveznicu na inozemnim tržištima. U veljači je dospjela obveznica nominirana u eurima, nominalnog iznosa 500 mil. EUR. Tako je na kraju travnja 2009. na inozemnim tržištima kotiralo ukupno pet izdanja hrvatskih obveznica, od kojih su tri nominirane u eurima, jedna u jenima i jedna u američkim dolarima. Njihova ukupna nominalna vrijednost na kraju travnja 2009. iznosila je 2,6 mlrd. EUR.

Nakon intenzivnog rasta zahtijevanih prinosa na hrvatske euroobveznice u 2008. u prvom tromjesečju 2009. oni su se stabilizirali. U skladu s time, na kraju prvog tromjesečja 2009. razlike između zahtijevanih prinosa na hrvatske euroobveznice s rokovima dospijeca 2011. i 2014. godine i prinosa na usporedive njemačke obveznice iznosile su 571 i 513 baznih bodova, što je i dalje visoko. Pritom je razlika prinosa na obveznicu s dospeljećem 2011. ostala gotovo nepromijenjena u odnosu na kraj prosinca 2008., kad je iznosila 576 baznih bodova, dok se razlika prinosa na euroobveznicu s dospeljećem 2014. povećala s 445 na 513 baznih bodova.

Slika 67.

Tijekom travnja 2009. blago su se smanjili zahtijevani prinosi na hrvatske euroobveznice, pa je razlika zahtijevanih prinosa na euroobveznicu s dospeljećem 2011. iznosila 408 baznih bodova, a na euroobveznicu s dospeljećem 2014. godine 431 bazni bod.

Dinamika prinosa na hrvatske euroobveznice tijekom prvog tromjesečja 2009. i dalje je pratila kretanje prinosa na većinu euroobveznica novih država članica EU. Razine zahtijevanih prinosa na euroobveznice većeg dijela novih država članica EU tijekom prvog su se tromjesečja 2009. smanjile. Smanjenje zahtijevanih prinosa kretalo se uglavnom do jednog postotnog boda, a nešto su se snažnije smanjili zahtijevani prinosi na bugarsku (4,4 postotna boda) i hrvatsku (1,2 postotna boda) euroobveznicu. U istom je razdoblju zahtijevani prinos na njemačku državnu obveznicu pao, međutim manje nego zahtijevani prinosi na obveznice većine novih članica EU (osim Bugarske), tako da se razlika njihovih prinosa također smanjila. Do kraja travnja 2009. razlike prinosa ponovno su pale na razine niže od onih na kraju 2008. za sve promatrane države. U travnju je smanjenje razlike prinosa na usporedivu njemačku euroobveznicu bilo izazvano rastom zahtijevanog prinosa na njemačku obveznicu i padom zahtijevanih prinosa na euroobveznice većine promatranih država. Pritom se u odnosu na kraj 2008. najviše smanjila razlika zahtijevanih prinosa na rumunjsku (514 baznih bodova), hrvatsku (228 baznih bodova) i mađarsku (184 baznih bodova) euroobveznicu, a slijedile su bugarska (87 baznih bodova), poljska (67 baznih bodova) i slovenska (29 baznih bodova) euroobveznica.

Međunarodne transakcije

Nakon stagnacije u posljednjem tromjesečju 2008., u prvom je tromjesečju 2009. uslijedila snažna kontrakcija manjka na tekućem računu (–28,8% u odnosu na isto razdoblje godinu prije). Rezultat je to slabljenja gospodarske aktivnosti u zemlji i inozemstvu, koje se odrazilo na smanjenje izvoza, a još i više na pad uvoza robe. Pad izvoza robe osjetio se u gotovo svim odjecima SMTK, a ponajviše kod energenata, čijem je padu pridonijelo i smanjenje njihovih cijena. Snažan pad uvoza, osim kod energenata i sirovina, najizraženiji je kod cestovnih vozila te kapitalnih dobara namijenjenih industrijskoj proizvodnji. Za razliku od robnog manjka, koji se smanjio, manjak na računu faktorskih dohodaka nastavio se povećavati, i to najviše zbog pada prihoda od ulaganja u inozemstvo u odnosu na isto razdoblje 2008. Na računu usluga zabilježeno je povećanje neto prihoda jer je pad rashoda bio snažniji od pada prihoda, dok je na računu tekućih transfera došlo do blagog pogoršanja salda zbog smanjenja prihoda od privatnih transfera.

Tijekom prvog tromjesečja 2009. bruto inozemni dug RH blago se snizio u usporedbi s krajem prethodne godine (za 0,2 mlrd. EUR, prema podacima obrađenima novim, unaprijednim sustavom obrade) te je na kraju ožujka iznosio 39,1 mlrd. EUR. U tome su najveću ulogu imale velike otplate obveza središnje države, a manjim dijelom i banaka, dok su poduzeća svoj dug malo povećala. Indeks pritiska na devizno tržište (IPDT) tijekom prvog tromjesečja 2009. nije upozoravao na poteškoće na deviznom tržištu, na što su pozitivno utjecale mjere monetarne politike usmjerene na osiguravanje dostatne devizne likvidnosti.

Račun tekućih transakcija

Prema preliminarnim i nepotpunim podacima u prvom je tromjesečju 2009. manjak na tekućem računu platne bilance iznosio 1,8 mlrd. EUR, što je za 0,7 mlrd. EUR (28,8%) manje nego u istom razdoblju godinu prije. Ublažavanje platnobilančnog manjka većinom je rezultat pada manjka u razmjeni robe čak za trećinu (0,8 mlrd. EUR), uz značajniju

promjenu na strani uvoza. Promatrano po pojedinim odsjecima SMTK, smanjenje robnog manjka vidljivo je kod veće robe, a najviše kod cestovnih vozila i ostale transportne opreme (uglavnom zbog smanjenog uvoza) te nafte i naftnih derivata zbog pada njihovih cijena.

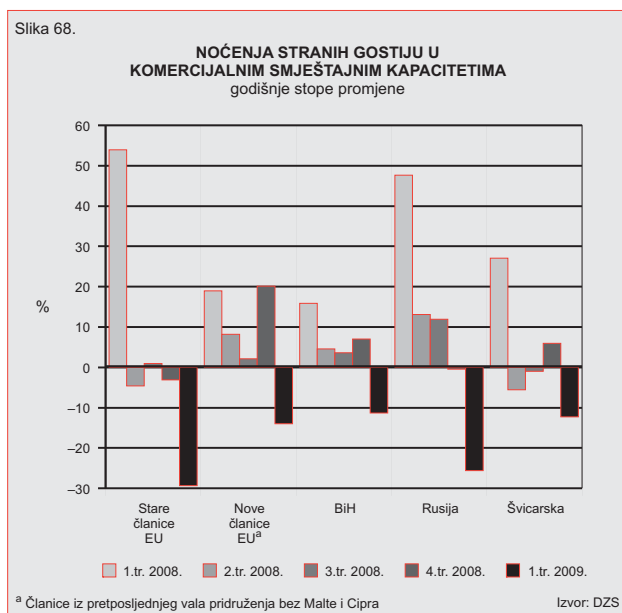
U prvom je tromjesečju 2009. u međunarodnoj razmjeni usluga ostvareno povećanje neto prihoda od 28,6% u odnosu na prvo tromjesečje prethodne godine, čemu su ponajviše pridonijeli povoljniji rezultati na računima usluga putovanja te ostalih usluga. Učinak smanjenja prihoda od turizma na neto prihode od putovanja ublažen je još snažnijim padom rashoda za turističku potrošnju rezidenata u inozemstvu. Negativan saldo ostalih usluga smanjen je za četvrtinu, također zbog smanjenja rashoda. Među pojedinim vrstama usluga najviše su se smanjili rashodi s osnove rojaliteta i raznih poslovnih usluga, poput arhitektonskih usluga te usluga istraživanja i razvoja. S druge strane, zabilježeno je primjetno smanjenje prihoda od usluga prijevoza, poglavito u pomorskom prijevozu tereta, što je posljedica slabljenja vanjskotrgovinske razmjene, dok je pad prihoda od putničkog prijevoza bio nešto blaži.

Pad prihoda od turizma u prvom tromjesečju 2009. za 6,0% u odnosu na isto razdoblje godinu prije uglavnom odražava smanjen broj dolazaka gostiju u komercijalne smještajne kapacitete, čiji je učinak umanjen pozitivnim ostvarenjima kod putnika u tranzitu i gostiju koji borave u neplaćenom smještaju. Prema podacima DZS-a spomenuti dolasci i noćenja inozemnih gostiju u plaćenom smještaju smanjili su se tijekom prvog tromjesečja 2009. za 20%, odnosno 21,6% u usporedbi s istim razdobljem 2008. Pritom je u siječnju, u vrijeme Svjetskoga rukometnog prvenstva, zabilježen povećan broj dolazaka i noćenja, što je tek djelomice ublažilo značajan pad koji je uslijedio u veljači te pogotovo u ožujku. Osim nepovoljnim globalnim gospodarskim prilikama loša ostvarenja u ožujku treba djelomično pripisati i nepovoljnom utjecaju baznog razdoblja (uskrsni blagdani prošle su godine pridonijeli povećanju prihoda u ožujku, dok će se u ovoj godini njihov pozitivan učinak osjetiti u travnju). Promatra li se struktura noćenja gostiju prema zemlji prebivališta, u prvom se tromjesečju najviše smanjio broj noćenja gostiju iz starih članica Europske unije, poglavito iz Njemačke, Italije i

Tablica 5. Tekući račun platne bilance Republike Hrvatske, u milijunima eura

	2007.	2008.	I.–III. 2008.	I.–III. 2009. ^a	Indeksi	
					2008. / 2007.	I.–III. 2009. ^a / I.–III. 2008.
TEKUĆE TRANSAKCIJE	–3.237	–4.438	–2.556	–1.820	137,1	71,2
1. Roba	–9.434	–10.866	–2.565	–1.729	115,2	67,4
1.1. Prihodi (fob)	9.193	9.743	2.226	1.922	106,0	86,3
1.2. Rashodi (fob)	–18.626	–20.610	–4.791	–3.651	110,6	76,2
2. Usluge	6.266	6.969	99	127	111,2	128,6
2.1. Prihodi	9.125	10.102	846	762	110,7	90,0
2.2. Rashodi	–2.859	–3.133	–747	–635	109,6	84,9
3. Dohodak	–1.112	–1.576	–311	–418	141,7	134,3
3.1. Prihodi	1.296	1.352	331	212	104,3	64,0
3.2. Rashodi	–2.407	–2.927	–642	–629	121,6	98,0
4. Tekući transferi	1.043	1.035	221	200	99,2	90,3
4.1. Prihodi	1.576	1.684	350	338	106,8	96,6
4.2. Rashodi	–533	–649	–128	–138	121,7	107,5

^a Preliminarni podaci; Izvor: HNB

Austrije. Pad noćenja gostiju iz novih članica EU bio je upola slabiji, pri čemu su se znatnije smanjila samo noćenja gostiju iz Slovenije, dok su gosti iz većine ostalih novih članica EU uglavnom ostvarili tek neznatno manje noćenja nego u prvom tromjesečju 2008. U manjoj mjeri smanjio se i broj noćenja gostiju iz Bosne i Hercegovine te drugih zemalja.

Manjak na računu faktorskih dohodaka u promatranom je razdoblju povećan za trećinu u odnosu na prva tri mjeseca 2008., što je posljedica tek blagog smanjenja rashoda i znatnog pada prihoda. Potonje se najvećim dijelom može objasniti smanjenjem prihoda od ostalih ulaganja, i to u prvom redu manjim prihodima središnje banke i poslovnih banaka od ulaganja inozemne aktive, a bilježe se i niži prihodi od izravnih ulaganja rezidenata u inozemstvu. Na smanjenje rashoda na računu faktorskih dohodaka utjecala su kretanja rashoda s osnove zadržane dobiti inozemnih ulagača u Hrvatskoj, a koja su određena primjenom novog sustava statističkog praćenja zadržane dobiti (vidi Okvir 1.). Pad rashoda umanjili su povećani troškovi dividenda isplaćenih inozemnim vlasnicima domaćih poduzeća, kao i veći troškovi s osnove inozemnog zaduživanja trgovačkih društava.

Positivan saldo na računu tekućih transfera u prvom tromjesečju 2009. smanjio se za 9,7% na godišnjoj razini, i to zbog pada prihoda uz istodoban rast rashoda. Pad ukupnih prihoda posljedica je kretanja zabilježenih kod ostalih domaćih sektora, posebice pada radničkih doznaka iz inozemstva. Na strani rashoda najveći rast zabilježila je država, i to ponajviše zbog povećanih isplata mirovina nerezidentima.

Robna razmjena

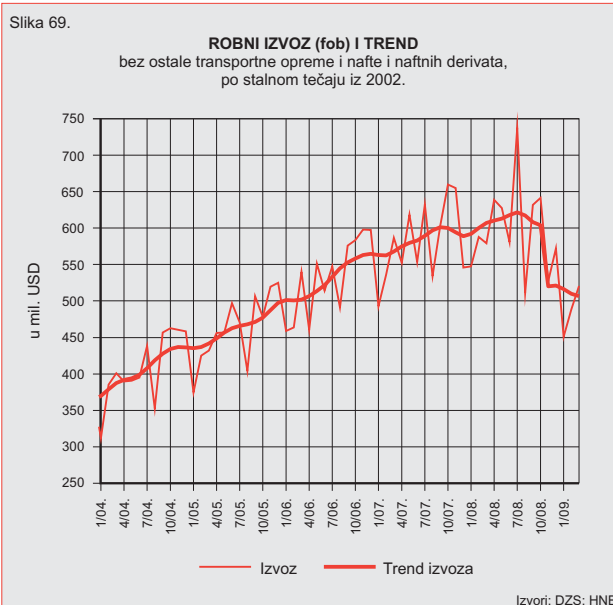
Slabljenje gospodarske aktivnosti u zemlji i inozemstvu tijekom prvog tromjesečja 2009. snažno se odrazilo na ostvarenja u robnoj razmjeni. Tako se uz smanjenje robnog izvoza i još izraženiju kontrakciju robnog uvoza negativan saldo u robnoj razmjeni s inozemstvom smanjio za 32,6% u usporedbi s prvim tromjesečjem 2008. Najviše se poboljšao saldo u razmjeni cestovnih vozila i ostale transportne opreme, uglavnom zbog smanjenja uvoza te robe. Zahvaljujući smanjenju

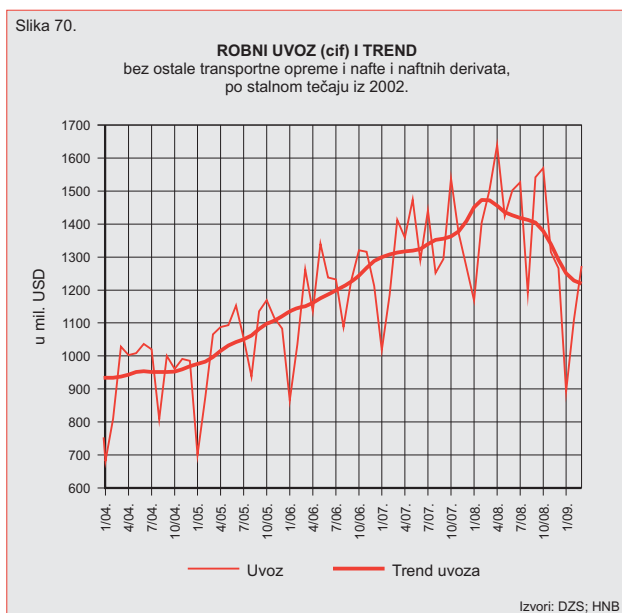
cijena prilično se poboljšao i saldo u razmjeni nafte i naftnih derivata. Saldo u razmjeni ostale robe također se poboljšao, pri čemu je, uz snažno smanjenje uvoza, u velikom broju odsjeka SMTK primjetno podbacio i robni izvoz.

Ukupan robni izvoz, izražen u američkim dolarima prema stalnom tečaju, u prvom se tromjesečju 2009. smanjio na godišnjoj razini za 17,6%. Najizrazitije je bilo smanjenje izvoza nafte i naftnih derivata, i to pretežno zbog snažnog pada cijene tog energenta u odnosu na prvo tromjesečje 2008. Značajan pad vidljiv je i kod izvoza ostale transportne opreme, pri čemu ne treba zanemariti činjenicu da je rast izvoza u ovom odsjeku u baznom razdoblju bio prilično snažan. Nadalje, izvozni rezultati i u cijelom nizu drugih odsjeka bili su dosta loši – izvoz koji isključuje brodove te naftu i naftne derivate smanjio se u odnosu na prvo tromjesečje 2008. za 14,9%. U tom je suženom obuhvatu izvoza najveći pad zabilježen kod proizvoda namijenjenih industrijskoj proizvodnji, poput metalnih ruda i otpadaka metala, plastičnih masa u primarnim oblicima te električnih strojeva, aparata i uređaja. Osim toga, približno za trećinu smanjio se i izvoz odjeće, drva te pokućstva i dijelova.

Rast izvoza u prvom tromjesečju 2009. ostvaren je samo u nekoliko odsjeka SMTK. Posebno su dobri bili rezultati u izvozu ribe i ribljih preradevina, koji se i više nego udvostručio. Izvoz u ovom odsjeku ponajviše se odnosi na izvoz tune u Japan, koji je višestruko nadmašio rezultate iz prvog tromjesečja prošle godine. U tome je važnu ulogu imao završetak uzgojnog ciklusa tune u trajanju od dvije godine, tijekom kojeg je tuna dosegla težinu propisanu Pravilnikom o uzgoju tuna, što je omogućilo njezin izvoz. Osim izvoza ribe i ribljih preradevina povećao se i izvoz žitarica i proizvoda od žitarica, električne energije, umjetnih gnojiva te željeza i čelika.

Ukupan robni uvoz smanjio se u prvom tromjesečju 2009. za 26,8% u usporedbi s istim razdobljem 2008. (izraženo u američkim dolarima prema stalnom tečaju). Najveći pad zabilježen je kod cestovnih vozila, kojih je uvezeno upola manje nego u prvom tromjesečju 2008. Osim toga, zbog smanjene cijene sirove nafte na svjetskom tržištu gotovo se prepолоvila i uvezena vrijednost nafte i naftnih derivata. Nadalje, više-

struko manji uvoz zabilježen je i u odsjeku ostala transportna oprema (većinom brodovi), pri čemu treba istaknuti da je u prvom tromjesečju 2008. bio ostvaren snažan rast uvoza u ovom odsjeku, velikim dijelom zbog metodologije knjiženja uvoza brodova s dorade u inozemnim brodogradilištima. Pad industrijske proizvodnje tijekom prvog tromjesečja 2009. odrazio se i na znatno smanjenje uvoza sirovina poput željeza i čelika te proizvoda od metala, kao i specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane.

Kao i kod izvoza, tek je u manjem broju odsjeka SMTK zabilježen rast uvoza u prvom tromjesečju 2009. Među njima se ističe zemni i industrijski plin, čija je uvezena vrijednost porasla zbog poskupljenja plina na početku godine u jeku rusko-ukrajinskog spora oko tranzita i isporuke plina. Osim toga, može se spomenuti i povećan uvoz pogonskih strojeva i uređaja te živih životinja, premda je učinak tog povećanja na pad ukupnoga robnog uvoza bio razmjerno skroman.

Što se tiče zemljopisne strukture, u prvom se tromjesečju 2009. povećao udio razvijenih zemalja u hrvatskome robnom izvozu, dok se njihov udio u robnom uvozu blago smanjio.

Rast udjela razvijenih zemalja u robnom izvozu uglavnom se može pripisati manjem padu izvoza u tu skupinu zemalja u odnosu na zemlje u razvoju (–21,5% naprama –32,6%). Među starim članicama Europske unije najviše je podbacio izvoz u Italiju, Austriju i Njemačku, pri čemu se pad bilježio u gotovo svim odsjecima SMTK, a ponajviše kod kapitalnih proizvoda i sirovina za industrijsku proizvodnju te odjeće. Tek se u manjem broju odsjeka izvoz u stare članice EU povećao, u čemu se ističu žitarice i proizvodi od žitarica te umjetna gnojiva. Među novim članicama EU najviše je pao izvoz u Sloveniju i Mađarsku, a taj se pad, kao i kod starih članica, osjetio u gotovo svim odsjecima. Značajnije je porastao samo izvoz električne energije i farmaceutskih proizvoda. Kad je riječ o razvijenim zemljama, treba spomenuti i izvoz u Japan, koji se prilično povećao, i to zbog spomenutog rasta izvoza tune. Smanjenje izvoza u zemlje u razvoju najvećim se dijelom odnosi na Bosnu i Hercegovinu i druge zemlje regije, u čemu veliko značenje ima i smanjena vrijednost izvezena nafte i naftnih derivata, koja ima veliki udio u izvozu u tu skupinu zemalja.

Glede uvoza, smanjenje udjela razvijenih zemalja uglavnom je posljedica snažnog pada uvoza raznih kapitalnih i industrijskih proizvoda te cestovnih vozila iz te skupine zemalja. Među starim članicama EU najviše se smanjio uvoz iz Italije i Njemačke, što se pretežno odnosi na cestovna vozila, a u slučaju Italije i na smanjenje uvoza brodova s dorade u talijanskim brodogradilištima. Među novim članicama EU najviše je pao uvoz robe iz Slovenije (uglavnom industrijske sirovine) i Mađarske (većinom energenti). Kod zemalja u razvoju prilično je smanjen uvoz iz Rusije, odakle uglavnom dolaze energenti, a smanjio se i uvoz iz Kine (odjeća, uredski strojevi i telekomunikacijski aparati) te iz zemalja u regiji, poglavito Bosne i Hercegovine (najviše proizvodi metalne industrije).

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Neto priljev sredstava (isključujući promjenu u međunarodnim pričuvama) na računu kapitalnih i financijskih transakcija od 1,6 mlrd. EUR u prvom tromjesečju 2009. bio

Tablica 6. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

Ekonomске grupacije	Izvoz				Uvoz			
	2007.	2008.	I.–III. 2008.	I.–III. 2009. ^a	2007.	2008.	I.–III. 2008.	I.–III. 2009. ^a
Razvijene zemlje	70,4	69,3	70,3	73,4	73,2	72,6	72,8	71,5
EU-27	60,2	60,9	62,5	63,1	64,7	64,1	63,1	62,3
Slovenija	8,3	7,8	8,6	7,4	5,9	5,6	5,5	5,7
Mađarska	2,2	2,4	2,4	1,6	2,9	3,2	3,4	3,0
EU-15	43,6	44,1	44,9	46,7	48,7	48,5	48,0	47,1
Austrija	6,1	5,8	6,1	5,6	5,3	4,9	4,8	5,1
Italija	19,1	19,1	19,4	20,0	16,0	17,1	16,0	13,7
Njemačka	10,0	10,8	11,3	12,7	14,4	13,4	13,9	14,5
Efta	1,2	1,2	1,1	1,8	1,9	1,7	1,6	2,6
Zemlje u razvoju	29,6	30,7	29,7	26,6	26,8	27,4	27,2	28,5
Bosna i Hercegovina	14,4	15,4	14,1	11,6	2,8	2,7	2,6	2,6
Srbija, Crna Gora	6,6	6,8	6,5	5,7	1,3	1,4	1,3	1,2
Rusija	1,3	1,3	1,3	1,2	10,2	10,4	10,2	9,8
Kina	0,2	0,2	0,2	0,3	6,2	6,1	6,3	7,8

^a Privremeni podaci
Izvor: DZS

Tablica 7. Kapitalni i financijski račun platne bilance Republike Hrvatske, u milijunima eura

	2007.	2008.	I.–III. 2008.	I.–III. 2009. ^a	Indeksi	
					2008. / 2007.	I.–III. 2009. ^a / I.–III. 2008.
KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	4.139	6.005	2.063	2.028	145,1	98,3
1. Kapitalne transakcije	35	32	5	5	92,8	103,6
2. Financijske transakcije, isklj. međ. pričuve	4.827	5.642	2.754	1.612	116,9	58,5
2.1. Izravna ulaganja	3.483	3.203	1.138	410	92,0	36,0
2.1.1. U inozemstvo	-184	-128	133	11	69,3	8,2
2.1.2. U Hrvatsku	3.667	3.330	1.005	399	90,8	39,7
2.2. Portfeljna ulaganja	-3	-597	160	-491	-	-
2.2.1. Sredstva	-414	-269	279	124	65,0	44,5
2.2.2. Obveze	411	-328	-118	-615	-	520,2
2.3. Financijski derivati	0	0	0	0	-	-
2.4. Ostala ulaganja	1.347	3.036	1.456	1.693	225,5	116,3
2.4.1. Sredstva	-1.653	-1.591	334	1.830	96,2	547,0
2.4.2. Obveze	3.000	4.627	1.121	-136	154,2	-
3. Međunarodne pričuve	-722	330	-696	411	-	-

^a Preliminarni podaci
Izvor: HNB

je za 41,4% manji od onoga zabilježenog u istom razdoblju 2008. Slabiji neto priljev kapitala odredio je i kretanja bruto međunarodnih pričuva, koje su se tijekom prva tri mjeseca ove godine smanjile za 0,4 mlrd. EUR. Spomenuti je pad posljedica smanjenja izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve i deviznih transakcija sa središnjom državom. Neto priljev na računu izravnih ulaganja u promatranom je razdoblju iznosio tek nešto više od trećine iznosa zabilježenog u prva tri mjeseca prethodne godine, dok je na računu portfeljnih ulaganja, za razliku od istog razdoblja 2008., zabilježen odljev sredstava. Povećanje neto priljeva ostvareno je na računu ostalih ulaganja, i to prvenstveno zbog znatnog povlačenja inozemne aktive banaka.

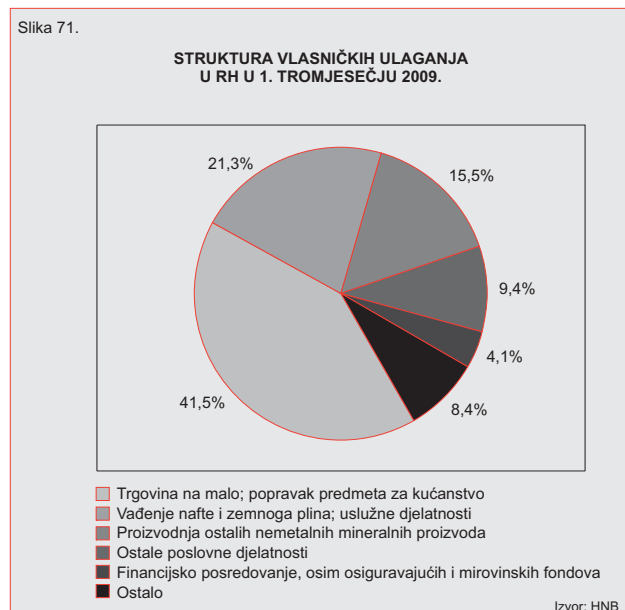
U prvom tromjesečju 2009. neto priljev inozemnih izravnih ulaganja iznosio je 0,4 mlrd. EUR, što je tek trećina iznosa ostvarenog u istom razdoblju 2008., a posljedica je znatno slabijeg priljeva inozemnih izravnih ulaganja u Hrvatsku. S druge strane, stanje izravnih ulaganja hrvatskih rezidenata u inozemstvo ostalo je gotovo nepromijenjeno. U strukturi izravnih ulaganja u Hrvatsku najveći priljevi ostvareni su kod dužničkih izravnih ulaganja (prirast duga prema vlasnički povezanim poduzećima u inozemstvu, isključujući banke),

iako je neto priljev bio manji nego u istom razdoblju 2008. Kod vlasničkih ulaganja tijekom prva tri mjeseca 2009. ističu se ona u trgovinu na malo, a značajniji su iznosi ulaganja zabilježeni i u djelatnostima vađenja nafte i zemnog plina te u proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda. Napomenimo da je zbog promjene u statističkom praćenju zadržane dobiti (vidi Okvir 1.) zabilježena njezina negativna vrijednost u promatranom razdoblju.

Za razliku od prvog tromjesečja 2008., na računu portfeljnih ulaganja u prva je tri mjeseca ove godine ostvaren neto odljev sredstava od 0,5 mlrd. EUR. Takvo je kretanje rezultat izrazitog smanjenja obveza, gotovo u cijelosti zbog otplate državnih euroobveznica u iznosu od 500 mil. EUR. S druge strane, zabilježeno je i smanjenje inozemne imovine, uzrokovano u prvom redu povlačenjem sredstava domaćih banaka uloženi u strane obveznice i ostale dužničke vrijednosne papire.

Na računu ostalih ulaganja, kojim su obuhvaćeni krediti, trgovinski krediti te gotovina i depoziti, u prvom je tromjesečju 2009. ostvaren neto priljev sredstava u iznosu od 1,7 mlrd. EUR, prije svega zato što je izrazit bio pad inozemne imovine domaćih sektora. To se najvećim dijelom odnosi na povlačenje gotovine i depozita banaka iz inozemstva u veljači i ožujku, do kojeg je došlo nakon što je spuštanjem stope minimalno potrebnih deviznih potraživanja središnja banka omogućila oslobađanje znatnog iznosa deviznih sredstava. Na strani obveza zabilježeno je blago smanjenje, poglavito zbog pada obveza poduzeća.

Prema podacima platne bilance, koji ne uključuju međ valutne promjene, međunarodne su se pričuve tijekom prvog tromjesečja 2009. smanjile za 0,4 mlrd. EUR. Rezultat je to prije svega smanjenih izdvajanja banaka nakon siječanjskog povećanja postotka deviznog dijela obvezne pričuve koji se izdvaja u kunama s 50% na 75%. Negativan je bio i doprinos deviznih transakcija sa središnjom državom. Smanjenje pričuva donekle je ublaženo intervencijama središnje banke, i to sklapanjem ugovora o razmjeni deviza s bankama (devizni *swap*) u iznosu od 261 mil. EUR u siječnju te intervencijom na kraju veljače kojom je od poslovnih banaka otkupljeno 331 mil. EUR. Ublažavanju pada pričuva pridonijele su i međ valutne promjene pa su tako, prema podacima monetarne statistike, međunarodne pričuve na kraju prvog tromjesečja

2009. iznosile 8,9 mlrd. EUR ili za 2,8% manje nego na kraju 2008. godine.

Tablica 8. Struktura međunarodnih pričuva HNB-a, na kraju razdoblja, u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	III. 2009.
Službene međunarodne pričuve	8.725	9.307	9.121	8.870
1. Devizne pričuve	8.163	8.911	8.625	8.319
1.1. Dužnički vrijednosni papiri	4.198	4.773	7.118	6.788
1.2. Ukupno gotovina i depoziti kod	3.965	4.138	1.507	1.531
1.2.1. ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	199	191	1.397	1.469
1.2.2. banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	3.767	3.948	109	62
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0	0	0	0
3. Posebna prava vučenja	1	1	1	1
4. Zlato	–	–	–	–
5. Obratni repo poslovi	562	395	495	549

Napomena: Izraženo prema približnoj tržišnoj vrijednosti
Izvor: HNB

Inozemni dug

Prvo tromjesečje 2009. godine obilježilo je lagano smanjenje inozemne zaduženosti. Naime, prema podacima obrađenima novim sustavom obrade bruto inozemni dug RH na kraju ožujka iznosio je 39,1 mlrd. EUR, što je za 0,2 mlrd. EUR (0,6%) manje u odnosu na stanje na kraju 2008. godine¹². Najveći doprinos blagom smanjenju inozemnog duga dala je otplata inozemnih obveza države, a djelomično i banaka. S druge strane, poduzeća su se nastavila zaduživati u inozemstvu, no vrlo sporim tempom, koji je obilježilo i kraj

2008. godine. Za usporedbu, treba istaknuti kako se inozemni dug RH u prvom tromjesečju prethodne godine povećao čak za 1,7 mlrd. EUR, čemu je ponajviše pridonijelo snažno zaduživanje poduzeća i banaka.

Inozemni dug sektora države (koji obuhvaća središnju državu, republičke fondove i lokalnu državu) u prvom tromjesečju 2009. smanjio se za 0,6 mlrd. EUR u odnosu na kraj 2008. Tome je najvećim dijelom pridonijela otplata euroobveznica izdanih 2002. godine u iznosu od 500 mil. EUR ostvarena u veljači. Smanjenje duga javnog sektora, koji osim sektora države obuhvaća i HBOR te trgovačka društva u javnom i mješovitom vlasništvu, bilo je nešto blaže jer se povećalo stanje inozemnog duga javnih i mješovitih poduzeća, a manjim dijelom i HBOR-a. U promatranom se razdoblju nastavio trend smanjivanja potencijalnog duga javnog sektora, odnosno duga privatnog sektora za koji jamči javni sektor, te se stanje spomenutog duga smanjilo na razinu nižu od 40 mil. EUR.

Poput države, i poslovne su banke u veljači snažno smanjile svoju inozemnu zaduženost pa je tako, uz zamjetan rast u siječnju i stagnaciju u ožujku, stanje inozemnog duga poslovnih banaka na kraju prvog tromjesečja bilo na razini zabilježenoj na kraju 2008. godine. Napomenimo da se njegovo neznatno smanjenje u usporedbi sa stanjem krajem prethodne godine (20 mil. EUR) u potpunosti odnosi na utjecaj međuvalutnih promjena. Pad duga u veljači potpomognut je mjerama monetarne politike jer je središnja banka dva puta tijekom tog mjeseca spuštala stopu minimalno potrebnih deviznih potraživanja (s 28,5% na 20%). Tim je odlukama bankama oslobođeno 2,1 mlrd. EUR deviznih sredstava, što

Tablica 9. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima, na kraju razdoblja, u milijunima eura i postocima

Sektor dužnika	2007.	2008.	III. 2009.	Struktura			Indeksi	
				2007.	2008.	III. 2009.	2008./2007. ^a	III. 2009./2008. ^b
1. Država ^c	5.372	4.197	3.576	16,3	10,7	9,1	77,2	85,2
2. Središnja banka (HNB)	2	2	2	0,0	0,0	0,0	96,6	88,1
3. Banke	8.879	10.079	10.058	27,0	25,8	25,7	113,0	99,8
4. Ostali domaći sektori	14.743	19.836	20.268	44,8	50,7	51,8	132,8	101,3
5. Izravna ulaganja	3.933	5.010	5.224	11,9	12,8	13,4	126,6	103,1
U čemu: Hibridni i podređeni instrumenti	56	217	263	0,2	0,6	0,7	387,9	121,3
Ukupno (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	32.929	39.125	39.128	100,0	100,0	100,0	117,7	99,4

^a Prirast duga izveden je iz usporedivih podataka (primjena novog sustava izvješćivanja povećala bi stanje inozemnog duga na kraju 2007. za 325 mil. EUR, na 33,3 mlrd. EUR).

^b Prirast duga izveden je iz usporedivih podataka (prelazak na unaprijeđeni sustav obrade podataka povećao bi stanje inozemnog duga na kraju 2008. za 175 mil. EUR, na 39,3 mlrd. EUR).

^c Država ne uključuje HBOR, a od početka 2008. ni HAC, čiji je dug tada iznosio 1,2 mlrd. EUR. Oboje je reklasificirano u ostale domaće sektore.

Izvor: HNB

Tablica 10. Stvarni i potencijalni inozemni dug javnog sektora te dug privatnog sektora, na kraju razdoblja, u milijunima eura i postocima

Sektor dužnika	2007.	2008.	III. 2009.	Struktura			Indeksi	
				2007.	2008.	2009.	2008. / 2007. ^a	III. 2009. / 2008. ^b
1. Dug javnog sektora	9.259	10.248	10.040	28,1	26,2	25,7	109,0	96,2
2. Dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	140	80	38	0,4	0,2	0,1	58,1	58,8
3. Dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	23.530	28.797	29.050	71,5	73,6	74,2	121,4	100,7
Ukupno (1 + 2 + 3)	32.929	39.125	39.128	100,0	100,0	100,0	117,7	99,4

^a Prirast duga izveden je iz usporedivih podataka (primjena novog sustava izvješćivanja povećala bi stanje inozemnog duga na kraju 2007. za 325 mil. EUR, na 33,3 mlrd. EUR).

^b Prirast duga izveden je iz usporedivih podataka (prelazak na unaprijeđeni sustav obrade podataka povećao bi stanje inozemnog duga na kraju 2008. za 175 mil. EUR, na 39,3 mlrd. EUR).

Izvor: HNB

¹² Stanje inozemnog duga na kraju ožujka uspoređuje se sa stanjem duga na kraju prosinca 2008. izračunatim upotrebom nove, unaprijeđene aplikacije za obradu podataka. Bitna izmjena u usporedbi s prijašnjim sustavom obrade podataka jest precizniji izračun pripadajućih nedospjelih kamata, što rezultira jednokratnim uvećanjem stanja duga na kraju 2008. za 175 mil. EUR, čime bi on dosegnuo 39,3 mlrd. EUR.

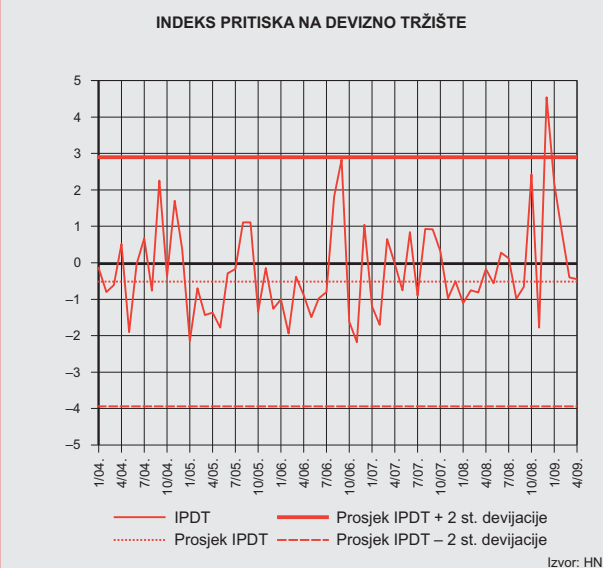
su one djelomično iskoristile za otplatu inozemnih obveza, i to većinom kratkoročnih, koje su se snažno povećale krajem 2008. i u siječnju 2009. godine. Nadalje, u ožujku je došlo do promjene u ročnoj strukturi inozemnog duga u korist dugoročnih instrumenata jer su banke otplatile znatan dio kratkoročnih kredita (uključuju i repo poslove) te valuta i depozita, a za isti se iznos povećalo stanje dugoročnih depozita.

Ostali su domaći sektori (pretežno trgovačka društva), nakon stagnacije u posljednja dva mjeseca 2008., na početku 2009. nastavili blago povećavati svoje inozemne obveze. Tako je stanje inozemnog duga spomenutog sektora u ožujku bilo za 261 mil. EUR više nego na kraju 2008., pri čemu valja istaknuti da je gotovo trećina spomenutog prirasta rezultat međuvalutnih promjena. U preostalom dijelu prirasta duga najviši je bio udio spomenutih javnih i mješovitih poduzeća te ostalih (većinski privatnih) trgovačkih društava, dok su nebankarske financijske institucije otplatile nešto viši iznos glavnice i pripadajućih kamata nego što su koristile novih sredstava te su time blago smanjile stanje svoga inozemnog duga. Osim toga, stanje duga s osnove izravnih ulaganja povećalo se u prvom tromjesečju 2009. još za 160 mil. EUR, u čemu je gotovo jedna trećina rezultat porasta hibridnih i podređenih instrumenata banaka u siječnju. Treba također istaknuti kako poduzeća na početku 2009. godine nisu imala poteškoća u servisiranju svojih dospjelih obveza, čiji je najveći dio otplaćen na vrijeme, i to većinom refinanciranjem kod inozemnih kreditora, dok je tek manji dio kredita prolongiran u dogovoru s inozemnim kreditorima.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

Nakon što je krajem 2008. godine indeks pritiska na devizno tržište (IPDT)¹³ porastao, u 2009. se polagano počeo vraćati prema svom dugoročnom prosjeku. Izrazito snažan

Slika 72.

rast indeksa u prosincu 2008. te nešto slabiji u siječnju 2009. bio je posljedica deprecijacije tečaja domaće valute i istodobnog pada međunarodnih pričuva, koji je bio potaknut promjenama u instrumentima monetarne politike (ukidanjem granične obvezne pričuve i smanjenjem devizne obvezne pričuve poslovnih banaka). Spuštanjem stope minimalno potrebnih deviznih potraživanja u veljači 2009. oslobođene su znatne devizne pričuve poslovnih banaka te su popustili pritisci na devizno tržište, a međunarodne pričuve HNB-a ponovo su se povećale u ožujku nakon devizne intervencije na kraju veljače, kojom je HNB od poslovnih banaka otkupio 331 mil. EUR. Stoga se, usporedno sa stabilizacijom razine pričuve i deviznog tečaja, IPDT počeo lagano smanjivati te se na kraju travnja 2009. približio svome dugoročnom prosjeku.

Okvir 1. Promjena statističkog praćenja zadržane dobiti u sklopu platne bilance RH

Zadržana dobit jest dobit poduzeća koja nije isplaćena u obliku dividenda ili drugih isplata vlasnicima te se pripisuje vlasnicima ovisno o njihovu udjelu u ukupnom vlasništvu. U platnoj bilanci zadržana dobit evidentira se kao dio dohotka od izravnih ulaganja na tekućem računu i kao dio izravnih ulaganja na financijskom računu.

Od prvog tromjesečja 2009. godine statističko praćenje zadržane dobiti prikazane unutar platne bilance Republike Hrvatske usklađeno je s međunarodnim standardima koji su u primjeni i u zemljama EU. Novi sustav praćenja temelji se na evidentiranju zadržane dobiti na tromjesečnoj osnovi u razdoblju u kojem je dobit ostvarena, dok je prema dosadašnjem sustavu zadržana dobit bila evidentirana u mjesecu u kojem je donesena odluka o raspodjeli dobiti za prethodnu poslovnu godinu. Primjerice, prema dosadašnjem se susta-

vu dobit ostvarena u godini t upotrebljavala kao temelj za računanje zadržane dobiti u godini t+1, dok će se prema novom sustavu primjenjivati dobit ostvarena u tekućem razdoblju, umanjena za eventualne isplate dividenda ili vlasničkih prihoda. Ovim se sustavom evidencije zadržane dobiti stoga započelo s primjenom načela stečene vrijednosti (engl. *accrual*), koje se već primjenjuje u praćenju dohotka od dužničkih odnosa u sklopu platne bilance. Osim toga, usklađuje se i praćenje vlasničkih ulaganja u platnoj bilanci i statistici stanja međunarodnih ulaganja¹⁴.

Novi sustav evidencije zadržane dobiti na temelju ostvarene dobiti tekućeg razdoblja svodi se na praćenje tekuće tromjesečne dobiti poduzeća, koja se potom korigira za isplate vlasničkih prihoda (dividenda)¹⁵, a dobiveni se iznos usklađuje za trenutačni udio inozemnih izravnih ulagača u vlasništvu poduzeća. Tromjesečni gubitak ili isplate vlasničkih prihoda iznad razine ostvarene tekuće dobiti u

¹³ IPDT izračunava se kao ponderirani prosjek mjesečne stope rasta tečaja kune prema euru (na kraju razdoblja) i mjesečne stope rasta bruto međunarodnih pričuva, izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao pondere. Kretanje IPDT indeksa iznad kritične granice (plus dvije standardne devijacije) upućuje na moguće poteškoće u međunarodnim plaćanjima.

¹⁴ Pri iskazivanju stanja vlasničkih ulaganja u obzir se uzima vrijednost dobiti tekuće godine temeljena na procjeni primjenom tržišnih cijena ili knjigovodstvenih vrijednosti (engl. *own funds at book value*).

¹⁵ Isplate zadržanih dobiti prethodnih razdoblja (engl. *superdividends*) prate se posebno te ne utječu na vrijednost tekuće dobiti pa se i ne evidentiraju u tekućem računu platne bilance jer se takve isplate smatraju povlačenjem vlasničkih ulaganja.

pojedinom tromjesečju pritom dovode do pojave negativnih vrijednosti zadržane dobiti. Valja napomenuti kako se očekuje da će primjena novog sustava dovesti do promjene u sezonskoj dinamici evidentirane zadržane dobiti. Naime, prema dosadašnjem se sustavu oko dvije trećine godišnjeg iznosa zadržane dobiti evidentiralo u drugom tromjesečju, kad većina poduzeća donosi odluke o raspoređivanju dobiti iz prethodne godine. Novi sustav evidencije rezultira pak manjim vrijednostima u prva dva tromjesečja upravo zbog isplate dividenda (do koje dolazi nakon donošenja odluke o raspodjeli dobiti), koje umanjuju vrijednost ostvarene dobiti tekućeg tromjesečja, a time i zadržane dobiti. Zato se može očekivati da će vrijednost zadržane dobiti u 2009. biti nešto niža u prvom odnosno viša u drugom dijelu godine.

Kako bi se stekao uvid u promjenu sezonske dinamike, procijenjena je vrijednost zadržane dobiti inozemnih izrav-

nih ulagača u Hrvatskoj u 2008. godini prema novom sustavu praćenja (vidi Tablicu 11.). Osim razlike u sezonskoj dinamici uočava se i razlika u ukupnoj godišnjoj vrijednosti zadržane dobiti koja se objašnjava različitim vremenskim obuhvatom (prema novom sustavu bila bi obuhvaćena dobit ostvarena u 2008., a prema starom u 2007. godini), pri čemu je u različitim godinama ostvarena različita dobit, a i struktura stranih ulagača može biti uzrok razlike.

Tablica 11. Procjena zadržane dobiti za 2008. prema novom i starom sustavu praćenja, u milijunima eura

	Novi sustav	Stari sustav
Prvo tromjesečje	98	19
Drugo tromjesečje	-10	388
Treće tromjesečje	301	87
Četvrto tromjesečje	85	-7
Ukupno	473	487

Izvor: HNB

Državne financije

Obilježja fiskalne politike u 2008.

Iako je u 2008. ostvaren godišnji rast prihoda konsolidirane središnje države, sve izraženije usporavanje gospodarske aktivnosti tijekom posljednjih mjeseci prošle godine rezultiralo je podbačajem ukupnoga godišnjeg iznosa prihoda u odnosu na iznos planiran rebalansom proračuna. Kako se podbačaj prihoda ne bi negativno odrazio na planirani manjak, tekuća i investicijska potrošnja djelomice je smanjena.

Neto zaduživanje konsolidirane središnje države (na gotovinskom načelu, prema metodologiji GFS 2001) u 2008. je prema podacima MF-a iznosilo 2,9 mlrd. kuna ili 0,8% BDP-a. Budući da su u istom razdoblju izostali prihodi od prodaje financijske imovine, a država je zamjetno povećala imovinu u obliku novca i depozita, dug konsolidirane središnje države porastao je za 8,0 mlrd. kuna i dosegao iznos od 97,4 mlrd. kuna ili 28,5% nominalnog BDP-a. Pritom je isključenje HAC-a iz obuhvata središnje države¹⁶ utjecalo na nižu razinu duga, dok je smanjenju pokazatelja relativne zaduženosti države pridonijela i DZS-ova revizija, kojom su podaci o BDP-u povišeni.

U prosincu 2008. Hrvatski je sabor donio državni proračun i dao suglasnost za financijske planove izvanproračunskih korisnika za 2009. godinu. Proračun se temeljio na očekivanom rastu BDP-a u 2009. od 2,0% i rastu potrošačkih cijena od 3,5%. Međutim, usporavanje gospodarske aktivnosti, koje je započelo još sredinom protekle godine, intenziviralo se početkom 2009., što je rezultiralo znatnim padom prihoda državnog proračuna te je postalo izvjesno kako izglasani proračun neće biti ostvariv. Stoga je već u travnju donesen rebalans državnog proračuna, kojim su znatno smanjeni očekivani prihodi, a revidirani su, odnosno umanjeni i tekući rashodi, kao i rashodi za investicije. Ipak, u odnosu

na originalni plan manjak državnog proračuna više je nego udvostručen (vidi Okvir 2.). Budući da su rizici ostvarenja revidiranog proračuna i dalje znatni, vjerojatno će MF nakon ljeta pristupiti izradi drugoga ovogodišnjeg rebalansa.

Prihodi konsolidirane središnje države

Većim dijelom 2008. proračun konsolidirane središnje države bio je obilježen snažnim rastom prihoda, no kako se bližio kraj godine, usporavala se njihova stopa rasta zbog sve nepovoljnijih gospodarskih kretanja te pada robnog uvoza i opće razine cijena. Tako je u posljednjem tromjesečju protekle godine ostvarena niska godišnja stopa rasta prihoda od samo 2,2%. Upravo su kretanja u tom dijelu godine glavni razlog zamjetnog podbačaja prihoda konsolidirane središnje države u odnosu na planirani godišnji iznos od 2,4 mlrd. kuna. Pritom su najviše podbacili prihodi od indirektnih poreza, što je u skladu s negativnim kretanjima u trgovini na malo, koja su obilježila posljednje mjesece 2008. godine. Promatrano na razini cijele 2008., prihodi su iznosili 120,0 mlrd. kuna i bili su za 7,2%¹⁷ veći nego godinu dana prije.

Porezni prihodi, koji čine gotovo 60% ukupnih prihoda ove razine državne vlasti, u 2008. su se godini povećali za 8,3%. Rastu su najviše pridonijeli prihodi od poreza na dodanu vrijednost (ostvarena je godišnja stopa rasta od 9,4%) i prihodi od poreza na dobit (19,8%). U suprotnom smjeru kretali su se prihodi od trošarina, koji su u odnosu na 2007. pali za 2,4%. Najveće smanjenje zabilježeno je kod prihoda od trošarina na naftne derivate, što je posljedica smanjenja iznosa trošarina u svibnju 2007. na sve vrste bezolovnih benzina za 25 lipa po litri, ali i stagnacije realnog prometa motornim gorivima i mazivima u trgovini na malo. S druge strane, čini se da je najavljeno povećanje trošarina na duhanske prerađevine od 1. siječnja 2009. potaknulo njihovu proizvodnju i uvoz kako bi se stvorile zalihe i odgodilo podizanje prodajne cijene. Navedeno je rezultiralo snažnim rastom prihoda od

16 Promjena obuhvata konsolidirane središnje države posljedica je usklađivanja metodologije u području javnih financija s metodologijom ESA 95.

17 Kako bi analiza bila moguća, podaci MF-a o kretanjima prihoda i rashoda te transakcija u nefinancijskoj i financijskoj imovini i obvezama u 2007. korigirani su u HNB-u isključivanjem HAC-a iz pojedinih agregata.

trošarina na duhanske prerađevine u posljednja dva mjeseca 2008., što se odrazilo i na stopu rasta na razini cijele godine.

Iako je povećanje zaposlenosti i prosječne nominalne bruto plaće pozitivno djelovalo na prihode od poreza na dohodak, njihova je stopa rasta zbog zakonskih izmjena¹⁸ na razini konsolidirane središnje države bila negativna. Kretanja na tržištu rada povoljno su se odrazila i na prihode od socijalnih doprinosa, koji su se povećali za 9,4% te tako dosegli iznos od 40,7 mlrd. kuna.

U strukturi kategorije ostali prihodi najznačajniji je udio prihoda od administrativnih taksa, koji su se pritom blago povećali. S druge strane, prihodi od dividenda znatno su smanjeni, jer je 2007. godine isplaćena izvanredna dividenda T-HT-a od 2,4 mlrd. kuna, od čega je državi pripalo 42%, dok je u 2008. takva isplata izostala. Zamjetno je bilo i smanjenje prihoda od zakupnina i koncesija, dok je kod prihoda od kvazikorporacija, zbog uplate dobiti HNB-a u državni proračun u iznosu od 0,5 mlrd. kuna (za usporedbu, u 2007. godini preneseno je 0,1 mlrd. kuna) zabilježeno gotovo stopostotno povećanje.

Rashodi konsolidirane središnje države

Rashodi konsolidirane središnje države iznosili su u 2008. godini 118,7 mlrd. kuna, što je za 8,6 mlrd. kuna više nego prethodne godine, no čak za 2 mlrd. kuna manje od iznosa planiranog rebalansom proračuna. Naime, kako bi se zbog slabijeg punjenja državnog proračuna izbjeglo povećanje planiranog manjka, u posljednjem su tromjesečju postignute uštede na većini stavki rashodne strane proračuna pa su u tom razdoblju rashodi rasli znatno sporije nego što se očekivalo. U odnosu na planirani iznos najviše su smanjeni rashodi za subvencije (čak 0,7 mlrd. kuna) i korištenje dobara i usluga (0,6 mlrd. kuna). Ipak, čini se da je plaćanje dijela rashoda samo prebačeno na početak 2009. i stoga bi se moglo odraziti na gotovinski manjak tekuće godine.

Promatrano na razini cijele 2008., rashodi su se povećali za 7,8% u odnosu na godinu prije, a tome su najviše pridonijeli rashodi za socijalne naknade, koji ujedno imaju najveći udio u proračunu konsolidirane središnje države. Oni su u promatranom razdoblju iznosili 52,6 mlrd. kuna, što je za 9,2% više nego prethodne godine. Detaljnija analiza ove kategorije rashoda pokazuje kako je najviše sredstava utrošeno na socijalne naknade iz osiguranja. One su na godišnjoj razini uvećane za 10,0%, a to je posljedica povećanja broja umirovljenika i prosječne isplaćene mirovine s jedne te povećanja rashoda za zdravstvo s druge strane. Nešto sporije rastle su naknade za socijalnu pomoć koje, između ostaloga, uključuju rashode poput trajnih prava hrvatskih branitelja, doplatka za djecu, porodičnih naknada i pomoći za uzdržavanje.

Osim socijalnih naknada u strukturi proračuna konsolidirane središnje države svojim se udjelom izdvajaju naknade zaposlenima u javnim i državnim službama. Ti su rashodi porasli za 8,7% te tako u 2008. dosegli iznos od 30,2 mlrd. kuna. Povećanje ove vrste rashoda posljedica je rasta broja

zaposlenih u obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj skrbi te užoj javnoj upravi i obrani, ali i sporazuma između Vlade i sindikata zaposlenih u javnim i državnim službama kojim je utvrđen rast osnovice za obračun plaća za razdoblje od 2007. do 2009. godine.

Znatne uštede s obzirom na planirane izdatke ostvarene su kod korištenja dobara i usluga, kategorije koja, između ostalog, uključuje rashode za korištenje telefona, pošte, prijevoza, energije, intelektualne i osobne usluge te vojnu opremu. Tako su izdaci u 2008. iznosili 11,5 mlrd. kuna, što je za 0,6 mlrd. kuna manje od planiranog iznosa, ali za 12,5% više nego prethodne godine.

Rashodi za kamate porasli su u usporedbi s prethodnom godinom za 4,9% te su iznosili 4,9 mlrd. kuna. Pritom je nastavljeno povećanje rasta rashoda za tuzemne kamate, dok su rashodi za inozemne kamate zamjetno smanjeni. Izdaci za kamate povećani su ne samo zbog intenzivnijeg zaduživanja konsolidirane središnje države u 2008., već i zbog nepovoljnih globalnih gospodarskih prilika, koje su poskupile domaće i inozemne izvore financiranja.

U usporedbi s prethodnom godinom zamjetno se usporio rast isplaćenih subvencija, iako je rebalansom proračuna za 2008. bilo planirano njihovo znatno povećanje. One su u 2008. iznosile 6,9 mlrd. kuna, od čega je trgovačkim društvima u javnom sektoru isplaćeno 3,2 mlrd. kuna, dok se ostatak odnosi na subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora.

Operativni saldo konsolidirane središnje države i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Iako su prihodi konsolidirane središnje države u 2008. ostvareni u manjem iznosu nego što je bilo planirano, zahvaljujući uštedama na rashodnoj strani naposljetku je ostvaren pozitivan operativni saldo od 1,4 mlrd. kuna. Međutim, s obzirom na to da je neto nabava nefinancijske imovine bila znatno veća od operativnog salda, neto zaduživanje (GFS 2001) konsolidirane središnje države iznosilo je u 2008. godini 2,9 mlrd. kuna ili 0,8% BDP-a. Cjelokupni je manjak generiran u posljednjem tromjesečju, kad su rashodi, unatoč uštedama, rasli višestruko brže od prihoda (neto zaduživanje konsolidirane središnje države u četvrtom je tromjesečju 2008. doseglo iznos od 6 mlrd. kuna).

Ulaganja u nabavu nefinancijske imovine, koja prije svega pokazuju kretanje kapitalnih investicija, u 2008. iznosila su 4,7 mlrd. kuna ili 0,3 mlrd. kuna manje nego prethodne godine te znatno manje nego što je bilo planirano. Pritom je zabilježen zamjetan pad ulaganja u izgradnju cestovne infrastrukture zato što su Hrvatske ceste u 2008. u nabavu dugotrajne imovine uložile 0,5 mlrd. kuna manje sredstava nego prethodne godine. Također treba napomenuti da je isključenje HAC-a iz obuhvata konsolidirane središnje države imalo velik utjecaj na iznos i strukturu salda, jer je HAC u proteklih godinama imao znatan udio u ukupnoj nabavi nefinancijske imovine, a kapitalni transferi HAC-u, koji su se prije isključenja konsolidirali, postali su sada čisti rashod konsolidirane središnje države.

Financijska imovina konsolidirane središnje države, nakon

¹⁸ U srpnju je na snagu stupio Zakon o izmjeni Zakona o porezu na dohodak (NN, br. 73/2008.), kojim se neoporezivi dio dohotka povećao s 1.600 kuna na 1.800 kuna mjesečno.

Tablica 12. Operativni saldo, transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama, prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna i postocima

	Konsolidirana središnja država		
	I.-XII. 2007.	I.-XII. 2008.	I.-XII. 2008. / I.-XII. 2007.
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	1.903	1.351	71
1.1. Prihodi	112.011	120.037	107
1.2. Rashodi	110.108	118.686	108
2. Promjena neto nefinancijske imovine	4.442	4.228	95
2.1. Nabava nefinancijske imovine	4.992	4.713	94
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	551	485	88
3. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (-) (1 - 2)	-2.539	-2.878	113
3. Financiranje (5 - 4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama	2.539	2.878	113
4. Promjena financijske imovine	-3.228	2.777	-
4.1. Domaće	-3.246	2.764	-
4.2. Inozemne	18	12	69
5. Promjena obveza	-689	5.654	-
5.1. Domaćih	2.105	6.796	323
5.2. Inozemnih	-2.794	-1.142	41

Napomena: Na gotovinskom načelu
Izvori: MF; izračun HNB-a

smanjenja u 2007., povećana je u promatranom razdoblju za 2,8 mlrd. kuna. Tako veliko povećanje ponajprije je rezultat rasta domaće financijske imovine, odnosno rasta novca i depozita te, u manjoj mjeri, izdanih zajmova. Valja naglasiti da monetarna statistika HNB-a ne može potvrditi ovako naglašen rast novca i depozita na računima državnog proračuna i izvanproračunskih korisnika. Na smanjenje financijske imovine utjecala je prodaja 4,2% dionica T-HT-a i 12,5% dionica Petrokemije d.d. radnicima tih poduzeća.

S obzirom na to da je u 2008. izostalo djelomično financiranje negativnog salda na osnovi smanjenja financijske imovine, država je potrebna sredstva morala osigurati povećanjem financijskih obveza. Sredstva su većinom osigurana na domaćem tržištu novim kreditnim zaduživanjima te izdavanjem trezorskih zapisa, što je rezultiralo povećanjem domaćih obveza od 6,8 mlrd. kuna, dok je otplata dospjelih inozemnih obveza smanjila inozemne financijske obveze za 1,1 mlrd. kuna.

Državni dug

Na kraju 2008. dug konsolidirane središnje države iznosio je 97,4 mlrd. kuna ili 28,5% nominalnog BDP-a te je u odnosu na kraj prethodne godine povećan za 8,0 mlrd. kuna. U njegovoj je strukturi, s obzirom na otežan pristup inozemnim tržištima kapitala, nastavljen rast unutarnjeg duga. Treba napomenuti da je nakon isključenja HAC-a iz obuhvata konsolidirane središnje države u statistici duga HNB-a, počevši od siječnja 2008., razina državnog duga znatno smanjena u odnosu na podatke objavljene prije. Osim toga, DZS-ova revizija podataka o BDP-u, kojom je on povišen, dodatno je pridonijela poboljšanju pokazatelja relativne zaduženosti države.

Međutim, kako je najveći dio duga HAC-a pokriven državnim jamstvima, potencijalni dug države u obliku izdanih jamstava u 2008. gotovo je udvostručen. Osim toga, u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak¹⁹, država jamči za sve njezine obveze pa je i cjelokupni iznos duga HBOR-a pribrojen iznosu jamstava, koja su tako na kraju 2008. iznosila 44,2 mlrd. kuna.

Tablica 13. Dug konsolidirane središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje		Promjena
	XII. 2007.	XII. 2008.	
A. Dug središnje države (1 + 2)	89.415	97.443	8.028,2
1. Unutarnji dug središnje države	58.539	66.965	8.426,1
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	56.506	63.961	7.454,3
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	2.033	3.004	971,8
2. Inozemni dug središnje države	30.876	30.478	-397,9
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	29.423	28.652	-771,8
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	1.452	1.826	373,9
Dodatak			
B. Ukupno izdana jamstva Republike Hrvatske	39.280	44.179	4.898,9
1. Domaća	11.521	13.276	1.755,6
2. Inozemna	27.759	30.902	3.143,3

Napomena: Podaci o unutarnjem i inozemnom dugu središnje države ne uključuju dug HAC-a i HBOR-a.
Izvor: HNB

Budući da su se jedinice konsolidirane središnje države u 2008. većinom zaduživale na domaćem tržištu, unutarnji je dug na kraju promatranog razdoblja iznosio 67,0 mlrd. kuna, pri čemu se njegov udio u ukupnom dugu povećao na 68,7%. Struktura unutarnjeg duga pokazuje da se država tijekom 2008. u najvećoj mjeri zaduživala na osnovi bankovnih kredita²⁰, dok se pred kraj godine usmjerila na kratkoročno financiranje izdavanjem trezorskih zapisa.

Kako su sredstva pribavljena novim zaduživanjima tijekom prvih devet mjeseci protekle godine iskorištena za refinanciranje obveza koje su dospjevale na naplatu, cjelokupni iznos povećanja duga središnje države ostvaren je upravo u posljednjem tromjesečju. Naime, sredstva akumulirana na računima kod poslovnih banaka i HNB-a nisu bila dostatna za financiranje velikoga proračunskog manjka i otplatu dospjelih obveza pa se država na samom kraju protekle godine morala znatno zadužiti. Međutim, zbog nepovoljnih kretanja na svjetskome financijskom tržištu, koja su otežala zaduživanje u inozemstvu, potrebna je sredstva morala namaknuti

²⁰ Početkom ožujka sindikat domaćih banka odobrio je državi kratkoročni kredit u iznosu od 200 mil. EUR, dok je u svibnju sklopljen sporazum o sindiciranome deviznom kreditu u iznosu od 760 mil. EUR, koji dopijeva 2010. uz opciju produženja otplate glavnice do 2013.

¹⁹ NN, br. 138/2006.

na domaćem tržištu. Tako je krajem studenoga 2008. MF održao aukciju, na kojoj su izdani trezorski zapisi na rok od dvije godine u nominalnom iznosu od 2,7 mlrd. kuna. Kako bi se i u prosincu osigurala likvidnost bankovnog sustava koja će zadovoljiti povećane potrebe države, a istodobno osigurao i nesmetan pristup privatnog sektora tržištu kredita, središnja je banka već u studenome donijela odluku o smanjenju stope obvezne pričuve sa 17% na 14%, čime je oslobođeno oko 8,4 mlrd. kuna dodatne likvidnosti. Velik dio tog iznosa povukla je država izdavanjem trezorskih zapisa, kojima je tijekom prosinca prikupila dodatnih 5,7 mlrd. kuna pa se njihov udio u ukupnome unutarnjem dugu povećao s 20,5% na kraju 2007. na 25,1% na kraju 2008. Za to je vrijeme unutarnji dug izvanproračunskih korisnika uvećan za 1,0 mlrd. kuna, što je većinom posljedica novih zaduživanja HC-a kojima su financirane investicije u cestogradnji.

Sredstva prikupljena na unutarnjem tržištu iskorištena su

za financiranje proračunskog manjka, kao i za otplatu prijašnjih obveza. Tijekom godine na naplatu su dospjele i domaće petogodišnje obveznice u iznosu od 1 mlrd. kuna, samurajske obveznice nominalnog iznosa od 25 mlrd. JPY te 200. mil. EUR vrijedno izdanje obveznica izdanih na domaćem tržištu 2001. godine. Osim toga, država je otplatila i dospjele obveze za 2008. Londonskom i Pariškom klubu ukupnog iznosa od oko 136 mil. EUR.

Refinanciranje dospjelih inozemnih obveza na domaćem tržištu, ali i namirenje novih financijskih potreba na njemu rezultirali su smanjenjem inozemnog duga konsolidirane središnje države za 0,4 mlrd. kuna. Pritom je smanjenje u cijelosti ostvareno na razini Republike Hrvatske, dok je dug izvanproračunskih korisnika uvećan za 0,4 mlrd. kuna, što je također većinom posljedica zaduživanja HC-a, a tek manjim dijelom Hrvatskih voda.

Okvir 2. Rebalans državnog proračuna za 2009.

Početak prosinca 2008. Hrvatski je sabor donio državni proračun za 2009. godinu i dao suglasnost za financijske planove izvanproračunskih korisnika. Proračun je pripremljen na temelju relativno optimističnih pretpostavka o makroekonomskom okružju u zemlji i inozemstvu. Tako je projiciran realni rast BDP-a u 2009. godini od 2,0% i realna stagnacija u zemljama Europske unije koje su glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri. Međutim, već je krajem protekle godine postalo jasno da će negativni učinci svjetske financijske krize na realni sektor biti snažniji nego što se očekivalo. To potvrđuje i činjenica da su međunarodne organizacije više puta korigirale, odnosno snizile očekivane stope rasta svjetskoga gospodarstva i pojedinih zemalja.

Hrvatski proračun već se u posljednjim mjesecima 2008. suočio s prihodima manjima od očekivanih, prvenstveno jer su se slabo prikupljali indirektni porezi zbog oslabjele osobne potrošnje i snažne kontrakcije robnoga uvoza. Kako bi se izbjeglo povećanje planiranog manjka, postignute su znatne uštede na rashodnoj strani proračuna. Ipak, moguće je da su određena plaćanja samo prebačena u 2009. godinu i stoga će se ogledati u gotovinskom manjku tog razdoblja. Međutim, na temelju kretanja u javnim financijama na kraju prošle i početkom ove godine postalo je očito da doneseni proračun za 2009. nije ostvariv. Naime, snažan pad prihoda u prvim mjesecima tekuće godine, ali i nepovoljna situacija na domaćem i inozemnim financijskim tržištima upućuju na to da Ministarstvo financija neće moći prikupiti dovoljno sredstava za financiranje planirane razine državne potrošnje i investicija te se stoga počelo s izradom rebalansa proračuna.

Rebalans proračuna koji je Hrvatski sabor donio početkom travnja ove godine pripremljen je uz pretpostavku godišnje kontrakcije gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj u 2009. od 2%, a uzima u obzir i znatno nepovoljnija makroekonomska kretanja u međunarodnom okružju nego što se prije očekivalo. Planirani prihodi rebalansom su u odnosu na prvotni plan smanjeni čak za 8,0 mlrd. kuna te sada iznose 116,2 mlrd. kuna ili tek za 0,4 mlrd. kuna više

Tablica 14. Prihodi državnog proračuna, u milijunima kuna

	2008.	Državni proračun za 2009.	Rebalans državnog proračuna za 2009.	Smanjenje/povećanje
	1	2	3	4 = 3 - 2
Prihodi od poreza	69.573	73.409	67.688	-5.721
PDV	41.308	44.438	40.442	-3.996
Trošarine	11.875	12.619	11.372	-1.247
Porez na dobit	10.565	10.385	10.240	-145
Porez na dohodak	1.688	1.695	1.509	-186
Socijalni doprinosi	40.703	43.033	40.771	-2.262
Ostalo	5.496	7.800	7.763	-37
Ukupno	115.773	124.242	116.222	-8.020

Izvor: MF

negoli je prikupljeno u 2008. godini. Najviše su smanjeni očekivani prihodi od PDV-a i trošarina, s obzirom na to da upravo oni najsnažnije reagiraju na pad agregatne potražnje i uvoza. Nadalje, nepovoljna kretanja na tržištu rada, koja bi se tijekom godine mogla dodatno intenzivirati, rezultirala su značajnim smanjenjem planiranih prihoda od uplaćenih socijalnih doprinosa.

Rashodi državnog proračuna rebalansom su smanjeni za 4,8 mlrd. kuna, a još za 0,6 mlrd. kuna smanjena je nabava nefinancijske imovine. Kako su iznos, ali i dinamika velikog dijela rashoda proračuna predodređeni zakonskim i podzakonskim aktima te kolektivnim ugovorima Vlade i sindikata, u prvoj su fazi izrade rebalansa smanjeni rashodi za korištenja dobara i usluga, ali i razni tekući i kapitalni rashodi. Međutim, postignute uštede nisu bile dovoljne pa se pristupilo pregovorima sa sindikatima kako bi se odgodio fiskalno neodrživ rast plaća zaposlenih u državnim i javnim službama od 6%. Rashodi za zaposlene na kraju su rebalansom smanjeni za 1,8 mlrd. kuna jer je osnovica za obračun plaća vraćena na razinu iz 2008. godine. Socijalne naknade umanjene su rebalansom proračuna za 0,4 mlrd. kuna, pri čemu valja naglasiti da rashodi za mirovine, porodične naknade i doplatak za djecu nisu mijenjani, dok su se izdvajanja za nezaposlene i politiku zapošljavanja povećala za desetinu. Stoga se pad rashoda za socijalne naknade u najvećoj mjeri odnosi na nešto manja izdvajanja za zdravstvo nego što je planirano originalnim proračunom, no ona će

ipak biti znatno viša u usporedbi s 2008. godinom.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine u znanosti i školstvu, zdravstvu, pravosuđu i drugdje smanjeni su za 0,6 mlrd. kuna, ali i dalje su relativno visoki te iznose 3 mlrd. kuna. Investicije u cestovnu infrastrukturu financiraju se najvećim dijelom iz proračuna Hrvatskih cesta d.o.o. i u ovoj bi godini trebale iznositi oko 1 mlrd. kuna, što je približno za 0,1 mlrd. kuna manje nego što je bilo predviđeno originalnim financijskim planom. Podaci o prihodima, rashodima i investicijama Hrvatskih autocesta d.o.o. nakon

njihova isključenja iz konsolidirane opće države više nisu javno dostupni.

Budući da su rebalansom proračuna planirani prihodi smanjeni više od planiranih rashoda i nabave nefinancijske imovine, manjak državnog proračuna više je nego udvostručan te sada iznosi 5 mlrd. kuna (prema metodologiji GFS 2001). Oko dvije trećine manjka trebalo bi biti financirano na domaćem, a ostatak na inozemnom financijskom tržištu izdavanjem obveznica i uzimanjem kredita od međunarodnih financijskih institucija. Međutim, moguće je da će ovogodišnja izdanja inozemnih obveznica biti veća od 750 mil. EUR, koliko je planirano u proračunu, pa bi struktura računa financiranja naposljetku mogla biti znatno drugačija. Može se očekivati da će Ministarstvo financija tijekom godine nastojati u određenoj mjeri smanjiti kratkoročni dug pa bi kreditori mogli dio tako oslobođenih sredstava usmjeriti prema privatnom sektoru.

Međutim, rizici ostvarenja revidiranog proračuna i dalje su znatni, a proizlaze iz potencijalno znatno snažnije kontrakcije domaćega gospodarstva, djelomično i zbog smanjenih prihoda od turizma. Zato bi financijske potrebe države mogle biti veće od planiranih. Ako domaći i inozemni kreditori ne budu spremni financirati uvećani manjak, Ministarstvo financija morat će u drugoj polovini godine pristupiti izradi drugoga ovogodišnjeg rebalansa, što bi vjerojatno uključivalo i smanjenje socijalnih naknada.

Tablica 15. Rashodi državnog proračuna, u milijunima kuna

	2008.	Državni proračun za 2009.	Rebalans državnog proračuna za 2009.	Smanjenje/povećanje
	1	2	3	4 = 3 - 2
Rashodi za zaposlene	29.949	32.717	30.977	-1.740
Korištenje dobara i usluga	8.114	9.238	8.378	-860
Kamate	4.683	4.729	4.728	-2
Subvencije	6.860	6.895	6.577	-318
Pomoći	5.783	6.023	5.497	-526
Socijalne naknade	52.593	56.350	55.976	-375
Ostalo	7.311	7.444	6.466	-978
Ukupno	115.292	123.397	118.599	-4.798
Dodatak				
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	3.292	3.594	2.979	-615

Izvor: MF

Tablica 16. Operativni saldo, transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama, prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	2008.	Državni proračun za 2009.	Rebalans državnog proračuna za 2009.	Smanjenje/povećanje
	1	2	3	4 = 3 - 2
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	480	845	-2.377	-
1.1. Prihodi	115.773	124.242	116.222	-8.020
1.2. Rashodi	115.292	123.397	118.599	-4.798
2. Promjena neto nefinancijske imovine	2.988	3.200	2.598	-602
2.1. Nabava nefinancijske imovine	3.292	3.594	2.979	-615
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	303	395	381	-13
3. Neto posuđivanje (+) /zaduživanje (-) (1 - 2)	-2.508	-2.355	-4.975	-2.620
3. Financiranje (5 - 4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama	2.508	2.355	4.975	2.620
4. Promjena financijske imovine	1.703	584	545	-39
4.1. Domaće	1.691	582	543	-39
4.2. Inozemne	12	2	2	0
5. Promjena obveza	4.211	2.939	5.520	2.581
5.1. Domaćih	5.657	3.650	3.701	51
5.2. Inozemnih	-1.446	-711	1.819	-

Izvor: MF

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2005. podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste i Državnu agenciju za osiguranje štednih

uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste te Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99
2007.	prosinac	51.923,9	57.878,3	58.663,4	215.822,1	166.375,5	210.828,4	3,73	6,71	6,62	3,95	3,54	2,65
2008.	svibanj	51.169,9	53.193,2	53.789,3	212.929,3	168.417,3	217.536,4	4,40	0,90	0,94	0,02	-0,24	0,60
	lipanj	51.173,5	54.400,5	55.022,9	216.046,6	170.686,6	220.228,6	0,01	2,27	2,29	1,46	1,35	1,24
	srpanj	50.631,4	55.452,9	56.207,8	221.249,4	171.529,8	221.589,9	-1,06	1,93	2,15	2,41	0,49	0,62
	kolovoz	52.228,3	55.652,7	56.462,4	226.435,4	171.626,0	222.951,4	3,15	0,36	0,45	2,34	0,06	0,61
	rujan	49.771,0	53.677,3	54.458,2	226.852,5	172.079,4	224.512,8	-4,70	-3,55	-3,55	0,18	0,26	0,70
	listopad	52.549,8	52.693,8	53.325,5	223.451,1	174.031,6	228.871,1	5,58	-1,83	-2,08	-1,50	1,13	1,94
	studeni	55.204,1	51.053,7	51.658,3	218.114,2	173.421,1	228.500,3	5,05	-3,11	-3,13	-2,39	-0,35	-0,16
	prosinac	49.743,0	55.222,3	56.044,6	225.018,5	183.279,1	232.982,1	-9,89	8,17	8,49	3,17	5,68	1,96
2009.	siječanj	56.966,4	49.573,0	50.271,0	221.452,2	183.953,4	234.476,2	14,52	-10,23	-10,30	-1,58	0,37	0,64
	veljača	54.449,0	46.762,1	47.344,2	221.445,7	190.333,8	235.352,0	-4,42	-5,67	-5,82	0,00	3,47	0,37
	ožujak	52.693,8	46.636,5	47.203,8	218.626,7	192.083,0	234.856,8	-3,22	-0,27	-0,30	-1,27	0,92	-0,21
	travanj	53.075,1	46.419,2	46.877,0	218.797,6	192.003,3	234.342,1	0,68	-0,47	-0,69	0,08	-0,04	-0,22

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva (neto)	32.771,4	31.742,6	23.303,8	27.614,5	49.446,5	41.739,4	37.498,7	31.112,0	26.543,7	26.794,3
2. Plasmani	126.372,0	141.278,1	168.427,7	200.328,9	226.076,1	254.569,8	256.355,2	263.135,2	264.320,2	263.730,3
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	14.710,6	13.969,6	19.259,4	16.949,4	15.247,7	21.587,7	21.879,0	27.783,2	29.463,4	29.388,3
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	110.467,8	125.790,7	147.414,3	181.031,9	207.398,7	231.472,7	232.901,3	233.812,9	233.363,2	232.839,0
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	431,8	624,0	592,2	1.029,5	1.640,0	441,9	498,2	421,5	417,3	431,5
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	761,8	893,9	1.161,8	1.318,1	1.789,7	1.067,4	1.076,7	1.117,6	1.076,3	1.071,5
Ukupno (1+2)	159.143,4	173.020,7	191.731,5	227.943,3	275.522,6	296.309,2	293.854,0	294.247,2	290.863,9	290.524,7
PASIVA										
1. Novčana masa	33.888,7	34.562,1	38.817,1	48.521,0	57.878,3	55.222,3	49.573,0	46.762,1	46.636,5	46.419,2
2. Štedni i oročeni depoziti	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	53.644,9	50.070,3	50.497,7	49.427,2	47.233,4	46.622,8
3. Devizni depoziti	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	103.090,1	117.194,8	119.323,2	123.327,6	122.865,0	123.882,8
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	1.208,8	2.531,1	2.058,2	1.928,8	1.891,8	1.872,8
5. Ograničeni i blokirani depoziti	1.721,6	2.067,0	2.092,3	2.504,5	2.280,9	3.094,2	2.955,5	2.690,3	2.913,1	2.599,4
6. Ostalo (neto)	28.528,7	31.006,1	34.992,2	42.980,2	57.419,6	68.196,5	69.446,4	70.111,2	69.324,1	69.127,6
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	159.143,4	173.020,7	191.731,5	227.943,3	275.522,6	296.309,2	293.854,0	294.247,2	290.863,9	290.524,7

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
2007.	prosinac	35	2	5	2	12	5	9	2	1	1	–
2008.	svibanj	35	2	5	3	11	5	9	2	1	1	–
	lipanj	35	2	5	3	11	5	9	2	1	1	–
	srpanj	35	2	5	3	10	6	9	2	1	1	–
	kolovoz	36	2	7	2	10	6	9	2	1	1	–
	rujan	36	2	7	2	10	6	9	2	1	1	–
	listopad	36	2	7	2	10	6	9	2	1	1	–
	studenj	36	2	7	1	11	6	9	2	1	1	–
	prosinac	36	2	7	1	11	6	9	2	1	1	–
2009.	siječanj	36	2	7	1	10	7	9	2	1	1	–
	veljača	36	2	7	1	11	6	9	2	1	1	–
	ožujak	35	2	7	1	10	7	8	2	1	1	–
	travanj	36	3	7	1	10	7	8	2	1	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja 1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.				
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.	
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva	50.118,6	49.373,4	54.862,5	64.088,2	68.177,8	66.805,5	63.961,0	63.360,8	66.142,5	65.972,7	
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
1.2. Posebna prava vučenja	5,0	4,8	6,3	5,3	5,6	5,3	5,7	4,8	4,7	5,1	
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,3	1,3	
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	5,8	5,7	7,7	7,2	7,2	1.472,7	1.483,6	1.489,3	1.499,7	1.577,7	
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	25.580,7	24.337,7	28.274,1	33.243,0	33.204,4	13.189,3	13.276,9	15.716,1	14.013,6	15.381,8	
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	24.525,5	25.023,7	26.573,0	30.831,2	34.959,3	52.136,9	49.193,4	46.149,2	50.623,0	49.006,7	
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2. Potraživanja od središnje države	1,4	3,3	1,4	0,9	–	2,2	1,2	0,7	0,8	1,4	
2.1. Potraživanja u kunama	1,4	3,3	1,4	0,9	–	2,2	1,2	0,7	0,8	1,4	
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	93,6	82,9	73,4	64,0	67,9	64,2	64,2	64,2	64,2	4,4	
4. Potraživanja od banaka	972,0	408,9	4.215,6	3.911,5	4.178,3	13,9	8.053,2	6.963,7	1.396,7	1.614,7	
4.1. Krediti bankama	968,9	408,9	4.215,6	3.911,5	4.178,3	13,9	8.053,2	6.963,7	1.372,8	1.614,7	
Lombardni krediti	954,4	–	–	–	1.349,1	–	378,8	2.887,8	–	–	
Kratkoročni krediti za likvidnost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ostali krediti	14,5	15,0	14,5	14,5	14,7	13,9	13,9	13,9	14,0	13,9	
Obratne repo transakcije	–	394,0	4.201,1	3.897,0	2.814,5	–	7.660,6	4.062,0	1.358,8	1.600,8	
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	3,1	–	–	–	–	–	–	–	23,9	–	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ukupno (1+2+3+4+5)	51.185,6	49.868,5	59.153,0	68.064,6	72.424,1	66.885,8	72.079,5	70.389,4	67.604,1	67.593,1	
PASIVA											
1. Primarni novac	30.586,2	33.924,4	40.390,8	46.331,2	51.923,9	49.743,0	56.966,4	54.449,0	52.717,7	53.075,1	
1.1. Gotov novac izvan banaka	10.573,1	10.955,6	12.163,8	14.609,3	16.007,5	17.051,0	16.648,0	16.135,3	15.826,2	16.302,6	
1.2. Blagajne banaka	1.683,2	1.871,0	2.210,7	2.698,0	3.305,8	3.428,3	3.089,6	2.924,7	2.934,4	3.113,9	
1.3. Depoziti banaka	18.329,3	21.082,6	26.016,3	29.023,9	32.610,6	29.263,7	37.228,8	35.389,0	33.957,1	33.658,6	
Računi za namiru banaka	5.616,0	6.408,2	8.411,1	8.535,7	7.553,9	9.520,3	12.993,7	10.587,0	9.307,6	9.864,1	
Izdvojena obvezna pričuva	12.603,9	14.674,4	17.605,2	20.478,2	22.275,6	19.222,7	23.728,6	24.270,1	24.079,9	23.601,4	
Upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a	109,4	–	–	–	1.991,1	460,6	506,5	531,8	569,6	193,1	
Prekonočni depoziti	–	–	–	10,0	790,0	60,0	–	–	–	–	
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	0,6	15,1	–	–	–	–	–	–	–	–	
2. Ograničeni i blokirani depoziti	6.699,2	10.777,1	13.551,8	16.633,5	14.286,0	8.064,1	4.485,0	4.683,8	4.634,8	4.723,1	
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	6.686,6	10.764,7	13.495,9	16.576,7	14.257,5	8.008,3	4.431,7	4.623,8	4.581,7	4.666,9	
2.2. Ograničeni depoziti	12,6	12,4	55,9	56,9	28,6	55,8	53,4	60,0	53,1	56,2	
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3. Inozemna pasiva	2.798,0	18,1	18,9	18,9	17,2	16,6	16,3	15,2	14,9	14,8	
3.1. Krediti MMF-a	0,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	19,6	18,1	18,9	18,9	17,2	16,6	16,3	15,2	14,9	14,8	
3.3. Obveze prema stranim bankama ^a	2.778,5	–	–	–	–	–	0,0	–	0,0	0,0	
4. Depoziti središnje države	1.551,1	263,2	332,2	188,0	199,1	206,9	131,2	200,0	383,4	260,3	
4.1. Depozitni novac	600,2	228,0	319,0	174,5	125,8	171,1	95,0	194,4	376,2	192,0	
Depozitni novac Republike Hrvatske	548,5	123,0	246,3	138,6	100,3	43,0	79,4	150,6	338,4	116,3	
Depozitni novac republičkih fondova	51,7	105,0	72,7	35,9	25,4	128,2	15,6	43,9	37,7	75,7	
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	950,9	35,2	13,2	13,5	73,3	35,8	36,2	5,6	7,2	68,3	
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
5. Blagajnički zapisi HNB-a	4.920,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	4.920,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
6. Kapitalni računi	5.039,0	5.096,5	5.357,4	5.408,8	6.674,8	9.562,4	11.210,2	11.773,1	10.579,2	10.229,7	
7. Ostalo (neto)	–408,1	–210,8	–498,2	–515,8	–676,9	–707,1	–729,5	–731,7	–725,9	–709,9	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	51.185,6	49.868,5	59.153,0	68.064,6	72.424,1	66.885,8	72.079,5	70.389,4	67.604,1	67.593,1	

^a Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze na osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB-a za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora središnja država u ostale domaće sektore.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvna pozicija kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročeni depoziti kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmani u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečajju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenim od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri re-

klasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namiru stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečajju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.				
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.	
AKTIVA											
1. Pričuve banaka kod središnje banke	26.783,7	33.718,2	41.775,2	48.384,7	50.178,9	40.705,6	44.756,6	42.944,0	41.454,4	41.444,7	
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	20.103,4	22.962,9	28.283,1	31.814,1	35.929,1	32.700,5	40.325,7	38.321,0	36.873,4	36.778,4	
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	6.680,2	10.755,3	13.492,1	16.570,6	14.249,8	8.005,1	4.430,9	4.623,0	4.581,0	4.666,3	
2. Inozemna aktiva	35.382,9	43.551,0	35.572,5	39.621,2	46.438,5	50.246,6	52.057,7	43.501,0	36.959,4	39.077,0	
3. Potraživanja od središnje države	21.543,6	21.051,3	28.877,2	27.936,8	28.971,5	37.801,1	40.045,8	44.229,7	46.657,2	47.999,8	
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	110.374,3	125.707,9	147.340,9	180.967,8	207.330,7	231.408,6	232.837,1	233.748,7	233.299,0	232.834,7	
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.563,1	1.787,9	1.767,2	1.892,0	2.140,8	2.077,4	2.099,6	2.107,8	1.994,4	1.903,6	
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	53.809,8	58.643,3	67.017,9	83.386,5	92.265,1	102.779,8	103.954,8	104.866,0	104.546,1	104.683,7	
4.3. Potraživanja od stanovništva	55.001,4	65.276,7	78.555,7	95.689,3	112.924,9	126.551,4	126.782,8	126.775,0	126.758,5	126.247,4	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	431,8	624,0	592,2	1.029,5	1.640,0	441,9	498,2	421,5	417,3	431,5	
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	761,8	893,9	1.161,8	1.318,1	1.789,7	1.067,4	1.076,7	1.117,6	1.076,3	1.071,5	
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	195.278,0	225.546,2	255.319,8	299.258,1	336.349,4	361.671,2	371.272,1	365.962,6	359.863,6	362.859,1	
PASIVA											
1. Depozitni novac	23.315,0	23.591,3	26.653,3	33.911,7	41.870,8	38.171,2	32.925,1	30.626,9	30.810,3	30.116,6	
2. Štedni i oročeni depoziti	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	53.644,9	50.070,3	50.497,7	49.427,2	47.233,4	46.622,8	
3. Devizni depoziti	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	103.090,1	117.194,8	119.323,2	123.327,6	122.865,0	123.882,8	
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	1.208,8	2.531,1	2.058,2	1.928,8	1.891,8	1.872,8	
5. Inozemna pasiva	49.932,0	61.163,7	67.112,3	76.076,0	65.152,6	75.296,1	78.503,6	75.734,7	76.543,2	78.240,5	
6. Depoziti središnje države	5.283,3	6.821,8	9.287,0	10.800,4	13.525,8	16.007,5	18.036,7	16.247,2	16.811,2	18.352,6	
7. Krediti primljeni od središnje banke	968,9	408,9	4.215,6	3.911,4	4.178,3	14,0	8.053,3	6.963,7	1.372,8	1.614,6	
8. Ograničeni i blokirani depoziti	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.902,1	2.630,3	2.860,0	2.543,2	
9. Kapitalski računi	27.389,5	28.666,4	32.665,7	40.805,1	53.178,9	60.317,4	60.878,2	61.071,3	61.848,5	62.207,0	
10. Ostalo (neto)	-8.324,2	-2.546,3	-2.480,4	-2.631,7	-1.753,2	-969,7	-1.905,9	-1.995,0	-2.372,6	-2.593,9	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	195.278,0	225.546,2	255.319,8	299.258,1	336.349,4	361.671,2	371.272,1	365.962,6	359.863,6	362.859,1	

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti i Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po vidjenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po vidjenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog uskladjivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke po skupnoj osnovi.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjene za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna aktiva	35.261,9	43.428,1	35.457,9	39.454,5	45.837,2	49.705,1	51.440,6	42.805,4	36.418,8	38.538,3
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	31.877,6	35.911,0	27.228,5	30.404,1	37.824,9	38.038,3	39.845,8	32.243,1	25.953,3	28.424,6
Efektivni strani novac	1.268,6	1.190,0	1.136,1	1.232,1	1.245,5	1.973,2	1.348,0	1.354,5	1.432,4	1.630,8
Tekući računi	1.057,0	906,2	860,2	870,1	1.305,2	2.109,8	1.106,4	1.063,7	1.122,9	1.005,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	27.969,4	30.943,7	20.874,6	23.509,4	31.726,1	31.444,5	34.746,9	27.155,7	20.865,3	23.334,7
Vrijednosni papiri	1.364,2	2.674,1	4.197,0	4.441,5	3.210,4	2.307,1	2.431,3	2.428,4	2.302,2	2.228,3
Krediti	203,1	189,0	152,9	339,2	195,9	166,3	174,9	201,1	192,6	182,3
Dionice stranih banaka	15,4	8,1	7,8	11,8	141,9	37,4	38,3	39,7	37,9	43,1
1.2. Potraživanja od stranaca	3.384,4	7.517,1	8.229,4	9.050,4	8.012,3	11.666,8	11.594,8	10.562,3	10.465,5	10.113,7
Potraživanja od stranih država	2.905,0	7.066,6	7.735,7	8.217,0	6.696,1	9.976,8	9.893,8	8.865,6	8.801,9	8.472,2
Potraživanja od stranih osoba	478,9	450,2	493,1	798,1	1.295,2	1.613,5	1.618,8	1.605,8	1.575,1	1.546,8
Vrijednosni papiri	32,1	77,4	68,0	141,5	180,9	235,1	239,0	228,1	227,9	220,4
Krediti	446,8	372,8	425,2	656,6	1.114,3	1.378,4	1.379,8	1.377,6	1.347,3	1.326,4
Dionice stranih osoba	0,4	0,3	0,5	35,3	20,9	76,5	82,2	90,9	88,4	94,8
2. Kunska inozemna aktiva	120,9	122,9	114,6	166,7	601,3	541,5	617,1	695,6	540,6	538,6
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	99,1	77,8	71,3	96,9	408,1	144,1	207,7	286,0	133,3	153,3
2.2. Potraživanja od stranaca	21,9	45,1	43,4	69,8	193,3	397,4	409,4	409,6	407,3	385,3
U tome: Krediti	21,0	44,3	42,6	69,2	192,7	396,8	408,8	409,0	406,7	384,7
Ukupno (1+2)	35.382,9	43.551,0	35.572,5	39.621,2	46.438,5	50.246,6	52.057,7	43.501,0	36.959,4	39.077,0

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Kunska potraživanja	18.007,1	16.270,2	20.532,7	22.703,0	24.081,8	24.901,6	27.161,3	27.309,5	27.318,0	28.624,5
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	16.032,6	14.465,6	17.352,6	18.361,2	19.057,3	19.899,5	21.838,4	21.654,6	21.952,4	23.645,5
Vrijednosni papiri	11.770,0	11.779,1	16.037,7	14.546,7	16.099,8	16.969,0	16.622,8	16.683,7	16.923,2	16.817,9
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	1.531,9	532,0	20,6	8,3	6,4	6,1	5,9	5,7	5,6	6,1
Krediti	4.262,6	2.686,5	1.314,9	3.814,5	2.957,5	2.930,4	5.215,6	4.970,9	5.029,2	6.827,6
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.974,5	1.804,6	3.180,1	4.341,9	5.024,5	5.002,1	5.322,8	5.655,0	5.365,6	4.979,0
Vrijednosni papiri	723,6	621,1	–	–	–	6,1	6,1	0,0	0,0	–
Krediti	1.250,9	1.183,5	3.180,1	4.341,9	5.024,5	4.996,1	5.316,7	5.654,9	5.365,6	4.979,0
2. Devizna potraživanja	3.536,4	4.781,1	8.344,5	5.233,8	4.889,7	12.899,5	12.884,5	16.920,1	19.339,2	19.375,2
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	3.196,9	3.548,4	7.241,0	4.624,4	4.388,6	9.843,6	9.901,4	13.942,2	15.170,3	15.075,6
Vrijednosni papiri	1.805,4	1.117,0	1.248,1	429,0	268,4	300,7	317,3	264,7	197,3	200,8
Krediti	1.391,5	2.431,3	5.992,8	4.195,4	4.120,1	9.542,9	9.584,1	13.677,5	14.973,1	14.874,8
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	339,5	1.232,8	1.103,5	609,4	501,2	3.055,9	2.983,1	2.978,0	4.168,8	4.299,6
Vrijednosni papiri	96,4	163,1	144,2	109,2	82,1	50,9	51,2	51,5	51,5	51,8
Krediti	243,1	1.069,7	959,3	500,2	419,1	3.005,1	2.931,9	2.926,5	4.117,4	4.247,9
Ukupno (1+2)	21.543,6	21.051,3	28.877,2	27.936,8	28.971,5	37.801,1	40.045,8	44.229,7	46.657,2	47.999,8

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Kunska potraživanja	100.365,0	114.635,7	133.603,5	166.755,1	194.476,7	216.530,8	217.368,3	217.803,9	216.871,5	216.279,6
1.1. Instrumenti tržišta novca	1.314,1	2.510,0	2.329,9	1.980,7	2.147,4	2.674,5	2.586,8	2.578,2	2.488,9	2.427,1
1.2. Obveznice	56,2	559,8	361,6	1.088,8	1.366,0	1.341,4	1.320,5	1.424,5	1.457,9	1.621,6
1.3. Krediti	96.081,7	109.523,9	128.882,3	161.694,2	188.462,5	210.424,0	211.378,3	211.737,6	210.733,2	210.047,3
1.4. Dionice	2.912,9	2.042,0	2.029,6	1.991,4	2.500,8	2.090,8	2.082,7	2.063,6	2.191,5	2.183,5
2. Devizna potraživanja	10.009,3	11.072,2	13.737,4	14.212,8	12.854,0	14.877,8	15.468,8	15.944,8	16.427,6	16.555,1
2.1. Vrijednosni papiri	130,6	213,5	307,6	221,1	249,2	109,3	84,7	93,7	97,3	104,4
2.2. Krediti	9.878,7	10.858,6	13.429,8	13.991,6	12.604,9	14.768,5	15.384,1	15.851,1	16.330,3	16.450,7
Ukupno (1+2)	110.374,3	125.707,9	147.340,9	180.967,8	207.330,7	231.408,6	232.837,1	233.748,7	233.299,0	232.834,7

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumen-

tima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
KUNSKI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	5.513,5	3.870,0	4.495,0	8.156,4	7.982,0	7.926,5	10.532,3	10.625,8	10.394,8	11.806,6
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	4.262,6	2.686,5	1.314,9	3.814,5	2.957,5	2.930,4	5.215,6	4.970,9	5.029,2	6.827,6
1.2. Krediti republičkim fondovima	1.250,9	1.183,5	3.180,1	4.341,9	5.024,5	4.996,1	5.316,7	5.654,9	5.365,6	4.979,0
2. Krediti lokalnoj državi	1.485,1	1.701,9	1.613,9	1.720,3	1.867,5	1.786,9	1.808,6	1.817,1	1.699,7	1.625,2
3. Krediti trgovačkim društvima	39.777,4	42.844,7	49.105,9	64.666,3	74.001,7	82.431,7	83.110,4	83.469,4	82.614,9	82.512,6
4. Krediti stanovništvu	54.819,3	64.977,2	78.162,4	95.307,6	112.593,3	126.205,3	126.459,2	126.451,1	126.418,6	125.909,5
U tome: Stambeni krediti	16.896,2	21.397,9	27.571,1	36.927,3	45.218,6	52.305,5	52.731,3	52.998,3	52.988,7	53.018,0
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	82,3	154,5	46,5	304,4	213,6	36,1	104,4	71,3	34,2	68,1
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	427,9	558,0	591,8	854,4	947,6	741,4	731,5	786,7	692,8	676,1
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	102.105,4	114.106,4	134.015,6	171.009,4	197.605,7	219.128,0	222.746,5	223.221,6	221.855,1	222.598,1
DEVIZNI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	1.634,7	3.501,0	6.952,1	4.695,6	4.539,2	12.548,0	12.516,0	16.603,9	19.090,4	19.122,6
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	1.391,5	2.431,3	5.992,8	4.195,4	4.120,1	9.542,9	9.584,1	13.677,5	14.973,1	14.874,8
1.2. Krediti republičkim fondovima	243,1	1.069,7	959,3	500,2	419,1	3.005,1	2.931,9	2.926,5	4.117,4	4.247,9
2. Krediti lokalnoj državi	47,1	31,9	63,0	11,3	8,7	5,5	5,5	5,5	5,6	5,5
3. Krediti trgovačkim društvima	9.649,4	10.527,3	12.973,5	13.598,5	12.264,5	14.416,8	15.055,0	15.521,7	15.984,8	16.107,3
4. Krediti stanovništvu	182,1	299,5	393,3	381,8	331,6	346,1	323,6	323,8	339,9	337,8
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	174,3	52,9	19,9	68,1	74,0	1,2	27,3	5,2	22,4	–
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	58,8	255,3	512,3	360,5	668,0	143,5	144,5	137,7	211,6	223,6
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	11.746,4	14.667,8	20.914,1	19.115,9	17.886,0	27.461,1	28.071,9	32.597,9	35.654,7	35.797,0
UKUPNO (A+B)	113.851,8	128.774,2	154.929,7	190.125,3	215.491,7	246.589,1	250.818,4	255.819,5	257.509,8	258.395,1

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima ba-

naka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Lokalna država	2.006,2	2.020,7	1.688,7	1.803,8	2.689,4	2.441,1	1.900,6	1.846,9	1.599,9	1.447,4
2. Trgovačka društva	12.872,9	12.036,9	13.344,2	16.668,6	19.599,3	16.896,1	13.661,8	12.395,1	13.061,2	12.384,3
3. Stanovništvo	7.873,1	8.773,0	10.728,3	14.257,8	17.896,7	17.620,1	16.473,7	15.633,9	15.318,0	15.390,8
4. Ostale bankarske institucije	98,9	245,4	322,1	485,1	481,1	293,6	155,7	148,3	152,9	208,4
5. Nebankarske financijske institucije	468,1	517,5	571,3	697,6	1.205,2	921,1	733,9	603,3	678,7	686,1
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-4,2	-2,2	-1,3	-1,2	-0,9	-0,7	-0,5	-0,6	-0,4	-0,4
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	23.315,0	23.591,3	26.653,3	33.911,7	41.870,8	38.171,2	32.925,1	30.626,9	30.810,3	30.116,6

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i

tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	2.527,9	2.233,9	2.493,6	2.905,6	3.086,1	2.770,3	2.713,2	2.647,8	2.558,4	2.599,3
1.1. Lokalna država	14,4	4,6	2,7	2,8	2,5	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2
1.2. Trgovačka društva	190,5	38,8	101,6	110,3	154,7	108,8	116,7	109,3	110,4	121,1
1.3. Stanovništvo	2.288,8	2.190,5	2.388,3	2.792,4	2.929,0	2.657,7	2.587,5	2.535,9	2.447,0	2.476,1
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1.5. Nebankarske financijske institucije	34,2	0,0	1,0	0,0	–	3,7	8,9	2,5	0,9	1,9
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	15.842,9	20.245,4	25.498,4	41.931,3	50.558,8	47.300,1	47.784,5	46.779,4	44.675,0	44.023,5
2.1. Lokalna država	551,6	550,8	508,7	491,8	549,5	726,0	1.236,2	1.295,9	1.340,8	1.276,9
2.2. Trgovačka društva	7.165,3	8.698,5	8.222,5	14.715,4	18.414,8	16.268,0	15.555,1	15.551,0	13.849,9	13.664,6
2.3. Stanovništvo	6.194,5	9.321,4	13.254,9	20.755,0	20.479,1	22.721,6	22.784,8	21.595,1	20.976,3	20.420,1
2.4. Ostale bankarske institucije	129,3	215,9	931,9	2.697,9	6.386,5	2.563,4	2.385,7	2.359,3	2.774,3	3.304,3
2.5. Nebankarske financijske institucije	1.802,2	1.458,8	2.580,4	3.271,3	4.728,9	5.021,1	5.822,7	5.978,1	5.733,8	5.357,6
Ukupno (1+2)	18.370,7	22.479,2	27.992,1	44.836,8	53.644,9	50.070,3	50.497,7	49.427,2	47.233,4	46.622,8

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	21.547,0	22.144,6	22.641,0	22.698,6	22.845,0	21.262,2	21.656,6	21.166,8	20.815,2	20.441,3
1.1. Lokalna država	14,7	15,6	11,9	30,8	27,5	22,1	9,8	9,5	9,9	9,5
1.2. Trgovačka društva	3.620,2	4.273,2	4.408,3	4.589,7	5.543,6	5.132,0	4.837,1	4.603,2	4.497,2	4.592,7
1.3. Stanovništvo	17.690,2	17.708,9	17.933,6	17.609,9	16.720,8	15.682,8	15.694,6	15.930,4	15.584,0	15.416,7
1.4. Ostale bankarske institucije	9,0	15,4	116,0	276,7	251,7	121,4	154,5	109,2	77,6	118,2
1.5. Nebankarske financijske institucije	212,9	131,6	171,3	191,4	301,5	303,9	960,6	514,5	646,5	304,2
2. Oročeni depoziti	54.488,4	59.598,3	64.119,7	65.558,1	80.245,1	95.932,6	97.666,6	102.160,8	102.049,7	103.441,6
2.1. Lokalna država	3,8	0,3	3,2	1,9	2,1	2,3	12,1	2,7	2,6	2,7
2.2. Trgovačka društva	7.154,0	8.518,6	8.154,2	7.086,2	10.391,9	11.215,5	11.109,7	11.717,2	10.815,2	11.267,5
2.3. Stanovništvo	46.805,1	50.636,0	55.036,1	57.210,8	66.465,7	80.419,6	82.986,3	85.347,4	86.495,8	86.874,7
2.4. Ostale bankarske institucije	21,7	20,7	242,0	366,2	1.038,6	808,2	820,7	747,1	590,7	517,1
2.5. Nebankarske financijske institucije	503,7	422,7	684,2	892,9	2.346,8	3.487,0	2.738,0	4.346,5	4.145,4	4.779,6
Ukupno (1+2)	76.035,3	81.742,9	86.760,8	88.256,7	103.090,1	117.194,8	119.323,2	123.327,6	122.865,0	123.882,8

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finan-

cijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	–	–	0,8	0,8	0,8	0,6	0,8	0,8	0,8
2. Obveznice (neto)	151,9	170,5	164,9	340,9	632,0	609,5	606,6	607,7	601,8	602,5
3. Primljeni krediti	446,5	993,0	912,1	502,5	576,0	1.920,8	1.451,0	1.320,3	1.289,3	1.269,5
3.1. Lokalna država	0,9	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Trgovačka društva	92,7	40,3	40,8	0,0	152,9	3,5	3,5	3,9	3,8	4,5
3.3. Ostale bankarske institucije	222,1	842,8	828,1	492,8	266,4	1.719,2	1.333,4	1.161,0	1.285,5	1.265,0
3.4. Nebankarske financijske institucije	130,9	109,9	43,2	9,6	156,6	198,0	114,1	155,4	–	–
Ukupno (1+2+3)	598,4	1.163,5	1.077,0	844,1	1.208,8	2.531,1	2.058,2	1.928,8	1.891,8	1.872,8

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih

mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna pasiva	44.574,3	54.536,7	52.073,3	55.114,3	48.461,3	54.726,8	57.711,1	56.531,3	56.979,1	57.872,7
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	38.623,1	48.967,5	45.747,7	48.561,3	41.483,1	47.878,5	50.524,9	49.266,6	49.858,0	50.517,9
Tekući računi	266,6	127,6	156,3	195,0	258,8	176,6	214,6	168,3	171,0	177,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	12.885,2	16.056,8	12.523,1	12.174,1	10.562,9	14.016,4	16.364,4	16.155,1	17.744,1	18.595,2
Kredit	25.471,4	29.369,5	29.775,6	32.903,9	27.373,0	30.408,3	30.646,3	29.628,8	28.603,7	28.576,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	2.949,2	2.399,4	1.167,4	820,7	405,9	1.585,1	1.942,8	1.951,0	1.958,3	1.952,2
Obveznice	–	3.413,6	3.292,6	3.288,3	3.288,4	3.277,1	3.299,6	3.314,5	3.339,2	3.169,2
1.2. Obveze prema strancima	5.951,2	5.569,2	6.325,6	6.553,0	6.978,2	6.848,4	7.186,2	7.264,7	7.121,1	7.354,8
Štedni i oročeni depoziti	4.753,2	5.002,2	5.846,3	6.192,4	6.729,9	6.719,0	7.112,0	7.190,1	7.047,4	7.281,4
Depoziti po viđenju	898,6	1.052,5	1.172,9	1.635,8	1.537,2	1.374,5	1.465,1	1.443,8	1.420,1	1.373,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	3.854,6	3.949,6	4.673,4	4.556,7	5.192,7	5.344,6	5.646,9	5.746,2	5.627,4	5.908,2
Kredit	1.198,0	567,1	479,3	360,5	248,3	129,3	74,1	74,7	73,7	73,4
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	39,1	0,2	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Kunska inozemna pasiva	5.357,7	6.627,0	15.039,1	20.961,8	16.691,3	20.569,2	20.792,5	19.203,4	19.564,2	20.367,8
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	5.087,8	6.103,9	14.099,6	20.087,0	16.093,8	20.061,0	20.273,4	18.711,0	19.087,8	19.894,9
Depozitni novac	86,4	145,1	179,6	1.438,1	519,0	898,1	732,6	743,7	426,2	266,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.664,1	2.846,9	6.979,5	11.198,8	11.423,7	15.014,2	15.392,0	13.818,5	14.512,8	15.448,1
Kredit	2.337,3	3.111,9	6.940,5	7.450,2	4.151,2	4.148,8	4.148,8	4.148,8	4.148,8	4.180,4
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	405,7	404,0	0,4	–	–	–	–	–
2.2. Obveze prema strancima	269,9	523,1	939,5	874,8	597,5	508,2	519,1	492,3	476,4	472,9
Depozitni novac	76,8	95,9	180,3	170,1	253,2	257,0	269,3	252,1	237,6	228,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	191,4	419,2	755,2	703,3	340,6	245,7	244,3	234,8	233,2	238,6
Kredit	1,7	8,0	4,0	1,4	3,7	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	1,7	8,0	4,0	1,4	3,7	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Ukupno (1+2)	49.932,0	61.163,7	67.112,3	76.076,0	65.152,6	75.296,1	78.503,6	75.734,7	76.543,2	78.240,5

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i

kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Kunski depoziti	4.104,4	5.627,2	7.596,1	9.030,0	11.535,0	14.185,1	15.903,7	14.746,8	14.752,1	16.010,6
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	506,4	445,1	605,0	497,5	666,4	429,5	1.882,5	460,4	378,2	1.975,1
Depozitni novac	448,0	373,3	458,1	366,2	454,9	176,7	214,6	196,6	154,4	159,7
Štedni depoziti	3,0	4,2	1,8	2,1	1,2	1,1	0,9	11,0	0,7	0,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	54,2	66,5	144,0	128,1	209,3	251,6	1.667,0	252,7	223,1	1.814,7
Krediti	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	–	–	–	–	–
1.2. Depoziti republičkih fondova	3.598,0	5.182,2	6.991,1	8.532,6	10.868,6	13.755,5	14.021,2	14.286,3	14.373,9	14.035,5
Depozitni novac	294,8	266,3	580,2	254,6	330,1	645,6	483,4	385,4	412,9	298,1
Štedni depoziti	0,3	3,5	1,9	14,6	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	156,2	262,3	251,7	496,7	413,6	385,8	486,4	376,9	584,7	686,5
Krediti	3.146,7	4.650,0	6.157,3	7.766,7	10.122,4	12.724,1	13.051,5	13.524,0	13.376,4	13.050,9
2. Devizni depoziti	1.178,9	1.194,6	1.690,9	1.770,4	1.990,8	1.822,5	2.133,0	1.500,4	2.059,1	2.342,0
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	1.158,2	891,0	906,2	811,7	759,4	1.122,5	986,4	935,9	1.286,6	997,5
Štedni depoziti	198,5	189,7	340,6	264,8	527,4	666,8	542,0	479,0	754,6	385,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	–	23,2	38,7	275,0	49,7	330,0	339,6	350,0	428,5	509,0
Refinancirani krediti	959,6	678,1	527,0	271,9	182,3	125,7	104,8	106,9	103,6	102,7
2.2. Depoziti republičkih fondova	20,8	303,6	784,7	958,6	1.231,4	699,9	1.146,6	564,6	772,4	1.344,6
Štedni depoziti	20,8	156,5	139,4	93,4	85,7	107,1	69,4	264,1	59,5	47,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	–	147,1	25,8	356,2	153,8	519,6	561,1	248,6	563,8	325,8
Krediti	–	–	619,6	509,0	991,8	73,2	516,1	51,8	149,1	971,2
Ukupno (1+2)	5.283,3	6.821,8	9.287,0	10.800,4	13.525,8	16.007,5	18.036,7	16.247,2	16.811,2	18.352,6

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike

Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
1. Ograničeni depoziti	1.541,2	2.014,6	2.036,4	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.902,1	2.630,3	2.860,0	2.543,2
1.1. Kunski depoziti	730,1	1.267,4	1.277,1	1.427,0	1.322,8	1.478,8	1.539,2	1.495,6	1.430,7	1.417,5
1.2. Devizni depoziti	811,1	747,2	759,3	1.020,5	929,5	1.559,6	1.362,9	1.134,7	1.429,3	1.125,7
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	167,8	40,0	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	1.709,0	2.054,6	2.036,4	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.902,1	2.630,3	2.860,0	2.543,2

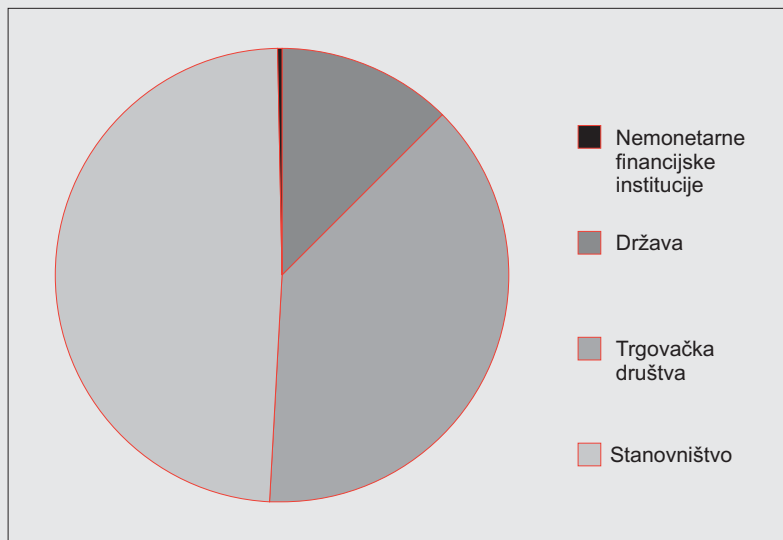
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Slika D1.

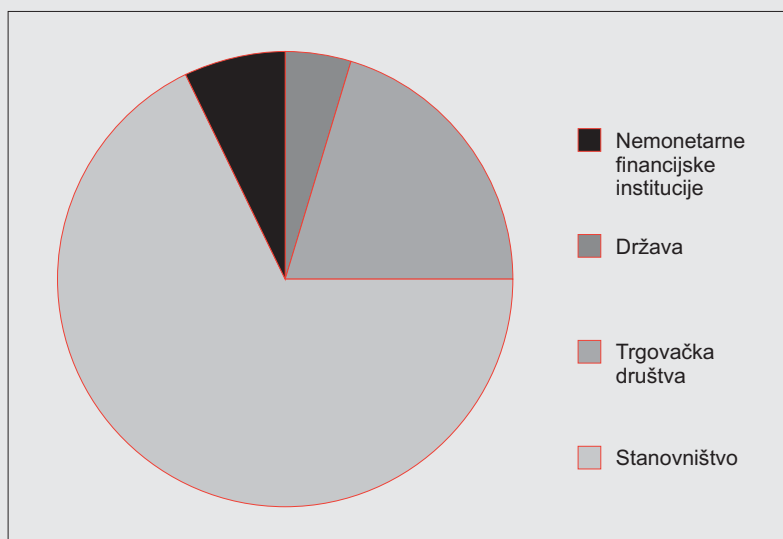
**DISTRIBUCIJA KREDITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

travanj 2009.

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA KOD BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

travanj 2009.

Napomena:

Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
AKTIVA										
1. Pričuve kod središnje banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	3.033,5	3.779,1	4.274,3	4.674,8	4.036,5	3.395,5	3.389,1	3.342,7	3.257,2	3.211,2
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	187,9	373,2	575,5	1.296,0	2.220,4	2.857,9	2.902,2	2.919,9	2.962,7	2.958,5
U tome: Potraživanja od stanovništva	187,9	373,2	575,5	1.296,0	2.220,4	2.857,9	2.902,2	2.919,9	2.962,7	2.958,5
4. Potraživanja od banaka	247,2	824,2	994,4	181,4	133,6	533,7	294,7	222,4	232,9	217,0
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	3.468,6	4.976,6	5.844,2	6.152,3	6.390,5	6.787,1	6.586,0	6.485,0	6.452,8	6.386,8
PASIVA										
1. Oročeni depoziti	3.265,2	4.728,2	5.514,7	5.803,6	6.037,9	6.297,6	6.068,3	5.952,9	5.939,5	5.865,3
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	11,1	10,7	10,3	61,7	40,1	91,5	120,8	133,1	102,3	128,6
3. Kapitalni računi	159,7	206,7	258,0	244,7	303,0	390,6	390,4	385,2	391,9	398,2
4. Ostalo (neto)	32,6	30,8	61,1	42,2	9,6	7,4	6,5	13,9	19,0	-5,4
Ukupno (1+2+3+4)	3.468,6	4.976,6	5.844,2	6.152,3	6.390,5	6.787,1	6.586,0	6.485,0	6.452,8	6.386,8

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i

depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenju obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1995.	prosinac	8,50	–	25,49	19,00	17,00	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	–	11,00	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	prosinac	9,00 ^d	4,06	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2008.	svibanj	9,00	5,05	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	lipanj	9,00	4,99	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	srpanj	9,00	4,83	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	kolovoz	9,00	4,92	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	rujan	9,00	4,98	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	listopad	9,00	6,60	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	studen	9,00	7,94	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
prosinac	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00	
2009.	siječanj	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	veljača	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	ožujak	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	travanj	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu. ^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima. ^c Od 14. prosinca 2005. ^d Od 31. prosinca 2007.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 do rujna 1994. godine odnose se na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaća-

nja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospelja ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospelja				Kamatne stope na prekonoćne depozite kod HNB-a	
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana		Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2007.	prosinac	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2008.	travanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	studen	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2009.	siječanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	veljača	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske

narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke. Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospelja od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonoćni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	prosinac	17,00	44.465,9	31.809,1	12.656,8	6.641,1	22.266,4	9.203,5	0,53	1,29
2008.	svibanj	17,00	46.172,4	32.701,9	13.470,5	8.075,3	22.891,3	9.851,7	0,52	1,00
	lipanj	17,00	46.264,6	32.807,9	13.456,7	7.906,1	22.965,5	9.806,9	0,52	0,83
	srpanj	17,00	45.952,0	32.547,1	13.404,9	6.627,5	22.783,0	9.695,6	0,52	0,80
	kolovoz	17,00	46.045,8	32.586,8	13.459,0	5.733,9	22.810,8	9.688,3	0,52	1,08
	rujan	17,00	46.495,1	32.862,2	13.632,9	4.741,9	23.003,5	9.731,1	0,52	0,99
	listopad	17,00	46.766,9	32.996,1	13.770,8	2.046,7	23.097,3	9.731,9	0,52	1,17
	studenj	17,00	47.233,1	33.267,0	13.966,1	463,5	23.286,9	9.917,4	0,52	1,43
	prosinac	14,87	41.474,4	29.179,7	12.294,7	461,9	20.425,8	8.807,0	0,52	0,81
2009.	siječanj	14,00	39.484,4	31.185,1	8.299,3	487,8	21.829,6	5.987,4	0,52	0,91
	veljača	14,00	40.527,5	34.390,5	6.137,0	520,7	24.073,3	4.489,8	0,52	0,48
	ožujak	14,00	40.827,0	34.487,6	6.339,4	546,4	24.125,1	4.648,0	0,52	0,39
	travanj	14,00	40.250,8	33.875,8	6.375,0	380,4	23.707,5	4.667,4	0,52	0,31

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospijeća do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. do veljače 2009. posebnu obveznu pričuvu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. do listopada 2008.).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve je fiksni i iznosi 70%.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	–	–
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	0,0	0,0	4.163,3
2006.	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	0,0	0,0	0,0	5.993,7
2007.	prosinac	1.161,5	30.412,6	1,03	330,4	0,0	0,0	4.449,4
2008.	svibanj	799,1	23.353,8	0,71	0,0	0,0	0,0	6.463,4
	lipanj	633,7	22.088,0	0,56	0,0	0,0	0,0	6.266,8
	srpanj	517,9	24.730,7	0,46	0,0	0,0	0,0	5.786,2
	kolovoz	733,5	27.287,8	0,65	2,7	0,0	0,0	5.280,1
	rujan	802,7	28.409,0	0,71	0,0	0,0	0,0	6.014,5
	listopad	411,7	28.675,2	0,36	366,6	0,0	0,0	3.542,4
	studen	469,2	26.975,7	0,41	1.711,2	0,0	0,0	3.728,7
	prosinac	1.168,7	28.101,4	1,03	289,1	0,0	0,0	6.171,2
2009.	siječanj	737,9	30.126,4	0,65	778,7	0,0	0,0	7.020,9
	veljača	347,9	29.085,6	0,30	1.224,6	0,0	0,0	5.099,0
	ožujak	293,1	25.644,7	0,27	1.266,3	0,0	0,0	6.156,5
	travanj	266,5	25.096,0	0,25	377,8	0,0	0,0	5.244,3

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. do listopada 2008.). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% U.S. Federal Funds Target Rate, a u eurima 50% ECB Minimum Bid Refinance Rate na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazuju se slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru i u blagajni (do listopada 2008.), a od studenoga 2008. kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru u razdoblju održavanja kuskog dijela obvezne pričuve i minimalno potrebnog prosjeka na računu za namiru prema obračunu kuskog dijela ob-

vezne pričuve.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjeno za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na novčanom tržištu			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekonoćne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
1	2	3	4	5			6	7	8				9
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	prosinac	2,29	3,61	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35	
2006.	prosinac	2,02	3,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44	
2007.	prosinac	5,33	6,71	9,32	9,74	7,39	12,34	13,19	4,95	7,50	6,66	8,01	
2008.	svibanj	2,66	5,20	9,66	9,90	7,58	11,93	12,72	5,36	8,36	7,17	9,28	
	lipanj	3,20	5,31	9,47	9,65	7,38	11,91	12,68	5,56	8,43	7,32	9,32	
	srpanj	3,40	5,30	9,63	9,79	7,44	12,16	12,91	5,34	8,72	7,96	9,45	
	kolovoz	3,49	5,14	10,01	10,16	7,56	12,25	12,91	4,50	8,85	7,89	9,71	
	rujan	4,51	5,42	10,07	10,21	7,84	12,20	12,91	5,22	8,90	7,74	9,66	
	listopad	9,87	9,60	10,66	10,82	8,81	12,27	12,93	4,57	9,23	8,22	9,76	
	studenj	17,14	15,03	10,97	11,15	9,45	12,41	13,02	4,49	9,19	8,33	9,93	
	prosinac	5,21	7,59	10,71	10,89	8,98	12,33	12,97	4,96	9,05	8,10	10,35	
2008.	siječanj	9,88	9,80	11,02	11,09	9,24	12,44	13,03	4,45	9,60	7,84	11,06	
	veljača	19,92	15,89	11,53	11,59	10,24	12,54	13,10	4,52	10,38	9,57	11,08	
	ožujak	12,99	11,83	11,61	11,69	10,25	12,53	13,15	4,48	10,29	9,26	10,97	
	travanj	6,32	8,96	11,38	11,44	9,96	12,36	12,93	4,48	10,43	9,63	11,03	
	Relativna važnost ^a	–	–	72,52	68,50	26,29	42,21	39,35	2,87	4,02	1,71	2,31	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se

kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonoćnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonoćnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvoje- ne kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjećem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima			
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite				Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27	
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77	
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71	
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71	
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07	
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05	
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27	
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44	
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18	
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83	
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30	
2006.	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34	
2007.	prosinac	6,73	6,86	6,86	6,84	6,66	6,51	6,80	5,12	8,24	6,79	6,59	7,10	
2008.	svibanj	7,60	7,32	7,21	8,26	7,68	6,53	8,16	5,84	9,23	6,77	7,05	6,37	
	lipanj	7,67	7,47	7,35	8,70	7,73	6,74	8,25	5,85	9,46	6,97	7,22	6,69	
	srpanj	7,42	7,45	7,37	8,52	7,41	6,83	7,79	5,90	8,92	7,15	7,18	7,13	
	kolovoz	7,57	7,77	7,63	8,81	7,51	7,00	7,75	5,96	8,70	7,14	7,18	7,10	
	rujan	7,54	7,67	7,57	8,69	7,49	7,21	7,63	5,98	8,47	7,36	7,51	7,11	
	listopad	7,79	8,26	8,23	8,68	7,62	7,40	7,74	6,04	8,52	7,61	7,87	7,13	
	studen	8,04	8,42	8,38	9,00	7,81	7,65	7,88	6,06	9,01	7,58	7,59	7,58	
	prosinac	7,73	8,20	8,18	8,65	7,43	6,92	7,89	6,08	9,02	7,08	7,17	6,83	
2009.	siječanj	7,48	7,59	7,54	8,59	7,39	6,61	8,07	6,18	9,33	6,49	6,69	5,84	
	veljača	7,88	8,05	7,96	9,24	7,73	6,93	8,25	6,21	9,33	6,39	6,52	6,20	
	ožujak	8,20	8,56	8,53	9,12	7,91	7,37	8,25	6,19	9,25	6,98	7,08	6,81	
	travanj	8,08	8,44	8,36	9,44	7,82	6,95	8,47	6,27	9,53	7,04	7,42	5,70	
Relativna važnost ^a		21,94	8,98	8,33	0,65	12,96	5,52	7,44	2,41	5,03	5,54	4,32	1,22	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijanjem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
2007.	prosinac	2,67	0,49	5,42	5,34	4,47	5,48	6,28	5,45	6,45
2008.	svibanj	2,57	0,44	4,20	4,08	4,68	3,93	5,28	5,41	5,26
	lipanj	2,52	0,44	4,16	4,16	4,64	4,02	4,17	5,46	3,86
	srpanj	2,57	0,44	4,23	4,24	4,65	4,12	4,11	5,36	3,81
	kolovoz	2,39	0,42	4,01	4,31	4,61	4,23	1,96	5,26	1,37
	rujan	2,82	0,43	5,20	4,88	4,53	4,97	7,12	5,21	7,59
	listopad	3,24	0,43	7,52	7,55	4,97	8,07	7,28	5,91	7,87
	studeni	3,78	0,47	10,25	10,60	5,30	11,60	7,32	5,85	7,68
	prosinac	2,92	0,43	5,65	5,60	5,34	5,64	6,58	5,88	6,85
2009.	siječanj	3,50	0,43	7,81	7,75	5,26	8,18	8,97	5,70	9,80
	veljača	4,41	0,47	11,83	11,96	5,68	12,73	9,67	5,67	10,24
	ožujak	3,77	0,46	9,30	9,28	5,51	9,69	9,82	5,89	10,56
	travanj	3,32	0,44	6,49	6,41	5,30	6,56	8,12	6,17	8,46
Relativna važnost ^a		59,21	26,43	30,20	28,69	3,34	25,35	1,51	0,22	1,29

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim ra-

čunima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Stanovništva		Trgovačkih društava		
1	2	3	4	5	6	7	EUR	USD	EUR	USD
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	prosinac	3,98	3,76	4,35	3,44	0,25	0,22	0,15	0,36	0,43
2008.	svibanj	4,03	3,98	5,15	3,50	0,25	0,21	0,15	0,41	0,28
	lipanj	4,13	4,02	5,32	3,45	0,28	0,21	0,15	0,53	0,26
	srpanj	3,95	3,80	4,49	3,57	0,24	0,21	0,15	0,38	0,26
	kolovoz	3,81	3,79	4,95	3,56	0,25	0,21	0,15	0,37	0,40
	rujan	4,18	3,77	4,71	3,61	0,25	0,21	0,15	0,41	0,21
	listopad	3,71	4,08	4,41	3,79	0,24	0,21	0,15	0,36	0,24
	studenj	3,75	3,94	4,35	3,79	0,23	0,20	0,15	0,34	0,32
	prosinac	4,09	4,05	4,42	3,97	0,21	0,20	0,15	0,26	0,13
2009.	siječanj	4,25	3,87	4,55	3,99	0,24	0,20	0,15	0,41	0,31
	veljača	4,23	3,74	4,55	3,90	0,19	0,20	0,15	0,20	0,09
	ožujak	3,52	3,72	4,83	3,92	0,19	0,21	0,16	0,16	0,12
	travanj	3,94 ^b	3,75	2,67	3,96	0,19	0,21	0,17	0,14	0,11
Relativna važnost ^a		0,45	0,37	0,07	40,34	18,45	12,62	1,77	3,58	0,48

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici). ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 24,27 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite

primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene devizne depozite, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										
		Ukupni prosjek	Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Ukupni prosjek	Na dugoročne depozite			
				Stanovništva		Trgovačkih društava			Stanovništva		Trgovačkih društava	
1	2	12	13	EUR	USD	EUR	USD	18	EUR	USD	EUR	USD
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	–
2006.	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61
2007.	prosinac	4,32	4,25	3,47	2,60	5,10	5,33	4,80	4,83	3,84	5,13	2,19
2008.	svibanj	4,06	3,98	3,63	2,56	4,51	3,55	4,71	4,72	3,96	5,61	3,01
	lipanj	4,05	3,95	3,51	2,60	4,60	3,70	4,73	4,77	3,75	4,60	2,95
	srpanj	4,14	4,01	3,65	2,75	4,82	3,35	5,00	4,80	3,76	6,77	5,19
	kolovoz	4,24	4,17	3,68	2,66	5,01	3,52	4,72	4,76	3,94	4,57	3,15
	rujan	4,29	4,17	3,71	2,74	4,89	3,42	4,94	4,98	4,04	4,96	1,82
	listopad	4,54	4,37	3,88	2,80	5,00	4,07	5,32	5,33	3,94	6,38	3,13
	studen	4,17	3,96	3,87	2,62	4,15	3,66	5,34	5,41	3,85	4,91	3,01
	prosinac	4,15	3,95	4,33	2,69	4,13	1,84	5,51	5,57	3,58	5,52	2,38
2009.	siječanj	4,18	4,02	4,38	2,70	4,04	2,33	5,38	5,47	3,95	4,82	3,13
	veljača	3,74	3,52	4,18	2,72	3,62	1,85	5,48	5,57	3,68	5,11	2,00
	ožujak	3,88	3,71	4,11	2,67	3,68	2,18	5,17	5,44	3,78	4,59	–
	travanj	3,91	3,72	4,16	2,69	3,49	2,44	5,44	5,57	3,69	5,13	3,50
Relativna važnost ^a		21,89	19,38	9,02	0,60	8,74	1,02	2,50	2,09	0,07	0,32	0,02

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima eura, tekući tečaj

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
							I.	II.	III.	IV.
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja										
1. Pravne osobe	6.433,1	7.465,3	8.443,5	14.442,7	26.365,0	33.058,3	1.459,0	955,2	1.435,6	1.049,4
2. Fizičke osobe	3.571,6	3.934,4	4.931,8	6.262,7	6.151,3	4.755,3	254,3	246,7	337,0	547,5
2.1. Domaće fizičke osobe	3.103,3	3.586,1	4.662,6	5.909,4	3.184,0	4.252,9	241,5	236,9	316,9	507,5
2.2. Strane fizičke osobe	468,2	348,3	269,2	353,2	326,3	502,4	12,8	9,9	20,1	40,0
3. Domaće banke	6.324,4	10.799,3	9.069,9	14.380,1	20.141,3	20.017,6	1.280,2	436,4	425,9	823,4
4. Strane banke	1.430,6	1.426,2	2.602,3	5.056,8	5.194,1	7.342,5	512,0	377,4	381,6	366,5
5. Hrvatska narodna banka	438,3	33,0	0,0	125,5	0,0	420,6	328,3	446,0	261,3	288,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	18.197,9	24.110,1	25.106,0	40.439,5	57.851,7	65.594,2	3.833,8	2.461,8	2.841,4	3.074,8
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja										
1. Pravne osobe	10.852,4	11.280,3	13.022,3	17.515,0	28.564,1	35.448,8	1.792,4	1.351,2	1.360,2	1.256,4
2. Fizičke osobe	1.403,1	1.671,1	2.722,5	4.109,1	3.712,5	4.366,4	271,7	487,8	268,4	241,3
2.1. Domaće fizičke osobe	1.393,1	1.654,5	2.693,9	4.056,4	2.071,3	4.335,2	270,2	486,4	267,3	240,0
2.2. Strane fizičke osobe	10,0	16,6	28,6	52,6	40,0	31,2	1,5	1,4	1,1	1,3
3. Domaće banke	6.324,4	10.799,3	9.069,9	14.380,1	20.141,3	20.017,6	1.280,2	436,4	425,9	823,4
4. Strane banke	765,3	1.001,1	1.407,1	3.526,1	4.072,6	6.615,7	581,5	289,7	450,3	365,6
5. Hrvatska narodna banka	84,5	543,2	670,8	1.329,5	839,0	409,1	261,3	261,3	619,2	288,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	19.429,7	25.295,0	26.892,7	40.859,7	57.329,5	66.857,5	4.187,1	2.826,3	3.124,0	2.974,5
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A-B)										
1. Pravne osobe	-4.419,4	-3.815,1	-4.578,8	-3.072,3	-2.199,1	-2.390,5	-333,5	-396,0	75,4	-207,0
2. Fizičke osobe	2.168,4	2.263,3	2.209,3	2.153,6	2.438,9	388,9	-17,4	-241,0	68,6	306,3
2.1. Domaće fizičke osobe	1.710,2	1.931,6	1.968,7	1.853,0	1.112,7	-82,2	-28,7	-249,5	49,6	267,5
2.2. Strane fizičke osobe	458,2	331,7	240,6	300,6	286,3	471,1	11,3	8,4	19,0	38,7
3. Strane banke	665,3	425,1	1.195,2	1.530,7	1.121,4	726,8	-69,5	87,8	-68,7	0,9
4. Hrvatska narodna banka	353,8	-510,2	-670,8	-1.204,0	-839,0	11,5	67,1	184,7	-357,9	-
Ukupno (1+2+3+4)	-1.231,8	-1.636,9	-1.845,2	-592,1	522,2	-1.263,3	-353,4	-364,5	-282,6	100,2
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke										
Kupnja stranih sredstava plaćanja	570,9	145,1	-	3,1	5,1	265,4	0,3	4,5	0,2	0,2
Prodaja stranih sredstava plaćanja	94,9	239,3	167,6	441,3	176,7	83,7	59,7	-	-	-

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica^a

u milijunima eura

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b	2008.				2009. 1.tr. ^c
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-1.433,7	-1.975,6	-2.715,2	-3.236,7	-4.438,1	-2.555,5	-1.802,2	1.860,8	-1.941,1	-1.819,8
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-2.625,5	-3.159,5	-3.822,6	-4.279,6	-5.472,8	-2.777,0	-2.077,7	1.593,9	-2.212,1	-2.019,8
1.1. Prihodi	14.952,8	15.990,2	17.884,8	19.612,9	21.196,8	3.403,8	5.407,0	8.448,3	3.937,7	2.895,3
1.2. Rashodi	-17.578,4	-19.149,7	-21.707,3	-23.892,5	-26.669,7	-6.180,8	-7.484,7	-6.854,4	-6.149,8	-4.915,1
2. Roba i usluge (3+4)	-1.955,3	-2.200,2	-2.639,6	-3.168,1	-3.897,3	-2.466,0	-1.300,8	1.855,8	-1.986,3	-1.602,1
2.1. Prihodi	14.243,5	15.272,9	16.992,1	18.317,3	19.845,0	3.072,6	5.043,1	8.090,5	3.638,7	2.683,5
2.2. Rashodi	-16.198,8	-17.473,2	-19.631,7	-21.485,4	-23.742,3	-5.538,6	-6.343,9	-6.234,7	-5.625,0	-4.285,7
3. Roba	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-10.866,2	-2.565,0	-3.106,6	-2.731,6	-2.463,1	-1.729,5
3.1. Prihodi	6.606,8	7.220,3	8.463,6	9.192,5	9.743,4	2.226,2	2.491,9	2.679,3	2.346,0	1.921,6
3.2. Rashodi	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-20.609,6	-4.791,2	-5.598,5	-5.410,9	-4.809,0	-3.651,1
4. Usluge	4.768,9	5.317,7	5.704,6	6.265,9	6.968,9	99,0	1.805,7	4.587,4	476,8	127,4
4.1. Prihodi	7.636,7	8.052,6	8.528,5	9.124,8	10.101,6	846,5	2.551,2	5.411,2	1.292,7	761,9
4.2. Rashodi	-2.867,8	-2.734,9	-2.823,9	-2.858,9	-3.132,7	-747,4	-745,4	-823,9	-816,0	-634,5
5. Dohodak	-670,2	-959,2	-1.182,9	-1.111,6	-1.575,5	-311,0	-776,9	-261,9	-225,8	-417,7
5.1. Prihodi	709,4	717,3	892,7	1.295,6	1.351,9	331,2	363,9	357,8	299,0	211,8
5.2. Rashodi	-1.379,6	-1.676,5	-2.075,6	-2.407,1	-2.927,4	-642,2	-1.140,8	-619,7	-524,8	-629,5
6. Tekući transferi	1.191,8	1.183,8	1.107,4	1.043,0	1.034,8	221,4	275,5	266,9	271,0	200,0
6.1. Prihodi	1.584,6	1.628,4	1.639,5	1.576,1	1.683,7	349,7	412,7	408,5	512,8	337,9
6.2. Rashodi	-392,8	-444,6	-532,1	-533,1	-649,0	-128,3	-137,2	-141,6	-241,8	-138,0
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	2.561,0	3.014,3	3.670,4	4.139,5	6.004,5	2.063,1	1.658,7	46,7	2.236,0	2.027,6
B1. Kapitalne transakcije	31,4	53,8	-133,8	34,5	32,1	4,8	12,0	8,9	6,3	5,0
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	2.529,6	3.782,3	5.216,4	4.826,6	5.642,1	2.754,2	1.742,4	-345,3	1.490,7	1.611,8
1. Izravna ulaganja	670,8	1.276,1	2.556,6	3.482,8	3.202,6	1.138,0	813,0	294,5	957,2	409,9
1.1. U inozemstvo	-278,8	-191,8	-208,2	-184,1	-127,5	132,7	-150,8	-65,4	-44,0	10,9
1.2. U Hrvatsku	949,6	1.467,9	2.764,8	3.666,9	3.330,2	1.005,3	963,8	359,9	1.001,2	399,0
2. Portfeljna ulaganja	287,1	-1.177,9	-542,3	-2,9	-596,8	160,4	-53,9	-72,3	-631,0	-491,1
2.1. Sredstva	-736,1	-571,2	-472,5	-413,7	-269,1	278,7	35,1	-16,4	-566,5	124,1
2.2. Obveze	1.023,2	-606,6	-69,8	410,8	-327,7	-118,3	-89,0	-55,9	-64,5	-615,2
3. Financijski derivati	0,0	-88,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	1.614,7	3.772,5	3.202,1	1.346,7	3.036,3	1.455,8	983,4	-567,5	1.164,6	1.693,0
4.1. Sredstva	-498,4	982,2	-692,3	-1.653,4	-1.590,7	334,5	125,2	-779,3	-1.271,1	1.829,5
4.2. Obveze	2.113,0	2.790,3	3.894,4	3.000,1	4.627,0	1.121,4	858,2	211,8	2.435,6	-136,5
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-43,0	-821,8	-1.412,2	-721,6	330,4	-695,9	-95,8	383,0	739,1	410,7
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-1.127,3	-1.038,6	-955,2	-902,8	-1.566,4	492,4	143,5	-1.907,5	-294,9	-207,7

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuva) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,

- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima eura

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^a	2008.				2009.
						1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^a	1.tr. ^b
Roba	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-10.866,2	-2.565,0	-3.106,6	-2.731,6	-2.463,1	-1.729,5
1. Prihodi	6.606,8	7.220,3	8.463,6	9.192,5	9.743,4	2.226,2	2.491,9	2.679,3	2.346,0	1.921,6
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	6.453,8	7.069,4	8.251,6	9.001,6	9.514,4	2.176,7	2.441,8	2.601,9	2.294,1	1.885,8
1.2. Prilagodbe za obuhvat	153,0	150,9	212,0	191,0	228,9	49,5	50,1	77,4	51,9	35,8
2. Rashodi	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-20.609,6	-4.791,2	-5.598,5	-5.410,9	-4.809,0	-3.651,1
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-13.354,4	-14.949,5	-17.104,7	-18.826,6	-20.819,0	-4.860,0	-5.657,8	-5.447,0	-4.854,2	-3.697,5
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-474,7	-346,4	-341,1	-370,4	-421,4	-78,5	-112,2	-128,9	-101,9	-65,7
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	498,1	557,6	638,0	570,4	630,8	147,3	171,4	165,0	147,1	112,0
Usluge	4.768,9	5.317,7	5.704,6	6.265,9	6.968,9	99,0	1.805,7	4.587,4	476,8	127,4
1. Prijevoz	299,3	376,1	443,5	487,6	508,5	95,8	135,8	180,3	96,6	51,4
1.1. Prihodi	791,3	880,3	1.006,7	1.122,4	1.209,4	246,8	320,4	371,5	270,7	173,9
1.2. Rashodi	-492,0	-504,2	-563,2	-634,8	-700,9	-150,9	-184,6	-191,2	-174,1	-122,5
2. Putovanja – turizam	4.822,3	5.394,9	5.708,7	6.035,2	6.694,0	118,9	1.723,1	4.396,4	455,7	164,5
2.1. Prihodi	5.505,6	5.998,9	6.293,3	6.752,6	7.459,4	307,8	1.886,6	4.612,5	652,5	289,4
2.1.1. Poslovni razlozi	328,2	504,0	388,4	389,2	386,4	46,6	147,6	106,8	85,4	39,7
2.1.2. Osobni razlozi	5.177,4	5.494,9	5.904,9	6.363,4	7.073,1	261,3	1.738,9	4.505,7	567,1	249,7
2.2. Rashodi	-683,3	-604,1	-584,6	-717,3	-765,5	-189,0	-163,5	-216,2	-196,8	-124,9
2.2.1. Poslovni razlozi	-297,3	-267,4	-229,5	-266,9	-261,3	-61,7	-62,8	-66,3	-70,4	-40,2
2.2.2. Osobni razlozi	-386,0	-336,7	-355,1	-450,4	-504,2	-127,2	-100,7	-149,9	-126,4	-84,8
2.3. Ostale usluge	-352,7	-453,3	-447,6	-256,9	-233,6	-115,7	-53,1	10,7	-75,5	-88,5
2.3.1. Prihodi	1.339,8	1.173,4	1.228,5	1.249,8	1.432,8	291,9	344,2	427,2	369,5	298,6
2.3.2. Rashodi	-1.692,5	-1.626,6	-1.676,0	-1.506,7	-1.666,3	-407,5	-397,3	-416,5	-445,0	-387,1

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci.

najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hrvatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa pokazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio smanjivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obračuna za prvo tromjesečje 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnovne usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnovne prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnovne cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji

nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Od prvog tromjesečja 2009. godine statističko praćenje zadržane dobiti usklađeno je s međunarodnim standardima, a svodi se na evidentiranje zadržane dobiti na tromjesečnoj osnovi, u razdoblju u kojem je dobit ostvarena. Prije toga zadržana dobit bila je evidentirana u mjesecu u kojem je donesena odluka o raspodjeli dobiti za prethodnu poslovnu godinu te se tako temeljila na dobiti ostvarenoj prethodne godine. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima eura

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^a	2008.				2009.
						1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^a	1.tr. ^b
Dohodak	-670,2	-959,2	-1.182,9	-1.111,6	-1.575,5	-311,0	-776,9	-261,9	-225,8	-417,7
1. Naknade zaposlenima	233,9	259,7	373,2	494,2	564,1	130,4	138,5	140,1	155,1	146,0
1.1. Prihodi	268,3	289,2	404,3	527,8	599,7	137,4	147,4	149,1	165,7	154,9
1.2. Rashodi	-34,4	-29,5	-31,1	-33,6	-35,5	-7,0	-8,9	-9,0	-10,5	-8,9
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-441,6	-739,0	-1.002,0	-920,7	-1.143,2	-234,0	-689,5	-154,7	-65,0	-240,1
2.1. Prihodi	175,6	112,7	80,7	177,1	194,6	42,3	75,2	63,5	13,6	-10,3
Od čega: Zadržana dobit	165,8	63,8	64,0	125,3	118,6	29,1	59,3	30,2	0,0	-18,7
2.2. Rashodi	-617,3	-851,8	-1.082,7	-1.097,8	-1.337,8	-276,3	-764,7	-218,2	-78,6	-229,8
Od čega: Zadržana dobit	-291,7	-570,5	-717,5	-483,3	-496,3	-42,4	-360,4	-86,4	-7,0	130,7
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-250,0	-217,6	-175,9	-162,9	-145,1	-38,1	-38,2	-37,1	-31,7	-29,6
3.1. Prihodi	32,7	46,2	57,4	74,5	74,6	16,9	16,6	17,8	23,4	17,8
3.2. Rashodi	-282,7	-263,8	-233,3	-237,4	-219,8	-55,1	-54,8	-54,9	-55,1	-47,5
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-212,5	-262,3	-378,2	-522,2	-851,3	-169,3	-187,7	-210,2	-284,2	-293,9
4.1. Prihodi	232,7	269,1	350,3	516,2	483,0	134,5	124,7	127,4	96,3	49,4
4.2. Rashodi	-445,2	-531,4	-728,6	-1.038,4	-1.334,3	-303,8	-312,4	-337,6	-380,6	-343,3
Tekući transferi	1.191,8	1.183,8	1.107,4	1.043,0	1.034,8	221,4	275,5	266,9	271,0	200,0
1. Država	2,6	9,7	-8,6	-16,7	-55,7	-24,7	-28,0	0,8	-3,8	-31,5
1.1. Prihodi	180,1	219,6	255,7	260,2	342,0	48,3	52,1	81,9	159,7	52,2
1.2. Rashodi	-177,5	-209,9	-264,4	-276,8	-397,7	-72,9	-80,1	-81,2	-163,5	-83,7
2. Ostali sektori	1.189,2	1.174,1	1.116,0	1.059,6	1.090,5	246,1	303,5	266,1	274,8	231,5
2.1. Prihodi	1.404,5	1.408,8	1.383,8	1.316,0	1.341,7	301,5	360,6	326,6	353,1	285,7
2.2. Rashodi	-215,3	-234,6	-267,7	-256,3	-251,2	-55,4	-57,1	-60,4	-78,3	-54,2

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci.

reзиденata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova obračuna, a ne dospijeća odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniiva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovu dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun uključuju se i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o kupoprodaji nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata. Obveznici izvješćivanja su javni bilježnici koji u okviru svojega redovnog posla saznaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih nerezidenata u inozemstvu prikupljaju se u okviru sustava platnog prometa s inozemstvom. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodna pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Tr-

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja^a

u milijunima eura

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b	2008.				2009. 1.tr. ^c
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	
Izravna ulaganja	670,8	1.276,1	2.556,6	3.482,8	3.202,6	1.138,0	813,0	294,5	957,2	409,9
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-278,8	-191,8	-208,2	-184,1	-127,5	132,7	-150,8	-65,4	-44,0	10,9
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-259,6	-121,0	-211,9	-239,7	-254,0	115,0	-171,4	-108,4	-89,1	-64,5
1.1.1. Sredstva	-260,0	-122,2	-211,9	-243,0	-254,0	115,0	-171,4	-108,4	-89,1	-83,2
1.1.2. Obveze	0,4	1,3	0,0	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,7
1.2. Ostala ulaganja	-19,2	-70,9	3,7	55,6	126,4	17,7	20,6	43,0	45,1	75,4
1.2.1. Sredstva	-23,6	-59,8	-13,9	21,7	127,5	17,3	16,8	48,9	44,5	54,0
1.2.2. Obveze	4,4	-11,1	17,6	33,9	-1,1	0,4	3,8	-5,9	0,5	21,4
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	949,6	1.467,9	2.764,8	3.666,9	3.330,2	1.005,3	963,8	359,9	1.001,2	399,0
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	611,4	1.363,5	2.460,9	2.682,3	2.648,0	445,3	723,0	364,8	1.114,9	24,6
2.1.1. Sredstva	-22,4	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-130,7
2.1.2. Obveze	633,8	1.363,5	2.461,0	2.682,3	2.648,0	445,3	723,0	364,8	1.114,9	155,2
2.2. Ostala ulaganja	338,2	104,4	303,8	984,6	682,2	560,0	240,9	-4,9	-113,7	374,4
2.2.1. Sredstva	-17,8	0,0	16,6	-2,6	-25,9	-2,2	-3,9	16,2	-36,1	25,8
2.2.2. Obveze	356,0	104,4	287,3	987,2	708,1	562,2	244,8	-21,2	-77,6	348,6
Portfeljna ulaganja	287,1	-1.177,9	-542,3	-2,9	-596,8	160,4	-53,9	-72,3	-631,0	-491,1
1. Sredstva	-736,1	-571,2	-472,5	-413,7	-269,1	278,7	35,1	-16,4	-566,5	124,1
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-39,1	-193,0	-320,5	-843,5	151,5	192,4	-38,8	-7,7	5,7	10,4
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	0,0	0,0	2,6	-0,6	6,8	-0,3	3,9	3,2	0,0	0,3
1.1.3. Ostali sektori	-39,1	-193,0	-323,1	-842,8	144,7	192,7	-42,7	-10,9	5,7	10,1
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-696,9	-378,2	-152,0	429,7	-420,6	86,3	73,9	-8,7	-572,2	113,7
1.2.1. Obveznice	-567,1	-396,5	98,7	323,0	-322,6	30,2	78,8	-27,5	-404,0	113,6
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-575,0	-360,2	142,4	261,1	-221,0	28,9	123,1	-3,7	-369,3	189,7
1.2.1.3. Ostali sektori	7,9	-36,3	-43,7	61,9	-101,6	1,3	-44,3	-23,9	-34,7	-76,1
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-129,9	18,3	-250,6	106,7	-98,1	56,2	-4,9	18,8	-168,2	0,1
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-129,9	18,3	-250,6	106,7	-98,1	56,2	0,9	13,0	-168,2	0,1
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	-5,8	5,8	0,0	0,0
2. Obveze	1.023,2	-606,6	-69,8	410,8	-327,7	-118,3	-89,0	-55,9	-64,5	-615,2
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	141,6	89,2	325,7	315,7	-87,1	-34,5	61,4	-39,1	-75,0	-6,3
2.1.1. Banke	0,8	-12,8	41,7	10,4	25,6	-5,1	16,0	4,4	10,4	-1,3
2.1.2. Ostali sektori	140,7	102,0	284,0	305,3	-112,7	-29,4	45,5	-43,4	-85,4	-5,0
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	881,7	-695,8	-395,6	95,1	-240,6	-83,8	-150,4	-16,9	10,4	-608,9
2.2.1. Obveznice	915,6	-695,8	-395,6	95,1	-240,6	-84,7	-149,5	-16,9	10,4	-608,9
2.2.1.1. Država	165,7	-705,9	-463,7	-276,4	-208,0	-96,6	-139,3	6,9	21,1	-622,6
2.2.1.2. Banke	453,2	3,2	1,2	1,0	-1,6	4,8	4,8	-14,3	3,2	4,9
2.2.1.3. Ostali sektori	296,7	6,9	66,9	370,5	-31,1	7,1	-15,0	-9,4	-13,8	8,8
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	-0,9	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	-0,9	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci.

govinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospelom dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno ino-

zemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sek-

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b	2008.				2009.
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^c
Ostala ulaganja, neto	1.614,7	3.772,5	3.202,1	1.346,7	3.036,3	1.455,8	983,4	-567,5	1.164,6	1.693,0
1. Sredstva	-498,4	982,2	-692,3	-1.653,4	-1.590,7	334,5	125,2	-779,3	-1.271,1	1.829,5
1.1. Trgovinski krediti	-188,1	-134,8	-33,3	-99,6	-126,0	-34,7	-168,7	-44,6	121,9	13,6
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	-188,1	-134,8	-33,3	-99,6	-126,0	-34,7	-168,7	-44,6	121,9	13,6
1.1.2.1. Dugoročni krediti	18,1	10,4	-4,9	-63,5	26,7	3,7	3,2	12,0	7,8	18,4
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	-206,1	-145,3	-28,4	-36,1	-152,7	-38,4	-171,8	-56,6	114,1	-4,9
1.2. Krediti	43,8	-116,8	-153,1	-4,5	-107,5	-25,6	-21,4	-37,1	-23,4	24,9
1.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	3,7	-28,5	-80,4	-32,6	-66,7	-4,6	-7,2	-28,7	-26,2	-2,8
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-0,1	-20,5	-58,9	-25,4	-26,8	-4,1	-3,2	-16,2	-3,3	-1,3
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	3,9	-8,0	-21,5	-7,3	-39,9	-0,5	-4,1	-12,5	-22,9	-1,5
1.2.3. Ostali sektori	40,0	-88,3	-72,7	28,1	-40,8	-21,0	-14,1	-8,4	2,8	27,7
1.2.3.1. Dugoročni krediti	41,4	-89,2	-73,0	28,1	-37,6	-20,8	-11,3	-6,9	1,5	32,0
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	-1,3	1,0	0,3	0,0	-3,2	-0,3	-2,8	-1,5	1,3	-4,2
1.3. Gotovina i depoziti	-354,1	1.233,8	-505,9	-1.549,4	-1.357,2	394,8	315,2	-697,6	-1.369,6	1.791,0
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	-446,7	1.313,7	-462,1	-1.317,1	-136,4	498,1	428,3	-757,8	-305,0	1.752,9
1.3.3. Ostali sektori	92,6	-79,8	-43,8	-232,3	-1.220,8	-103,4	-113,1	60,2	-1.064,5	38,1
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	2.113,0	2.790,3	3.894,4	3.000,1	4.627,0	1.121,4	858,2	211,8	2.435,6	-136,5
2.1. Trgovinski krediti	-54,5	15,1	18,5	313,5	31,7	-158,0	454,5	-175,9	-88,9	-262,9
2.1.1. Država	-0,3	0,4	-0,7	-0,6	-0,5	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	0,0
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,3	0,4	-0,7	-0,6	-0,5	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	0,0
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	-54,2	14,7	19,2	314,2	32,2	-157,8	454,7	-175,8	-88,9	-262,9
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-16,7	27,4	-3,7	165,0	34,9	10,0	39,8	-3,9	-11,0	-2,0
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	-37,5	-12,7	22,9	149,2	-2,7	-167,8	414,9	-171,9	-77,9	-261,0
2.2. Krediti	1.676,4	2.405,7	3.059,2	2.890,3	3.703,9	871,7	1.019,7	647,1	1.165,4	-220,4
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	571,4	97,2	165,0	161,0	96,7	-32,4	90,1	-21,8	60,7	-27,8
2.2.2.1. Dugoročni krediti	571,4	97,2	165,0	161,0	65,0	-32,4	90,1	-21,8	29,0	-19,3
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	767,5	342,0	477,8	523,5	330,1	30,7	152,3	41,5	105,6	42,7
2.2.2.1.2. Otplate	-196,1	-244,8	-312,8	-362,5	-265,2	-63,1	-62,2	-63,3	-76,7	-62,0
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	31,7	0,0	0,0	0,0	31,7	-8,6
2.2.3. Banke	650,4	826,0	541,2	-1.065,0	115,2	32,4	-50,3	-582,8	716,0	-341,0
2.2.3.1. Dugoročni krediti	741,7	281,1	419,5	-630,8	-276,1	-56,2	-162,9	-198,8	141,9	16,1
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.260,0	1.236,1	2.833,6	1.216,2	609,4	47,6	62,3	144,1	355,4	138,7
2.2.3.1.2. Otplate	-518,3	-955,0	-2.414,1	-1.847,0	-885,4	-103,8	-225,2	-342,9	-213,4	-122,6
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-91,2	544,9	121,7	-434,2	391,3	88,6	112,6	-384,0	574,0	-357,1
2.2.4. Ostali sektori	822,2	1.482,6	2.353,0	3.794,4	3.492,0	871,7	979,9	1.251,7	388,7	148,4
2.2.4.1. Dugoročni krediti	786,7	1.428,1	2.264,1	3.184,9	3.175,7	805,6	826,5	1.130,6	413,0	157,1
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	2.260,4	2.934,5	4.266,4	5.960,8	6.700,9	1.467,6	1.741,1	2.170,3	1.321,9	821,4
2.2.4.1.2. Otplate	-1.473,8	-1.506,4	-2.002,3	-2.775,9	-3.525,2	-661,9	-914,6	-1.039,7	-908,9	-664,4
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	35,5	54,5	88,9	609,5	316,2	66,0	153,3	121,2	-24,3	-8,7
2.3. Gotovina i depoziti	488,2	366,7	814,0	-206,4	890,2	406,9	-616,4	-259,2	1.358,8	346,6
2.3.1. Država	0,0	0,1	0,1	-0,1	-0,1	-0,6	0,3	-0,3	0,5	-0,3
2.3.2. Banke	488,2	366,6	813,9	-206,4	881,6	407,5	-636,4	-258,0	1.368,5	351,8
2.3.3. Ostali sektori	0,0	-0,1	0,1	0,1	8,7	0,0	19,7	-0,9	-10,2	-4,9
2.4. Ostale obveze	3,0	2,8	2,7	2,7	1,3	0,8	0,3	-0,3	0,4	0,3

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci.

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica^a

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b	2008.				2009.
						1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^c
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-11.167,8	-14.828,7	-20.050,6	-23.878,5	-32.155,5	-18.610,5	-13.079,1	13.432,0	-13.897,9	-13.494,3
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-20.094,6	-23.586,8	-28.159,6	-31.529,4	-39.623,1	-20.223,2	-15.077,5	11.517,6	-15.839,9	-14.979,0
1.1. Prihodi	111.525,4	117.994,9	130.768,8	143.733,6	152.991,9	24.799,6	39.225,1	60.759,3	28.207,8	21.452,4
1.2. Rashodi	-131.620,0	-141.581,7	-158.928,4	-175.263,0	-192.614,9	-45.022,8	-54.302,6	-49.241,8	-44.047,8	-36.431,4
2. Roba i usluge (3+4)	-15.083,2	-16.508,1	-19.521,1	-23.353,0	-28.210,7	-17.960,4	-9.435,7	13.407,8	-14.222,4	-11.881,5
2.1. Prihodi	106.225,6	112.693,7	124.229,1	134.230,9	143.228,9	22.387,8	36.585,4	58.191,3	26.064,5	19.882,4
2.2. Rashodi	-121.308,8	-129.201,8	-143.750,2	-157.583,9	-171.439,6	-40.348,2	-46.021,1	-44.783,5	-40.286,9	-31.763,9
3. Roba	-50.327,5	-55.568,1	-61.083,9	-69.218,6	-78.503,3	-18.688,4	-22.543,4	-19.621,3	-17.650,2	-12.831,3
3.1. Prihodi	49.507,8	53.397,7	61.988,6	67.424,8	70.350,1	16.219,9	18.080,6	19.252,6	16.797,1	14.239,9
3.2. Rashodi	-99.835,3	-108.965,8	-123.072,5	-136.643,4	-148.853,4	-34.908,2	-40.624,0	-38.873,9	-34.447,3	-27.071,2
4. Usluge	35.244,3	39.060,0	41.562,8	45.865,6	50.292,6	728,0	13.107,7	33.029,1	3.427,8	949,8
4.1. Prihodi	56.717,8	59.296,0	62.240,6	66.806,1	72.878,8	6.167,9	18.504,8	38.938,7	9.267,4	5.642,4
4.2. Rashodi	-21.473,5	-20.236,0	-20.677,7	-20.940,5	-22.586,2	-5.439,9	-5.397,1	-5.909,6	-5.839,5	-4.692,6
5. Dohodak	-5.011,4	-7.078,7	-8.638,5	-8.176,4	-11.412,4	-2.262,8	-5.641,8	-1.890,3	-1.617,5	-3.097,5
5.1. Prihodi	5.299,8	5.301,2	6.539,7	9.502,7	9.762,9	2.411,8	2.639,7	2.568,0	2.143,4	1.570,0
5.2. Rashodi	-10.311,1	-12.379,9	-15.178,1	-17.679,1	-21.175,4	-4.674,6	-8.281,5	-4.458,3	-3.760,9	-4.667,5
6. Tekući transferi	8.926,8	8.758,1	8.109,0	7.650,9	7.467,6	1.612,7	1.998,4	1.914,4	1.942,0	1.484,6
6.1. Prihodi	11.872,9	12.047,2	12.005,6	11.562,1	12.155,0	2.548,1	2.994,2	2.931,8	3.680,9	2.506,0
6.2. Rashodi	-2.946,1	-3.289,1	-3.896,5	-3.911,1	-4.687,4	-935,4	-995,8	-1.017,3	-1.738,9	-1.021,4
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	18.720,3	22.085,4	26.919,8	30.251,9	42.667,0	14.876,5	11.932,0	-158,2	16.016,6	14.921,2
B1. Kapitalne transakcije	235,5	396,8	-980,5	253,4	231,4	35,2	87,4	64,2	44,6	34,2
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	18.821,3	27.764,0	38.213,6	35.313,4	40.127,5	19.900,5	12.540,4	-2.977,3	10.663,9	11.877,5
1. Izravna ulaganja	4.452,8	9.093,0	18.726,0	25.591,1	22.359,4	8.107,2	5.777,5	1.627,7	6.846,9	3.040,3
1.1. U inozemstvo	-2.077,2	-1.415,4	-1.525,6	-1.353,7	-916,2	963,3	-1.095,8	-468,8	-314,9	79,4
1.2. U Hrvatsku	6.530,0	10.508,5	20.251,6	26.944,8	23.275,6	7.144,0	6.873,3	2.096,5	7.161,9	2.960,9
2. Portfeljna ulaganja	2.111,7	-8.713,6	-4.008,6	-29,7	-4.214,0	1.184,0	-376,6	-512,5	-4.508,9	-3.710,2
2.1. Sredstva	-5.563,8	-4.195,8	-3.483,3	-3.050,8	-1.881,7	2.033,3	254,2	-115,1	-4.054,2	861,0
2.2. Obveze	7.675,5	-4.517,8	-525,3	3.021,2	-2.332,3	-849,4	-630,8	-397,4	-454,7	-4.571,2
3. Financijski derivati	0,0	-659,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	12.256,9	28.044,0	23.496,2	9.752,0	21.982,1	10.609,3	7.139,5	-4.092,6	8.325,9	12.547,4
4.1. Sredstva	-3.671,1	7.421,4	-5.121,6	-12.079,4	-11.371,6	2.442,2	909,9	-5.611,1	-9.112,6	13.599,4
4.2. Obveze	15.927,9	20.622,6	28.617,9	21.831,4	33.353,7	8.167,2	6.229,6	1.518,4	17.438,5	-1.052,0
B3. Međunarodne pričuve	-336,5	-6.075,4	-10.313,4	-5.315,0	2.308,1	-5.059,2	-695,8	2.754,9	5.308,1	3.009,5
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-7.552,5	-7.256,7	-6.869,2	-6.373,4	-10.511,4	3.734,0	1.147,1	-13.273,8	-2.118,7	-1.426,8

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci.

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

tora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromjesečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose na efekt promjene valuta država članica EMU u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima eura

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1995.	prosinac	1.479,0	109,1	–	–	1.369,9	1.288,4	81,4	1.038,1
1996.	prosinac	1.867,7	101,3	0,0	–	1.766,3	1.627,6	138,7	1.549,2
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0
2007.	prosinac	9.307,4	0,8	0,2	–	9.306,5	4.533,9	4.772,5	4.388,9
2008.	lipanj	9.941,2	0,8	0,2	–	9.940,2	3.509,5	6.430,7	3.542,5
	srpanj	9.788,8	1,0	0,2	–	9.787,7	3.296,2	6.491,4	4.027,1
	koovoz	9.839,8	0,7	0,2	–	9.839,0	3.371,8	6.467,2	4.220,4
	rujan	9.808,7	0,7	0,2	–	9.807,9	3.076,3	6.731,6	4.304,8
	listopad	9.387,5	1,1	0,2	–	9.386,2	2.637,9	6.748,3	4.551,8
	studenj	9.682,0	0,8	0,2	–	9.681,0	2.413,8	7.267,2	4.342,4
	prosinac	9.120,9	0,7	0,2	–	9.120,0	2.001,8	7.118,2	4.644,5
2009.	siječanj	8.674,7	0,8	0,2	–	8.673,7	2.001,9	6.671,8	4.859,2
	veljača	8.557,8	0,6	0,2	–	8.556,9	2.323,8	6.233,1	3.855,4
	ožujak	8.869,5	0,6	0,2	–	8.868,7	2.080,3	6.788,4	3.002,2
	travanj	8.885,1	0,7	0,2	–	8.884,2	2.284,1	6.600,1	3.408,6
	svibanj ^b	8.788,5	0,6	0,2	–	8.787,7	2.299,1	6.488,7	3.428,8

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a.^b Preliminarni podaci**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neu-

skladenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neuskladenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima eura

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)										
A. Službene međunarodne pričuve	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.725,3	9.307,4	9.120,9	8.674,7	8.557,8	8.869,5	8.885,1
1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	5.740,1	6.235,4	7.337,3	8.162,8	8.911,0	8.625,0	8.074,9	7.829,9	8.319,2	7.977,1
a) Dužnički vrijednosni papiri	3.207,2	3.262,0	3.602,8	4.197,5	4.772,5	7.118,2	6.671,8	6.233,1	6.788,4	6.600,1
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Ukupno valuta i depoziti kod:	2.532,9	2.973,3	3.734,5	3.965,3	4.138,4	1.506,7	1.403,1	1.596,8	1.530,8	1.377,0
i) Ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	271,1	233,1	407,3	198,7	190,7	1.397,3	1.307,5	1.513,6	1.468,7	1.288,8
ii) Banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od toga: Locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iii) Banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	2.261,8	2.740,3	3.327,2	3.766,6	3.947,7	109,5	95,6	83,2	62,1	88,2
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3) Posebna prava vučenja (SDR)	0,7	0,6	0,9	0,7	0,8	0,7	0,8	0,6	0,6	0,7
4) Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5) Ostale devizne pričuve	813,1	200,0	100,0	561,6	395,5	495,0	598,8	727,0	549,5	907,1
– Obratni repo poslovi	813,1	200,0	100,0	561,6	395,5	495,0	598,8	727,0	549,5	907,1
B. Ostale devizne pričuve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Ukupno (A+B)	6.554,1	6.436,2	7.438,4	8.725,3	9.307,4	9.120,9	8.674,7	8.557,8	8.869,5	8.885,1
II. Obvezni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-1.538,0	-988,6	-899,7	-650,5	-521,1	-1.084,1	-1.100,4	-1.050,6	-1.039,0	-1.038,0
a) Hrvatska narodna banka	-646,9	-1,8	-1,1	-1,6	-2,0	-0,9	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Do 1 mjesec										
Glavnica	-355,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-1,9	-1,8	-1,1	-1,6	-2,0	-0,9	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	-288,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-0,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-891,1	-986,8	-898,6	-648,9	-519,1	-1.083,2	-1.100,2	-1.050,4	-1.038,8	-1.037,9
Do 1 mjesec										
Glavnica	-85,9	-76,5	-77,9	-48,3	-47,6	-50,8	-492,3	-6,3	-13,9	-5,9
Kamate	-34,4	-13,8	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	-9,3	-510,1	-603,0	-138,4	-133,2	-616,8	-149,6	-105,9	-273,2	-301,3
Kamate	-168,3	-169,0	-	-	-	-	-11,4	-3,9	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	-495,2	-143,7	-160,2	-399,8	-284,5	-348,3	-405,4	-878,1	-647,8	-604,6
Kamate	-98,0	-73,8	-57,5	-62,3	-53,8	-67,4	-41,5	-56,2	-103,9	-126,1
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
a) Kratke pozicije (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Duge pozicije (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ostalo	-363,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Odljevi s osnove repo poslova (-)	-363,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec										
Glavnica	-363,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca										
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine										
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-1.901,5	-988,6	-899,7	-650,5	-521,1	-1.084,1	-1.100,4	-1.050,6	-1.039,0	-1.038,0
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Potencijalne devizne obveze	-1.300,4	-1.772,9	-2.273,1	-2.734,9	-2.607,4	-1.896,1	-1.401,3	-1.354,0	-1.399,0	-1.373,1
a) Izdane garancije s dospeljećem od 1 godine	-426,8	-370,9	-443,8	-478,9	-662,1	-803,2	-800,3	-729,6	-784,7	-744,7

– Hrvatska narodna banka	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)	–426,8	–370,9	–443,8	–478,9	–662,1	–803,2	–800,3	–729,6	–784,7	–744,7	
Do 1 mjesec	–55,8	–62,7	–59,6	–71,9	–54,3	–91,8	–7,0	–42,6	–31,3	–22,0	
Preko 1 do 3 mjeseca	–94,9	–33,9	–53,0	–84,8	–42,4	–58,4	–90,5	–76,5	–252,0	–225,9	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–276,1	–274,4	–331,2	–322,2	–565,3	–652,9	–702,8	–610,5	–501,4	–496,7	
b) Ostale potencijalne obveze	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–1.945,3	–1.092,9	–600,9	–624,4	–614,3	–628,4	
– Hrvatska narodna banka	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–1.945,3	–1.092,9	–600,9	–624,4	–614,3	–628,4	
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Preko 1 do 3 mjeseca	–873,6	–1.402,0	–1.829,3	–2.256,0	–1.945,3	–1.092,9	–600,9	–624,4	–614,3	–628,4	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
– Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
– BIS (+)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
– MMF (+)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	–1.300,4	–1.772,9	–2.273,1	–2.734,9	–2.607,4	–1.896,1	–1.401,3	–1.354,0	–1.399,0	–1.373,1	
IV. Bilješke											
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
b) Devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
c) Založena imovina	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
– Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	–351,0	–	–	–	–	–6,1	–0,5	–0,8	–2,5	–0,5	
– Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
– Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
– Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	785,1	180,7	88,5	559,5	389,7	478,6	568,5	707,2	528,2	847,3	
e) Financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva											
– SDR i valute koje čine SDR	6.554,1	6.436,2	7.438,1	8.725,0	9.307,1	9.120,8	8.674,6	8.557,7	8.869,5	8.885,0	
– Valute koje ne čine SDR	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
– Po pojedinim valutama:											
USD	1.937,6	1.609,1	1.104,5	1.266,0	1.357,2	2.064,6	1.861,8	1.814,3	1.842,2	1.816,6	
EUR	4.615,6	4.826,3	6.332,5	7.458,0	7.944,2	7.054,9	6.811,3	6.742,0	7.025,9	7.066,9	
Ostale	0,9	0,8	1,3	1,3	6,0	1,5	1,6	1,4	1,4	1,5	

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a "International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001".

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po videnju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospijeca, devizne oročene depozite s preostalim dospijecom do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospijeca izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna

kratka i duga pozicija deviznih terminkih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak –) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuve, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po videnju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospijecom dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalag. Repo

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1995.		6,757247	0,518724	1,047746	0,321349	4,425013	8,250868	5,229850	3,649215
1996.		6,805527	0,513812	1,062870	0,352204	4,407070	8,476847	5,433979	3,614716
1997.		6,960719	0,505335	1,056368	0,362049	4,248502	10,089408	6,161849	3,556098
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,581823	0,550993	1,155840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2007.		7,336019				4,468302	10,731537	5,365993	
2008.		7,223178				4,553618	9,101622	4,934417	
2008.	lipanj	7,247010				4,487972	9,154517	4,665242	
	srpanj	7,229828				4,469877	9,111242	4,580458	
	kolovoz	7,196063				4,437266	9,088553	4,797094	
	rujan	7,126375				4,465702	8,911952	4,955398	
	listopad	7,158248				4,703842	9,080911	5,355413	
	studenj	7,141435				4,726069	8,634967	5,609362	
	prosinac	7,196956				4,669888	8,015481	5,377415	
2009.	siječanj	7,362986				4,930391	7,982449	5,529454	
	veljača	7,431246				4,983357	8,365523	5,802756	
	ožujak	7,426911				4,936146	8,096949	5,710075	
	travanj	7,417872				4,893342	8,243502	5,624643	
	svibanj	7,358491				4,867836	8,305715	5,408127	

poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku.

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema

tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,514000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.		7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	
2008.		7,324425				4,911107	7,484595	5,155504	
2008.	lipanj	7,246264				4,509187	9,127427	4,594968	
	srpanj	7,221125				4,427965	9,180758	4,633084	
	kolovoz	7,161648				4,431987	8,895352	4,858978	
	rujan	7,107741				4,480139	8,929323	4,961427	
	listopad	7,185881				4,844850	9,097203	5,469956	
	studenj	7,128034				4,600512	8,531459	5,539349	
	prosinac	7,324425				4,911107	7,484595	5,155504	
2009.	siječanj	7,373294				4,958837	8,179825	5,724163	
	veljača	7,403887				4,980416	8,286387	5,838567	
	ožujak	7,457249				4,920977	8,015100	5,660151	
	travanj	7,425124				4,932326	8,283271	5,610218	
	svibanj	7,326488				4,841398	8,388468	5,204211	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama.

Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunsjoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima ^a	Indeks potrošačkih cijena
1996.	prosinac	83,88	91,18	96,68
1997.	prosinac	87,77	94,10	98,83
1998.	prosinac	91,09	97,37	95,38
1999.	prosinac	99,25	103,19	102,09
2000.	prosinac	101,63	100,15	101,91
2001.	prosinac	99,07	98,68	98,89
2002.	prosinac	95,99	95,70	96,26
2003.	prosinac	94,18	94,84	94,71
2004.	prosinac	90,42	90,93	90,85
2005.	prosinac	91,52	95,03	90,98
2006.	prosinac	88,42	93,00	87,95
2007.	prosinac	85,58	89,69	83,09
2008.	lipanj	83,25	87,89	80,26
	srpanj	82,69	86,57	79,64
	kolovoz	83,45	86,55	80,53
	rujan	83,60	86,43	80,60
	listopad	85,71	87,73	82,56
	studen	86,62	87,38	82,78
	prosinac	86,03	86,20	82,11
2009.	siječanj	88,13	87,78	82,91
	veljača	89,94	88,87	84,57
	ožujak	89,47	88,86 ^b	84,18 ^b
	travanj	89,03	87,43 ^b	83,27 ^b
	svibanj	87,59		

^a Podaci su revidirani jer je DZS seriju indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima za razdoblje od siječnja 2005. do prosinca 2008. preračunao prema NKD-u 2007. uz primjenu NIP-a 2008. i GIG-a 2009. te ih sveo na 2005. kao baznu godinu. Osim toga, Eurostat je podatke o indeksu proizvođačkih cijena u eurozoni revidirao u skladu s novom klasifikacijom (NACE Rev. 2), pri čemu ih je sveo na novu baznu godinu, 2005. ^b Preliminarni podaci

Napomena: Serija potrošačkih cijena koja se odnosi na eurozoni od 1. siječnja 2001. uključuje Grčku, od 1. siječnja 2007. Sloveniju, od 1. siječnja 2008. Cipar i Maltu, a od 1. siječnja 2009. i Slovačku, dok serija cijena pri proizvođačima za cijelo razdoblje uključuje 16 država članica. Slovenija je 1. siječnja 2007. postala članicom Ekonomske i monetarne unije, te se u skladu s tim ponder pripisan slovenskom tolaru (0,2%) pridružuje euru, čiji ponder sada iznosi 70,8% (prije 70,6%). Ponderi pripisani američkom dolaru (27,2%), funti sterlinga (1,0%) i švicarskom franku (1,0%) ne mijenjaju se.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2003. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0% (prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001.

godina (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima^a

u milijunima eura

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b		2009.		
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII. ^{c*}	I.*	II.*	III.
1. Država	5.969,3	6.546,5	6.152,7	5.670,1	5.371,8	4.197,3	4.197,1	4.238,5	3.636,1	3.575,9
Kratkoročni	1,3	2,7	2,0	1,3	5,3	35,7	31,9	29,6	26,1	23,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	31,7	31,7	28,9	26,0	23,1
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1,3	2,7	2,0	1,3	5,3	4,0	0,2	0,7	0,1	0,3
Kašnjenja otplate glavnice	0,9	2,4	1,8	0,0	1,1	3,9	0,1	0,5	0,0	0,1
Kašnjenja otplate kamata	0,4	0,3	0,2	1,2	4,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.968,0	6.543,9	6.150,7	5.668,8	5.366,5	4.161,6	4.165,2	4.209,0	3.610,0	3.552,5
Obveznice	4.199,6	4.291,2	3.663,4	3.109,1	2.756,9	2.621,9	2.621,9	2.631,3	2.021,4	1.981,6
Kredit	1.766,1	2.250,6	2.484,8	2.557,8	2.608,4	1.538,9	1.542,5	1.576,9	1.587,8	1.570,2
Trgovinski kredit	2,3	2,1	2,6	1,9	1,2	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	365,9	2,4	2,6	2,6	2,3	2,3	2,3	2,2	2,1	2,0
Kratkoročni	365,9	2,4	2,6	2,6	2,3	2,3	2,3	2,2	2,1	2,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	363,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,6	2,4	2,6	2,6	2,3	2,3	2,3	2,2	2,1	2,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	6.140,1	7.731,7	8.978,7	10.222,6	8.879,1	10.079,1	10.079,4	10.446,9	10.019,8	10.058,0
Kratkoročni	605,5	1.969,2	2.505,2	3.362,7	2.361,2	3.793,3	3.793,3	4.045,4	3.656,7	2.977,8
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	604,6	519,9	1.064,8	1.150,4	710,8	1.121,1	1.121,1	1.173,9	924,2	779,9
Gotovina i depoziti	0,0	1.448,4	1.438,6	2.211,1	1.648,8	2.670,3	2.670,3	2.865,3	2.731,1	2.196,3
Ostale obveze	0,9	0,9	1,7	1,2	1,7	2,0	2,0	6,2	1,4	1,5
Kašnjenja otplate glavnice	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	4,3	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,7	0,9	1,7	1,2	1,5	2,0	2,0	1,9	1,4	1,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.534,7	5.762,5	6.473,6	6.859,9	6.517,9	6.285,8	6.286,1	6.401,6	6.363,1	7.080,2
Obveznice	0,0	453,2	456,6	457,9	459,0	456,8	456,8	458,5	444,1	445,8
Kredit	2.798,5	3.517,4	3.822,7	4.217,3	3.565,1	3.373,9	3.374,2	3.308,8	3.408,2	3.380,8
Gotovina i depoziti	2.736,2	1.791,9	2.194,3	2.184,7	2.493,9	2.455,0	2.455,0	2.634,3	2.510,9	3.253,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	5.547,2	6.606,7	8.176,4	10.500,2	14.743,1	19.835,7	20.006,7	20.135,5	20.257,0	20.268,0
Kratkoročni	513,2	535,6	706,7	700,9	1.478,2	925,2	1.004,7	1.021,0	1.008,4	1.002,1
Instrumenti tržišta novca	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	68,1	98,5	133,0	155,0	681,0	652,9	732,3	700,9	686,3	682,8
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	22,5	23,7	27,8	35,9	31,1	39,5	37,0	36,6	36,3	36,1
Ostale obveze	389,0	413,5	545,9	510,0	766,0	232,9	235,4	283,5	285,8	283,3
Kašnjenja otplate glavnice	356,3	377,1	502,1	460,6	683,4	170,4	186,2	223,0	226,0	224,0
Kašnjenja otplate kamata	32,7	36,3	43,8	49,4	82,6	62,5	49,2	60,5	59,8	59,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.034,0	6.071,1	7.469,7	9.799,3	13.264,9	18.910,5	19.002,1	19.114,6	19.248,6	19.265,9
Obveznice	451,7	749,0	763,9	837,8	1.208,3	1.186,4	1.182,7	1.191,4	1.194,0	1.199,2
Kredit	4.427,3	5.192,3	6.542,1	8.816,1	11.766,9	17.391,3	17.458,0	17.521,6	17.684,4	17.702,9
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,6	10,6	5,8	5,9	5,7
Trgovinski kredit	155,0	129,8	163,7	145,4	289,8	322,2	350,7	395,7	364,2	358,1

Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	1.861,4	2.046,1	2.450,7	2.878,4	3.932,8	5.010,2	5.066,9	5.132,2	5.272,3	5.223,8
Kratkoročni	122,3	124,1	177,5	233,9	540,4	590,0	601,5	557,7	517,3	508,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	38,7	33,0	36,3	51,2	216,8	488,4	513,5	468,1	434,3	422,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	83,6	91,2	141,2	182,7	323,6	101,6	88,0	89,6	83,0	86,4
Kašnjenja otplate glavnice	73,4	78,1	121,8	158,2	293,9	85,8	65,7	68,5	62,0	61,9
Kašnjenja otplate kamata	10,2	13,1	19,4	24,5	29,7	15,8	22,3	21,1	20,9	24,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.739,1	1.921,9	2.273,2	2.644,5	3.392,5	4.420,2	4.465,4	4.574,5	4.755,0	4.715,4
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.707,6	1.892,2	2.239,3	2.618,1	3.374,5	4.414,7	4.463,9	4.573,0	4.749,1	4.709,5
Trgovinski kredit	31,5	29,8	33,9	26,4	18,0	5,5	1,5	1,5	5,9	5,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	19.883,9	22.933,4	25.761,1	29.273,9	32.929,2	39.124,6	39.352,4	39.955,4	39.187,3	39.127,7

^a Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^b Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^c Od siječnja 2009. podaci nebankarskih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se pomoću novoga izvještajnog sustava INOK, koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa. Po istoj metodologiji izračunato je usporedno stanje 31. prosinca 2008.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospelju, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i do 31. prosinca 2007. Hrvatske autoceste, koje se nakon tog datuma prikazuju u sklopu ostalih domaćih sektora u podsektoru javnih poduzeća) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenim dospeljima, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku, javna i mješovita poduzeća te HBOR. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor^a

u milijunima eura

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b		2009.		
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII. ^{c*}	I.*	II.*	III.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	8.327,4	8.580,3	8.501,6	8.256,8	9.259,5	10.247,8	10.434,0	10.659,0	10.138,7	10.040,1
Kratkoročni	415,8	29,5	23,2	41,7	72,5	184,6	236,9	227,0	254,7	205,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	391,2	0,7	2,3	15,2	35,4	164,1	215,9	205,4	233,4	183,9
Gotovina i depoziti	2,6	2,4	2,6	2,6	2,3	2,3	2,3	2,2	2,1	2,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	22,1	26,4	18,3	23,9	34,7	18,2	18,8	19,4	19,3	19,4
Kašnjenja otplate glavnice	20,5	25,4	17,1	20,6	29,9	17,1	14,9	15,4	15,0	15,2
Kašnjenja otplate kamata	1,6	1,0	1,2	3,3	4,8	1,1	3,8	4,0	4,3	4,2
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.911,3	8.549,6	8.477,3	8.213,6	9.185,2	10.061,5	10.195,4	10.430,3	9.882,3	9.833,1
Obveznice	4.306,4	4.662,3	4.052,0	3.640,5	3.859,7	3.714,5	3.711,0	3.726,7	3.111,3	3.075,9
Kredit	3.554,4	3.833,2	4.314,5	4.485,2	5.120,3	6.068,5	6.184,2	6.368,9	6.467,8	6.459,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,6	10,6	5,8	5,9	5,7
Trgovinski kredit	50,6	54,1	110,8	87,9	205,2	267,9	289,8	328,9	297,2	292,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,3	1,2	1,0	1,5	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	433,7	334,1	289,7	204,2	139,9	80,3	64,1	44,0	39,3	37,7
Kratkoročni	21,1	23,5	21,8	17,2	11,3	7,1	0,0	4,5	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	21,1	23,5	21,8	17,2	11,3	7,1	0,0	4,5	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	14,3	15,6	14,2	14,4	9,4	7,1	0,0	4,3	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	6,8	7,9	7,6	2,8	1,9	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	412,6	310,6	267,9	187,0	128,6	73,2	64,1	39,5	39,3	37,7
Obveznice	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	378,9	309,1	267,3	187,0	128,6	73,2	64,1	39,5	39,3	37,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	2,5	1,5	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	11.122,7	14.019,0	16.969,7	20.812,9	23.529,9	28.796,5	28.854,2	29.252,4	29.009,3	29.049,9
Kratkoročni	1.048,8	2.456,9	3.171,4	4.008,7	3.763,3	4.564,9	4.595,3	4.866,6	4.438,6	3.800,1
Instrumenti tržišta novca	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	644,8	617,7	1.195,5	1.290,2	1.356,4	1.641,6	1.669,2	1.698,3	1.403,1	1.301,9
Gotovina i depoziti	0,0	1.448,4	1.438,6	2.211,1	1.648,8	2.670,3	2.670,3	2.865,3	2.731,1	2.196,3
Trgovinski kredit	22,5	23,7	27,8	35,9	31,1	39,5	37,0	36,6	36,3	36,1
Ostale obveze	347,9	367,1	509,5	471,5	727,0	213,5	218,8	266,4	268,0	265,8
Kašnjenja otplate glavnice	322,6	338,5	472,5	425,6	645,4	150,2	171,4	208,1	211,1	208,8
Kašnjenja otplate kamata	25,3	28,6	37,0	45,8	81,7	63,3	47,4	58,3	56,9	56,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.212,8	9.517,3	11.348,7	13.927,4	15.835,5	19.223,1	19.193,8	19.255,3	19.300,1	20.027,8
Obveznice	313,7	831,1	831,8	764,3	564,4	550,6	550,6	554,5	548,1	550,7
Kredit	5.058,6	6.817,9	8.267,8	10.919,0	12.691,4	16.162,4	16.125,3	15.997,8	16.172,1	16.155,8
Gotovina i depoziti	2.736,2	1.791,9	2.194,3	2.184,7	2.493,9	2.455,0	2.456,2	2.635,4	2.512,1	3.254,8
Trgovinski kredit	104,3	76,3	54,8	59,4	85,8	55,0	61,7	67,5	67,8	66,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1.861,1	2.044,9	2.449,6	2.876,9	3.931,1	5.008,5	5.065,2	5.130,5	5.270,7	5.222,1
Ukupno (1+2+3)	19.883,9	22.933,4	25.761,1	29.273,9	32.929,2	39.124,6	39.352,3	39.955,4	39.187,3	39.127,7

^a Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^b Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^c Od siječnja 2009. podaci nebankarskih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se pomoću novoga izvještajnog sustava INOK, koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa. Po istoj metodologiji izračunato je usporedno stanje 31. prosinca 2008.

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima^a

u milijunima eura

	Bruto inozemni dug 31.3.2009.	Trenutačno dospijeće	Projekcija otplate glavnice												
			2.tr.09.	3.tr.09.	4.tr.09.	1.tr.10.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Ostalo
1. Država	3.575,9	0,3	303,2	88,9	61,9	536,0	453,9	706,6	930,7	145,1	133,3	580,7	239,2	77,0	309,1
Kratkoročni	23,4	0,3	8,7	8,7	5,8	0,0	23,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	23,1	0,0	8,7	8,7	5,8	0,0	23,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.552,5	0,0	294,5	80,2	56,1	536,0	430,8	706,6	930,7	145,1	133,3	580,7	239,2	77,0	309,1
Obveznice	1.981,6	0,0	224,2	28,4	0,0	510,5	252,6	538,9	720,5	0,0	0,0	469,6	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.570,2	0,0	70,3	51,8	56,1	25,5	178,1	167,6	210,1	145,1	133,2	111,0	239,1	76,9	309,1
Trgovinski kredit	0,7	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	10.058,0	1,5	3.402,2	795,5	272,4	208,0	4.470,1	1.830,3	1.745,7	591,8	336,6	91,9	44,8	53,4	891,8
Kratkoročni	2.977,8	1,5	2.660,7	95,8	125,7	94,0	2.882,2	94,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	779,9	0,0	748,0	0,0	29,9	2,0	777,9	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2.196,3	0,0	1.912,6	95,8	95,8	92,0	2.104,3	92,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.080,2	0,0	741,6	699,7	146,7	114,0	1.587,9	1.736,2	1.745,7	591,8	336,6	91,9	44,8	53,4	891,8
Obveznice	445,8	0,0	13,2	432,6	0,0	0,0	445,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	3.380,8	0,0	637,5	172,9	52,5	18,7	862,9	724,9	813,9	381,2	336,6	91,9	44,8	53,4	71,1
Gotovina i depoziti	3.253,6	0,0	90,8	94,2	94,2	95,3	279,3	1.011,3	931,7	210,6	0,0	0,0	0,0	0,0	820,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	20.268,0	283,3	2.068,9	983,0	1.329,3	870,8	4.381,2	2.939,8	2.856,4	1.530,2	1.842,6	869,1	757,7	794,9	4.012,9
Kratkoročni	1.002,1	283,3	279,9	200,6	93,0	140,2	573,6	145,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	682,8	0,0	279,9	200,6	57,0	140,2	537,5	145,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	36,1	0,0	0,0	0,0	36,1	0,0	36,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	283,3	283,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	224,0	224,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	59,3	59,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	19.265,9	0,0	1.789,0	782,4	1.236,2	730,6	3.807,6	2.794,6	2.856,4	1.530,2	1.842,6	869,1	757,7	794,9	4.012,9
Obveznice	1.199,2	0,0	27,7	0,0	18,3	0,0	46,0	18,3	420,9	48,3	30,0	30,0	30,0	30,0	545,9
Kredit	17.702,9	0,0	1.698,6	735,9	1.123,3	685,1	3.557,8	2.658,7	2.401,3	1.479,3	1.812,6	839,1	727,8	765,0	3.461,3
Gotovina i depoziti	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,7
Trgovinski kredit	358,1	0,0	62,7	46,5	94,5	45,5	203,7	117,6	34,2	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	5.223,8	86,4	520,4	391,1	411,0	177,3	1.322,4	826,6	814,3	465,2	217,5	156,0	463,8	248,3	623,2
Kratkoročni	508,4	86,4	230,0	48,1	87,4	34,9	365,5	56,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	422,0	0,0	230,0	48,1	87,4	34,9	365,5	56,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	86,4	86,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	61,9	61,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	24,4	24,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	4.715,4	0,0	290,4	342,9	323,6	142,4	956,9	770,2	814,3	465,2	217,5	156,0	463,8	248,3	623,2
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	4.709,5	0,0	290,1	342,9	323,2	142,4	956,1	770,0	809,6	465,1	217,3	156,0	463,8	248,3	623,2
Trgovinski kredit	5,9	0,0	0,3	0,0	0,4	0,0	0,8	0,2	4,6	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	39.127,7	371,5	6.296,7	2.258,5	2.074,5	1.792,1	10.629,7	6.303,3	6.347,0	2.732,4	2.530,0	1.697,8	1.505,6	1.173,6	5.837,0
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			253,6	241,5	254,0	239,0	749,1	812,6	640,7	441,8	370,5	292,2	228,2	184,3	629,7

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008.

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata izrađena je na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospelju.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite

nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora^a

u milijunima eura

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b		2009.		
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII. ^{c*}	I.*	II.*	III.
1. Ostali domaći sektori	5.547,2	6.606,7	8.176,4	10.500,1	14.743,1	19.835,7	20.006,7	20.135,5	20.257,0	20.268,0
Kratkoročni	513,2	535,6	706,7	700,9	1.478,2	925,3	1.004,7	1.021,0	1.008,4	1.002,1
Instrumenti tržišta novca	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	68,1	98,5	133,0	155,0	681,0	652,9	732,3	700,9	686,3	682,8
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	22,5	23,7	27,8	35,9	31,1	39,5	37,0	36,6	36,3	36,1
Ostale obveze	389,0	413,5	545,9	510,0	766,0	232,9	235,4	283,5	285,8	283,3
Kašnjenja otplate glavnice	356,3	377,1	502,1	460,6	683,4	170,4	186,2	223,0	226,0	224,0
Kašnjenja otplate kamata	32,7	36,3	43,8	49,4	82,6	62,5	49,2	60,5	59,8	59,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.034,0	6.071,1	7.469,7	9.799,3	13.264,9	18.910,5	19.002,1	19.114,6	19.248,6	19.265,9
Obveznice	451,7	749,0	763,9	837,8	1.208,3	1.186,4	1.182,7	1.191,4	1.194,0	1.199,2
Kredit	4.427,3	5.192,3	6.542,1	8.816,1	11.766,9	17.391,3	17.458,0	17.521,6	17.684,4	17.702,9
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,6	10,6	5,8	5,9	5,7
Trgovinski kredit	155,0	129,8	163,7	145,4	289,8	322,2	350,7	395,7	364,2	358,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1. Ostale bankarske institucije	26,3	25,4	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	25,3	25,4	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	25,3	25,4	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Nebankarske financijske institucije	1.286,3	1.691,8	2.132,1	2.871,4	3.922,0	4.949,7	5.149,1	5.076,4	5.101,3	5.108,8
Kratkoročni	2,7	9,5	19,6	60,1	201,6	155,4	163,0	155,1	176,6	175,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	5,4	14,3	46,5	184,5	144,5	157,8	149,9	171,3	171,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	2,7	4,0	5,3	13,6	17,1	10,9	5,3	5,2	5,3	4,8
Kašnjenja otplate glavnice	1,5	1,5	2,9	6,4	2,9	4,2	1,4	1,3	1,3	1,3
Kašnjenja otplate kamata	1,2	2,5	2,4	7,2	14,2	6,7	3,9	4,0	4,0	3,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.283,7	1.682,4	2.112,5	2.811,3	3.720,4	4.794,3	4.986,0	4.921,3	4.924,7	4.933,0
Obveznice	106,8	371,1	388,6	531,4	806,7	791,5	791,5	795,2	788,2	791,5
Kredit	1.176,2	1.311,3	1.723,8	2.279,9	2.913,7	3.992,3	4.184,0	4.120,3	4.130,6	4.135,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,6	10,6	5,8	5,9	5,7
Trgovinski kredit	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Javna trgovačka društva	1.005,9	972,4	1.121,9	1.168,5	1.997,4	3.945,4	4.873,5	5.055,1	5.114,3	5.077,3
Kratkoročni	41,8	20,6	13,3	31,6	48,3	145,1	202,7	195,2	196,1	149,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	25,7	0,0	0,0	15,2	35,4	132,4	184,2	176,5	177,3	130,6
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	16,2	20,6	13,3	16,4	12,9	12,7	18,6	18,7	18,8	19,0
Kašnjenja otplate glavnice	15,5	20,0	12,5	14,5	12,5	11,8	14,8	14,9	14,9	15,1
Kašnjenja otplate kamata	0,7	0,6	0,8	1,9	0,5	0,9	3,7	3,8	3,9	3,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	964,0	951,9	1.108,6	1.136,9	1.949,0	3.800,4	4.670,8	4.859,9	4.918,1	4.927,7
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	296,2	301,2	297,6	300,2	301,7	302,8

Krediti	929,6	919,4	1.026,8	1.066,8	1.470,2	3.254,7	4.084,2	4.231,5	4.320,0	4.333,4
Trgovinski krediti	34,4	32,5	81,8	70,1	182,7	244,5	289,0	328,2	296,5	291,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.4. Mješovita trgovačka društva	384,9	347,1	328,8	416,5	594,9	741,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	6,8	3,9	5,3	6,3	16,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	2,2	0,7	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	4,6	3,2	3,0	6,3	16,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	4,1	3,0	2,9	6,1	16,4	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,6	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	378,1	343,2	323,5	410,2	578,4	740,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	364,3	323,6	297,1	394,3	557,1	717,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	13,8	19,6	26,4	15,9	21,3	22,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostala trgovačka društva	2.764,1	3.473,6	4.454,5	5.929,1	8.062,2	9.933,4	9.718,6	9.734,4	9.771,4	9.812,8
Kratkoročni	454,6	483,4	653,7	578,8	1.174,3	619,2	634,6	666,2	632,2	671,8
Instrumenti tržišta novca	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	39,8	81,7	114,8	86,9	451,2	373,8	388,2	372,3	336,4	378,5
Trgovinski krediti	22,5	23,7	27,8	35,9	31,1	39,5	37,0	36,6	36,3	36,1
Ostale obveze	358,6	378,1	511,1	456,0	692,0	205,9	209,4	257,3	259,4	257,3
Kašnjenja otplate glavnice	330,7	346,8	473,4	420,3	630,2	151,2	167,8	204,6	207,6	205,3
Kašnjenja otplate kamata	27,9	31,3	37,7	35,7	61,8	54,7	41,6	52,7	51,8	51,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.309,6	2.990,2	3.800,9	5.350,3	6.887,9	9.314,2	9.084,0	9.068,2	9.139,2	9.141,0
Obveznice	344,8	377,9	375,3	306,4	105,4	93,8	93,7	96,0	104,1	104,9
Krediti	1.874,6	2.545,3	3.377,5	4.989,1	6.701,7	9.168,7	8.931,9	8.907,9	8.970,4	8.972,4
Trgovinski krediti	90,1	67,1	48,1	54,8	80,8	51,7	58,4	64,3	64,7	63,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.6. Nefitne institucije	2,8	4,0	4,9	5,3	5,4	3,8	3,8	3,8	3,9	3,7
1.7. Obrtnici i trgovci	50,0	42,7	35,2	26,8	24,1	17,1	17,1	16,8	16,4	15,8
1.8. Kućanstva	26,9	49,7	73,3	82,7	137,2	244,7	244,7	249,0	249,9	249,7

^a Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^b Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^c Od siječnja 2009. podaci nebankarskih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se pomoću novoga izvještajnog sustava INOK, koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa. Po istoj metodologiji izračunato je usporedno stanje 31. prosinca 2008. .

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica^a

u milijunima eura

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b	2008.				2009.
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^c
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-15.371,4	-20.246,8	-29.972,2	-39.924,5	-35.588,8	-38.950,6	-37.624,1	-36.969,6	-35.588,8	-36.653,2
2. Sredstva	15.118,2	16.042,5	18.242,8	21.148,7	21.117,8	20.480,4	20.486,3	21.059,5	21.117,8	18.810,1
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.563,4	1.729,8	1.833,1	2.315,9	2.598,5	2.236,5	2.481,5	2.566,2	2.598,5	2.596,1
2.2. Portfeljna ulaganja	1.506,0	2.136,8	2.575,9	3.021,2	2.413,5	2.413,4	2.355,8	2.042,5	2.413,5	2.143,7
2.2.1. Vlasnička ulaganja	176,8	418,0	720,4	1.601,6	543,1	1.075,7	1.116,3	817,3	543,1	450,4
2.2.2. Dužnička ulaganja	1.329,1	1.718,8	1.855,4	1.419,6	1.870,4	1.337,7	1.239,5	1.225,2	1.870,4	1.693,3
Obveznice	1.168,7	1.571,6	1.464,0	1.139,2	1.488,0	1.116,3	1.018,6	1.024,6	1.488,0	1.328,1
Instrumenti tržišta novca	160,4	147,1	391,4	280,4	382,4	221,4	221,0	200,6	382,4	365,1
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	5.612,7	4.737,6	5.108,5	6.504,2	6.984,8	5.988,9	5.707,8	6.642,1	6.984,8	5.200,8
2.4.1. Trgovinski krediti	222,2	262,9	230,5	248,9	224,7	233,2	233,0	231,2	224,7	152,6
2.4.2. Krediti	102,2	146,2	239,5	296,4	435,9	325,1	362,3	412,3	435,9	408,7
2.4.3. Gotovina i depoziti	5.288,2	4.328,5	4.638,3	5.958,9	6.324,2	5.430,6	5.112,4	5.998,7	6.324,2	4.639,5
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	6.436,1	7.438,4	8.725,3	9.307,4	9.120,9	9.841,7	9.941,2	9.808,7	9.120,9	8.869,5
3. Obveze	30.489,5	36.289,4	48.215,0	61.073,2	56.706,5	59.431,1	58.110,4	58.029,1	56.706,5	55.463,3
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	9.114,2	12.332,4	20.782,0	30.660,4	22.013,3	27.769,5	26.363,0	25.756,5	22.013,3	21.052,2
3.2. Portfeljna ulaganja	5.981,5	5.530,4	5.442,4	5.840,7	4.854,7	5.486,0	5.214,5	5.091,1	4.854,7	4.120,3
3.2.1. Vlasnička ulaganja	488,1	646,5	1.037,5	1.416,6	589,5	1.106,4	1.003,5	871,9	589,5	493,7
3.2.2. Dužnička ulaganja	5.493,4	4.883,8	4.404,8	4.424,2	4.265,2	4.379,7	4.211,0	4.219,2	4.265,2	3.626,6
Obveznice	5.493,4	4.883,8	4.404,8	4.424,2	4.265,2	4.378,8	4.211,0	4.219,2	4.265,2	3.626,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	15.393,9	18.426,6	21.990,6	24.572,1	29.838,6	26.175,5	26.532,8	27.181,5	29.838,6	30.290,8
3.4.1. Trgovinski krediti	209,4	249,5	244,9	337,8	367,5	323,9	364,7	375,3	367,5	400,5
3.4.2. Krediti	11.941,7	14.541,4	17.347,4	20.088,8	24.343,4	21.230,5	22.224,4	23.077,7	24.343,4	24.438,1
3.4.3. Gotovina i depoziti	3.242,7	3.635,6	4.398,4	4.145,5	5.127,8	4.621,1	3.943,7	3.728,6	5.127,8	5.452,2
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008*. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Polozicije Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u

dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Polozicije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicije Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Polozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Polozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima eura

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^a	2008.				2009.
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a	4.tr. ^a	1.tr. ^b
Izravna ulaganja, neto	-7.550,7	-10.602,7	-18.948,9	-28.344,5	-19.414,7	-25.533,0	-23.881,5	-23.190,3	-19.414,7	-18.456,2
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.563,4	1.729,8	1.833,1	2.315,9	2.598,5	2.236,5	2.481,5	2.566,2	2.598,5	2.596,1
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.502,3	1.610,4	1.725,0	2.214,9	2.408,8	2.078,1	2.301,0	2.381,2	2.408,8	2.477,3
1.1.1. Sredstva	1.502,3	1.610,4	1.725,0	2.214,9	2.408,8	2.078,1	2.301,0	2.381,2	2.408,8	2.477,3
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	61,2	119,3	108,2	101,0	189,7	158,4	180,5	185,0	189,7	118,8
1.1.1. Sredstva	89,6	138,0	144,8	175,4	220,2	189,8	215,5	214,1	220,2	213,7
1.2.2. Obveze	28,4	18,7	36,6	74,4	30,5	31,4	35,1	29,1	30,5	94,9
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	9.114,2	12.332,4	20.782,0	30.660,4	22.013,3	27.769,5	26.363,0	25.756,5	22.013,3	21.052,2
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	7.116,4	9.920,6	17.961,3	26.826,1	17.057,8	23.420,8	21.788,9	20.973,0	17.057,8	15.950,9
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	7.116,4	9.920,6	17.961,3	26.826,1	17.057,8	23.420,8	21.788,9	20.973,0	17.057,8	15.950,9
2.2. Ostala ulaganja	1.997,8	2.411,8	2.820,7	3.834,3	4.955,5	4.348,7	4.574,1	4.783,5	4.955,5	5.101,4
2.2.1. Sredstva	19,9	20,1	21,1	24,2	24,3	28,0	30,0	13,7	24,3	34,1
2.2.2. Obveze	2.017,7	2.431,9	2.841,8	3.858,5	4.979,8	4.376,7	4.604,1	4.797,2	4.979,8	5.135,5
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja^a

u milijunima eura

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b	2008.				2009.
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^c
Portfeljna ulaganja, neto	-4.475,5	-3.393,6	-2.866,5	-2.819,5	-2.441,2	-3.072,7	-2.858,7	-3.048,6	-2.441,2	-1.976,6
1. Sredstva	1.506,0	2.136,8	2.575,9	3.021,2	2.413,5	2.413,4	2.355,8	2.042,5	2.413,5	2.143,7
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	176,8	418,0	720,4	1.601,6	543,1	1.075,7	1.116,3	817,3	543,1	450,4
1.1.1. Banke	5,1	5,9	6,7	8,3	9,7	6,6	15,2	10,7	9,7	11,1
1.1.2. Ostali sektori	171,8	412,1	713,7	1.593,3	533,4	1.069,0	1.101,1	806,6	533,4	439,3
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	1.329,1	1.718,8	1.855,4	1.419,6	1.870,4	1.337,7	1.239,5	1.225,2	1.870,4	1.693,3
2. Obveze	5.981,5	5.530,4	5.442,4	5.840,7	4.854,7	5.486,0	5.214,5	5.091,1	4.854,7	4.120,3
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	488,1	646,5	1.037,5	1.416,6	589,5	1.106,4	1.003,5	871,9	589,5	493,7
2.1.1. Banke	64,7	84,0	156,7	168,0	68,5	141,5	113,3	93,2	68,5	64,3
2.1.2. Ostali sektori	423,4	562,6	880,8	1.248,5	521,0	964,8	890,2	778,6	521,0	429,4
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	5.493,4	4.883,8	4.404,8	4.424,2	4.265,2	4.379,7	4.211,0	4.219,2	4.265,2	3.626,6
2.2.1. Obveznice	5.493,4	4.883,8	4.404,8	4.424,2	4.265,2	4.378,8	4.211,0	4.219,2	4.265,2	3.626,6
2.2.1.1. Država	4.291,2	3.663,4	3.109,1	2.756,9	2.621,9	2.695,0	2.537,6	2.569,2	2.621,9	1.981,6
2.2.1.2. Banke	453,2	456,6	457,9	459,0	456,8	463,8	468,6	454,2	456,8	445,8
2.2.1.3. Ostali sektori	749,0	763,9	837,8	1.208,3	1.186,4	1.220,0	1.204,8	1.195,8	1.186,4	1.199,2
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci.

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008. ^b	2008.				2009.
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^c
Ostala ulaganja, neto	-9.781,2	-13.689,0	-16.882,1	-18.067,8	-22.853,8	-20.186,6	-20.825,1	-20.539,4	-22.853,8	-25.090,0
1. Sredstva	5.612,7	4.737,6	5.108,5	6.504,2	6.984,8	5.988,9	5.707,8	6.642,1	6.984,8	5.200,8
1.1. Trgovinski krediti	222,2	262,9	230,5	248,9	224,7	233,2	233,0	231,2	224,7	152,6
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	222,2	262,9	230,5	248,9	224,7	233,2	233,0	231,2	224,7	152,6
Dugoročni krediti	181,4	190,9	177,5	228,8	202,6	216,6	213,6	210,6	202,6	138,4
Kratkoročni krediti	40,8	72,0	53,0	20,1	22,1	16,6	19,4	20,5	22,1	14,2
1.2. Krediti	102,2	146,2	239,5	296,4	435,9	325,1	362,3	412,3	435,9	408,7
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
1.2.3. Banke	81,6	113,2	188,5	214,8	285,3	220,6	226,7	258,8	285,3	293,7
Dugoročni krediti	62,6	85,3	140,0	160,0	193,6	168,6	171,2	190,4	193,6	199,7
Kratkoročni krediti	19,0	27,9	48,5	54,8	91,7	52,0	55,5	68,4	91,7	94,1
1.2.4. Ostali sektori	20,0	32,3	50,4	81,1	150,0	104,0	135,1	152,9	150,0	113,6
Dugoročni krediti	18,7	32,0	50,2	81,0	146,8	103,6	132,0	148,3	146,8	107,5
Kratkoročni krediti	1,3	0,3	0,2	0,1	3,3	0,3	3,1	4,6	3,3	6,1
1.3. Gotovina i depoziti	5.288,2	4.328,5	4.638,3	5.958,9	6.324,2	5.430,6	5.112,4	5.998,7	6.324,2	4.639,5
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	4.319,7	3.112,2	3.499,9	4.715,1	4.863,6	4.171,1	3.739,0	4.558,3	4.863,6	3.156,8
1.3.3. Ostali sektori	968,5	1.216,3	1.138,3	1.243,8	1.460,5	1.259,4	1.373,4	1.440,4	1.460,5	1.482,7
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	15.393,9	18.426,6	21.990,6	24.572,1	29.838,6	26.175,5	26.532,8	27.181,5	29.838,6	30.290,8
2.1. Trgovinski krediti	209,4	249,5	244,9	337,8	367,5	323,9	364,7	375,3	367,5	400,5
2.1.1. Država	2,2	2,6	1,9	1,2	0,7	1,0	0,8	0,7	0,7	0,7
Dugoročni krediti	2,2	2,6	1,9	1,2	0,7	1,0	0,8	0,7	0,7	0,7
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	207,2	246,9	243,0	336,6	366,7	323,0	363,9	374,5	366,7	399,8
Dugoročni krediti	183,6	219,1	207,0	305,5	327,2	288,5	328,6	335,1	327,2	356,8
Kratkoročni krediti	23,7	27,8	35,9	31,1	39,5	34,5	35,3	39,4	39,5	43,0
2.2. Krediti	11.941,7	14.541,4	17.347,4	20.088,8	24.343,4	21.230,5	22.224,4	23.077,7	24.343,4	24.438,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	2.253,1	2.486,7	2.559,0	2.613,7	1.574,6	1.409,0	1.500,4	1.510,1	1.574,6	1.594,3
Dugoročni krediti	2.253,1	2.486,7	2.559,0	2.613,7	1.542,9	1.409,0	1.500,4	1.510,1	1.542,9	1.571,2
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	31,7	0,0	0,0	0,0	31,7	23,1
2.2.3. Banke	4.038,1	4.889,2	5.368,9	4.276,8	4.496,7	4.373,7	4.316,2	3.766,7	4.496,7	4.161,3
Dugoročni krediti	3.517,4	3.822,9	4.217,4	3.565,2	3.374,7	3.571,4	3.401,6	3.222,3	3.374,7	3.380,6
Kratkoročni krediti	520,7	1.066,3	1.151,6	711,7	1.122,0	802,3	914,6	544,4	1.122,0	780,7
2.2.4. Ostali sektori	5.650,5	7.165,5	9.419,4	13.198,2	18.272,0	15.447,8	16.407,8	17.800,8	18.272,0	18.682,4
Dugoročni krediti	5.499,9	6.964,8	9.187,2	12.371,2	17.589,5	15.027,5	15.833,0	17.099,2	17.589,5	17.936,8
Kratkoročni krediti	150,6	200,8	232,2	827,1	682,5	420,3	574,8	701,6	682,5	745,6
2.3. Gotovina i depoziti	3.242,7	3.635,6	4.398,4	4.145,5	5.127,8	4.621,1	3.943,7	3.728,6	5.127,8	5.452,2
2.3.1. Hrvatska narodna banka	2,4	2,6	2,6	2,3	2,3	1,7	2,0	1,8	2,3	2,0
2.3.2. Banke	3.240,3	3.633,0	4.395,8	4.143,2	5.125,5	4.619,3	3.941,7	3.726,8	5.125,5	5.450,2
2.4. Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revisirani podaci. ^c Preliminarni podaci.

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti^a

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.					
					III.	VI.	IX.	X.	XI.	XII.
1. PRIHODI (A + B)	87.019,3	92.642,5	100.392,6	113.386,2	8.983,3	9.802,8	9.802,1	10.407,9	8.939,3	10.507,1
A) Državni proračun	80.463,5	85.653,0	95.234,1	108.297,0	8.729,1	9.467,2	9.447,3	10.079,3	8.585,7	9.754,2
B) Izvanproračunski korisnici	6.555,8	6.989,5	5.158,5	5.089,2	254,2	335,6	354,9	328,6	353,6	752,9
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	129,9	38,0	293,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	663,1	863,9	848,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	15,5	18,9	18,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.224,4	1.227,8	1.526,9	2.041,2	174,3	170,2	229,1	197,4	145,3	264,8
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	170,7	214,7	659,8	1.102,9	66,3	72,5	111,2	91,1	132,2	140,8
6. Hrvatske autoceste	2.295,4	2.547,0	1.271,1	1.375,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	1.417,8	1.474,7	64,7	119,9	3,0	3,0	3,0	4,4	4,8	13,1
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	575,9	367,4	409,6	391,4	1,9	82,0	9,8	30,5	70,9	330,0
9. Hrvatski fond za privatizaciju	62,9	237,0	65,9	58,3	8,7	8,0	1,8	5,2	0,4	4,2
2. RASHODI (A + B)	86.941,4	92.332,1	98.751,4	109.075,0	9.209,2	9.524,9	9.870,4	9.575,8	9.513,5	14.868,8
A) Državni proračun	81.861,2	86.715,6	91.979,7	103.004,9	8.963,0	8.984,7	9.317,7	9.085,2	8.917,2	13.821,6
B) Izvanproračunski korisnici	5.080,3	5.616,5	6.771,7	6.070,1	246,2	540,2	552,7	490,7	596,3	1.047,2
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	587,4	382,2	565,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	831,3	914,3	931,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	141,3	145,9	155,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.426,3	1.489,5	1.779,1	2.099,0	87,1	275,9	243,7	258,3	328,3	337,2
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	32,4	172,0	734,8	1.083,3	73,1	58,2	119,1	103,6	107,4	191,2
6. Hrvatske autoceste	752,3	1.085,1	1.272,7	1.509,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	934,6	1.062,4	1.226,9	1.241,9	65,2	196,1	171,1	121,4	152,7	293,0
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	314,5	183,0	27,4	47,8	14,5	1,0	9,5	1,3	0,9	214,5
9. Hrvatski fond za privatizaciju	60,1	182,1	78,4	88,2	6,3	9,0	9,4	6,0	7,0	11,2
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	77,8	310,3	1.641,2	4.311,2	-225,9	277,9	-68,2	832,1	-574,2	-4.361,7
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	77,8	310,3	1.641,2	4.311,2	-225,9	277,9	-68,2	832,1	-574,2	-4.361,7
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	8.373,5	6.699,4	6.108,6	7.811,0	70,7	313,0	406,4	310,2	445,7	1.176,2
Nabava	8.648,4	7.024,2	6.836,4	8.378,6	116,4	337,8	427,5	334,6	479,0	1.230,6
A) Državni proračun	1.663,9	1.828,8	1.908,5	3.043,9	69,6	128,4	331,8	242,9	343,9	946,9
B) Izvanproračunski korisnici	6.984,5	5.195,4	4.927,9	5.334,7	46,7	209,3	95,7	91,7	135,1	283,7
Prodaja	274,9	324,8	727,7	567,7	45,7	24,8	21,1	24,3	33,3	54,4
A) Državni proračun	244,4	275,1	352,7	498,7	23,7	23,9	23,2	24,2	31,0	41,6
B) Izvanproračunski korisnici	30,5	49,6	375,1	69,0	22,0	0,9	-2,1	0,1	2,3	12,8
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-8.295,6	-6.389,1	-4.467,4	-3.499,8	-296,6	-35,0	-474,7	521,8	-1.020,0	-5.537,9
TRANSAKCIJE U FINANCIJSKOJ IMOVINI I OBAVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	8.295,6	6.389,1	4.467,4	3.499,8	296,6	35,0	474,7	-521,8	1.020,0	5.537,9
3.2. PROMJENA NETO FINANCIJSKE IMOVINE	28,4	1.609,8	-2.576,7	-2.939,2	676,8	31,1	-465,0	617,7	980,7	-1.762,8
3.2.1. Tuzemna imovina	18,6	1.614,6	-2.593,4	-2.957,2	676,8	29,3	-465,0	617,7	975,4	-1.762,8
A) Državni proračun	138,6	1.747,7	-3.063,9	-3.752,8	604,2	-52,2	-374,6	565,6	1.018,9	-1.806,7
B) Izvanproračunski korisnici	-120,0	-133,1	470,5	795,6	72,6	81,5	-90,4	52,1	-43,5	43,9
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	16,7	18,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	0,0
A) Državni proračun	9,8	-4,9	16,7	18,0	0,0	1,8	0,0	0,0	5,3	0,0
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBEVEZA	8.324,0	7.998,8	1.890,7	560,6	973,4	66,2	9,6	95,9	2.000,7	3.775,1
3.3.1. Tuzemne obveze	4.107,7	12.041,7	5.282,8	2.017,1	1.034,1	1.408,1	-75,9	-3,8	1.997,8	3.701,8
A) Državni proračun	4.038,7	10.591,6	3.166,3	1.477,6	1.063,3	1.068,3	-37,1	9,2	1.814,7	3.289,9
B) Izvanproračunski korisnici	69,0	1.450,1	2.116,5	539,5	-29,2	339,8	-38,8	-13,0	183,1	411,8
3.3.2. Inozemne obveze	4.216,3	-4.042,8	-3.392,1	-1.456,5	0,0	0,0	0,0	99,7	2,9	73,3
A) Državni proračun	270,3	-5.080,6	-3.943,2	-2.980,2	-60,7	-1.341,9	85,6	26,7	-4,8	83,7
B) Izvanproračunski korisnici	3.946,0	1.037,8	551,2	1.523,7	-58,9	-1.339,7	9,4	73,0	7,7	-10,4

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008. Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna^a

u milijunima kuna

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.					
					III.	VI.	IX.	X.	XI.	XII.
1. PRIHODI	80.463,5	85.653,0	95.235,6	108.320,6	8.729,1	9.467,2	9.447,3	10.079,3	8.588,0	9.757,8
1.1. Porezi	47.149,9	50.687,6	58.469,1	64.234,5	5.190,2	5.626,6	5.655,4	6.026,1	4.908,5	5.353,5
1.2. Socijalni doprinosi	29.477,6	31.301,3	33.877,1	37.203,5	3.202,5	3.424,4	3.446,2	3.482,7	3.379,2	3.713,9
1.3. Pomoći	10,1	27,5	196,0	428,0	38,3	20,4	33,7	36,6	38,7	52,7
1.4. Ostali prihodi	3.825,9	3.636,6	2.693,3	6.454,5	298,1	395,9	312,0	533,8	261,7	637,7
2. RASHODI	83.131,1	87.857,5	95.950,0	108.007,6	9.083,4	9.141,6	9.485,6	9.330,9	9.060,8	14.032,8
2.1. Naknade zaposlenima	22.268,3	23.182,6	24.313,9	27.545,1	2.362,8	2.472,8	2.506,7	2.499,8	2.492,8	2.828,2
2.2. Korištenje dobara i usluga	4.358,7	4.951,9	6.069,1	7.162,4	480,2	533,4	573,7	732,4	599,5	1.666,3
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	3.972,5	4.387,0	4.713,6	4.535,0	354,6	354,9	386,9	169,3	208,4	484,2
2.5. Subvencije	4.968,1	5.248,7	5.670,8	6.492,0	884,3	389,7	672,1	489,2	254,4	1.012,2
2.6. Pomoći	3.420,3	3.796,8	6.653,0	8.363,2	314,3	425,1	419,4	582,4	568,9	976,0
2.7. Socijalne naknade	39.730,9	41.358,5	43.444,6	48.176,0	4.208,3	4.323,6	4.332,3	4.323,9	4.390,4	5.827,6
2.8. Ostali rashodi	4.412,4	4.931,9	5.085,0	5.733,9	479,0	642,1	594,5	534,0	546,3	1.238,3
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-2.667,6	-2.204,5	-714,4	313,0	-354,3	325,6	-38,3	748,4	-472,7	-4.275,1
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	1.419,5	1.553,7	1.555,8	2.545,2	45,9	104,6	308,6	218,7	312,9	905,3
3.1.1. Dugotrajna imovina	1.384,6	1.517,0	1.595,1	2.625,7	42,3	87,2	300,2	215,8	271,9	799,3
3.1.2. Zalihe	0,0	0,0	-80,2	-161,4	0,7	0,0	7,5	0,0	-0,3	67,1
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	7,5	7,2	7,8	9,6	0,4	1,3	0,0	2,4	1,4	0,5
3.1.4. Neproizvedena imovina	27,3	29,5	33,1	71,3	2,6	16,1	0,9	0,5	39,9	38,4
3.2. Promjena neto financijske imovine	222,0	1.752,8	-3.047,2	-3.734,8	604,2	-50,4	-374,6	565,6	1.024,3	-1.806,7
3.2.1. Tuzemna imovina	212,2	1.757,7	-3.063,9	-3.752,8	604,2	-52,2	-374,6	565,6	1.018,9	-1.806,7
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-4,9	16,7	18,0	0,0	1,8	0,0	0,0	5,3	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	4.309,0	5.510,9	-777,0	-1.502,6	1.004,4	-271,4	-27,7	36,0	1.809,9	3.373,6
3.3.1. Tuzemne obveze	4.038,7	10.591,6	3.166,3	1.477,6	1.063,3	1.068,3	-37,1	9,2	1.814,7	3.289,9
3.3.2. Inozemne obveze	270,3	-5.080,6	-3.943,2	-2.980,2	-58,9	-1.339,7	9,4	26,7	-4,8	83,7

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008. Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države^a

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.		
	XII. ^b	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.
1. Unutarnji dug središnje države	30.979,2	34.408,3	41.134,9	54.494,6	59.385,0	62.839,1	66.965,2	70.313,6	74.696,3	76.944,0
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	23.320,0	28.160,8	37.223,7	50.559,5	54.216,7	56.506,5	63.960,8	67.008,5	71.069,8	72.985,0
Trezorski zapisi	5.632,7	6.548,1	9.022,5	12.533,4	12.662,2	11.975,3	16.775,2	17.384,6	17.334,7	17.870,8
Instrumenti tržišta novca	0,1	0,3	–	0,9	–	–	10,7	10,7	7,0	7,0
Obveznice	15.887,9	17.422,0	23.080,1	30.716,0	34.827,9	38.795,2	36.108,3	36.229,1	36.482,5	36.491,5
Krediti Hrvatske narodne banke	0,5	1,4	3,3	1,4	0,9	1,0	2,2	1,2	0,7	0,8
Krediti banaka	1.798,8	4.189,1	5.117,8	7.307,8	6.725,7	5.735,0	11.064,4	13.382,9	17.244,8	18.614,9
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	7.659,1	6.247,5	3.911,2	3.935,0	5.168,2	6.332,6	3.004,4	3.305,1	3.626,5	3.959,0
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	4.108,1	3.418,2	1.726,0	–	–	–	–	–	–	–
Krediti banaka	3.551,0	2.829,3	2.185,1	3.935,0	5.168,2	6.332,6	3.004,4	3.305,1	3.626,5	3.959,0
2. Inozemni dug središnje države	40.017,1	45.327,4	49.978,2	45.164,3	41.494,8	39.610,7	30.477,2	30.976,1	26.643,4	26.389,8
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	37.432,1	41.041,9	42.231,2	36.414,5	32.556,6	29.424,0	28.651,6	29.165,1	24.841,2	24.587,0
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	28.719,3	32.115,1	32.919,3	27.020,1	22.836,9	20.397,3	19.204,2	19.401,5	14.966,3	14.777,0
Krediti	8.712,8	8.926,8	9.311,9	9.394,5	9.719,7	9.026,7	9.447,4	9.763,6	9.874,9	9.810,0
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	2.585,1	4.285,6	7.747,0	8.749,8	8.938,2	10.186,7	1.825,6	1.811,0	1.802,3	1.802,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Krediti	2.585,1	4.285,6	7.747,0	8.749,8	8.938,2	10.186,7	1.825,6	1.811,0	1.802,3	1.802,9
3. Ukupno (1+2)	70.996,3	79.735,8	91.113,1	99.658,9	100.879,7	102.449,8	97.442,4	101.289,7	101.339,7	103.333,8
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske										
– domaća	7.970,4	7.223,5	5.024,2	5.880,2	7.660,3	8.110,6	13.276,5	13.496,0	13.512,6	13.971,3
– inozemna	12.147,1	13.310,2	13.247,0	13.853,9	14.303,7	19.024,2	30.901,5	31.449,7	31.676,5	31.601,7

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije, a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. U ovoj tablici dug HBOR-a u dijelu 2. Inozemni dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, prosinca 1998., u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, lipnja 1999., a dug HAC-a reklasificiran je od, uključujući, siječnja 2008. ^b Iznimno od navedenog u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama" u ovoj je tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od, uključujući, prosinca 1998., a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, prosinca 2002.

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s podacima Ministarstva financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjega i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske

narodne banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi				Godišnji mjesečni indeksi			
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima ^b	Indeksi potrošačkih cijena ^c			Cijene pri proizvođačima ^b
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1995.	prosinac	100,2	100,2	99,8	100,5	103,7	102,4	109,3	101,6
1996.	prosinac	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6
1998.	prosinac	82,1	84,6	73,7	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	85,3	87,2	78,5	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	90,0	92,0	82,8	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	prosinac	109,7	109,5	110,0	101,2	101,2	101,3	100,4	105,8	106,6	103,4	105,9
2008.	lipanj	113,8	113,8	113,4	100,7	100,7	100,8	101,2	107,6	108,5	104,7	109,4
	srpanj	113,9	113,7	114,3	100,1	99,9	100,8	102,5	108,4	109,6	104,6	111,8
	kolovoz	113,6	113,1	114,7	99,7	99,5	100,3	99,7	107,4	108,3	104,4	110,6
	rujan	113,8	113,8	113,5	100,2	100,6	98,9	99,9	106,4	107,0	104,4	110,0
	listopad	113,7	113,8	112,9	99,9	100,0	99,5	98,9	105,9	106,4	104,3	108,4
	studeni	113,5	113,2	114,2	99,9	99,5	101,1	98,5	104,7	104,6	105,1	106,2
	prosinac	112,8	112,2	114,7	99,4	99,1	100,5	98,7	102,9	102,4	104,3	104,3
2009.	siječanj	114,2	114,1	115,3	101,2	101,0	102,2	99,9	103,4	102,9	105,6	101,8
	veljača	114,9	114,9	115,7	100,6	100,7	100,3	100,2	104,2	103,9	105,4	101,8
	ožujak	115,2	115,2	115,6	100,2	100,3	99,9	98,8	103,8	103,5	105,0	99,9
	travanj	116,0	116,4	115,3	100,8	101,0	99,8	100,5	103,9	103,7	104,4	99,9
	svibanj	116,0	116,3	115,7	100,0	99,9	100,3	100,6	102,7	102,4	104,2	99,3

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo. ^b Od siječnja 2005. revidirani podaci zbog izmjene metodologije Državnog zavoda za statistiku. ^c Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početkom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od

siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	87,3	88,6	80,0	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	89,8	91,1	82,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	92,8	93,9	86,5	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	prosinac	108,8	109,1	107,2	100,8	100,8	100,4	105,0	105,3	103,5
2008.	lipanj	112,4	112,2	112,8	101,0	100,7	102,3	106,5	106,7	105,7
	srpanj	112,1	111,6	115,2	99,8	99,4	102,1	106,8	107,0	105,8
	kolovoz	112,5	111,9	116,0	100,4	100,3	100,7	106,6	106,8	105,3
	rujan	113,1	113,0	113,2	100,5	101,0	97,6	106,3	106,6	105,2
	listopad	113,5	113,7	112,0	100,3	100,6	99,0	105,9	106,0	105,3
	studen	114,0	114,3	112,3	100,5	100,5	100,2	105,6	105,6	105,2
	prosinac	113,3	113,5	112,5	99,4	99,3	100,2	104,2	104,0	105,0
2009.	siječanj	113,2	113,3	112,9	99,9	99,8	100,4	104,2	104,1	104,3
	veljača	113,4	113,4	113,6	100,2	100,1	100,6	104,3	104,3	104,4
	ožujak	113,9	114,1	113,0	100,5	100,6	99,5	104,2	104,4	103,6
	travanj	115,4	115,9	112,7	101,3	101,6	99,7	104,8	105,1	103,2
	svibanj	115,8	116,3	113,3	100,4	100,3	100,6	104,1	104,4	102,8

^a Od siječnja 2007. DZS objavljuje indeks potrošačkih cijena na novoj bazi: 2005. = 100.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među

ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	prosinac	4.958,0	96,6	104,7	105,2
2008.	svibanj	5.174,0	102,7	106,1	106,2
	lipanj	5.167,0	99,9	106,6	106,2
	srpanj	5.234,0	101,3	107,8	106,5
	kolovoz	5.184,0	99,0	106,5	106,5
	rujan	5.203,0	100,4	109,7	106,8
	listopad	5.263,0	101,2	108,1	107,0
	studen	5.397,0	102,5	105,2	106,8
	prosinac	5.410,0	100,3	109,1	107,0
2009.	siječanj	5.307,0	98,1	105,7	105,7
	veljača	5.230,0	98,6	104,8	105,3
	ožujak	5.367,0	102,6	106,5	105,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	prosinac	-24,7	-15,5	-24,5	-16,8	-9,8	-31,8	-21,2	12,8	-25,0	-54,8
2008.	srpanj	-30,5	-26,3	-35,0	-29,1	-17,4	-48,2	-35,1	13,5	-27,8	-56,0
	kolovoz	-29,5	-24,7	-34,4	-25,8	-17,5	-45,6	-31,8	15,6	-31,8	-53,2
	rujan	-29,3	-22,8	-36,4	-30,2	-17,3	-48,5	-28,2	15,1	-30,6	-56,7
	listopad	-28,0	-19,5	-33,7	-25,9	-10,9	-44,3	-28,1	20,0	-30,8	-53,1
	studeni	-32,4	-24,3	-30,9	-25,5	-17,6	-45,8	-30,9	28,0	-21,5	-53,0
	prosinac	-42,0	-33,3	-40,9	-30,7	-25,9	-51,8	-40,6	43,4	-40,3	-57,9
2009.	siječanj	-40,8	-31,3	-35,8	-23,1	-18,5	-50,0	-44,0	49,1	-34,4	-51,7
	veljača	-44,1	-31,3	-41,7	-30,4	-20,8	-55,8	-41,7	56,6	-38,9	-57,4
	ožujak	-45,3	-35,0	-41,7	-31,1	-23,8	-57,7	-46,1	59,6	-36,4	-51,6
	travanj	-44,3	-32,2	-43,6	-32,0	-20,7	-58,3	-43,6	54,3	-40,6	-58,6
	svibanj	-38,9	-26,5	-39,2	-31,5	-16,6	-54,4	-36,4	47,8	-31,7	-54,6
	lipanj	-45,0	-32,4	-42,4	-33,4	-21,7	-60,3	-43,1	55,5	-33,6	-59,7

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehničkom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 25 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijeli za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponudeni/

odabrani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjati išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 × (-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Popis banaka i štedionica

1. lipnja 2009.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banco Popolare Croatia d.d., Zagreb
2. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
3. Banka Kovanica d.d., Varaždin
4. Banka splitsko-dalmatinska d.d., Split
5. BKS Bank d.d., Rijeka
6. Centar banka d.d., Zagreb
7. Credo banka d.d., Split
8. Croatia banka d.d., Zagreb
9. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
10. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
11. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
12. Imex banka d.d., Split
13. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
14. Jadranska banka d.d., Šibenik
15. Karlovačka banka d.d., Karlovac
16. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
17. Međimurska banka d.d., Čakovec
18. Nava banka d.d., Zagreb
19. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
20. Partner banka d.d., Zagreb
21. Podravska banka d.d., Koprivnica
22. Primorska banka d.d., Rijeka
23. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
24. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
25. Samoborska banka d.d., Samobor
26. Slatinska banka d.d., Slatina
27. Soci t  G n rale – Splitska banka d.d., Split
28. Štedbanka d.d., Zagreb
29. Vaba d.d. banka Varaždin, Varaždin
30. Veneto banka d.d., Zagreb
31. Volksbank d.d., Zagreb
32. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Štedne banke koje imaju odobrenje za rad

1. Obrtnička štedna banka d.d., Zagreb
2. A štedna banka malog poduzetništva d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. HPB – Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. PBZ stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
5. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb.
posluje u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj banci
za obnovu i razvitak (NN, br. 138/2006)

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für K rnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. Komercijalna banka a.d., Zagreb
5. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
6. Union de Banques Arabes et Fran aises – UBAF, Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.6.2000.
2. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.5.2002.
3. Cibalee banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
4. Glumina banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
5. Gradska banka d.d., Osijek	3.5.1999.
6. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.4.2000.
7. Ilirija banka d.d., Zagreb	6.4.1999.
8. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
9. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.3.2004.
10. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	8.9.2000.
11. Županjska banka d.d., Županja	3.5.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.5.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	3.1.2005.
3. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
4. Štedionica Dora d.d., Zagreb	1.1.2002.
5. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	7.3.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	8.6.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.3.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. lipnja 2009.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. Boris Cota Davor Holjevac prof. dr. Vlado Leko dr. sc. Branimir Lokin dr. sc. Željko Lovrinčević Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka prof. dr. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan prof. dr. Jure Šimović dr. sc. Sandra Švaljek prof. dr. Mladen Vedriš prof. dr. Boris Vujčić

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	prof. dr. Boris Vujčić
Viceguverner	Davor Holjevac
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	mr. sc. Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	Željko Jakuš
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor plana, analize i računovodstva	Neven Barbaroša
Sektor platnog prometa	mr. sc. Mario Žgela
Sektor za informatičke tehnologije	Boris Ninić
Sektor podrške poslovanju	mr. sc. Michael Faulend
Sektor za međunarodnu suradnju	

